Bundel - Raadsvergadering van 7 oktober 2026

Agenda bijlagen
Vastgestelde besluitenlijst raad 10-07-2026

1 Opening van de vergadering

2 Vaststellen van de agenda
2 Vast te stellen agenda raad 2026-10-07

3 Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad (82034-2026)
Dossier 3110 voorblad
3 Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en -raad

4 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)
Dossier 3101 voorblad
4 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)

4.a Afscheid (voormalig) raadslid Nico Postmus

5 BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST

5.a Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 9 september 2026
5a Vast te stellen besluitenlijst raad 2026-09-09

5.b Actualiseren toezeggingenlijst raad
5b Stand van zaken toezeggingenlijst d.d. 23 september 2026

6 Inspreekrecht inwoners

7 Mededelingen

8 Ingekomen stukken raad (75527-2026)
Dossier 3111 voorblad
8 Ingekomen stukken raad (75527-2026)

9 Vragenuurtje raad

10 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD

10.a Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)
Dossier 3089 voorblad
10a Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026
10a.1 NIEUW Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030
10a.2 NIEUW Participatieverordening gemeente Oldambt 2026
10a.1 OUD Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030
10a.2 OUD Participatieverordening gemeente Oldambt 2026

10.b Plaatsing Leninbeeld

10.c Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

11 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD

11.a Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (81663-2026)
Dossier 3109 voorblad
11a Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen

11.b Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (40252-2026)
Dossier 2993 voorblad
11b Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

11b.1 Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt

11.c Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) (52743-2026)

Dossier 3048 voorblad
11c Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)
11c.1 Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

11.d Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030 (63266-2026)

Dossier 3063 voorblad
11d Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
11d.1 Brief Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
11d.2 Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023-2026
11d.3 Visie-Brandweerzorg-Groningen-2030
11d.4 Beleidsbegroting VRG 2027

11.e Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2 (63536-2026)

Dossier 3062 voorblad
11e Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2
11e.1 Aanbiedingsbrief oprichting RWT t.b.v. KCR2
11e.2 Q&A KCR2
11e.3 Modelontwerpbesluit oprichting RWT KCR2_VRG

11.f Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (75348-2026)

Dossier 3088 voorblad
11f Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe
11f.1 Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

11.g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

11.g.1 Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)

Dossier 3089 voorblad

11.g.2 Motie vreemd aan de agenda

12 Sluiting van de vergadering

BESLUITENLIJST VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE OLDAMBT VAN WOENSDAG 7 OKTOBER 2026

1 Opening van de vergadering

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

Een bijzonder woord van welkom wordt uitgesproken aan de kinderen die aanwezig zijn. Dit omdat in deze raadsvergadering de nieuwe kinderburgemeester en ook de (leden van de) kinderraad benoemd zullen worden.

Ook een bijzonder woord van welkom voor raadslid Possel, die na een periode van afwezigheid weer aanwezig kan zijn bij de raadsvergadering.

Tenslotte ook een warm welkom voor Nico Postmus, van wie vanavond afscheid genomen wordt als (voormalig) lid van deze raad.

De voorzitter deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van wethouder Van Bostelen.

2 Vaststellen van de agenda

Door PRO (en VCP, SP, D66) is een motie aangekondigd die betrekking heeft op het onderwerp Plaatsing Leninbeeld (“Een beeld dat de tongen losmaakt”). Deze motie kan bij het betreffende agendapunt (10b) worden ingediend.

Verder is door de VCP een motie vreemd aan de agenda aangekondigd. Deze motie heeft betrekking op de bijdrage voor het WK wielrennen 2034 uit middelen van NPG/NijBegun. De motie kan worden ingediend bij agendapunt 10c.

Overigens wordt de raad voorgesteld om agendapunt 12 – Afscheid (voormalig) raadslid Postmus te behandelen als agendapunt 4a.

De agenda wordt met inbegrip van de genoemde toevoegingen en wijziging vastgesteld.

3 Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad (82034-2026)

Na een korte toelichting op het raadsvoorstel door raadslid Wójcik – die namens de raad betrokken is geweest bij de selectieprocedure – vindt besluitvorming plaats over het raadsvoorstel.

De raad besluit:

1. Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers en Joost Koetje te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. Liam Oldenburger te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

De kinderraadsleden en ook de kinderburgemeester leggen de belofte af.

Er zijn korte toespraken van burgemeester Sikkema en Femke Nap, de vorige kinderburgemeester.

De kinderraadsleden en de kinderburgemeester worden gefeliciteerd en zij ontvangen bloemen.

Liam Oldenburger krijgt de ambtsketen omgehangen en ook hij voert kort het woord.

4 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)

De raad besluit:
tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:
mevrouw C. Blankespoor

Na besluitvorming door de raad legt Carmen Blankespoor de eed af.

Aansluitend wordt mevrouw Blankespoor gefeliciteerd en ontvangt zij een boeket.

4a Afscheid (voormalig) raadslid Nico Postmus

De voorzitter spreekt de heer Postmus namens de raad toe. Zij bedankt hem voor zijn jarenlange inzet voor Oldambt Aktief en de Oldambtster gemeenschap. Aan de heer Postmus worden vervolgens diverse attenties gegeven. Tenslotte spreekt hij zelf een kort woord tot de raad.

5 BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST

5a Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 9 september 2026

De raad besluit:
De besluitenlijst van de raadsvergadering van 9 september 2026 vast te stellen.

5b Actualiseren toezeggingenlijst raad

De raad besluit:
De raad neemt kennis van de toezeggingenlijst. Deze wordt conform de weergegeven stand van zaken geactualiseerd.

6 Inspreekrecht inwoners

De heer Kupers spreekt in over agendapunt 10b: Plaatsing Leninbeeld.

7 Mededelingen

Raadslid Naaijer doet een mededeling over een ingezonden stuk van zijn kant dat op 29 september jl. in de krant is verschenen, maar was bedoeld als bericht aan de redactie om iets over hemzelf te rectificeren.

Ook doet de heer Naaijer verslag van de laatstgehouden bijeenkomst van de ODG waarbij hij aanwezig is geweest.

Tenslotte doet raadslid Naaijer verslag van de laatstgehouden vergadering van de auditcommissie. Daarbij doet hij mondeling het voorstel aan de raad om de indeling (en volgorde) van de programmabegroting ingaande 2027 zodanig te wijzigen dat deze beter aansluit bij de wijze waarop het coalitieakkoord is opgezet.

De raad besluit:
in te stemmen met de gewijzigde indeling van de programmabegroting ingaande 2027.

8 Ingekomen stukken raad (75527-2026)

De raad besluit:
De raad stemt in met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

9 Vragenuurtje raad

Raadslid Meertens stelt vragen over de vergunningverlening voor evenementen en de beantwoording van het college op eerdere raadsvragen over dat onderwerp.

Burgemeester Sikkema geeft, als portefeuillehouder, een reactie op de mondelinge vragen van raadslid Meertens.

10 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD
De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

10a Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden De Boer, Possel, Kuiper, Wójcik, Eijpe, Knottnerus, Meertens en De Wal. Er zijn diverse interrupties.

Wethouder Klein geeft een reactie.

In tweede termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden De Boer, Kenter, De Wal, Eijpe, Meertens en Knottnerus.

Wethouder Klein geeft een reactie. Er zijn diverse interrupties.

Na het sluiten van de besprekingen besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

10b Plaatsing Leninbeeld

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Flokstra (hij dient tevens de motie (1) “Een beeld dat de tongen losmaakt” in), alsook door de raadsleden Leuning, Kenter, Nobbe, Venema, De Boer, Naaijer, Kuiper, Wójcik en Suurling. Er zijn diverse interrupties.

Wethouder Wünker geeft een reactie. Er zijn diverse interrupties.

In tweede termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden Flokstra en Venema.

De bijdrage in tweede termijn vanuit de raad vraagt geen reactie van het college.

Na het sluiten van de besprekingen wordt de motie (1) doorgeleid naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

10c Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Boven, waarbij hij de motie (2) WK-wielrennen 2034 indient. Aansluitend wordt ook het woord gevoerd door de raadsleden Nobbe, Bolt, De Wal en De Boer. Er zijn enkele interrupties.

Wethouder Wünker geeft een reactie.

Er bestaat geen behoefte aan bespreking in tweede termijn.

Na het sluiten van de besprekingen wordt de motie (2) doorgeleid naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

11 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD

De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

11a Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (81663-2026)

Het raadsvoorstel wordt mondeling geamendeerd door toevoeging van een derde besluitpunt:

“Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: fractieondersteuner Gündogan.”

De raad besluit:

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt;
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven;
3. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Bij Begun: fractieondersteuner Gündogan.

11b Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (40252-2026)

De raad besluit:

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

11c Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) (52743-2026)

De raad besluit:

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

11d Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030 (63266-2026)

Raadslid Naaijer legt een stemverklaring af.

De raad besluit:

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
   • Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico's.
   • Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
   • Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
   • Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

11e Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2 (63536-2026)

De raad besluit:

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2.

11f Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (75348-2026)

De raad besluit:

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

11g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

11g1 Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)

De raadsleden De Boer, Kenter en De Wal leggen een stemverklaring af.

De raad besluit:

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

11g2 MOTIE (1) PRO (VCP, SP en D66): Een beeld dat de tongen losmaakt

De motie wordt met 13 stemmen voor (PRO 4, VCP 3, SP 1, D66 1, PVV 3 en DURF 1) en 12 stemmen tegen (CU 1, GBO 4, VVD 3, PvhN 2 en CDA 2) *aangenomen.*

11g3 MOTIE (2) VCP: WK-wielrennen 2034

De motie wordt met 5 stemmen voor (VCP 3, CU 1 en DURF 1) en 20 stemmen tegen (SP 1, PVV 3, GBO 4, PRO 4, VVD 3, PvhN 2, CDA 2 en D66 1) *verworpen.*

12 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 24.00 uur.

Aldus vastgesteld,

Winschoten, 11 november 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Griffier	Voorzitter
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Vast te stellen agenda raadsvergadering

Datum	07-10-2026
Tijd	20:00 - 22:30
Locatie	Halte Democratie, Havenkade-west 1 te Winschoten
Voorzitter	Burgemeester Cora-Yfke Sikkema
Toelichting	In deze raadsvergadering vindt oordeelsvorming en besluitvorming plaats over voorliggende raadsvoorstellen. Dat zijn fase twee en drie in het BOB-model. Fase één heeft plaatsgevonden in de beeldvormende raadsbijeenkomst.

1 **Opening van de vergadering**

2 **Vaststellen van de agenda**

3 **Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad (82034-2026)**

Voorgesteld besluit:

1. … (7 namen kinderen) te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. … (1 naam kind) te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

4 **Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)**

Voorgesteld besluit:
tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:

mevrouw C. Blankespoor

5 **BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST**

5.a **Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 9 september 2026**

5.b **Actualiseren toezeggingenlijst raad**

6 **Inspreekrecht inwoners**
Inwoners kunnen hun mening geven over actuele onderwerpen die niet zijn geagendeerd en die directe aandacht vragen van de raad. Over andere onderwerpen kan in de eerstvolgende beeldvormende raadsbijeenkomst ingesproken worden. Voor het inspreken tijdens de raadsvergadering is maximaal een half uur beschikbaar; vijf minuten per persoon. Als er meer dan zes aanmeldingen zijn, zal de spreektijd per persoon evenredig worden verdeeld.
Aanmelding is vereist. Zie hiervoor de informatie aan het einde van deze agenda.

7 **Mededelingen**

8 Ingekomen stukken raad (75527-2026)

Voorgesteld besluit:
in te stemmen met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

9 Vragenuurtje raad

10 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD
De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

10.a Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

10.b Plaatsing Leninbeeld

10.c Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

11 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD
De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

11.a Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (81663-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt.
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven.

11.b Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (40252-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

11.c Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) (52743-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

11.d Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030 (63266-2026)

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
   • Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico's.
   • Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
   • Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
   • Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

11.e Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2 (63536-2026)

Voorgesteld besluit:

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2

11.f Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (75348-2026)

Voorgesteld besluit:

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

11.g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

12 Afscheid (voormalig) raadslid Nico Postmus

13 Sluiting van de vergadering

Als u gebruik wilt maken van agendapunt 6, inspreekrecht inwoners, dan kunt u zich tot één dag voor de raadsvergadering aanmelden bij de griffier Jelte van der Meer: jelte.vandermeer@gemeente-oldambt.nl onder vermelding van het onderwerp dat u wilt bespreken.

Raadsvergadering

Dossiernummer	3110
Extern Zaak ID	1895ESUITE820342026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	3
Titel	Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad (82034-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
3 Raadsvoorstel inzake Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en -raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers, en Joost Koetje te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. Liam Oldenburger te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	

Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers, en Joost Koetje te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. Liam Oldenburger te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	-
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	82034-2026
Steller	Ronja Hooijkaas
Medeverantwoordelijke(n)	-
Portefeuillehouder(s)	Cora-Yfke Sikkema

INLEIDING

Bij zowel het college als de gemeenteraad leeft de wens om kinderen (meer) bij de politiek te betrekken. Afgelopen jaar (schooljaar 2025/2026) is daarom de eerste kinderburgemeester van de Oldambt benoemd, Femke Nap. Femke werd gedurende haar ambtstermijn bijgestaan door het kinderburgemeestersteam, een groep van een aantal kinderen die gedurende het jaar met haar meedachten en haar hielpen bij het uitvoeren van haar werkzaamheden. Dit kinderburgemeestersteam wordt nu met een pilot verder doorontwikkeld tot een gemeentelijke kinderraad.

Voor het vormen van de gemeentelijke kinderraad is de samenwerking gezocht met basisscholen in de gemeente, om op die manier zoveel mogelijk kinderen te bereiken. 10 van de 20 basisscholen in de gemeente hebben aangegeven mee te willen doen. Zij hebben in groep 7 aandacht besteed aan de (lokale) democratie en een verkiezing georganiseerd. Uiteindelijk hebben 8 van de 10 deelnemende scholen een leerling afgevaardigd. Deze verkozen leerlingen nemen plaats in de gemeentelijke kinderraad en hebben op 30 september jl. zelf uit hun midden de nieuwe kinderburgemeester gekozen.

De verkozen leerlingen zijn Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers, en Joost Koetje en hebben zelf uit hun midden Liam Oldenburger aangewezen als nieuwe kinderburgemeester van de gemeente Oldambt.

BEOOGD EFFECT

Met de kinderraad en de kinderburgemeester willen we kinderen op een leuke en toegankelijke manier leren meedoen aan de lokale democratie. Zij maken kennis met verkiezingen, vertegenwoordiging en debat, en oefenen vaardigheden als kritisch nadenken, samenwerken, luisteren naar anderen en het verwoorden van hun ideeën.

Door ook de scholen en klasgenoten bij het proces te betrekken, bereiken we een brede groep kinderen. Zo leggen we op jonge leeftijd een basis voor politiek bewustzijn en vertrouwen, en blijvende maatschappelijke betrokkenheid.

BESLISPUNTEN

1. Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers, en Joost Koetje te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. Liam Oldenburger te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

ARGUMENTEN

1.1 De kinderraad laat kinderen kennismaken met de lokale democratie
Door een kinderraad aan te stellen, leren kinderen op een toegankelijke en praktische manier hoe de lokale democratie werkt en hoe zij daaraan mee kunnen doen.

1.2 De kinderraadsleden hebben een democratisch mandaat van hun klasgenoten
De kinderraadsleden zijn via verkiezingen op hun eigen basisschool door hun klasgenoten gekozen. Daarmee vormt de verkiezing niet alleen de basis voor de samenstelling van de kinderraad, maar maakten ook de andere leerlingen kennis met stemmen en vertegenwoordiging.

2.1 De kinderburgemeester is door de kinderraadsleden op democratische wijze gekozen
De leden van de kinderraad hebben uit hun midden de kinderburgemeester gekozen. Daarmee is de kinderburgemeester gekozen door en uit de groep van kinderen met wie de kinderburgemeester gedurende het jaar samenwerkt.

FINANCIËN

De kosten zullen worden gedekt uit het budget raadscommunicatie.

COMMUNICATIE

Voor ieder kinderraadslid is een vaste contactpersoon op de desbetreffende basisschool aangewezen. Hierdoor zijn er korte communicatielijnen tussen de gemeente en de scholen. Via deze contactpersonen kunnen ook de klasgenoten en andere leerlingen worden betrokken bij de activiteiten van de kinderraad.

Over de activiteiten van de kinderburgemeester en de kinderraad communiceren we via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen. Waar relevant zoeken we daarnaast ook actief contact met de lokale en regionale pers.
Bij de uitvoering van de activiteiten en projecten van de kinderburgemeester en de kinderraad wordt gedurende het jaar samengewerkt met (lokale) maatschappelijke organisaties.

VERVOLG

Na instemming van de gemeenteraad spreken de kinderraadsleden en de kinderburgemeester de belofte uit en worden zij officieel geïnstalleerd. Hun ambtsperiode loopt tot oktober 2027. Gedurende deze periode kiezen zij gezamenlijk een thema waarvoor zij zich willen inzetten en werken zij hun ideeën uit tot een eigen project.

Winschoten, 24 september 2026

De griffier en de voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober		82034-2026

Onderwerp
Benoemen (en installeren) kinderburgemeester en kinderraad

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de griffier en de voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt van 24 september 2026

Besluit:

1. Jules Meindertsma, Louise Bakker, Amber Zomer, Naomi Teuben, Sophie Heikens, Rowan Munneke, Livia Boers, en Joost Koetje te benoemen als kinderraadsleden van de eerste kinderraad van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.
2. Liam Oldenburger te benoemen als kinderburgemeester van de gemeente Oldambt voor de periode vanaf 1 oktober 2026 tot 1 oktober 2027.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	3101
Extern Zaak ID	1895ESUITE810992026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	4
Titel	Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
4 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (81099-2026)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit
tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:

mevrouw C. Blankespoor

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	

PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)
tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:

mevrouw C. Blankespoor

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming fractieondersteuner
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	N.v.t.
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	81099-2026
Steller	Jelte van der Meer
Medeverantwoordelijke(n)	N.v.t.
Portefeuillehouder(s)	N.v.t.

INLEIDING

De fractie van de ChristenUnie heeft gevraagd om een extra fractieondersteuner te benoemen. Dit betreft mevrouw C. Blankespoor, wonende te Beerta. Ingevolge artikel 5a, lid 1 en 2 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024 kan de gemeenteraad per fractie maximaal twee fractieondersteuners benoemen. Op dit moment heeft de fractie van de ChristenUnie al één fractieondersteuner. Uw raad kan voor deze fractie derhalve nog één fractieondersteuner benoemen.
De te benoemen fractieondersteuner moet voldoen aan de eisen zoals die ook aan raadsleden gesteld worden. Toetsing hiervan heeft door de griffier plaatsgevonden op basis van de overgelegde documenten en deze zijn in orde bevonden. In dit voorstel leest u het advies.

BEOOGD EFFECT

Vanaf 7 oktober 2026 heeft de fractie van de ChristenUnie voldoende ondersteuning om haar werk goed te doen. Zo kan de fractie inwoners nog beter van dienst zijn.

BESLISPUNTEN

tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:

mevrouw C. Blankespoor

ARGUMENTEN

1.1 De fractie van de ChristenUnie heeft recht op twee fractieondersteuners

Ingevolge artikel 5a, lid 1 en 2 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024 kan de gemeenteraad per fractie maximaal twee fractieondersteuners benoemen. Op dit moment heeft de fractie van de ChristenUnie al één fractieondersteuner. Uw raad kan voor deze fractie derhalve nog één fractieondersteuner benoemen.

1.2 Mevrouw C. Blankespoor voldoet aan alle eisen

Een fractieondersteuner moet aan dezelfde eisen voldoen als een raadslid. De griffier heeft gecontroleerd of mevrouw C. Blankespoor aan deze eisen voldoet. Dit is het geval.

FINANCIËN

De financiële consequenties van de benoeming zijn reeds in de begroting opgenomen.

VERVOLG

Na uw besluit benoemen wij mevrouw C. Blankespoor als fractieondersteuner. Zij kan dan meteen aan de slag voor de fractie van de ChristenUnie.

BIJLAGEN

Geen

Winschoten, 23 september 2026

De griffier en de voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		81099-2026
Onderwerp Benoeming fractieondersteuner		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de griffier en de voorzitter van de raad van 23 september 2026
en gelet op artikel 5a van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024;

Besluit:

tot fractieondersteuner voor de fractie van de ChristenUnie te benoemen:

mevrouw C. Blankespoor

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE OLDAMBT VAN WOENSDAG 9 SEPTEMBER

1 **Opening van de vergadering**

De voorzitter opent de vergadering. Ze geeft aan dat er eigenlijk helemaal geen raadsvergadering zou zijn. Toen raadslid Modderman zijn ontslag aankondigde en aangaf dat hij in de maand september afscheid wilde nemen, volgden echter al snel enkele andere in de raad te bespreken onderwerpen. Daarmee is er een behoorlijk gevulde agenda ontstaan. Er hebben zich overigens diverse insprekers aangemeld.

2 **Vaststellen van de agenda**

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 **ONTSLAG EN BENOEMINGEN**

3a **Raadsvoorstel inzake Ontslag lid tevens voorzitter rekenkamer (73425-2026)**

De raad besluit:
De heer E. de Haan per 9 september 2026 ontslag te verlenen uit zijn functie als lid tevens voorzitter van de rekenkamer.

De voorzitter spreekt woorden van dank uit aan de heer De Haan en biedt hem een boeket aan.

b **Raadsvoorstel inzake Benoeming leden rekenkamer (73415-2026)**

De raad besluit:
ingaande 9 september 2026 voor de duur van 6 jaar in de rekenkamer te benoemen:

- De heer H.J. Veldman, lid tevens voorzitter
- De heer W. Dam, lid

De nieuw benoemde leden leggen beide de belofte af. Zij worden gefeliciteerd met hun benoeming en krijgen een boeket.

3c **Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (75141-2026)**

De raad besluit:
tot fractieondersteuner voor de fractie van Pro te benoemen:

de heer J. Pals

De heer Pals legt de belofte af, wordt gefeliciteerd met zijn benoeming en krijgt een boeket.

4 **BESLUITENLIJSTEN EN TOEZEGGINGENLIJST**

4a **Vaststellen besluitenlijsten van de raadsvergaderingen van 17 juni 2026, 24 juni 2026, 1 juli 2026 en 26 augustus 2026**

De besluitenlijsten van de raadsvergaderingen van 17 juni 2026, 24 juni 2026, 1 juli 2026 en 26 augustus 2026 worden vastgesteld.

4b **Actualiseren toezeggingenlijst raad**

De raad neemt kennis van de toezeggingenlijst. Deze wordt conform de weergegeven stand van zaken geactualiseerd.

5 **Inspreekrecht inwoners**

Er zijn 4 insprekers met een bijdrage over de overlast van sluipverkeer in Bad Nieuweschans:

- M. van der Laan
- R. Ferwerda
- M. Nap
- J. Lips

Vanuit de raad worden diverse vragen gesteld aan de insprekers. Deze worden door hen beantwoord. Verder geeft wethouder Van Bostelen desgevraagd een reactie op de bijdragen van de insprekers.

Er is één inspreker aanwezig met een bijdrage over de plaatsing van het Leninbeeld:

- F. Kupers, namens Centrum de Graanrepubliek

Vanuit de raad worden diverse vragen gesteld aan de inspreker. Ook wethouder Wünker geeft desgevraagd een reactie.

Na een korte bespreking en schorsing wordt besloten de plaatsing van het Leninbeeld te agenderen voor de raadsvergadering van 7 oktober 2026.

6 **Mededelingen**

Raadslid De Wal deelt mee dat de raad:

- wensen en bedenkingen kan geven op de statuten voor de Economische agenda; en
- input kan geven voor het zg. najaarsgesprek van de Noordelijke bestuurders met het kabinet, over de Staat van Groningen.

De termijn voor indiening van een reactie is beperkt. Aan de raad wordt gevraagd een mandaat te verlenen aan de raadswerkgroep (die op 16 september 2026 bijeenkomt). Het gevraagde mandaat wordt door de raad verleend.

7 **Ingekomen stukken raad (50585-2026)**

De raad stemt in met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

8 **Vragenuurtje raad**

Er zijn geen aanmeldingen voor het vragenuur.

9 **OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD**

De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

9a **Raadsvoorstel inzake Rekenkameronderzoek Erfgoed(beleid) in Oldambt: overnemen aanbevelingen (61563-2026)**

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de Nota van Conclusies en Aanbevelingen bij het rekenkameronderzoek Erfgoed(beleid) in Oldambt.

2. De hoofdconclusie te onderschrijven dat Oldambt een grotendeels toetsbaar en consistent erfgoedbeleid heeft, maar dat controle, evaluatie, samenhang en structurele borging moeten worden versterkt.
3. Alle aanbevelingen uit de nota over te nemen en het college opdracht te geven deze uit te werken:
   a. Stel één integraal erfgoedprogramma met uitvoeringsagenda op. Maak daarin samenhang, hiaten, toezicht en handhaving, en de maatschappelijke waarde van erfgoed expliciet. Koppel dit aan opgaven zoals wonen, vrijetijdseconomie/toerisme, energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en planologie. Faseer de uitvoering en plan toetsmomenten.
   b. Behoud de sterke inzet op boerderijen, maar borg ook beleid en capaciteit voor Winschoten, archeologie, naoorlogs erfgoed en religieus erfgoed, inclusief een basis voor fondsenwerving en herbestemming.
   c. Organiseer structureel gegevensbeheer over aantallen, staat van onderhoud, leegstand, vergunningen en risicosituaties. Gebruik deze informatie voor periodieke evaluatie en herijking, inclusief actualisatie van lijsten van karakteristieke panden en het monumenten-aanwijzingsbeleid.
   d. Verbeter het financiële sturingsinzicht. Houd beter bij welke middelen beschikbaar en besteed zijn, ook externe middelen en programmamiddelen. Evalueer periodiek de besteding naar categorieën, zoals inhuur, eigen bezit, toezicht en handhaving, communicatie en ondersteuning van eigenaren.
   e. Organiseer capaciteit en deskundigheid structureel. Overweeg een dedicated beleidsmedewerker erfgoed voor coördinatie en overzicht. Investeer in kennisontwikkeling en netwerkdeelname.
   f. Verbind erfgoed met sociaal-maatschappelijk beleid. Benader erfgoed niet alleen als stenen, maar ook als drager van identiteit, trots en leefkwaliteit. Benut erfgoed als onderdeel van brede welvaart en sociale agenda's.
   g. Betrek partners actiever. Laat partners meelezen met beleid, onderhoud relaties en versterk de verbinding met het Nationaal Programma Groningen, Nij Begun en het team aardbevingen/versterking.
   h. Breng gemeentelijk eigen erfgoed op orde. Zorg voor instandhouding van erfgoed in gemeentelijk bezit en maak dit zichtbaar, bijvoorbeeld tijdens Open Monumentendag.
   i. Zorg voor structurele informatievoorziening aan de raad over voortgang, resultaten, obstakels en succesroutes, zodat de raad kan sturen op doelbereik in plaats van op incidenten.
   j. Versoepel en versnel procedures waar mogelijk. Neem als bevoegd gezag een actieve rol om bureaucratische knelpunten bij herbestemming te verminderen, zonder realistische exploitatie en verplichtingen van eigenaren los te laten.
   k. Bouw de verbinding van erfgoed en vrijetijdseconomie verder uit. Versterk het vermarkten en benutten van erfgoed voor recreatie en toerisme en pak als gemeente een actieve rol in subsidieverwerving.
4. Het college te verzoeken binnen zes maanden een plan van aanpak aan de raad voor te leggen. Dit plan bevat de planning, prioritering, financiële gevolgen, benodigde capaciteit, risico's en momenten waarop de raad kan bijsturen.
5. Het college te verzoeken de raad jaarlijks te informeren over de voortgang en opvolging van de aanbevelingen, bij voorkeur via de planning-en-controlcyclus en waar nodig met een afzonderlijke voortgangsrapportage.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden De Boer, Holtjer, Kuiper, Swieringa, Meertens, Suurling en Wójcik.

Wethouder Klein geeft een reactie (er is een interruptie van raadslid De Boer).

In tweede termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Meertens.

Wethouder Klein geeft een reactie. Er zijn diverse interrupties.

Na het sluiten van de besprekingen besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

9b Raadsvoorstel inzake Afzien zienswijzen conceptbegroting 2027 RegIT (70669-2026)

Voorgesteld besluit:
af te zien van het indienen van zienswijzen op de conceptbegroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling RegIT.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden De Wal en De Boer.

Wethouder Wünker geeft een reactie.

Er bestaat geen behoefte aan bespreking in tweede termijn.

Na het sluiten van de besprekingen besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

10 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD

De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

10a Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

10a1 Raadsvoorstel inzake Rekenkameronderzoek Erfgoed(beleid) in Oldambt: overnemen aanbevelingen (61563-2026)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Nota van Conclusies en Aanbevelingen bij het rekenkameronderzoek Erfgoed(beleid) in Oldambt.
2. De hoofdconclusie te onderschrijven dat Oldambt een grotendeels toetsbaar en consistent erfgoedbeleid heeft, maar dat controle, evaluatie, samenhang en structurele borging moeten worden versterkt.
3. Alle aanbevelingen uit de nota over te nemen en het college opdracht te geven deze uit te werken:
   a. Stel één integraal erfgoedprogramma met uitvoeringsagenda op. Maak daarin samenhang, hiaten, toezicht en handhaving, en de maatschappelijke waarde van erfgoed expliciet. Koppel dit aan opgaven zoals wonen, vrijetijdseconomie/toerisme, energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en planologie. Faseer de uitvoering en plan toetsmomenten.
   b. Behoud de sterke inzet op boerderijen, maar borg ook beleid en capaciteit voor Winschoten, archeologie, naoorlogs erfgoed en religieus erfgoed, inclusief een basis voor fondsenwerving en herbestemming.
   c. Organiseer structureel gegevensbeheer over aantallen, staat van onderhoud, leegstand, vergunningen en risicosituaties. Gebruik deze informatie voor periodieke evaluatie en herijking, inclusief actualisatie van lijsten van karakteristieke panden en het monumenten-aanwijzingsbeleid.
   d. Verbeter het financiële sturingsinzicht. Houd beter bij welke middelen beschikbaar en besteed zijn, ook externe middelen en programmamiddelen.

Evalueer periodiek de besteding naar categorieën, zoals inhuur, eigen bezit, toezicht en handhaving, communicatie en ondersteuning van eigenaren.
e. Organiseer capaciteit en deskundigheid structureel. Overweeg een dedicated beleidsmedewerker erfgoed voor coördinatie en overzicht. Investeer in kennisontwikkeling en netwerkdeelname.
f. Verbind erfgoed met sociaal-maatschappelijk beleid. Benader erfgoed niet alleen als stenen, maar ook als drager van identiteit, trots en leefkwaliteit. Benut erfgoed als onderdeel van brede welvaart en sociale agenda's.
g. Betrek partners actiever. Laat partners meelezen met beleid, onderhoud relaties en versterk de verbinding met het Nationaal Programma Groningen, Nij Begun en het team aardbevingen/versterking.
h. Breng gemeentelijk eigen erfgoed op orde. Zorg voor instandhouding van erfgoed in gemeentelijk bezit en maak dit zichtbaar, bijvoorbeeld tijdens Open Monumentendag.
i. Zorg voor structurele informatievoorziening aan de raad over voortgang, resultaten, obstakels en succesroutes, zodat de raad kan sturen op doelbereik in plaats van op incidenten.
j. Versoepel en versnel procedures waar mogelijk. Neem als bevoegd gezag een actieve rol om bureaucratische knelpunten bij herbestemming te verminderen, zonder realistische exploitatie en verplichtingen van eigenaren los te laten.
k. Bouw de verbinding van erfgoed en vrijetijdseconomie verder uit. Versterk het vermarkten en benutten van erfgoed voor recreatie en toerisme en pak als gemeente een actieve rol in subsidieverwerving.

4. Het college te verzoeken binnen zes maanden een plan van aanpak aan de raad voor te leggen. Dit plan bevat de planning, prioritering, financiële gevolgen, benodigde capaciteit, risico's en momenten waarop de raad kan bijsturen.
5. Het college te verzoeken de raad jaarlijks te informeren over de voortgang en opvolging van de aanbevelingen, bij voorkeur via de planning-en-controlcyclus en waar nodig met een afzonderlijke voortgangsrapportage.

10a2 Raadsvoorstel inzake Afzien zienswijzen conceptbegroting 2027 RegIT (70669-2026)

De raad besluit:
af te zien van het indienen van zienswijzen op de conceptbegroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling RegIT.

10b Raadsvoorstel inzake Vervanging raadslid E. Modderman (70803-2026)

Raadslid De Boer, voorzitter van de commissie geloofsbrieven, leest het (positieve) advies over de toelating van de heer Boven als vervanger van raadslid Modderman voor.

De raad besluit:
de heer E. (Eppo) Boven toe te laten als lid van de raad van de gemeente Oldambt.

De heer Boven legt de belofte af. Aansluitend wordt hij gefeliciteerd en krijgt hij een boeket.

Met toelating van de heer Boven tot lid van de raad van de gemeente Oldambt is er een einde gekomen aan het raadslidmaatschap van de heer Modderman.

De voorzitter spreekt de heer Modderman namens de raad toe. Daarin gaat zij in op de meer dan 44 jaar lange periode waarin de heer Modderman zich voor de politiek en vooral ook de inwoners van respectievelijk de gemeenten Midwolda, Scheemda en

Oldambt heeft ingezet. Deze inzet is – samen met andere maatschappelijke activiteiten van de heer Modderman – de reden dat door het college van burgemeester en wethouders aan hem de erepenning van de gemeente Oldambt is toegekend. De erepenning, een cadeau en een boeket worden vervolgens aan de heer Modderman aangeboden.

Aansluitend wordt het woord gevoerd door raadslid Kenter (die tevens een cadeau aanbiedt), alsmede raadslid Geerdes en de voorzitter van het bestuur van de VCP (de heer Plaatje).

De heer Modderman spreekt aansluitend de raad en het college toe.

11 Sluiting van de vergadering

De voorzitter sluit de vergadering om 22.55 uur.

Aldus vastgesteld,

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Griffier	Voorzitter
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Nr	Datum raad	Omschrijving	Portefeuillehouder	Stand van zaken
25.014	24-09-2025	Het college zal in de uitwerking van de Woonzorgvisie kijken naar initiatieven zoals zorgbuurthuizen.	Wethouder Engelkens	Wordt aan gewerkt. De eerste stappen voor de uitvoeringsagenda zijn gezet.
25.015	24-09-2025	Er komen diverse onderzoeken (van derden) waaruit mogelijk de woningbehoefte van jongeren kan worden gefilterd. Ook zal geprobeerd worden het juiste antwoord op de vraag hoeveel jongeren langer thuis wonen dan ze zelf zouden willen, zo goed mogelijk te benaderen (de gemeente heeft hier geen concreet inzicht in). De raad wordt over beide geïnformeerd.	Wethouder Engelkens	Wordt aan gewerkt. Er zijn inmiddels nieuwe stappen gezet. Het provinciale woningbehoefteonderzoek is bijna afgerond. Ook wordt er een provinciale JongerenTop georganiseerd, waarbij de gemeente betrokken is en er jongeren van onze gemeente aan mee doen. Deze bijeenkomst is specifiek gericht op het ophalen van input van jongeren over wonen: wat vinden zij belangrijk, naar wat voor woningen zijn zij op zoek en wat hebben zij nodig op het gebied van leefbaarheid? De raad wordt binnenkort geïnformeerd over de JongerenTop.
25.018	12-11-2025	Bij de herijking van het minimabeleid zal aandacht worden besteed aan tandzorg voor minima buiten de collectieve verzekering alsook aan "zorgmijders".	Wethouder Engelkens	De herijking zit nu in de beginfase.
26.005	04-03-2026	Het Sunflower programma wordt betrokken bij de op te stellen Lokale inclusie agenda.	Wethouder Klein	Dit wordt opgepakt
26.006	24-06-2026	Er zal contact worden opgenomen met de bezwaarmaker waarbij - los van de niet-ontvankelijkheid van zijn bezwaarschrift - inhoudelijk wordt ingegaan op de zorgen die in het bezwaarschrift zijn verwoord.	Wethouder Van Bostelen	De bezwaarmaker is benaderd voor een overleg. Helaas heeft hij geweigerd met de gemeente in gesprek te gaan. Wethouder van Bostelen zal dat bij de eerstkomende raadsvergadering melden. De toezegging kan dan van de toezeggingenlijst af.

26.007	24-06-2026	De raad wordt vóór september 2026 geïnformeerd over de uitkomsten van het gesprek met Enexis over de realisatie van een nieuw energieverdeelstation (mits het gesprek dan heeft plaatsgevonden).	Wethouder Wünker	Dit gesprek heeft nog niet plaatsgevonden
26.008	01-07-2026	Bij projecten die uit eenmalige middelen worden bekostigd, zal ook inzichtelijk worden gemaakt welke structurele (beheers)kosten daaruit voor de toekomst volgen.	Wethouder Wünker	Dit is inmiddels een standaard aandachtspunt bij de voorstellen die via Slimtaal worden geschreven. De toezegging kan van de toezeggingenlijst af.
26.009	01-07-2026	De raad wordt na het zomerreces 2026 geïnformeerd over de wijze waarop het onderzoek over communicatie met inwoners is op- en uitgezet.	Burgemeester Sikkema	Er is aan de initiatiefneemster van de motie/werkgroep gevraagd om een nieuw overleg te organiseren met de raadswerkgroep Communicatie. Dan gaan we in gesprek over ideeën en wensen voor het onderzoek. De uitkomsten van dit gesprek worden betrokken bij de verdere opzet en uitwerking van het onderzoek.
26.010	01-07-2026	Met zorgorganisaties zal worden gesproken over (de zorgen die bestaan over) het mogelijk schrappen van de huishoudelijke hulp uit de WMO. De raad wordt over de uitkomsten van de gesprekken geïnformeerd.	Wethouder Engelkens	Er is nog onvoldoende duidelijkheid over het wel/niet schrappen van de huishoudelijke hulp. De wetgeving is nog niet rond. Zodra er meer helderheid is wordt dit onderwerp opgepakt.
26.011	01-07-2026	De intentie om als Oldambt een rol te spelen bij het - mogelijk uit te brengen - Groningse bod voor Culturele Hoofdstad 2033 zal tijdig worden gecommuniceerd. Eventuele financiële consequenties voor deelname zullen aan de raad worden voorgelegd.	Wethouder Van Bostelen	We blijven als gemeente aangehaakt op de discussie en zullen eventuele deelname en consequenties aan uw raad voorleggen. Op dit moment is daar geen concrete planning voor te geven.
26.012	01-07-2026	In raadsvoorstellen zal - daar waar mogelijk - inzicht worden gegeven in de effecten van het beleid op toekomstige generaties.	Burgemeester Sikkema	Dit wordt opgepakt.

26.013	01-07-2026	Er zal worden onderzocht of en hoe gemeente Oldambt een samenwerking aan kan gaan met de Kunstraad om daarmee de Oldambtster kunst- en cultuursector te versterken. Aan de raad wordt uiterlijk in Q 1 2027 gerapporteerd over de bevindingen.	Wethouder Van Bostelen	Er wordt verkend hoe hier verder vorm en inhoud aan gegeven kan worden. De beleidsadviseur Cultuur heeft op 20 augustus gesproken met iemand van de Kunstraad. Er volgen meer afspraken.
26.014	01-07-2026	Met bewoners van Het Wold zal (desgewenst) worden gesproken over werkzaamheden en plannen in Het Wold Blauwestad	Wethouder Engelkens	Op 6 juli heeft ambtelijk overleg plaatsgevonden met een aantal bewoners van het gebied. Verder is inmiddels een afspraak gepland tussen bewoners en wethouders Engelkens en Wünker en wordt in overleg tussen gemeente en projectbureau Blauwestad besproken hoe bewoners verder betrokken worden bij de concrete invulling van Het Wold. Deze toezegging kan hiermee van de toezeggingenlijst af.
26.015	26-08-2026	De raad wordt schriftelijk geïnformeerd over de termijn waarop openbare verlichting op het fietspad van Beerta naar Nieuw Beerta wordt gerealiseerd.	Wethouder Van Bostelen	De raad is via mail d.d. 8 september geïnformeerd. Dit punt kan van de toezeggingenlijst af.
26.016	26-08-2026	De raad wordt - indien daarover data bekend zijn - schriftelijk geïnformeerd over oorzaken van het gevoel van onveiligheid dat bij inwoners bestaat.	Wethouder Van Bostelen	Er wordt gewerkt aan één raadsbrief over beide moties.
26.017	09-09-2026	De (eerder afgegeven) vergunning voor plaatsing van het beeld van Lenin in Bad Nieuweschans zal worden opgezocht. De raad ontvangt een afschrift van de vergunning zodra deze is gevonden.	Wethouder Wünker	Dit is opgepakt en de raad wordt hier binnenkort over geïnformeerd.
26.018	09-09-2026	De ontwikkelingen bij REG-IT zullen nauwgezet worden gevolgd. De raad wordt actief geïnformeerd als er bijzonderheden zijn te melden.	Wethouder Wünker	Dit wordt opgepakt.

Raadsvergadering

Dossiernummer	3111
Extern Zaak ID	1895ESUITE755272026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	8
Titel	Ingekomen stukken raad (75527-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
8 Ingekomen stukken raad (75527-2026)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit
in te stemmen met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)
in te stemmen met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Ingekomen stukken raad
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	nvt
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	75527-2026
Steller	Jelte van der Meer
Portefeuillehouder(s)	nvt
Medeverantwoordelijke(n)	Agendacommissie van de gemeenteraad van Oldambt

TOELICHTING

Inleiding

De afgelopen periode zijn de volgende stukken ontvangen door de gemeenteraad van Oldambt. De agendacommissie stelt voor dat de raad instemt met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

A. Voor kennisgeving aan te nemen:

1. Motie Een aanval op 1 is een aanval op allen - Mail Griffie Hengelo 2026-09-02 (75669-2026) met bijlage
2. Mail Leerplicht artikel 5b - Mail NVvTO 2026-09-06 (76991-2026)
3. Concrete visie en oplossingen voor de hervorming van het jeugd- en gezinszorgstelsel - Mail Kico 2026-09-10 (78808-2026)
4. Informatiecentrum Graanrepubliek - Mail inwoner gemeente - 2026-09-13 (78891-2026)
5. Kies voor eerlijke verdeling van partijsubsidie - Mail Volt 2026-09-16 (79230-2026) met bijlage
6. Falende handhaving - Mail inwoner gemeente 2026-09-14 (79244-2026)
7. Brief gemeenteraad Kansen met uitdaagrecht - Mail Kennisnetwerk 2026-09-16 (73218-2026) met bijlages
8. Brief MDLfonds - Mail MDLfonds 2026-09 (79687-2026)
9. Opslagloods Nieuwolda - Raad van State 2026-09-16 (79777-2026)
10. Maak werk van gezinsbeleid - Mail voor werkende ouders 2026-09-17 (79782-2026) met bijlage
11. Veiligheid van kinderen in de asielnoodopvang - Mail onderzoeksraad voor Veiligheid 2026-09-21 (80591-2026) met bijlages
12. Ketenfalen en regionale inkoop specialistische NAH-zorg - Mail inwoner provincie 2026-09-17 (80868-2026) met bijlages
13. Motie geef boer EN platteland toekomst - Mail griffie Westerwolde 2026-09-21 (81031-2026) met bijlage

B. Voor advies in handen van het college van burgemeester en wethouders te stellen:

C. Ter afdoening in handen van het college van burgemeester en wethouders te stellen:

1. Mail voor gemeenteraden en provincie - Mail inwoner 2026-09-07 (76995-2026)
2. Verwaarloosd perceel Tromplaan - Mail inwoner gemeente 2026-09-23 (81307-2026)

D. Op een andere manier:

Winschoten, 10 april 2025

Namens de agendacommissie van de gemeenteraad van Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	3089
Extern Zaak ID	1895ESUITE543682026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	10.a
Titel	Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10a Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026
10a.1 NIEUW Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030
10a.2 NIEUW Participatieverordening gemeente Oldambt 2026
10a.1 OUD Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026-2030
10a.2 OUD Participatieverordening gemeente Oldambt 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**
Raadsvergadering	7 oktober 2026

Voorgesteld besluit

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	54368-2026
Steller	Karen de Jong
Medeverantwoordelijke(n)	Frank Brander
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein

Inleiding

Vanaf 1 januari 2027 moet elke gemeente een nieuwe participatieverordening hebben. Dit is wettelijk verplicht. De gemeente Oldambt heeft nu nog een inspraakverordening, maar die voldoet niet meer aan de nieuwe regels. Daarom stellen wij een nieuw participatiebeleid en een nieuwe participatieverordening voor.

Inwoners, verenigingen en ondernemers willen graag meedenken over plannen van de gemeente. Uit een evaluatie blijkt dat dit in Oldambt al goed gaat, maar dat er ook verbeterpunten zijn. Zo willen inwoners duidelijker weten wat ze kunnen verwachten en sneller terugkoppeling krijgen. Het nieuwe beleid en de nieuwe verordening zorgen hiervoor.

Het nieuwe Participatiebeleid is niet alleen een wettelijke verplichting. Het is ook de aanleiding om verschillende ontwikkelingen goed te borgen. Zo worden de posities van verschillende belangenorganisaties, zoals dorpsbelangen, benoemd en verankerd. Het beleid is ook een werkkader voor de organisatie met instrumentarium, zodat er op een vergelijkbare wijze wordt gewerkt. Daarnaast worden de dorp- en wijkagenda’s vastgelegd in beleid. Ook is het de start van ontwikkelingen op het gebied van online participatie, jongerenparticipatie en een versteviging van onze communicatie naar inwoners toe.

Beoogd effect

In 2030 zijn inwoners, organisaties en ondernemers vroeg en duidelijk betrokken bij plannen van de gemeente. Zij weten wat ze kunnen verwachten en krijgen op tijd terugkoppeling. Hierdoor zijn de plannen beter en is er meer draagvlak voor besluiten.

Beslispunten

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

Argumenten

1.1 Het participatiebeleid geeft duidelijkheid over hoe inwoners kunnen meedenken

Inwoners en organisaties willen weten hoe ze betrokken worden bij plannen. Het beleid beschrijft dit stap voor stap, zodat iedereen weet wat hij kan verwachten.

1.2 Het beleid zorgt voor betere terugkoppeling

Uit de evaluatie blijkt dat inwoners vaak niet weten wat er met hun input gebeurt. Het nieuwe beleid verplicht ons om binnen acht weken terug te koppelen. Zo weten inwoners dat hun inbreng serieus wordt genomen.

1.3 Het beleid en de verordening sluiten op elkaar aan

De verordening verwijst op meerdere plaatsen naar het beleid. Zo horen de visie en de juridische spelregels bij elkaar en is de samenhang geborgd.

1.4 Het beleid beschrijft de rollen van partijen met adviesrecht

In het beleid staat welke rol verschillende belangenbehartigers, doelgroepen en partijen met adviesrecht hebben, zoals Dorpsbelangen en de Participatieraad.

2.1 De participatieverordening voldoet aan de wettelijke eisen

De wet verplicht gemeenten om uiterlijk 1 januari 2027 een participatieverordening te hebben. Met dit besluit voldoen wij aan die verplichting.

2.2 De verordening regelt het uitdaagrecht

Inwoners en organisaties kunnen straks een verzoek doen om een gemeentelijke taak over te nemen. De verordening beschrijft hoe dit werkt en onder welke voorwaarden dit kan.

3.1 Het beleid benoemt een vaste adviseur binnen de gemeente

Voorheen was niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk was voor participatie. Nu komt er een programma-adviseur die dit coördineert. Dit zorgt voor meer structuur en duidelijkheid.

3.2 De adviseur start op 1 januari 2027

De taken zoals beschreven in het beleid en de verordening zijn nu nog niet belegd in de organisatie. Het ontwikkelen van instrumentarium, het trainen van ambtenaren, het adviseren in participatietrajecten en de jaarlijkse verslaglegging daarvan start tegelijk met de ingang van het beleid, zodat het beleid in de organisatie wordt geborgd. In de kadernota 2027-2030 is dit als ambitie benoemd maar niet toe besloten. In het coalitieakkoord is inwonersbetrokkenheid stevig verankerd als uitgangspunt. We stellen voor dit in 2027 incidenteel te financieren en op te voeren in de kadernota 2028-2031 in de totale integrale afweging.

Kanttekeningen

1. Het nieuwe beleid en de verordening kosten geld en personeel

De uitvoering vraagt om structurele inzet van mensen en middelen. Dit is een investering, maar het levert ook veel op. Door inwoners eerder te betrekken, voorkomen we later dure aanpassingen of bezwaarprocedures. We trainen onze eigen medewerkers het participatieproces en de communicatie zorgvuldig vorm te geven. Dat bespaart dure inhuur. Bovendien sluiten we aan bij bestaande werkwijzen, zoals methodisch werken en gebiedsgericht werken. Zo benutten we de beschikbare middelen zo goed mogelijk.

2. Niet alle inwoners voelen zich evenveel betrokken

Sommige groepen, zoals jongeren of mensen uit het stille midden, doen minder snel mee. Het beleid besteedt hier extra aandacht aan. Zo organiseren we laagdrempelige bijeenkomsten en gebruiken we verschillende kanalen om hen te bereiken. Ook werken we samen met dorpsbelangen en wijkplatforms om deze groepen beter te betrekken. Samen met de participatievisie zijn ook de samenwerkingsovereenkomsten met dorpsbelangen en wijkplatforms en de werking van het STILO fonds geëvalueerd. De samenwerkingsovereenkomsten worden herzien en de positie van dorpsbelangen en wijkplatforms wordt opgenomen in het beleid.

3. Maatwerk kan overkomen als ongelijke behandeling

Het beleid beschrijft de processtappen, geeft vooraf duidelijke kaders over waar wél en geen input op wordt gevraagd, en de aanpak kan per doelgroep verschillen. Hierdoor kan het lijken alsof groepen ongelijk worden behandeld. Dit is echter maatwerk. De raad kan hier vanuit zijn controlerende rol alert op zijn.

Financiën

Voor de uitvoering van het participatiebeleid is structurele inzet nodig. Voor ontwikkeling van jongerenparticipatie, voor verstevigen van communicatiemiddelen, en de ontwikkeling van een online participatieplatform is werkbudget nodig. Dit is opgevoerd in de Kadernota 2027–2030 als onderdeel van de ambitie op Gebiedsgericht werken

- Programma-adviseur, 1 fte, €115.000
- Werkbudget, €35.000

Gezien de wettelijke verplichtingen van de Participatieverordening, de ambities in het coalitieakkoord en de raadsbrede steun voor participatie en gebiedsgericht werken stellen wij voor om de kosten van €150.000 incidenteel op te nemen in het raadsvoorstel bij de begroting 2027. Voor 2028 en verder voeren we dit op als structurele kosten als ambitie in de totale integrale afweging in de Kadernota 2028-2031.

Communicatie

Na vaststelling publiceren we het participatiebeleid en de participatieverordening op onze website. We leggen in begrijpelijke taal uit wat dit betekent voor inwoners, verenigingen en ondernemers. Ook organiseren we bijeenkomsten met dorpsbelangen en wijkplatforms om de nieuwe werkwijze toe te lichten. Daarnaast trainen we onze medewerkers uitgebreid over de nieuwe afspraken en hun rol hierin.

Vervolg

Als de raad instemt, treedt de participatieverordening in werking op 1 januari 2027. Wij houden de voortgang bij en rapporteren hier jaarlijks over in de begroting én het jaarverslag. In 2030 evalueren we het participatiebeleid om te kijken wat goed gaat en wat beter kan.

BIJLAGEN

1. Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030
2. Participatieverordening gemeente Oldambt 2026

Winschoten, 8 september 2026
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		54368-2026
Onderwerp Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2026

en gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau

Besluit:

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

GEMEENTE OLDAMBT

Participatiebeleid

Gemeente Oldambt 2026–2030

Samen werken aan een betrokken Oldambt

Opdrachtgever	Gemeente Oldambt
Wethouder	Ger Klein
Status	Concept – ter vaststelling gemeenteraad 7 oktober 2026
Datum	Mei 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding en visie
2. Wettelijk kader
3. Wat verstaan wij onder participatie?
4. Participatie door de gemeente
5. Gebiedsgericht Werken
6. Participatie door initiatiefnemers
7. Doelgroepen
8. Representativiteit
9. Gereedschapskist: processtappen voor participatie
10. Evaluatie en leren
11. Implementatie en organisatie

Bijlage A – Stappenplan voor initiatiefnemers
Bijlage B – Doelgroepenaanpak
Bijlage C – Uitwerking Processtappen
Bijlage D – Evaluatie Visie op Participatie

1. Inleiding en visie

1.1 Waarom dit beleid?

Een veranderende samenleving en nieuwe wetgeving maken het nodig om ons participatiebeleid te vernieuwen. Inwoners willen vaker meedenken en meepraten over plannen die hun leefomgeving raken. Ze verwachten duidelijkheid over besluitvorming en willen zien dat hun inbreng serieus wordt genomen. Dit biedt kansen om participatie beter te organiseren en samen tot betere besluiten te komen.

Wij willen een gemeente zijn die er is voor haar inwoners. Inwoners kennen hun buurt en leefomgeving als geen ander. Door die kennis en betrokkenheid te benutten, vergroten we de kwaliteit van besluiten en het draagvlak daarvoor.

Met de komst van de Wet versterking participatie op decentraal niveau stellen we vóór 1 januari 2027 een participatieverordening vast. Tegelijk hebben we onze participatievisie uit 2021 onlangs geëvalueerd, via gesprekken en een enquête onder inwoners en organisaties. Daaruit blijkt dat de basis in Oldambt goed is, maar dat het duidelijker en consistenter kan, vooral in verwachtingen en terugkoppeling.

Met dit participatiebeleid zetten we de volgende stap naar een transparante werkwijze, waarin inwoners tijdig worden betrokken en zichtbaar is wat er met hun inbreng gebeurt. Zo werken we samen aan besluiten die beter gedragen worden.

Kernbevindingen uit de evaluatie 2026

- ✔ Sterke basis: succesvolle trajecten zoals de centrumontwikkeling Winschoten zijn blauwdruk.
- ✗ Kwaliteit is persoonsafhankelijk: niet iedere medewerker werkt hetzelfde.
- ✗ Terugkoppeling is de zwakste schakel: inwoners horen te weinig wat er met hun inbreng gebeurt.
- ✗ Organisatorische borging schiet tekort: geen duidelijke eigenaar binnen de organisatie.
- ✔ Concrete kansen: jongeren willen meedenken, dorpsbelangen zijn bereid partner te zijn.

1.2 Onze visie op participatie

Oldambt zet in op participatie die betekenisvol, inclusief en effectief is. Participatie die het vertrouwen in de lokale democratie versterkt. Onze visie rust op de uitgangspunten van het Programma Gebiedsgericht Werken en Participatie van de gemeente Oldambt:

1.3 Wat willen we bereiken?

Met dit participatiebeleid willen we:

- Inwoners en maatschappelijke partijen vroegtijdig en serieus betrekken bij besluitvorming.
- Draagvlak, kwaliteit en legitimiteit van beleid en projecten vergroten.
- Vertrouwen tussen inwoners en gemeente versterken.

Dat willen we bereiken door:

- Duidelijkheid te scheppen over zeggenschap en eigenaarschap van inwoners, en deze te bevorderen.
- Heldere en afdwingbare kaders te bieden voor participatie door initiatiefnemers en de gemeente als initiatiefnemende partij.
- Transparant en tijdig te communiceren

1.4 Afbakening: burgerparticipatie, niet Participatiewet

Dit beleid gaat over burgerparticipatie: de betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij gemeentelijk beleid en besluitvorming. Dit is iets anders dan de Participatiewet, die gaat over werk, inkomen en re-integratie.

Binnen burgerparticipatie onderscheiden we drie stromen:

Vorm	Omschrijving
Inwonersparticipatie	De gemeente betrekt inwoners bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.
Overheidsparticipatie	Inwoners of organisaties betrekken de gemeente bij hun eigen initiatieven.
Uitdaagrecht (Right to Challenge)	Inwoners of organisaties nemen een gemeentelijke taak over als zij denken dat beter of efficiënter te kunnen.

1.5 Oldambt in context

Oldambt telt circa 39.700 inwoners (2026) en is de zesde gemeente van de provincie Groningen. De bevolkingssamenstelling wijkt op een aantal punten significant af van het landelijk gemiddelde: er is sprake van relatief veel vergrijzing, een hoog aandeel lage inkomens, bovengemiddelde armoede en een relatief groot gebruik van voorzieningen in het sociaal domein.

Indicator	Oldambt	Nederland	Bron / jaar
Armoede en inkomen			
Huishoudens met inkomen tot 130% sociaal minimum	**19,5%**	14,6%	*CBS 2022*
Kinderen in huishouden met laag inkomen (tot 130%)	**15,0%**	10,2%	*CBS 2022*
Huishoudens met geregistreerde problematische schulden	**10%**	7,4%	*SPG 2023*
Percentage laaggeletterdheid	**17%**	16%	*Gemeente Oldambt/CBS 2022*
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)			
Wmo-cliënten per 1.000 inwoners	**219**	ca. 70	*WSJE / CBS 2023*
Jeugdwet			
Jeugdhulpgebruikers per 1.000 jongeren (0–17 jaar)	**26**	—	*WSJE actueel*
Participatiewet (bijstand en werk)			
Bijstandsontvangers per 1.000 inwoners (15+)	**38**	ca. 30	*WSJE / CBS 2024*

Daarnaast zijn de volgende kenmerken relevant:

- Naast de stedelijke kern (Winschoten) en centrumkern (Scheemda) kent de gemeente Oldambt basisdorpen (Bad Nieuweschans, Beerta, Finsterwolde, Heiligerlee, Midwolda, Nieuwolda, Oostwold, Westerlee en Blauwestad) en woondorpen (Drieborg, Ganzedijk/Hongerige Wolf, Nieuw Beerta, Nieuw Scheemda en ’t Waar
- Door de aardbevingsproblematiek en versterkingsoperatie bestaat er bij een deel van de bevolking wantrouwen jegens overheid en externe partijen.
- Er zijn grote opgaven (energietransitie, wonen, voorzieningen, gezondheid, bereikbaarheid) die vroeg om goede participatie vragen.
- Door de geografische spreiding is het bevorderen van sociale cohesie en het bestrijden van eenzaamheid van groot belang voor het welzijn van onze inwoners.
- De opkomst bij verkiezingen is laag:

Opkomst gemeenteraad (2026)	47,9%	32.688 kiesgerechtigden; 15.564 geldige stemmen
Opkomst Tweede Kamer (2025)	74,6%	32.032 kiesgerechtigden; 23.823 geldige stemmen
Opkomst Europees Parlement (2024)	37,0%	11.883 stemmers

Een bijzonder kenmerk van de gemeente is Blauwestad, het woongebied rond het Oldambtmeer. Het is ontstaan om de regio een impuls te geven en dat lukt: waar Oldambt als geheel lang te maken had met krimp en vergrijzing, trekt Blauwestad juist nieuwe inwoners van buiten de regio aan. Het gebied groeide in ruim tien jaar van circa 800 naar ruim 1.600 inwoners en is met nog enkele honderden geplande woningen volop in ontwikkeling. Het sociaal-demografische profiel wijkt sterk af van het gemeentelijk gemiddelde: waar Oldambt een hoog aandeel lagere inkomens kent, bestaat Blauwestad voor een groot deel uit kapitaalkrachtige nieuwkomers (gemiddelde woningwaarde circa € 528.000) die vaak hoger opgeleid en mondig zijn en hun weg naar de gemeente goed weten te vinden.

Wat betekent dit voor participatie?

De cijfers vertellen een verhaal over een gemeente waar een substantieel deel van de bevolking leeft in omstandigheden die actieve participatie bemoeilijken: financiële stress, afhankelijkheid van zorg of ondersteuning, beperkte digitale vaardigheden en een hoge drempel naar instanties. Dit zijn niet de mensen die als eerste de vergaderzaal inlopen of een zienswijze indienen. Tegelijkertijd zijn het juist deze inwoners die het meest direct geraakt worden door beslissingen over leefbaarheid, huisvesting, zorg en inkomen. Participatiebeleid dat hier geen rekening mee houdt, produceert een vertekend beeld: het haalt de stem op van wie al hóórbaar is, en mist wie het hardst (in positieve of negatieve zin) geraakt wordt.

Concreet betekent dit voor het participatiebeleid van Oldambt:

- Participatie vraagt om proactieve werkvormen: de gemeente gaat naar mensen toe, in plaats van te verwachten dat mensen naar de gemeente komen.
- Sociaal Werk Oldambt, dorpsbelangen en wijkplatforms zijn onmisbare schakels om juist de moeilijker bereikbare groepen te bereiken.
- Digitale participatievormen alleen zijn onvoldoende: een deel van de bevolking mist de digitale vaardigheden of toegang om online mee te doen.
- Laagtalige en toegankelijke communicatie is geen luxe maar een vereiste, gegeven het relatief hoge aandeel laaggeletterden en mensen voor wie het Nederlands niet de eerste taal is.
- Het beroep op Wmo en Jeugdwet laat zien dat veel inwoners al in contact staan met gemeentelijke of gesubsidieerde voorzieningen. Die contactmomenten bieden kansen om participatie in te bedden in bestaande relaties.

1.6 Maatschappelijke context: polarisatie en verharding van maatschappelijk debat.

Participatie vindt niet plaats in een vacuüm. In Oldambt, en in heel Nederland, is de samenleving aan het veranderen: meningen verharden, het vertrouwen in de overheid staat onder druk en vraagstukken als asielopvang, energietransitie, zout- en gaswinning en aardbevingsschade roepen stevige reacties op. In Oldambt komt daar een eigen

geschiedenis bij. Als landbouwregio met aardbevingsschade en een ingrijpende versterkingsoperatie (Nij Begun) bestaat er bij een deel van de inwoners wantrouwen jegens de overheid en externe partijen. Dat maakt goede participatie urgenter dan ooit, maar ook ingewikkelder.

De evaluatie van de participatievisie uit 2021 en de gesprekken die in het voorjaar van 2026 zijn gevoerd, bevestigen dit beeld. Inwoners organiseren zich vaker rond maatschappelijke vraagstukken, spreken zich uit en verwachten invloed op besluiten die hun leefomgeving raken. Deze veranderende maatschappelijke dynamiek is geen bijkomstigheid, maar een belangrijk vertrekpunt voor dit participatiebeleid: zij bepaalt mede hoe we participatie moeten vormgeven.

Maatschappelijke dynamiek ontstaat wanneer groepen inwoners gezamenlijk reageren op ontwikkelingen zoals woningbouw, duurzaamheid, zorg, migratie of de veranderende relatie tussen overheid en burger. Die reacties lopen uiteen: van constructieve betrokkenheid en burgerinitiatieven tot stevige publieke discussies en spanningen tussen belangen. Zij geven inzicht in wat er leeft en waar behoefte is aan dialoog, duiding of invloed.

De evaluatie laat zien dat de uitkomst sterk afhangt van de kwaliteit van het proces. Waar de structuur op orde was, een open begin, heldere rollen, gesprekken in kleine groepen en ruimte voor zorgen, verliepen ook gevoelige trajecten goed, zoals de centrumontwikkeling in Winschoten en de bijeenkomsten rond (crisis)noodopvang. Waar die structuur wegviel, ontstond juist onrust. Het verdeelstation in Oostwold geldt daarbij als leerpunt: de participatie lag bij een externe partij, de gemeente stond er te ver vanaf, en toen de plannen gaandeweg ingrijpend wijzigden, kwam heldere communicatie te laat. Wantrouwen ontstaat dan niet zozeer door de verandering zelf, maar doordat daarover niet tijdig en open wordt gecommuniceerd. Voor het beleid betekent dit dat de gemeente ook bij initiatieven van grote externe partijen (zoals netbeheerders en mijnbouwbedrijven) een actieve regierol claimt en transparant is over de dilemma’s die spelen.

Voor de gemeente is het van belang deze dynamiek niet primair te benaderen als probleem, maar als signaal en context waarin participatie van toegevoegde waarde is. Juist in perioden van verandering draagt tijdige en passende betrokkenheid van inwoners bij aan begrip, transparantie en beter onderbouwde besluiten.

Kenmerken maatschappelijke onrust

- **Collectieve betrokkenheid**
  Inwoners laten zich gezamenlijk horen via participatietrajecten, bijeenkomsten, inspraak, burgerinitiatieven of (online) publieke debatten.
- **Gedreven door beleving en ervaringen**
  Dynamiek komt voort uit zorgen, verwachtingen en ervaringen van inwoners met maatschappelijke ontwikkelingen en overheidshandelen.
- **Spanning en dialoog**
  Verschillende perspectieven en belangen kunnen frictie opleveren, maar bieden ook kansen voor gesprek, wederzijds begrip en samenwerking.
- **Context- en thema-afhankelijk**
  De mate en vorm van dynamiek verschillen per onderwerp, wijk of fase en vragen om maatwerk in participatie en communicatie.

Drie factoren liggen vrijwel altijd ten grondslag aan maatschappelijke onrust:

Gebrek aan grip	Inwoners ervaren onvoldoende invloed op besluiten die hun leefwereld raken. Dit leidt tot onzekerheid en machteloosheid.
Ervaren onrechtvaardigheid	Het gevoel niet serieus genomen te worden of structureel benadeeld te zijn – ongeacht of dat feitelijk zo is.
Verandering in het publieke debat	Het publieke gesprek is zichtbaarder, sneller en directer geworden, wat vraagt om openheid en duidelijke communicatie van de gemeente.

1.7 Handelingskader: vier stappen

Stap 1: Signaleren	Vroegtijdig herkennen van onrust via gebiedsregisseurs, SWO dorpsbelangen, wijkplatforms en sociale media. Beleg signalering expliciet in de organisatie. Stel een drempelwaarde vast: wanneer wordt een signaal geëscaleerd?
Stap 2: Duiden	Analyseer wat er speelt: gaat het om de inhoud van een plan, of om dieper liggende emoties, historie en behoeften? Gebruik de expertise van gebiedsregisseurs en betrokken medewerkers. Kijk niet alleen naar standpunten, maar naar de onderliggende belangen en zorgen.
Stap 3: Handelen	Kies een passende aanpak: extra informatiebijeenkomst, een gesprek met betrokkenen, aanpassing van het communicatieplan, of escalatie naar bestuursniveau. Wees transparant over dilemma's, ook als er weinig ruimte voor aanpassing is. Begrenzing van onacceptabel gedrag hoort ook bij handelen.
Stap 4: Evalueren	Wat heeft de aanpak opgeleverd? Wat kunnen we de volgende keer anders doen? Leg lessen vast en deel ze intern.

2. Wettelijk kader

2.1 Wet versterking participatie op decentraal niveau

Per 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden. Deze wet wijzigt de Gemeentewet en heeft voor Oldambt drie directe gevolgen:

1. De bestaande inspraakverordening wordt vóór 1 januari 2027 vervangen door een participatieverordening.
2. Inwoners en maatschappelijke partijen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van gemeentelijk beleid.
3. Het uitdaagrecht wordt wettelijk verankerd: inwoners kunnen verzoeken een gemeentelijke taak over te nemen.

2.2 Omgevingswet

Sinds 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. Deze wet legt participatie als kernbeginsel vast voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet bevat de volgende verplichtingen:

Situatie	Wat houdt het in?	Wat moet er aan participatie gebeuren?	Wie is verantwoordelijk?
De gemeente maakt een Omgevingsvisie	De gemeente schrijft op hoe zij de omgeving in de toekomst wil inrichten. Denk aan wonen, natuur, verkeer en werken.	De gemeente legt uit waarom zij keuzes heeft gemaakt en hoe bewoners konden meedoen.	**Gemeente**
De gemeente stelt een Omgevingsplan vast	In het omgevingsplan staan regels voor de fysieke leefomgeving: wat mag waar gebouwd worden, welke activiteiten zijn toegestaan?	De gemeente legt uit waarom zij keuzes heeft gemaakt en hoe zij bewoners heeft betrokken.	**Gemeente**
De gemeente stelt een programma op	Een programma beschrijft hoe de gemeente werkt aan een bepaald onderwerp, zoals luchtkwaliteit of geluid.	De gemeente legt uit hoe bewoners kunnen meedoen bij het opstellen van het programma.	**Gemeente**
Iemand vraagt een vergunning aan (past in het omgevingsplan)	Soms wil een inwoner of bedrijf iets bouwen of veranderen wat al past binnen de bestaande regels.	De aanvrager vertelt of en hoe hij buren of omwonenden heeft geïnformeerd of betrokken.	**De aanvrager (initiatiefnemer)**
Iemand vraagt een vergunning aan die afwijkt van het omgevingsplan	Soms past een plan niet binnen de bestaande regels. Dan is een speciale vergunning nodig.	Participatie (meedoen) is verplicht. De aanvrager moet omwonenden betrekken. De gemeente controleert of dit goed is gedaan.	**De aanvrager (initiatiefnemer), gemeente controleert**

Binnen de Omgevingswet is participatie bewust vormvrij: de wet regelt het wat, niet het hoe. Dit geeft Oldambt ruimte voor maatwerk, maar vraagt ook om heldere eigen kaders. Die kaders worden vastgelegd in dit participatiebeleid.

2.3 Gemeentewet

De Gemeentewet vormt de grondslag voor de participatieverordening. Artikel 150 biedt gemeenten de basis om inwoners inspraak te verlenen bij de voorbereiding van beleid. Met de Wet versterking participatie is dit artikel uitgebreid tot ook de uitvoeringsfase en evaluatie.

2.4 Relatie met bestaand Oldambt-beleid

Dit participatiebeleid bouwt voort op en vervangt gedeeltelijk de volgende bestaande documenten:

- Visie op participatie gemeente Oldambt (vastgesteld raad 15 november 2021, zie voor evaluatie Bijlage C).
- Participatiebeleid onder de Omgevingswet – gemeente Oldambt (2021).
- Oldambtster leidraad voor een stappenplan bij participatie (bijlage bij bovenstaande).
- Omgevingsvisie Oldambt – onderdeel participatie (stappenplan initiatiefnemers).

3. Wat verstaan wij onder participatie?

3.1 Definitie

Definitie participatie gemeente Oldambt
"Participatie is het betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid en bij initiatieven in de fysieke en sociale leefomgeving, op een wijze die past bij het onderwerp, de doelgroep en de impact."

3.2 De participatieladder van ProDemos

Als afwegingskader voor het bepalen van het participatieniveau gebruikt Oldambt de participatieladder van ProDemos. De gemeenteraad heeft dit kader vastgesteld in de Visie op Participatie op 15 november 2021. De ladder kent vijf treden:

Trede	Vorm	Wat betekent dit?
1	**Informeren**	De gemeente informeert inwoners over een besluit of plan. Inwoners hebben geen directe invloed.
2	**Raadplegen**	De gemeente vraagt inwoners om hun mening of ideeën. De gemeente neemt de uiteindelijke beslissing.
3	**Adviseren**	Inwoners denken actief mee en geven advies. De gemeente weegt dit mee, maar beslist zelf.
4	**Coproduceren**	Gemeente en inwoners werken samen aan plannen. Beide partijen dragen bij en hebben invloed.
5	**Meebeslissen**	Inwoners nemen zelf beslissingen binnen door de gemeente gestelde kaders.

Bij elk traject bepalen we vooraf op welke trede we willen werken. Dit doen we altijd bewust en communiceren we actief naar betrokkenen. Heldere verwachtingen zijn cruciaal: participatie wekt verwachtingen. Als de ruimte voor inbreng beperkt is, zeggen we dat eerlijk.

3.3 Wanneer participatie niet passend is

Niet elke situatie vraagt om participatie. Participatie is niet passend als:

- Wettelijke kaders volledig leidend zijn en er geen echte ruimte voor inbreng is.
- Informeren voldoende is (besluit is al genomen op basis van hogere regelgeving).
- Een initiatief volledig zelfstandig uitvoerbaar is zonder gevolgen voor anderen.

In zulke gevallen communiceren we helder waarom we niet participeren, en informeren we inwoners over het besluit en de achtergrond ervan.

4. Participatie door de gemeente

4.1 De gemeente als trekker

Als de gemeente zelf een beleidsvraag, plan of programma ontwikkelt, zijn wij verantwoordelijk voor het participatieproces. Dit geldt voor beleid op alle terreinen: ruimtelijk, sociaal, economisch, veiligheid en voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie omgevingsplan, programma’s).

We volgen hierbij de participatieverordening en dit beleid. Voor de Omgevingswet-kerninstrumenten passen we dit beleid zoveel mogelijk toe.

4.2 Werkwijze in zes stappen

We hanteren de volgende werkwijze in zes stappen:

1. Bepaal het raamwerk: kwestie, centrale vraag en kaders. Wat is het onderwerp? Wat is de vraag waarop het participatieproces een antwoord moet geven? En wat ligt er al vast – aan wettelijke kaders, eerder gemaakte afspraken of beleid? Wees hierin eerlijk: participatieruimte die er niet is, moet je niet suggereren.
2. Bepaal het participatieniveau. Gebruik de participatieladder om te bepalen hoeveel en op welke manier inwoners worden betrokken. Communiceer dit vooraf helder.
3. Stel een participatieplan op. Beschrijf wie wordt betrokken, hoe, wanneer en via welke werkvormen. Houd rekening met de bereikbaarheid van diverse doelgroepen.
4. Voer het participatieproces uit. Ga actief in gesprek met betrokkenen. Gebruik een mix van fysieke en digitale werkvormen. Zorg dat iedereen mee kan doen.
5. Verwerk de inbreng. Beschrijf wat er aan input is geleverd, wat daarmee wordt gedaan en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.
6. Koppel terug. Informeer deelnemers binnen 8 weken na afloop wat er met hun inbreng is gedaan. Dit is het meest genoemde verbeterpunt uit onze evaluatie.

4.3 Rolverdeling

Rol	Verantwoordelijkheid bij participatie
Gemeenteraad	Stelt kaders vast (participatieverordening en -beleid), controleert uitvoering, bewaakt democratische legitimiteit.
College van B&W	Organiseert en stuurt participatieprocessen, legt verantwoording af over resultaten, besluit over uitdaagrecht-verzoeken.
Ambtelijke organisatie	Faciliteert en begeleidt processen, is aanspreekpunt voor inwoners, ondersteunt initiatiefnemers.
Programma-adviseur Participatie	Coacht de organisatie, bewaakt kwaliteit en consistentie, fungeert als vraagbaak.
Gebiedsregisseurs Medewerkers Toegang Sociaal Domein	Zijn de ogen en oren in het gebied, signaleren vroegtijdig, verbinden gemeente en gemeenschap.
Inwoners & organisaties	Leveren actieve inbreng, initiëren eigen plannen, kunnen uitdaagrecht benutten.

5. Gebiedsgericht werken

Gemeente Oldambt werkt gebiedsgericht, we kijken op dorp-, wijk- of buurtniveau naar wat er nodig is om het gebied te versterken. Dat geldt ook voor participatie. Elke wijk en elk dorp is anders, daarom is het van belang om de werkwijze voor participatie af te stemmen op het dorp of op de wijk. De gebiedsregisseurs helpen hierbij, samen met de gebiedswethouders zijn zij het gezicht van de gemeente in de buurt: benaderbaar en nabij. Zij weten wat er leeft en speelt, kunnen snel en flexibel inspelen op vragen, initiatieven, signalen en problemen.

Ten tweede gaat gebiedsgericht werken om integraal werken, redeneren vanuit een dorp of wijk (de leefwereld), in plaats van te redeneren vanuit een beleidsveld of project. Verschillende projecten komen samen in een dorp. Dat vraagt niet alleen inhoudelijke afstemming, maar ook afstemming op het gebied van communicatie en participatie. Momenten om inwoners te betrekken bij planvorming kunnen ook samen worden georganiseerd of op elkaar worden afgestemd.

Tenslotte organiseren we in het Programma Gebiedsgericht werken en Participatie ook een structurele vorm van participatie met de introductie van dorp- en wijkagenda’s. Elke wijk en elk dorp kent z'n eigen feiten en cijfers, maar ook z'n eigen karakter en mores. Bovendien: niet alles kan overal tegelijk en dat willen we ook helemaal niet. We hebben ons eigen strategisch beleid met prioriteiten, bijvoorbeeld vastgelegd in de Omgevingsvisie. Daarnaast willen we de prioriteiten en belangrijkste vraagstukken van bewoners weten.

5.1 Dorp- en wijkagenda's als participatief instrument

Vierjaarlijks worden de dorp- en wijkagenda’s vastgesteld door het College. Dat zijn door dorpen, wijken en gemeente gezamenlijk opgestelde agenda’s waarin we de prioriteiten en belangrijkste vraagstukken als doelstellingen hebben geformuleerd. De agenda functioneert tegelijkertijd als:

- Participatief instrument: het proces van opstellen is zelf een vorm van participatie.

- Inhoudelijk afwegingskader: als er keuzes gemaakt moeten worden over de inzet van middelen of capaciteit in een gebied, weegt de agenda mee.
- Communicatiemiddel: inwoners en organisaties kunnen zien wat er speelt en wat de gemeente doet in hun dorp of wijk.
- Monitoringsinstrument: vierjaarlijkse actualisering maakt voortgang zichtbaar.

5.2 Samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangenverenigingen en wijkplatforms vervullen een belangrijke rol in de gemeente Oldambt. Zij vormen de verbindende schakel tussen inwoners, lokale initiatieven en de gemeente. Vanuit hun betrokkenheid bij het dorp of de wijk signaleren zij wat er speelt, brengen zij mensen samen en maken zij vraagstukken bespreekbaar. De kracht van deze organisaties ligt in hun lokale kennis en netwerk. De samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms werd structureel vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten. Uit de evaluatie blijkt dat deze overeenkomsten niet breed nageleefd worden. Daarom wordt de rol van Dorpsbelangen en Wijkplatforms in participatieprocessen in dit beleid stevig verankerd. De samenwerkingsovereenkomsten komen daarmee te vervallen.

In de samenwerking tussen gemeente en dorpsbelangenverenigingen en wijkplatforms staat gelijkwaardigheid centraal. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Dorpsbelangen en wijkplatforms richten zich op het vertegenwoordigen of verbinden van inwoners. In het samenspel tussen deze rollen zijn duidelijke afspraken nodig. Deze beschrijven we in paragraaf 7.6.

5.3 STILO fonds

Het STILO fonds (Stimuleringsfonds Leefbaarheid in Oldambt) ondersteunt initiatieven van inwoners en organisaties die bijdragen aan de leefbaarheid in dorpen en wijken. Het bijzondere eraan is dat inwoners zelf beoordelen en toekennen: bestuur en panel bestaan uit vrijwilligers uit Oldambt. Dat is niet uniek in Nederland, maar er zijn weinig gemeenten die dit op deze wijze organiseren. Het is een verregaand participatie-instrument, met zeggenschap voor inwoners. Aanvragen worden gewogen op bijdrage aan leefbaarheid, draagvlak in de gemeenschap en uitvoerbaarheid. Jaarlijks worden rond de 40 initiatieven ingediend en beoordeeld. Deze variëren van dorps- en wijkevenementen, festivals en jubilea van verenigingen tot nieuwe speeltoestellen, kunstwerken, informatieborden en cofinanciering van investeringen in gebouwen van sportverenigingen, dorpshuizen en speeltuinverenigingen. Daarmee onderscheidt het fonds zich van regelingen die op afstand worden beoordeeld. Het panel kent de gemeente, spreekt initiatiefnemers en denkt mee vóórdat een aanvraag wordt ingediend.

Het STILO fonds is in 2026 geëvalueerd. Inwoners, initiatiefnemers en gemeente waarderen het fonds als laagdrempelig en herkenbaar: doordat een bewonerspanel en -bestuur de aanvragen beoordelen, sluiten de toekenningen aan bij wat er lokaal leeft en blijven de afwegingen uitlegbaar. De onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente is daarbij een kracht die we behouden. Tegelijk laat de evaluatie zien dat de volgende fase vraagt om verdere professionalisering. Voor de doorontwikkeling van het STILO fonds nemen we de volgende lessen mee:

- De ondersteuning van initiatiefnemers versterken, vooral bij het indienen van complete en goed uitgewerkte aanvragen.
- De samenwerking met Gebiedsregisseurs en opbouwwerk versterken, zodat initiatiefnemers via één lijn worden geholpen en we elkaars werk kennen.
- De rolverdeling tussen gemeente en STILO fonds verhelderen, zodat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is en aanvragen niet onnodig naar het fonds óf de gemeente worden doorgeschoven.

- Monitoring en verantwoording professionaliseren, met meer zicht op de duurzaamheid en effecten van gehonoreerde initiatieven.
- Het begrip leefbaarheid breed blijven invullen: het gaat niet alleen om ontmoeting, activiteiten en evenementen. Ook bijdrages aan (de instandhouding van) voorzieningen die de leefbaarheid en sociale cohesie bevorderen.
- Heldere en consistent toegepaste criteria hanteren en precedentwerking voorkomen, met behoud van de onafhankelijkheid van panel en bestuur.

Met dit beleid spreken we uit dat het STILO fonds voor en door inwoners gecontinueerd wordt voor twee jaar.

De komst van het initiatievenbudget van Nij Begun en de start van een gemeentelijk leefbaarheidsoverleg zorgen voor een nieuwe dynamiek.

Daarbij kijken we naar de doorontwikkeling en de bovenstaande lessen. Het Leefbaarheidsoverleg (paragraaf 5.4) zal in 2027 worden opgestart. Samenwerking en samenvoeging is een streven die we gaan uitwerken.

5.4 Leefbaarheidsoverleg

Nij Begun stelt als voorwaarde dat de keuzes over een deel van de leefbaarheidsmaatregelen uit de Sociale Agenda lokaal worden gemaakt, door inwoners en maatschappelijke partijen samen. Het gaat om drie maatregelen: ontmoetingsruimtes, wijk- en dorpsondersteuning, en extra opbouwwerk, jongerenwerk, buurtsportcoaches en cultuurcoaches. Gemeenten voeren deze maatregelen in samenhang uit en richten daarvoor een leefbaarheidsoverleg in. Dat overleg besluit over de inzet van de nieuwe dorps- en wijkwerkers en over de verdeling van het geld voor ontmoetingsruimtes. Inwoners en organisaties krijgen daarmee directe zeggenschap over deze middelen.

Een kwartiermaker richt het leefbaarheidsoverleg in en stelt samen met de betrokken partijen een gemeenschappelijk afsprakenkader op. De dorps- en wijkagenda’s vormen het inhoudelijke afwegingskader. We zien dit leefbaarheidsoverleg als een kans om de betrokkenheid van maatschappelijke partijen en inwoners bij keuzes en advies over meer thema’s te vergroten.

Twee vragen werken we in 2027 uit: of het leefbaarheidsoverleg meer zeggenschap krijgt dan alleen de genoemde leefbaarheidsmaatregelen, en hoe de samenwerking met het STILO fonds vorm krijgt. Die keuzes leggen we als wijziging van dit beleid en de verordening aan de raad voor.

6. Participatie door initiatiefnemers

6.1 Het Uitdaagrecht/Right to Challenge

Het uitdaagrecht geeft inwoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om een taak van de gemeente over te nemen. Dit kan als zij aannemelijk maken dat zij deze taak beter, slimmer of met meer maatschappelijke waarde kunnen uitvoeren. De gemeente Oldambt wil met het uitdaagrecht ruimte geven aan initiatief van inwoners. Tegelijk stellen we duidelijke grenzen. Niet elke taak is geschikt om over te nemen.

Wat kan wél?

Het uitdaagrecht is bedoeld voor taken die dichtbij de leefomgeving staan en waar maatwerk mogelijk is.

Voorbeelden:

- Beheer en onderhoud van groen, speeltuinen en voorzieningen in de openbare ruimte
- Exploitatie van dorpshuizen, buurthuizen of ontmoetingsplekken
- Organisatie van activiteiten voor leefbaarheid, sport of cultuur
- Lokale initiatieven rond duurzaamheid of energie

Wat kan níet?

Het uitdaagrecht geldt niet voor taken waarbij de gemeente altijd zelf verantwoordelijk moet blijven.

Voorbeelden:

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Openbare orde en veiligheid
- Belastingen en uitkeringen
- Besluiten die politieke afweging vragen
- Taken met grote financiële of juridische risico’s
- Taken waarbij gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt, bijvoorbeeld Welzijnswerk
- Grote infrastructurele projecten

Werkwijze

De gemeente beoordeelt elk verzoek zorgvuldig. We hanteren een vaste werkwijze:

1. De initiatiefnemer dient een voorstel in via een formulier op de website van de gemeente.
2. De gemeente controleert of het voorstel compleet is.
3. We beoordelen het plan op kwaliteit, haalbaarheid en maatschappelijke meerwaarde.
4. We doen een juridische toets (bijvoorbeeld aanbesteding en privacy).
5. Het college neemt een besluit.
6. Bij goedkeuring maken we duidelijke afspraken over uitvoering, monitoring en evaluatie.

Waar letten we op?

Bij de beoordeling kijken we vooral naar:

- Maatschappelijke meerwaarde
- Kwaliteit van de uitvoering
- Draagvlak in de omgeving
- Financiële onderbouwing
- Continuïteit van de taak

Randvoorwaarden

Als een taak wordt overgenomen, gelden altijd deze voorwaarden:

- De uitvoering moet veilig en betrouwbaar zijn
- De dienstverlening moet doorgaan
- De gemeente houdt toezicht en blijft eindverantwoordelijk
- Afspraken worden vastgelegd en geëvalueerd

De gemeente ondersteunt initiatiefnemers waar nodig, bijvoorbeeld met advies of door mee te denken over de aanpak.

6.2 Participatie door initiatiefnemers onder de Omgevingswet: De Oldambtster leidraad

Voor initiatiefnemers bij een omgevingsvergunning biedt Oldambt de Oldambtster leidraad voor participatie (Bijlage A). Dit is een toegankelijk stappenplan in negen stappen, van het bepalen van kaders tot het indienen van de aanvraag met participatieverslag. De leidraad helpt een initiatiefnemer om zelfstandig een goed participatieproces te doorlopen.

6.3 Lijst van gevallen met verplichte participatie

Op basis van artikel 16.55 lid 7 van de Omgevingswet wijst de gemeenteraad de volgende categorieën buitenplanse omgevingsactiviteiten aan, waarbij participatie verplicht is:

#	Categorie en omschrijving
1	Wonen – toevoeging van minimaal 5 woningen in de bebouwde kom; of 1 of meer woningen in het buitengebied.
2	Commerciële voorzieningen – realiseren of met 20% vergroten van detailhandel, horeca, maatschappelijke voorzieningen, dienstverlening of sportinfrastructuur met grootschalig karakter.
3	Bedrijvigheid – oprichten/wijzigen bedrijf in zwaardere categorie in bebouwde kom; oprichten/uitbreiden niet-agrarisch bedrijf met >20% in buitengebied; verzwaren categorie in buitengebied.
4	Landbouw – vestigen of uitbreiden van intensieve veehouderijen.
5	Natuur – uitbreiden van natuur met minimaal 1 hectare.
6	Intensieve recreatie – toevoegen van recreatiewoningen of activiteiten intensieve recreatie (uitzondering: recreatief medegebruik).

7	Energie – windmolen ≥15m hoog; zonneveld ≥0,5 ha; opwekken/opslag andere energievormen van enige omvang.
8	Infrastructuur – aanleggen/bouwen van grootschalige infrastructurele (kunst)werken.
9	Evenementen – toekennen functie evenementen met beoordeling van fysieke effecten.

6.4 De gemeente als regisseur

De verantwoordelijkheid voor participatie bij een omgevingsvergunning ligt primair bij de initiatiefnemer. Maar dat betekent niet dat de gemeente passief afwacht. We nemen een actieve regiefunctie, ook als anderen de formele participatieplicht dragen.

Bij initiatieven van grote externe partijen (zoals netbeheerders, mijnbouwbedrijven, landelijke vastgoedontwikkelaars) draagt de initiatiefnemer de formele participatieplicht. Maar de gemeente ervaart de maatschappelijke gevolgen.

Onze aanpak in zulke situaties:

- We claimen actief onze regiefunctie: we sluiten aan bij het participatieproces van de initiatiefnemer en voeren zo nodig aanvullende gesprekken.
- We communiceren zelf naar onze inwoners, ook al is de formele initiatiefnemer een andere partij.
- We zijn transparant over wat we wél en niet kunnen bijsturen: eerlijkheid over de grenzen van onze invloed voorkomt teleurstelling.

6.5 De Think-consistent tool

Voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten bepalen gemeente en initiatiefnemer samen de intensiteit van participatie via de Think-consistent tool van de Vereniging Projectmanagement Nederlandse Gemeenten (VPNG). De tool weegt vier factoren:

Factor	Toelichting
1. Grootte van het initiatief	Van een kleine functiewijziging tot een grootschalige ingreep.
2. Mate van maatschappelijke aandacht	Van geen maatschappelijke aandacht tot veel politieke spanning.
3. Versterking van de samenleving	Van geen of weinig maatschappelijke meerwaarde tot grote bijdrage.
4. Mate van hinder en gevolgen	Overlast, milieugevolgen, ideële gevolgen voor omgeving.

De uitkomst is één van de vier participatieniveaus (geen, beperkt, participatie, intensief). Bij niveau 3 of 4 stelt de gemeente samen met de initiatiefnemer een plan van aanpak op.

6.6 Beoordeling en handhaving

Het college beoordeelt of door de initiatiefnemer voldoende is geparticipeerd. Criteria zijn:

- Zijn alle relevante belanghebbenden betrokken?
- Is participatie vroeg genoeg in het proces gestart?
- Zijn inbreng en zorgen serieus meegenomen en teruggemeld?

- Is er een volledig participatieverslag aangeleverd?

Als de participatie onvoldoende is, krijgt de initiatiefnemer de mogelijkheid om dit te herstellen. Bij aanhoudende onvoldoende participatie kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld op basis van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht.

6.7 Ondersteuning door de gemeente

Niet elke initiatiefnemer is even ervaren in het organiseren van participatie. Oldambt biedt ondersteuning via:

- De Oldambtster leidraad (Bijlage A): stap-voor-stap uitleg van het participatieproces.
- Vooroverleg bij het omgevingsloket: een gesprek over het initiatief en de verwachte participatieaanpak.
- Gebiedsregisseurs: zij kennen het gebied en kunnen helpen de juiste betrokkenen in beeld te brengen.
- Programma adviseur Participatie: beschikbaar als vraagbaak en voor aanvullend advies.

7. Doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners

In Oldambt werken we met drie verschillende typen betrokkenen, elk met een eigen rol en aanpak:

- Doelgroepen: inwoners en groepen die geraakt worden door het plan of het beleid.
- Belangenbehartigers: organisaties die namens een achterban spreken en collectieve belangen vertegenwoordigen.
- Samenwerkingspartners: organisaties die ons helpen participatie te organiseren en moeilijk bereikbare groepen te betrekken.

Dit onderscheid helpt om de juiste aanpak te kiezen: wie betrekt de gemeente rechtstreeks, wie vertegenwoordigt een achterban, en met wie werkt de gemeente samen om participatie goed te laten landen?

Deel A – Doelgroepen

We onderscheiden diverse doelgroepen. Hieronder beschrijven we de kenmerken, uitdagingen en aanpak per groep.

7.1 Kinderen (tot 12 jaar)

Kinderen wonen, spelen en leven in Oldambt. Hun perspectief op speelplekken, schoolomgeving en veiligheid is belangrijk.

Uitdagingen

- Beperkt taalbegrip voor formele documenten en vergaderingen.
- Moeilijk te bereiken via conventionele participatiekanalen.
- Betrokkenheid vraagt samenwerking met scholen en toestemming van ouders.

Aanpak

- Versterk de kinderburgemeester als structureel instrument: structureel budget, vaste rol in besluitvorming op relevante onderwerpen.
- Werk samen met basisscholen voor gerichte participatiemomenten (tekenwedstrijden, klassenbezoeken aan het gemeentehuis, speelplekkenonderzoek, Gezonde Buurten-aanpak).
- Maak de uitkomsten zichtbaar: laat kinderen zien dat hun inbreng iets verandert.

7.2 Jongeren (12–18 jaar)

Jongeren zijn structureel ondervertegenwoordigd in participatieprocessen. Tegelijkertijd geven ze aan wél te willen meedenken, met name over onderwerpen die hen direct raken: sportvoorzieningen, veiligheid, ontmoetingsplekken, openbaar vervoer en toekomstperspectieven.

Uitdagingen

- Beperkte kennis van hoe de gemeente werkt en hoe zij invloed kunnen uitoefenen.
- Traditionele participatievormen (avondvergaderingen, inspraakmomenten) sluiten niet aan bij hun leefwereld.
- Geen vaste structuur voor middelbare scholieren en MBO-studenten.
- Diversiteit in de groep: een gymnasiast en een PrO-leerling hebben een andere achtergrond en andere behoeften. Eén aanpak voor alle jongeren bestaat niet.

Aanpak

- Werk samen met het Dollardcollege, PrO-scholen en MBO-instellingen: participatiemomenten integreren in het curriculum waar mogelijk.
- Gebruik korte, laagdrempelige en digitale participatievormen (flitspeilingen, social media, korte video's).
- Behandel jongeren als gelijkwaardige gesprekspartners, niet als bijzaak.
- Verken de haalbaarheid van een jongerenpanel of jongerenraad in brede samenwerking met scholen, jongerenwerk en collega's op het terrein van jeugd en onderwijs. Dit is nadrukkelijk een gezamenlijke opgave.
- Overweeg samenwerking met een gespecialiseerde partij in jongerenparticipatie

De uitwerking van jongerenparticipatie vraagt om meer dan dit beleid alleen kan bieden. Samenwerking met collega's op het terrein van jeugd, onderwijs en welzijn is noodzakelijk. Dit beleid legt de ambitie vast; de concrete invulling volgt in uitvoeringsplannen.

7.3 Het stille midden

Het stille midden is de grote groep inwoners die normaal gesproken níet participeert: mensen die niet naar bijeenkomsten komen, geen brief schrijven en geen bezwaar indienen, maar die er wél zijn en wél meningen hebben. Deze groep is cruciaal voor de representativiteit van participatie. Het stille midden is geen statische groep, maar verschilt per onderwerp.

Onderzoek via transitietijd.nl en het kennisknooppunt participatie laat zien dat het stille midden niet 'neutraal' is; zij hebben genuanceerde opvattingen die verloren gaan als alleen de meest uitgesproken stemmen worden gehoord. Het niet betrekken van het stille midden leidt tot vertekend beleid.

Uitdagingen

- Het stille midden is per definitie moeilijk in beeld te krijgen.
- Conventionele oproepen bereiken hen niet.
- Ze zijn niet homogeen: de samenstelling verschilt per onderwerp.

Aanpak

- Gebruik proactieve werkvormen: straatgesprekken, koffiegesprekken op locatie, deep canvassing (langs de deuren gaan).
- Zet in: mensen geworteld in de gemeenschap (wijkplatforms en dorpsbelangen, huisartsen, sportverenigingsbestuurders, kerkleiders) die als tussenpersoon kunnen fungeren.

- Combineer online en offline: een korte flitspeiling kan drempelvrij inzicht geven in het sentiment.
- Bouw continue relaties op – niet alleen op momenten dat participatie nodig is.
- Zorg voor een structureel en makkelijk toegankelijk moment van informeren met bijvoorbeeld wekelijkse nieuwsbrieven.

Deel B – Belangenbehartigers

Belangenbehartigers zijn organisaties die namens een specifieke achterban spreken. Ze zijn geen doelgroep op zich, maar gesprekspartners die collectieve belangen inbrengen in participatieprocessen. De gemeente betrekt hen structureel bij relevante trajecten.

7.4 SOCW en ondernemers

De Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten (SOCW) beheert het ondernemersfonds van de Winschoter binnenstad en behartigt de collectieve belangen van de centrumondernemers. SOCW is een georganiseerde gesprekspartner voor de gemeente bij alles wat het ondernemersklimaat, de bereikbaarheid, de openbare ruimte en de leefbaarheid van het centrum van Winschoten raakt.

Naast SOCW zijn er ook ondernemers buiten het centrum – in de kernen en het buitengebied – die via andere kanalen worden bereikt. Voor hen geldt in het bijzonder dat vroege betrokkenheid bij ruimtelijke plannen van belang is.

Uitdagingen

- Ondernemers hebben weinig tijd: lange avondbijeenkomsten of uitgebreide inspraakmomenten passen slecht in hun agenda.
- Belangen van ondernemers zijn concreet en economisch van aard: ze willen weten wat een plan betekent voor hun klanten, bereikbaarheid en omzet.
- Buiten Winschoten is de ondernemerswereld minder georganiseerd, wat gerichte betrokkenheid vraagt.

Aanpak

- Blijf SOCW structureel als gesprekspartner betrekken bij plannen die het centrum van Winschoten raken: van herinrichting openbare ruimte tot evenementenbeleid en parkeerbeleid.
- Gebruik korte, praktische participatievormen: focussessies van maximaal anderhalf uur, online raadpleging of directe bilaterale afstemming.
- Communiceer helder over planning en doorlooptijden van procedures, zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn.
- Betrek ondernemers buiten het centrum via directe benadering of via bestaande netwerken (zoals bedrijventerreinverenigingen of lokale branches).

7.5 Maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties op het gebied van zorg, welzijn, sport, onderwijs en cultuur zijn actieve spelers in de Oldambtster samenleving. Zij vertegenwoordigen specifieke belangen en zijn vaak in staat om hun achterban te mobiliseren.

Aanpak

- Onderhoud een actueel overzicht van relevante maatschappelijke organisaties per domein.

- Betrek deze organisaties via structureel overleg (periodiek participatieoverleg) én bij specifieke trajecten.
- Maak onderscheid tussen formeel (adviesraden, inspraak) en informeel (netwerkgesprekken, co-creatie) betrekken.
- Erken de tijdsinvestering die van organisaties wordt gevraagd en compenseer dit waar mogelijk.

7.6 Dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangen en wijkplatforms zijn voor Oldambt onmisbare partners. Ze kennen hun dorp of wijk, de sociale structuren en de geschiedenis. Ze zijn bereid om als partner op te treden. Niet als doorgeefluik, maar als mede-eigenaar van de leefomgeving.

Wijkplatforms in Winschoten zijn actieve verbindende organisaties in de stad. Ze zijn kwetsbaarder in bezetting dan de dorpsbelangen: wisselingen in het bestuur kunnen de continuïteit aantasten.

Dorpsbelangen en wijkplatforms dragen geen formeel mandaat. Het zijn wel verenigingen of stichtingen met gekozen besturen en met formeel vastgestelde statuten die nageleefd worden. Ze vervullen in de praktijk een cruciale brugfunctie. We moeten hen inzetten op wat ze wél zijn: gelijkwaardige samenwerkingspartners en vertrouwde verbinders met kennis van het dorp of de wijk. Betrokkenheid bij participatie kan zowel gaan om de rol als belangenbehartiger als om de rol als samenwerkingspartner. Naast vroegtijdige betrokkenheid is er ook structureel dan wel dagelijks contact en overleg met de gebiedsregisseur en gebiedswethouder.

Aanpak

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het betrekken van inwoners en doelgroepen
- Gebruik de wijk- en dorpsagenda’s als gespreksleidraad met de wijkplatforms en dorpsbelangen
- Maak heldere afspraken over wanneer en hoe dorpsbelangen of wijkplatform wordt betrokken bij welke trajecten, in welke fase. Het principe van vroegtijdige participatie hierover geldt.
- Zorg voor vaste terugkoppeling: binnen 8 weken na een traject informeert de gemeente de betrokken dorpsbelangen of wijkplatform schriftelijk over de resultaten en het vervolg.
- Onderken het risico van vergrijzing en bestuurswisselingen: ondersteun bij continuïteit.

7.7 Huurdersorganisaties

In gemeente Oldambt is een aanzienlijk deel van de inwoners huurder. Acantus beheert circa 4.000 sociale huurwoningen verspreid over Winschoten, Scheemda, Beerta, Finsterwolde, Bad Nieuweschans, Heiligerlee, Westerlee en omliggende dorpen. Daarnaast verhuurt Woonzorg woningen aan ouderen en kwetsbare groepen, en zijn er particuliere verhuurders actief in zowel de sociale als de vrije sector.

Huurders zijn een omvangrijke en in participatieprocessen vaak ondervertegenwoordigde groep. Zij hebben directe belangen bij vraagstukken over leefbaarheid, woningkwaliteit, verduurzaming, sloop en nieuwbouw. De huurdersorganisaties in Oldambt zijn de georganiseerde stem van deze groep en vervullen daarmee een waardevolle rol in het participatiestelsel van de gemeente.

Huurdersorganisaties in Oldambt

Er zijn twee actieve huurdersorganisaties die op grond van de Wet Overleg Huurders Verhuurder (WOHV) als erkend overlegpartner opereren:

Organisatie	Wie en wat
Huurdersorganisatie Oldambt (HOO)	Gevestigde huurdersorganisatie; behartigt belangen van huurders van Acantus, Woonzorg, Groninger Huis en particuliere verhuurders, zowel sociale sector als vrije sector. Lid van de Woonbond. Erkend WOHV-overlegpartner. Werkt samen met Huurderskoepel Acantus (HKA) en regionale huurdersorganisaties.
Bewoners Organisatie Oldambt (BOO)	Opgericht in 2020; legt nadruk op directe huurdersinspraak buiten getrapte koepelstructuren. Wil persoonlijk lidmaatschap voor huurders mogelijk maken. Streeft naar erkenning als WOHV-overlegpartner bij Acantus en de gemeente.

Naast deze twee gemeentebrede organisaties zijn er bewonerscommissies actief op complexniveau bij Acantus, Groninger Huis en andere verhuurders. Deze opereren op grond van de WOHV op het niveau van het wooncomplex en zijn gesprekspartner voor hun specifieke verhuurder over beheer, onderhoud en woonomgeving.

Uitdagingen

- Huurders zijn verspreid over de hele gemeente, van Winschoten tot kleine kernen in het buitengebied, zonder één herkenbaar aanspreekpunt.
- Een deel van de huurders heeft een laag inkomen, weinig vrije tijd of beperkte digitale vaardigheden, wat participatie bemoeilijkt.
- Huurders zijn sterk afhankelijk van hun verhuurder voor woonkwaliteit en voelen soms terughoudendheid om hun stem te laten horen uit angst voor de relatie met de verhuurder.
- Huurders in de vrije sector en bij particuliere verhuurders zijn nauwelijks georganiseerd en missen de collectieve stem die corporatiehuurders via HOO of BOO wel hebben.
- Vraagstukken rond verduurzaming en versterking (Nij Begun) raken huurders direct, maar zij zijn in die processen vaak afhankelijk van afspraken die de verhuurder namens hen maakt.

Wettelijke grondslag: WOHV

De Wet Overleg Huurders Verhuurder (WOHV) regelt de rechten van erkende huurdersorganisaties in overleg met verhuurders. De wet geeft huurdersorganisaties recht op informatie, overleg en advies over huurprijsbeleid, onderhoud en renovatie, sloop en nieuwbouw, leefbaarheid, en fusies van de verhuurder. De gemeente is géén partij in de WOHV, die relatie bestaat tussen huurder en verhuurder. Maar via de prestatieafspraken (gemeente–corporatie–huurdersorganisatie) heeft de gemeente een directe samenwerkingsrelatie met de erkende huurdersorganisaties.

Aanpak

- Betrek HOO en BOO als volwaardige derde partij in de jaarlijkse prestatieafspraken met Acantus, Groninger Huis en andere corporaties; zij hebben formeel adviesrecht over verduurzaming, renovatie, sloop en nieuwbouw.
- Nodig huurdersorganisaties vroegtijdig uit bij de ontwikkeling of actualisering van de woonvisie, omgevingsvisie en het omgevingsplan.
- Benut de signaalfunctie van HOO en BOO actief: zij signaleren wat er speelt bij huurders (overlast, woningkwaliteit, betaalbaarheid, onvrede over renovatieplannen) als vroeg-waarschuwingssysteem.
- Zet huurdersorganisaties in als intermediair bij participatietrajecten over leefbaarheid, energietransitie en herstructurering, om ook minder georganiseerde huurders te bereiken.
- Koppel actief terug hoe adviezen en inbreng zijn meegewogen in besluitvorming – zowel voor prestatieafspraken als voor bredere beleidsprocessen.
- Ondersteun de zichtbaarheid van huurdersorganisaties via gemeentelijke communicatiekanalen, zodat meer huurders weten dat zij een georganiseerde stem hebben.

Bijzonder aandachtspunt: verduurzaming en Nij Begun

In het kader van de versterkingsoperatie Nij Begun en de gemeentebrede verduurzamingsopgave spelen huurdersorganisaties een cruciale rol. Huurders zijn in deze processen afhankelijk van afspraken die hun verhuurder namens hen maakt. De gemeente bewaakt actief dat huurdersorganisaties in deze trajecten niet worden overgeslagen en dat afspraken over kwaliteit, betaalbaarheid en communicatie ook daadwerkelijk bij de huurder terechtkomen. Bij grootschalige renovatie- of versterkingsprojecten ziet de gemeente erop toe dat de verhuurder de erkende huurdersorganisaties tijdig en inhoudelijk betrekt – conform de WOHV-verplichtingen.

7.8 De Participatieraad

De Participatieraad Oldambt is een wettelijk verankerd, onafhankelijk adviesorgaan dat het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad adviseert over beleid in het sociaal domein. De Participatieraad neemt daarmee een bijzondere positie in binnen het bredere participatiestelsel van Oldambt: zij vertegenwoordigt niet de gemeente, maar de inwoners die direct geraakt worden door de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet.

Wettelijke grondslag en instelling

De Participatieraad geeft invulling aan de wettelijk voorgeschreven cliëntenparticipatie op de domeinen Wmo, Jeugd en Participatie. De raad is ingesteld op basis van de Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 (vastgesteld door de gemeenteraad op 1 februari 2023), die de eerdere verordeningen cliëntenparticipatie (2015) en Wmo Raad vervangt. De Participatieraad bestaat uit minimaal vijf en maximaal elf leden plus een voorzitter, aangesteld voor een periode van vier jaar. De samenstelling is een afspiegeling van de wetsgebieden van het sociaal domein.

Taken en bevoegdheden

De Participatieraad heeft twee kerntaken. Als adviesorgaan adviseert zij gevraagd én ongevraagd het college en de raad over nieuw beleid en de uitvoering van bestaand beleid in het sociaal domein. Als toetsingsorgaan beoordeelt zij of het gemeentelijk beleid voldoende tegemoetkomt aan de behoeften van inwoners die gebruik maken van een gemeentelijke uitkering, voorziening of regeling.

Bevoegdheid	Uitwerking
Gevraagd advies	Het college vraagt de Participatieraad tijdig om advies, zodat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming. De Participatieraad brengt binnen vier weken na ontvangst van de adviesaanvraag schriftelijk advies uit.
Ongevraagd advies	De Participatieraad kan ook uit eigen beweging advies uitbrengen over onderwerpen die het sociaal domein raken. Het college is verplicht dit advies te betrekken bij de besluitvorming.
Bestuurlijk overleg	Op uitnodiging van de Participatieraad vindt minimaal één keer per jaar bestuurlijk overleg plaats met een lid van het college. De Participatieraad zit dit overleg voor.
Informatierecht	Het college verstrekt de Participatieraad tijdig alle informatie die nodig is om haar taken naar behoren uit te voeren.
Ambtelijke ondersteuning	De Participatieraad wordt bij het vervullen van haar adviestaken ondersteund door de ambtelijke organisatie..

Aandachtsgebieden

De Participatieraad beoordeelt het gemeentelijk beleid en de effecten ervan op inwoners langs vier lijnen:

- De rechten en plichten van inwoners op grond van de Participatiewet, waaronder uitkeringsgerechtigden, mensen met arbeidsbeperking en mensen in de bijstand.
- Het gezond en veilig opgroeien en het groeien naar zelfstandigheid op grond van de Jeugdwet.
- Het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van inwoners op grond van de Wmo 2015, waaronder ouderen, mensen met een beperking en mantelzorgers.
- Landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein die voor Oldambt relevant zijn.

De Participatieraad binnen het bredere participatiebeleid

De Participatieraad vertegenwoordigt een specifieke groep inwoners: zij die direct afhankelijk zijn van gemeentelijke regelingen en voorzieningen. Dat maakt haar positie complementair aan — maar wezenlijk anders dan — de bredere burgerparticipatie die dit beleid regelt.

Onderscheid: Participatieraad vs. brede burgerparticipatie

Participatieraad:
- Formeel wettelijk adviesorgaan, verankerd in verordening
- Focust op sociaal domein: Wmo, Jeugd, Participatiewet
- Adviseert namens mensen die gebruik maken van gemeentelijke regelingen
- Gevraagd én ongevraagd adviesrecht richting college en raad

Brede burgerparticipatie (dit beleid):
- Geldt voor alle beleidsterreinen en alle inwoners

- Organiseert betrokkenheid via processen, werkvormen en trajecten
- Geen formeel adviesrecht, maar inbreng weegt mee in besluitvorming

In de praktijk werken beide naast en met elkaar. Bij beleidsontwikkeling in het sociaal domein is de betrokkenheid van de Participatieraad verplicht én vanzelfsprekend. Tegelijkertijd kan de gemeente voor bredere vraagstukken aanvullend ook de gewone participatie-instrumenten inzetten om een groter publiek te bereiken. De Participatieraad kan daarbij een waardevolle verbindende rol spelen: zij kent de kwetsbare doelgroepen goed en kan helpen om die groepen ook te betrekken bij bredere participatietrajecten.

De gemeente maakt in haar communicatie richting inwoners helder wat de rol van de Participatieraad is, hoe men lid kan worden of de raad kan bereiken, en hoe adviezen worden verwerkt in het beleid.

Deel C – Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn organisaties die de gemeente helpen om participatie goed te organiseren en groepen te bereiken die de gemeente zelf niet of nauwelijks bereikt. Zij zijn geen doelgroep en geen belangenbehartiger, maar een onmisbare schakel in het participatieproces.

7.9 Sociaal Werk Oldambt

Sociaal Werk Oldambt is de organisatie voor welzijn, opbouwwerk en sociaal-cultureel werk in de gemeente. Zij werken dagelijks in de wijken en dorpen van Oldambt en hebben een unieke positie: zij horen wat er leeft bij inwoners die de gemeente zelf niet of nauwelijks bereikt.

Sociaal Werk Oldambt fungeert als brug tussen de gemeente en inwoners in kwetsbare posities: mensen met schulden of armoede, mensen met een beperking, ouderen en ouders met een zorgvraag, mensen die het Nederlands niet als moedertaal hebben, en anderen voor wie de drempel naar de gemeente hoog is.

Rol van Sociaal Werk Oldambt in participatie

- Signaalfunctie: Sociaal Werk Oldambt vangt vroegtijdig signalen op uit de samenleving – onvrede, zorgen, behoeften – en vertaalt die naar de gemeente. Dit is een vroeg-waarschuwingssysteem voor maatschappelijke onrust.
- Bereikfunctie: zij helpen de gemeente om groepen te betrekken die zichzelf niet melden bij participatietrajecten. Ze kennen de mensen, de taal en de context.
- Vertalingsfunctie: complexe beleidsplannen worden door sociaal werkers vertaald naar begrijpelijke taal voor inwoners; de inbreng van inwoners wordt door hen vertaald naar bruikbare input voor de gemeente.
- Vertrouwensfunctie: inwoners in een kwetsbare positie hebben soms meer vertrouwen in een sociaal werker dan in een ambtenaar. Sociaal Werk Oldambt kan een veilige omgeving creëren voor gesprekken die anders niet plaatsvinden.

Aanpak

- Maak structurele afspraken met Sociaal Werk Oldambt over hun rol als signaalpartner: wanneer en hoe dragen zij signalen over aan de gemeente?
- Betrek Sociaal Werk Oldambt in een vroeg stadium bij het ontwerp van participatietrajecten, zodat de aanpak aansluit bij de doelgroepen die zij kennen.

- Maak gebruik van hun netwerk als ingang naar moeilijk bereikbare groepen: buurthuizen, wijkactiviteiten, cliëntencontacten.
- Zorg voor een terugkoppelingslijn: als Sociaal Werk Oldambt signalen doorgeeft, hoort de gemeente te reageren. Zo blijft de signaalfunctie geloofwaardig.

Overzichtsschema: Doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners

Het onderstaande schema geeft een beknopt overzicht van alle betrokkenen, hun rol en de bijbehorende aanpak.

Categorie	Wie	Rol	Aanpak in het kort
A – Doelgroepen			
Doelgroep	Kinderen (tot 12 jaar)	Directe betrokkenheid bij leefomgeving	Kinderburgemeester, samenwerking basisscholen, speelse werkvormen
Doelgroep	Jongeren (12–18 jaar)	Medenkers over onderwerpen die hen raken	Scholen, digitale vormen, jongerenpanel verkennen
Doelgroep	Het stille midden	Representatieve stem van de ‘zwijgende meerderheid’	Proactief opzoeken, wijkvogels, loting, flitspeilingen
B – Belangenbehartigers			
Belangenbehartiger	SOCW en ondernemers	Vertegenwoordiger centrumondernemers Winschoten	Structureel overleg, korte focussessies, heldere planning
Belangenbehartiger	Maatschappelijke organisaties	Vertegenwoordiger zorg, welzijn, sport, onderwijs, cultuur	Actueel overzicht per domein, formeel + informeel betrekken
Belangenbehartiger	Wijkplatforms (Winschoten)	Verbindende organisatie per wijk in de stad	Heldere rol, vroegtijdige participatie, gelijkwaardige samenwerking, structureel contact met gebiedsregisseurs, continuïteitsondersteuning
Belangenbehartiger	Dorpsbelangen (dorpen)	Vertrouwde verbinder met dorpskennis	Heldere rol, vroegtijdige participatie, gelijkwaardige samenwerking, structureel contact met gebiedsregisseurs,

Categorie	Wie	Rol	Aanpak in het kort
Belangenbehartiger	Huurdersorganisaties (HOO en BOO)	Georganiseerde stem van huurders in Oldambt	Prestatieafspraken, vroegtijdig betrekken, signaalfunctie, terugkoppeling
Belangenbehartiger	Participatieraad	Adviseert gevraagd en ongevraagd over beleid in het sociaal domein (Wmo, Jeugd, Participatiewet).	Structureel overleg, inbreng gevraagd en ongevraagd op alle relevante thema's.
C – Samenwerkingspartners			
Samenwerkingspartner	Sociaal Werk Oldambt	Brug naar kwetsbare groepen; signaal-, bereik-, vertaal- en vertrouwensfunctie	Vroeg betrekken bij trajectontwerp, terugkoppelingslijn, netwerk als ingang

8. Representativiteit

8.1 Het probleem van selectiebias

Participatieprocessen lopen het risico te worden gedomineerd door mensen die al actief zijn: hogere opleidingsniveaus, gepensioneerden, mensen met extra tijd of met sterke belangen. De stille meerderheid wordt structureel ondervertegenwoordigd. Daarmee is participatie weliswaar legitiem bedoeld, maar feitelijk niet representatief.

Onderzoek (onder andere via het Planbureau voor de Leefomgeving en kennisknooppunt participatie) bevestigt: beleid wordt inhoudelijk beter van brede burgerbetrokkenheid, maar dat vereist dat ook de minder uitgesproken stemmen worden gehoord.

8.2 Wat wij verstaan onder representatieve participatie

Representatieve participatie betekent niet dat de groep deelnemers een perfecte statistisch steekproef is van de bevolking. Het betekent wel:

- Dat we actief streven naar diversiteit in leeftijd, achtergrond, opleidingsniveau en interesse.
- Dat we drempels verlagen voor mensen die normaal niet participeren.
- Dat we ons bewust zijn van welke groepen ontbreken en hier actie op nemen.
- Dat we alternatieve methoden inzetten als de conventionele aanpak bepaalde groepen structureel mist.

8.3 Maatregelen voor representativiteit

Maatregel	Toelichting
Bewust doelgroepsgericht werken	Bepaal per traject welke groepen betrokken moeten zijn en beleg actief wie hen benadert.

Laagdrempelige locaties en tijdstippen	Organiseer bijeenkomsten in het dorp zelf, op tijdstippen die voor werkenden en mantelzorgers haalbaar zijn.
Meerdere participatiekanalen	Combineer fysieke bijeenkomsten, huisbezoeken, online peilingen en telefonische raadpleging.
Eenvoudige communicatie	Zorg voor het delen van informatie via breed gelezen kanalen; gebruik B1-taalniveau; bied informatie ook aan in beeld of via video.
Nabijheid en aanwezigheid	Ga naar mensen toe via bijvoorbeeld scholen, sportverenigingen, kerken, zorginstellingen.
Evaluatie diversiteit	Documenteer wie er hebben deelgenomen en reflecteer na afloop op eventuele blinde vlekken.

8.4 Online participatie en representativiteit

Online participatie biedt kansen om moeilijk bereikbare groepen (werkenden, jongeren, mensen met mobiliteitsbeperkingen) te betrekken. Tegelijkertijd zijn er risico's: mensen met laaggeletterdheid, minder digitale vaardigheden of zonder internet worden buitengesloten.

Uitgangspunt: online participatie is altijd aanvullend, nooit de enige weg. We werken daarom met 'blended participatie': een combinatie van online en offline vormen.

Oldambt werkt momenteel met flitspeilingen. Op provinciaal niveau wordt onderzocht of gezamenlijk gebruik en inkoop van een online participatieplatform voor Groningse gemeenten kansrijk is. We volgen deze ontwikkeling en sluiten aan zodra de randvoorwaarden (privacy, toegankelijkheid, moderatie) zijn geborgd.

9. Gereedschapskist: processtappen voor participatie

Een goed participatieplan begint met het doorlopen van heldere processtappen. Deze gereedschapskist biedt ambtenaren en bestuurders van gemeente Oldambt een praktisch stappenplan om participatie telkens opnieuw zorgvuldig te ontwerpen en uit te voeren.

Het stappenplan is gebaseerd op de Provinciale Participatieleidraad van provincie Groningen (2021) en is vertaald naar de Oldambtster context. Het doel is niet méér participatie, maar bétere participatie: procesmatig, uitlegbaar en met oprechte ruimte voor inbreng.

Overzicht van de zeven processtappen

Stap	Naam	Kernvraag
1	**De Kwestie: verken het vraagstuk**	Wat is er aan de hand en waarom is participatie nu relevant?
2	**Centrale vraag en doel**	Op welke centrale vraag moet het participatieproces een antwoord geven? Wat wil de gemeente bereiken met participatie in dit traject?

Stap	Naam	Kernvraag
3	**Formuleer kaders**	Wat ligt al vast? Denk aan wettelijke en financiele kaders, eerder gemaakte afspraken en vaststaand beleid. Waar zit de ruimte?
4	**Breng het samenspel in beeld**	Wie zijn betrokken, geraakt of nodig – en in welke rol?
5	**Ontwerp de participatieaanpak**	Hoe organiseren we de participatie: wanneer, waar en hoe?
6	**Voer uit en faciliteer het goede gesprek**	Hoe zorgen we voor een ontmoeting met echte ruimte voor inbreng?
7	**Koppel terug en leer**	Wat doen we met de opbrengst en wat leren we van het proces?

Toekomstparagraaf: wat betekent dit beleid voor toekomstige generaties?

Bij nieuwe beleidsstukken voegen we een Toekomstparagraaf toe waarin we beschrijven wat het beleid betekent voor toekomstige generaties, met een blik van vijftien tot dertig jaar vooruit. Daarbij gaan we in elk geval in op duurzaamheid, leefbaarheid en de financiën op de lange termijn. Toekomstige generaties hebben geen stem in de besluitvorming van vandaag; door hun belang expliciet te benoemen maken we eerlijk en navolgbaar wat onze keuzes op de lange termijn betekenen. Daarmee bouwen we voort op de lijn die met kinder- en jongerenparticipatie wordt ontwikkeld.

De uitwerking van de processtappen is opgenomen in Bijlage C.

Betere participatie boven meer participatie

De gereedschapskist is geen verplichting om bij elk besluit een uitgebreid participatietraject op te starten. Niet elk vraagstuk vraagt om intensieve participatie. Maar als participatie wordt ingezet, dan goed: doordacht, uitlegbaar en met oprechte ruimte voor de inbreng van inwoners en partners.

10. Evaluatie en leren

Participatiebeleid is geen eindproduct maar een continu leerproces. Oldambt evalueert de kwaliteit van participatie op drie niveaus:

10.1 Na elk participatietraject

- Documenteer wie er heeft deelgenomen, welke werkvormen zijn gebruikt en wat de uitkomsten zijn.
- Registreer of de terugkoppelingsverplichting (binnen 8 weken) is nagekomen.
- Evalueer intern wat er goed ging en wat beter kon.

10.2 Jaarlijkse beleidsmonitoring

- Rapporteer jaarlijks aan het college over de kwaliteit van participatieprocessen.
- Meet de tevredenheid van deelnemers via een korte standaard enquête.

- Monitor of doelgroepen zoals jongeren, het stille midden en inwoners met een lage opleiding worden bereikt.

10.3 Vierjaarlijkse beleidsevaluatie

- Evalueer dit participatiebeleid uiterlijk in 2030 volledig.
- Betrek inwoners, dorpsbelangen, wijkplatforms en de gemeenteraad bij de evaluatie.
- Gebruik de uitkomsten voor actualisering van het beleid.

11. Implementatie en organisatie

11.1 Organisatorische borging

De centrale aanbeveling uit zowel de analyse als de evaluatie is: beleg eigenaarschap. Oldambt benoemt een Programma adviseur Participatie die:

- De ambtelijke organisatie adviseert bij participatievraagstukken.
- De kwaliteit van participatieprocessen bewaakt en borgt.
- Als vraagbaak fungeert voor medewerkers, dorpsbelangen en initiatiefnemers.

De Programma adviseur Participatie werkt nauw samen met de gebiedsregisseurs, die de dagelijkse verbinding vormen tussen gemeente en gemeenschap. Daarnaast werkt de programma-adviseur nauw samen met de vakgroep Communicatie. Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

11.2 Middelen en capaciteit

Goede participatie kost tijd en geld. Voor de implementatie van dit beleid zijn de volgende middelen nodig:

Onderdeel	Toelichting	Financiering
Programma adviseur Participatie	Structurele aanstelling (1 fte) voor coördinatie en ondersteuning.	Geagendeerd voor Kadernota 2028-2031
Budget inwonersinitiatieven	Structureel budget om participatie te stimuleren en initiatieven te ondersteunen.	Handgeld gebiedsregisseurs STILOfonds Budget voor dorpsbelangen en wijkplatforms Initiatievenbudget Nij Begun
Jongerenparticipatie	Specifiek budget voor de ontwikkeling van structurele jongerenparticipatie (ondersteuning door een gespecialiseerde partij)	Werkbudget Aansluiting bij jeugdbeleid Aansluiting provinciaal netwerk en fondsen
Online platform	Budget voor deelname aan provinciale verkenning gezamenlijk inkoop participatieplatform.	Investering gedekt Structurele financiering uit Programmabudget GGW en Participatie

11.3 Communicatie

We communiceren actief over participatiemogelijkheden: inwoners weten vooraf hoe, wanneer en waarover ze kunnen meedenken. Communicatie is:

- Laagdrempelig: geschreven in duidelijke taal (B1-niveau).
- Proactief: we gaan naar mensen toe, niet alleen via de gemeentepagina of gemeenteloket. We informeren in tussenstappen, ook als het even stil is.
- Eerlijk: we communiceren ook over wat niet open staat voor inbreng en waarom.
- Terugkoppelend: deelnemers ontvangen altijd een terugkoppeling over de uitkomsten van hun inbreng.

Bijlage A – Stappenplan voor initiatiefnemers

Voor wie is dit stappenplan?

Dit stappenplan is bedoeld voor iedereen die een plan of idee heeft en een omgevingsvergunning wil aanvragen.
Van een dakkapel tot een nieuw bedrijfspand, van een zonneweiland tot vijf nieuwe woningen.
Volg deze stappen voordat u uw aanvraag indient.

Stap 1 – Bepaal de kaders

Stel vast met welke overheidsorganisaties u te maken krijgt. De eerste ingang is de gemeente Oldambt. Deel uw idee of plan en onderzoek welk proces u eventueel moet doorlopen. Breng wet- en regelgeving in beeld: weet waaraan uw plan moet voldoen en wat de belangrijkste aandachtspunten zijn. De gemeente helpt u op weg. In dit gesprek wordt ook duidelijk of uw activiteit binnen het omgevingsplan past, of dat het om een buitenplanse activiteit gaat.

Stap 2 – Breng belanghebbenden in kaart

Bepaal wie belang kunnen hebben bij uw initiatief. Denk aan directe buren, bewoners in de omgeving, buurt- of dorpsverenigingen, bedrijven in de buurt, en eventueel dorpsbelangen of wijkplatforms. Beschrijf hoe u het beste met elk van hen in gesprek kunt gaan. Per groep kan de aanpak verschillen.

Stap 3 – Ga in gesprek

Start uw participatieproces. Ga in gesprek met alle relevante belanghebbenden. Doe dit op een manier die bij de groep past. Het gaat niet alleen om het geven van informatie – het doel is een goed gesprek over uw plan.

Stap 4 – Deel uw plan en haal op

Zorg dat in de gesprekken duidelijk wordt hoe belanghebbenden tegen uw idee of plan aankijken. Wat vinden ze er goed aan? Welke zorgen hebben zij? Waar zitten de knelpunten en welke ideeën helpen daarbij? Houd rekening met de ruimte die wet- en regelgeving biedt.

Stap 5 – Maak goede afspraken

Maak samen met belanghebbenden afspraken over de vervolgstappen. Leg uit hoe u hen betrokken houdt, hoe u terugkoppelt en hoe u hen op de hoogte houdt. Wees concreet over wat u met hun inbreng doet.

Stap 6 – Werk uw plan uit

Werk uw initiatief uit tot een conceptplan. Schrijf een toelichting waarin u aangeeft wat u heeft gedaan met de ideeën, zorgen en belangen die in de gesprekken naar voren zijn gekomen. Laat zien hoe uw plan is verbeterd door de participatie.

Stap 7 – Toets uw conceptplan

Ga terug naar de belanghebbenden en bespreek het conceptplan. Geef aan wat er wel en niet is veranderd ten opzichte van uw oorspronkelijke idee, en waarom. Maak het plan definitief op basis van deze terugkoppeling.

Stap 8 – Leg het vast

Maak een participatieverslag van alle stappen die u heeft doorlopen én de resultaten ervan. Het verslag beschrijft: wie u heeft betrokken, hoe de gesprekken zijn verlopen, welke inbreng er was en wat u daar mee heeft gedaan. Deel het verslag met alle betrokkenen.

Stap 9 – Dien uw aanvraag in

U bent klaar om uw aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen (als die nodig is). Voeg bij uw aanvraag uw definitieve plan en het participatieverslag. De gemeente beoordeelt of u voldoende heeft geparticipeerd.

Hulp nodig?
Heeft u een complex plan met veel belanghebbenden en grote impact? Vraag dan direct en vooraf overleg aan bij de gemeente Oldambt. Wij gaan samen kijken welke rol de gemeente het beste voor u kan vervullen. U kunt terecht bij de participatiecoördinator of uw gebiedsregisseur.

Overzicht in één oogopslag

Stap	Actie
Stap 1	Bepaal de kaders: overleg met gemeente, breng wet- en regelgeving in beeld.
Stap 2	Breng belanghebbenden in kaart en stel participatieaanpak op.
Stap 3	Ga in gesprek met alle belanghebbenden.
Stap 4	Deel uw plan en haal reacties, zorgen en ideeën op.
Stap 5	Maak goede afspraken over vervolgstappen en terugkoppeling.
Stap 6	Werk uw plan uit tot een conceptplan met toelichting.
Stap 7	Toets het conceptplan bij belanghebbenden en maak het definitief.
Stap 8	Leg alles vast in een participatieverslag.
Stap 9	Dien uw aanvraag in met het definitieve plan en participatieverslag.

Bijlage B – Doelgroepenaanpak

Deze bijlage geeft per doelgroep een overzicht van kenmerken, uitdagingen en aanbevolen participatievormen. Gebruik dit als werkdocument bij het ontwerpen van een participatietraject.

Kinderen (tot 12 jaar)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Beperkt taalbegrip voor formele teksten; leven in het 'nu'; concrete beleving van de omgeving.	–
Bereik	Via basisscholen en kinderburgemeester.	Leg contact via leerkrachten en intern begeleiders.
Werkvormen	Formele vergaderingen werken niet.	Tekenwedstrijden, speelplekonderzoek, klassenbezoek gemeentehuis, maak-workshops.
Terugkoppeling	Abstracte terugkoppeling bereikt kinderen niet.	Laat zien wat er concreet veranderd is in hun omgeving.
Instrument	Kinderburgemeester.	Verstevig structureel: vast budget, duidelijke rol.

Jongeren (12–25 jaar)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Weinig kennis van lokale politiek; online actief; willen als gelijkwaardig worden behandeld.	–
Bereik	Scholen, sportverenigingen, jongerencentra, social media.	Ga naar hen toe; gebruik passende (social) media voor bekendheid.
Werkvormen	Avondvergaderingen werken niet.	Flitspeilingen, korte online enquêtes, jongerenpanel, themadiscussies op school.
Structuur	Geen vast participatiekanaal voor 12–25.	Jongerenpanel / jongerenraad oprichten in 2027.
Partner	Scholen als ingang.	Samenwerking Dollardcollege en PRO-school; evt. externe partij.

Het stille midden

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Groot, divers, nuancevol; participeert niet uit zichzelf; geen actieve voor- of tegenstander.	–
Bereik	Niet via oproepen in de krant; gaat niet naar bijeenkomsten.	Proactief opzoeken: straatgesprekken, koffiekar, keukentafelgesprekken.
Werkvormen	Conventionele vormen slaan niet aan.	Loting (burgerpanel, burgerberaad), participatieve waarde-evaluatie, 'wijkvogels'.
Contact	Heeft geen eigen netwerk richting gemeente.	Continue relatie opbouwen via gebiedsregisseurs; niet alleen bij grote trajecten.

SOCW en ondernemers (Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Vertegenwoordigt centrumondernemers Winschoten; concreet economisch belang; weinig tijd.	–
Bereik	Georganiseerd via SOCW als collectief aanspreekpunt.	Structureel overleg; gebruik SOCW als ingang voor het centrum.
Werkvormen	Lange vergaderingen passen niet in de agenda.	Focussessies max. 1,5 uur; online raadpleging; bilateraal afstemmen.
Buiten centrum	Minder georganiseerd; geen vaste structuur.	Directe benadering via bedrijventerreinverenigingen of branches.
Inhoud	Belang zit bij bereikbaarheid, openbare ruimte, klanten, omzet.	Formuleer participatievraag in concrete economische termen.

Sociaal Werk Oldambt

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Rol	Strategische partner én signaalgever; brug naar inwoners die gemeente niet bereikt.	–

Signaalfunctie	Vangt vroegtijdig onvrede en behoeften op in wijken en dorpen.	Maak structurele afspraken over signaaloverdracht; reageer altijd.
Bereikfunctie	Kennen kwetsbare groepen die zichzelf niet melden.	Betrek bij ontwerp participatietraject; gebruik netwerk als ingang.
Vertalingsfunctie	Vertalen beleid naar begrijpelijke taal; inbreng inwoners naar gemeente.	Inzetten als intermediair bij complexe beleidsprocessen.
Vertrouwensfunctie	Inwoners hebben soms meer vertrouwen in sociaal werker dan ambtenaar.	Benutten voor veilige gesprekken met moeilijk bereikbare groepen.

Maatschappelijke organisaties

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Formeel georganiseerd; kunnen achterban mobiliseren; hebben specifieke expertise.	–
Bereik	Via bestaande overlegstructuren en directe uitnodiging.	Onderhoud actueel netwerkoverzicht per beleidsdomein.
Werkvormen	Formele inspraak én informele co-creatie.	Adviesrondes, werkateliers, klankbordgroepen.
Aandachtspunt	Tijdsinvestering is groot.	Erken en compenseer waar mogelijk; wees respectvol over hun beschikbaarheid.

Dorpsbelangen en Wijkplatforms

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Sterk verankerd; kennen wijk en dorp en sociale structuren	–
Bereik	Via gebiedsregisseur; oude samenwerkingsovereenkomst.	Leg heldere afspraken vast over betrokkenheidsmomenten.
Werkvormen	Wijk- en dorpsvergaderingen, bilaterale gesprekken, werkgroepen.	Maatwerk per wijk of dorp; niet één aanpak voor alles.
Terugkoppeling	Ervaren te weinig terugkoppeling (meest genoemde knelpunt).	Schriftelijke terugkoppeling binnen 8 weken na elk traject.
Positie	Brugfunctie, geen vertegenwoordiging.	Verankerd in participatiebeleid. Gebruik voor verbinding, niet als formele vertegenwoordiger.

Bijlage C – Uitwerking processtappen

Stap 1 – De Kwestie: verken het vraagstuk

Voordat je mensen betrekt, moet je scherp hebben wát er speelt en waarom participatie op dit moment zinvol is. Een slecht begrepen vraagstuk leidt tot een slecht ontworpen participatieproces. We noemen dat ook: de Kwestie. Wat is de situatie en wat is het probleem dat niet zo mag blijven bestaan?

Stap 1 – Verken het vraagstuk

Analyseer de inhoud, context en complexiteit van het vraagstuk.

Stel jezelf deze vragen:

- Wat is er aan de hand? Wat is de aanleiding? Hoe ziet de situatie eruit? Wat is de historie?
- Waarom is participatie nu relevant en urgent?
- Gaat het om nieuw beleid, aanpassing van bestaand beleid, of beëindiging?
- Welke feiten, cijfers en onderzoeken zijn al beschikbaar?
- Is het vraagstuk gestructureerd (alle kennis voorhanden, geen grote belangentegenstellingen) of ongestructureerd (kennis ontbreekt of er zijn forse tegenstellingen)?
- Welke strategische kansen en risico's zijn er?

Stap 2 – Centrale vraag: bepaal het doel van participatie

Formuleer de Centrale Vraag: ieder participatieproces geeft antwoord op een centrale vraag. Bijvoorbeeld:

- **Ruimtelijke inrichting:** *"Hoe willen bewoners van de omgeving van voorziening X dat de openbare ruimte na de herinrichting eruitziet, en welke functies moeten daarin een plek krijgen?"*
- **Woningbouw / woonvisie:** *"Aan welk type woningen hebben inwoners van dorp X behoefte, en welke locaties achten zij geschikt voor nieuwe woonvormen?"*
- **Leefbaarheid dorp:** *"Wat hebben bewoners van dorp X nodig om het dorp de komende tien jaar leefbaar te houden, en welke prioriteiten stellen zij daarin?"*
- **Verduurzaming:** *"Welke randvoorwaarden moeten er volgens huurders van woningbouwcorporatie X gelden bij de verduurzaming van hun woningen, zodat kwaliteit en betaalbaarheid gewaarborgd blijven?"*
- **Speelplekken / kinderen:** *"Welke verbeteringen willen kinderen en ouders in de speelomgeving rondom basisschool X, en wat missen zij nu?"*

Bepaal daarnaast het doel van het proces. Participatie zonder helder doel leidt tot vrijblijvende bijeenkomsten die niets opleveren voor inwoners én voor het beleid. Bepaal vóór het ontwerpen van de aanpak wat u wilt bereiken.

Stap 2 – Bepaal het doel van participatie

Formuleer expliciet wat de gemeente wil bereiken met participatie in dit specifieke traject. Het doel bepaalt de aanpak.

Stel jezelf deze vragen:

- Willen we belangen, perspectieven en argumenten in beeld krijgen?

Stap 2 – Bepaal het doel van participatie

- Willen we de kwaliteit van het beleid of de aanpak vergroten (kennis, ervaringen, innovatie)?
- Willen we eigenaarschap vergroten: verantwoordelijkheid neerleggen bij inwoners of partners?
- Willen we zeggenschap vergroten: echte invloed of medebeslissing?
- Zijn de doelen voor alle betrokkenen helder en worden ze gedeeld?
- Wat mogen deelnemers verwachten van hun deelname?

Wees eerlijk over de reikwijdte: als het gemeentebestuur op bepaalde punten geen ruimte heeft, zeg dat dan vooraf. Niets ondermijnt vertrouwen zo sterk als achteraf blijkt dat inbreng geen echte rol speelde.

Stap 3 – Formuleer de kaders

Het formuleren van de kaders waarbinnen de participatie plaatsvindt is cruciaal voor het welslagen van een participatieproces. Beschrijf helder wat vastligt en waarover wel en waarover geen participatie plaatsvindt. Het gaat dan om wettelijke en financiële kaders, vaststaand beleid, eerder gemaakte afspraken enzovoorts.

Stap 3 – Formuleer de kaders

Beschrijf helder wat vastligt en waarover wel en niet wordt geparticipeerd: wettelijke en financiële kaders, vaststaand beleid en eerder gemaakte afspraken. Maak ook duidelijk waar wél ruimte voor inbreng is.

Stel jezelf deze vragen:

- Welke wettelijke kaders zijn van toepassing op dit vraagstuk?
- Welke financiële kaders liggen vast (budget en dekking)?
- Welk vaststaand beleid en welke eerder gemaakte afspraken zijn van belang?
- Waarover kan wél en waarover kan niet worden meegedacht?
- Waar zit de ruimte voor invloed van deelnemers?
- Is vooraf helder te communiceren wat vastligt en wat openstaat?

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

Participatie is samenspel. Breng in kaart wie er betrokken zijn, wie geraakt worden en wie nodig zijn voor een goed resultaat. Het gaat om doelgroepen, belangenbehartigers én samenwerkingspartners (zie hoofdstuk 7).

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

Identificeer alle relevante partijen en denk na over hun rol, belang en de relaties tussen hen. Gebruik hiervoor de indeling uit hoofdstuk 7 van dit beleid.

Stel jezelf deze vragen:

- Wie zijn doelgroepen: welke inwoners of groepen wil de gemeente bereiken?
- Wie zijn belangenbehartigers: welke organisaties spreken namens een achterban?
- Wie zijn samenwerkingspartners: wie helpt de gemeente het proces goed te laten landen?
- Wie worden geraakt door het vraagstuk maar melden zich niet vanzelf?
- Wie zijn nodig om een kwalitatief goed plan te maken en te realiseren?

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

- Wie heeft formele bevoegdheden of wettelijke rechten (zoals huurdersorganisaties via de WOHV)?
- Wie bepaalt de agenda – en is dat de gemeente, of kan dat ook anders?
- Hoe verhoudt de participatie zich tot afspraken met andere partijen of overheden?

Stap 5 – Ontwerp de participatieaanpak

Nu de kwestie, centrale vraag, kaders en rollen en verantwoordelijkheden helder zijn, ontwerp je de participatieaanpak. Dit is het concrete plan: wie betrekt u wanneer, waarvoor en hoe? De aanpak verschilt per fase van het beleidsproces.

Stap 5 – Ontwerp de participatieaanpak

Maak een concreet plan voor de uitvoering van de participatie: fasering, werkvormen, communicatie, budget en taakverdeling.

Stel jezelf deze vragen:

- In welke fase van het beleidsproces zitten we (verkenning, ontwerp, vaststelling, uitvoering, evaluatie)?
- Welke ruimte voor beïnvloeding is er in deze fase? Wat ligt er vast – wettelijk, financieel, eerder vastgesteld beleid – en waar kunnen deelnemers daadwerkelijk invloed op uitoefenen?
- Welke combinatie van online en offline vormen past bij de doelgroep?
- Hoe bereiken we groepen die zichzelf niet melden (het stille midden, kwetsbare groepen)?
- Hoe toegankelijk is het proces: taal, tijdstip, locatie, digitale vaardigheden?
- Wat vraagt deelname van betrokkenen – en staat dat in verhouding tot hun belang?
- Wie organiseert de participatie, wie is afzender, wie bewaakt de kwaliteit?
- Welk budget is beschikbaar?
- Is formele inspraak (wettelijk verplicht) van toepassing, en zo ja, hoe verhoudt die zich tot de bredere participatie?

Tip: bewaak de participatiedrukte. Betrek daarbij de Programma adviseur Participatie. Inwoners en organisaties worden vanuit meerdere kanten gevraagd mee te denken. Stem af met collega's welke trajecten tegelijk lopen en voorkom stapeling van participatieverzoeken in hetzelfde gebied of bij dezelfde groepen.

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

Een goed ontworpen participatieproces valt of staat bij de kwaliteit van de uitvoering. Het goede gesprek – open, gelijkwaardig en oprecht – is de kern. Dat vraagt voorbereiding, aandacht tijdens de ontmoeting en zorgvuldige nazorg.

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

Zorg voor een uitvoering die aansluit bij de doelgroepen en de aanpak. Maak van de ontmoeting een echte dialoog, geen afvinkmoment.

Stel jezelf deze vragen:

- Is de uitnodiging persoonlijk, begrijpelijk en uitnodigend – en gebruikt u taal die past bij de doelgroep?

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

- Is de locatie, het tijdstip en de toegankelijkheid goed afgestemd op de deelnemers?
- Is er ruimte voor alle perspectieven, inclusief tegengeluiden en minderheidsstandpunten?
- Worden deelnemers behandeld als gelijkwaardige gesprekspartners?
- Hoe zorgt u dat ook minder mondige deelnemers hun stem kwijt kunnen?
- Wordt vastgelegd wat er is gezegd, en hoe wordt dit gedeeld met deelnemers en collega's?
- Worden deelnemers na afloop geïnformeerd over de volgende stappen?

Pas op voor schijnparticipatie: inloopavonden waar alleen bekende insprekers komen, bijeenkomsten die enkel bevestigen wat al vast staat, of sessies die scherpe gesprekken vermijden. Betere participatie begint met de bereidheid om echt te luisteren en de uitkomst óók te laten beïnvloeden door wat we horen.

Stap 7 – Koppel terug en evalueer

Participatie is pas compleet als de gemeente transparant maakt wat er met de inbreng is gedaan. Terugkoppeling is geen sluitstuk maar een kernonderdeel van het democratisch proces. Leren van het samenspel maakt elk volgend participatietraject beter.

Stap 7 – Koppel terug en evalueer

Informeer deelnemers over hoe hun inbreng is meegewogen. Evalueer het proces en deel de opgedane kennis binnen de organisatie.

Stel jezelf deze vragen:

- Zijn deelnemers tijdig geïnformeerd over wat er met hun inbreng is gedaan?
- Is inzichtelijk gemaakt hoe de inbreng het plan heeft beïnvloed – en waarom soms niet?
- Is er specifiek aandacht voor hoe minderheidsstandpunten zijn meegewogen?
- Is het besluit zuiver en uitlegbaar tot stand gekomen?
- Wat ging er goed in het participatieproces – en wat kan beter?
- Zijn er signalen gemist, of groepen die niet bereikt zijn?
- Wat leren we als organisatie van dit traject – en hoe delen we dat met collega's?
- Zijn de samenwerkingsafspraken (bijv. met Sociaal Werk Oldambt, dorpsbelangen, wijkplatforms) nagekomen?

Binnen 8 weken na afronding van een participatietraject informeert de gemeente betrokken dorpsbelangen, wijkplatforms en andere vaste partners schriftelijk over de uitkomsten en het vervolg.

Toetssteen: het democratisch kompas

Gebruik bij het ontwerpen en evalueren van elk participatieproces de volgende zes democratische waarden als toetssteen. Ze zijn ontleend aan de Provinciale Participatieleidraad en zijn ook voor de gemeente Oldambt richtinggevend.

Waarde	Betekenis voor Oldambt
Inclusie	Hebben alle relevante groepen een stem in het proces? Is er ruimte voor minderheidsbelangen? Worden ook mensen bereikt die zichzelf niet melden?

Waarde	Betekenis voor Oldambt
Transparantie	Is het helder wie, wanneer, waar en hoe er wordt gesproken en besloten? Is de gemeentelijke werkwijze navolgbaar?
Dialoog en besluitvorming	Vindt er een open en toegankelijk gesprek plaats? Is de manier van dialoog, discussie en besluitvorming zuiver?
Zeggenschap	Hoe zijn macht en tegenmacht georganiseerd? Wie bepaalt de agenda? Gaat verantwoordelijkheid samen met zeggenschap?
Efficiency	Weegt de inspanning op tegen de opbrengst – voor inwoners én voor de gemeente? Wordt participatiemoeheid voorkomen?
Democratische vaardigheden	Is iedereen voldoende toegerust om mee te doen en verantwoordelijkheid te dragen? Investeert de gemeente in toegankelijkheid?

Bijlage D – Evaluatie van de Visie op Participatie (2021)

Evaluatie participatie in de praktijk – gemeente Oldambt.

1. Bestuurlijke samenvatting

De gemeente Oldambt heeft de afgelopen jaren actief ingezet op participatie. Deze evaluatie laat zien dat er een sterke basis ligt, maar dat verdere professionalisering noodzakelijk is om participatie consistenter en effectiever te maken.
Participatie wordt gewaardeerd door inwoners, dorpsbelangen en interne organisatie. Tegelijkertijd blijkt uit gesprekken dat de uitvoering nog wisselend is en sterk afhankelijk van project, medewerker en context. Zoals een inwoner het verwoordde: “Het ene moment word je goed meegenomen, het andere moment hoor je pas iets als het al besloten is.”
Deze evaluatie verdiept de bestaande visie met aanvullende thema’s: online participatie, participatie onder de Omgevingswet, maatschappelijke onrust, jongerenparticipatie en de rol van dorpsbelangen en wijkplatforms. De centrale conclusie is dat participatie in Oldambt moet groeien van ‘goed bedoeld’ naar ‘goed georganiseerd’.

2. Aanleiding en werkwijze

Deze evaluatie is gebaseerd op gesprekken met inwoners, dorpsbelangen, wijkplatforms, bestuur en ambtelijke organisatie. De opbrengsten zijn geanalyseerd op terugkerende patronen. Daarbij is specifiek gekeken naar:

- ervaringen van inwoners;
- werking van huidige participatieprocessen;
- rol van samenwerkingspartners;
- kansen voor verbetering.

De citaten in dit document zijn representatief voor bredere signalen uit de gesprekken.

3. Analyse van de huidige participatiepraktijk

Participatie wordt in Oldambt op veel plekken toegepast. Er zijn goede voorbeelden van trajecten waarin inwoners actief meedenken en invloed ervaren.
Tegelijkertijd is er geen eenduidige werkwijze. Dit leidt tot verschillen in kwaliteit en verwachtingen. Een medewerker gaf aan: “Het hangt nu nog te veel af van wie het oppakt.”

Belangrijke knelpunten:

- onduidelijkheid over het doel van participatie;
- beperkte terugkoppeling;
- verschillen in aanpak;
- onvoldoende borging in de organisatie.

Inwoners geven aan dat terugkoppeling vaak ontbreekt: “We denken mee, maar horen daarna niets meer.”

4. Rol van dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangen en wijkplatforms zijn essentiële partners in participatie. Zij kennen hun dorp of wijk en hebben direct contact met inwoners. Uit de samenwerkingsovereenkomsten blijkt dat zij een rol hebben in:

- signaleren van ontwikkelingen;
- vertegenwoordigen van inwoners;
- meedenken over plannen;
- versterken van sociale samenhang.

In de praktijk zijn er echter knelpunten:

- Wijkplatforms en dorpsbelangen zijn geen democratisch gekozen instituties. Hen inzetten als vertegenwoordiger van hun dorp of wijk kent beperkingen.
- rol en verwachtingen zijn niet altijd duidelijk.
- betrokkenheid komt soms te laat.
- terugkoppeling vanuit de gemeente is onvoldoende.
- De bezetting van met name wijkplatforms is een aandachtspunt.

5. Jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie staat nog in de kinderschoenen, terwijl de bereidheid om mee te denken aanwezig is. Er is een kinderburgemeester met daaromheen een team van kinderen dat meedenkt. De inbedding daarvan is nog niet structureel en vanzelfsprekend. Rondom jongeren van het middelbaar onderwijs of MBO zijn geen structurele manieren ingebed om hen te betrekken. Uit de gesprekken blijkt, dat bij alle groepen kinderen en jongeren weinig kennis is van hoe de gemeente werkt en hoe zij invloed uit zouden kunnen oefenen.

Belangrijke aandachtspunten:

- gebruik van passende werkvormen (kort, visueel, digitaal), aansluitend bij de leeftijd en opleidingsniveau.
- zo laagdrempelig mogelijk, aansluiten bij al bestaande structuren (scholen, jongerencentra, sportverenigingen etc).
- zichtbare resultaten van participatie.

Jongerenparticipatie vraagt om structurele inbedding, bijvoorbeeld via steviger inbedding van de kinderburgemeester, de opzet van jongerenpanels of themagerichte trajecten, in samenwerking met scholen en organisaties die met jongeren werken. Samenwerking met een gespecialiseerde partij in jongerenparticipatie verdient aanbeveling.

6. Online participatie

Online participatie biedt kansen om meer inwoners te bereiken, met name nu lastig te bereiken inwoners, jongeren en werkenden. Het is belangrijk om online participatie te combineren met fysieke vormen (blended participatie).

Randvoorwaarden:

- digitale toegankelijkheid voor iedereen.
- bescherming van persoonsgegevens.
- duidelijke communicatie en moderatie.

Online participatie mag niet leiden tot uitsluiting van inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

In het verleden heeft de gemeente Oldambt met wisselend succes geëxperimenteerd met het platform “stem van Groningen”. Na een evaluatie daarvan is besloten om te stoppen met dit platform en te werken met zogenaamde “flitspeilingen”. Momenteel wordt op provinciaal niveau onderzocht of gezamenlijke inkoop van een online participatieplatform door diverse Groningse gemeenten kansrijk is.

Daarnaast is het aan te bevelen om een regulier laagdrempelig communicatiemoment in te richten. Bijvoorbeeld met een online nieuwsbrief of een advertentie in het Streekblad. Wekelijks terugkerende momenten waarin proactief door de gemeente wordt gecommuniceerd naar een grote doelgroep.

7. Participatie onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet wordt van initiatiefnemers verwacht dat zij participatie organiseren bij ruimtelijke plannen. Omdat sommige ontwikkelingen in de fysieke ruimte impactvol zijn, kan er onrust ontstaan in dorpen of wijken als deze participatie niet goed wordt vormgegeven. Het verdient aanbeveling om vanuit de gemeente Oldambt richtlijnen te ontwikkelen op basis waarvan initiatiefnemers participatie kunnen vormgeven en uitvoeren. Deze richtlijnen kunnen wettelijk gezien nooit dwingend zijn.

Wat wel kan:

- duidelijke richtlijnen geven;
- formats te bieden voor participatieverslagen;

Het is belangrijk dat de gemeente grip houdt zonder de verantwoordelijkheid volledig over te nemen.

8. Maatschappelijke onrust

Maatschappelijke onrust ontstaat vaak rondom kwesties die politiek gevoelig liggen. Bijvoorbeeld rondom onderwerpen als vluchtelingenopvang, energietransitie, mijnbouw (zout- of gaswinning) of ontwikkelingen in de fysieke ruimte. Maatschappelijke onrust ontstaat niet plotseling, maar ontwikkelt zich vanuit onderliggende dynamieken in de samenleving.

Drie belangrijke factoren spelen hierin een rol:

- Gebrek aan grip
  Inwoners ervaren onvoldoende invloed op hun leefomgeving of op besluiten die hen raken. Dit leidt tot gevoelens van onzekerheid en machteloosheid.
- Ervaren oneerlijkheid
  Inwoners hebben het gevoel niet serieus genomen te worden of structureel achtergesteld te zijn. Het gaat hierbij om ervaren rechtvaardigheid en erkenning.
- Verruwing van de samenleving
  Er is sprake van toenemende verharding in het publieke debat en in de omgang met de overheid.

Deze factoren leiden tot gevoelens van onbehagen. Het is daarom belangrijk om niet alleen te reageren op standpunten, maar juist te kijken naar onderliggende emoties en behoeften.

Een passend handelingskader bestaat uit:

1. signaleren
2. duiden
3. handelen
4. evalueren

Voor de gemeente betekent dit:

- vroegtijdig signaleren via netwerken en partners, met een duidelijke rol voor gebiedsregisseurs, dorpsbelangen en wijkplatforms.
- aandacht voor emoties en behoeften van inwoners.
- duidelijke en transparante communicatie.
- waar nodig begrenzen van gedrag.

Maatschappelijke onrust vraagt om een integrale aanpak, waarbij verschillende domeinen binnen de gemeente samenwerken.

9. Conclusies

De gemeente Oldambt heeft een sterke basis voor participatie, maar moet stappen zetten richting meer structuur en consistentie. Participatie moet duidelijker worden georganiseerd, met heldere rolverdeling in de gemeentelijke organisatie (raad, college, ambtelijke organisatie), verwachtingen van deelnemers en gemeente over en weer, en betere terugkoppeling van resultaten.
De samenwerking met inwoners en partners kan hiermee verder worden versterkt.

10. Aanbevelingen

- stel duidelijke participatiekaders vast.
- zorg voor structurele terugkoppeling.
- versterk samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms.
- structureer jongerenparticipatie.
- ontwikkel beleid voor online participatie.
- geef duidelijke invulling aan participatie onder de Omgevingswet.
- ontwikkel een handelingskader voor maatschappelijke onrust.

Participatieverordening gemeente Oldambt 2026

De raad van de gemeente Oldambt;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 1 september 2026 (zaaknummer 54368-2026);

gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

overwegende dat:
- per 1 januari 2025 de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking is getreden, op grond waarvan de gemeenteraad vóór 1 januari 2027 een participatieverordening dient vast te stellen;
- de raad op 7 oktober 2026 het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030 heeft vastgesteld als kaderstellend beleid voor de uitvoering van deze verordening;
- de gemeente Oldambt waarde hecht aan het vroegtijdig en serieus betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, en aan het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving;
- de gemeente daarom zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie, waaronder het uitdaagrecht, in deze verordening regelt;

B E S L U I T:

vast te stellen de *Participatieverordening gemeente Oldambt 2026*

luidende als volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. beleid: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;
b. bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is; afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;
c. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt;
d. inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening over beleid te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
e. inwoners: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
f. inwonersparticipatie: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
g. maatschappelijke partijen: verenigingen, stichtingen, buurtcomités, dorpsbelangen, wijkplatforms, huurdersorganisaties, sociale ondernemingen en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente Oldambt;
h. ondernemers: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente Oldambt zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten;
i. overheidsparticipatie: op initiatief van inwoners en/of maatschappelijke partijen betrekken van de gemeente bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, daaronder ook het uitdaagrecht begrepen;
j. participatie: de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners, ondernemers of maatschappelijke partijen, in welke vorm dan ook, daaronder zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie begrepen;
k. participatiebeleid: het door de gemeenteraad vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030, met daarin de visie, uitgangspunten, doelgroepenaanpak en processtappen voor participatie in de gemeente Oldambt;

l. uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2. Kaders en uitgangspunten

Artikel 2. Doelstelling

Het doel van deze verordening is:

a. duidelijkheid te geven over het proces van participatie en de voorwaarden waaronder toepassing van het uitdaagrecht mogelijk is;
b. de samenwerking tussen een bestuursorgaan enerzijds en inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen anderzijds te versterken;
c. de kwaliteit en het draagvlak van besluitvorming in de gemeente Oldambt te vergroten;
d. het vertrouwen tussen inwoners en gemeente te versterken en de lokale democratie te vitaliseren;
e. de sociale samenhang en veerkracht binnen de gemeente Oldambt te versterken.

Artikel 3. Reikwijdte

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid, taken en bevoegdheden of participatie wordt toegepast, met inachtneming van het participatiebeleid.
2. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.
3. Er vindt geen participatie plaats als:
    a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    b. participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
    c. de uitkomst van participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
    d. de verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
    e. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
    f. het om interne organisatorische aangelegenheden van de gemeente gaat;
    g. het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat.
4. Het bestuursorgaan onderbouwt een beroep op een van de gronden in het derde lid schriftelijk en maakt deze onderbouwing openbaar.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan

Het bestuursorgaan zorgt ervoor dat:

a. inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen tijdig worden betrokken en voldoende tijd krijgen om feedback te geven, waarbij een reactietermijn van ten minste vier weken geldt; het bestuursorgaan kan hiervan gemotiveerd afwijken als de aard of de spoedeisendheid van de kwestie daartoe noodzaakt en maakt die motivering openbaar;
b. inzichtelijk is hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;
c. de voor het proces van participatie benodigde stukken openbaar en toegankelijk zijn, in begrijpelijke taal (taalniveau B1);
d. tijdens het proces van participatie inzichtelijk is wat de stand van zaken is;
e. het proces van participatie zorgvuldig verloopt en dat actief wordt gestreefd naar representatieve deelname, waaronder het bereiken van doelgroepen die zichzelf niet vanzelf melden;
f. duidelijk is waar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen terecht kunnen met vragen of klachten over het proces van participatie; hiervoor is binnen de gemeentelijke organisatie een programma-adviseur Participatie aangewezen als contactpersoon;
g. na afloop kenbaar is hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming. Terugkoppeling aan

deelnemers vindt zo spoedig mogelijk plaats, doch uiterlijk binnen acht weken na afronding van het traject.

Artikel 5. Participatiejaarverslag

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in het jaarverslag op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening en legt deze paragraaf ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor.
2. In de paragraaf in het jaarverslag gaat het college in op:
    a. de wijze waarop participatieprocessen zijn georganiseerd;
    b. de rolinvulling door de gemeenteraad en het college;
    c. de gebruikte instrumenten, resultaten en kosten van de participatieprocessen;
    d. de mate waarin doelgroepen zoals jongeren, het stille midden en inwoners in kwetsbare posities zijn bereikt;
    e. de mate waarin de terugkoppelingstermijn uit artikel 4, onderdeel g, is nagekomen;
    f. de belangrijkste ervaringen en de aanbevelingen die hieruit voortvloeien.

Hoofdstuk 3. Inwonersparticipatie

Artikel 6. Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, aan de hand van het door de gemeenteraad vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030, een plan met het proces en de planning van de inwonersparticipatie op en maakt dit binnen twee weken na vaststelling openbaar.
2. Het plan bevat in elk geval:
    a. een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt, met vermelding van de kwestie, de centrale vraag en de geldende kaders zoals beschreven in het participatiebeleid;
    b. het oogmerk van het proces waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
        i. kwaliteit of effectiviteit van het beleid verbeteren;
        ii. draagvlak voor het beleid vergroten;
        iii. zorgen voor betere besluiten, vaardigheden of financiële voordelen;
        iv. democratische rechten en actief burgerschap bevorderen;
        v. zeggenschap en medeverantwoordelijkheid creëren;
        vi. democratische legitimiteit of overbrugging van de politieke kloof nastreven;
        vii. een combinatie van deze oogmerken.
    c. de vorm van participatie, aansluitend bij de participatieladder van ProDemos zoals verankerd in het participatiebeleid, waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
        i. informeren: inwoners en maatschappelijke partijen krijgen informatie;
        ii. raadplegen of inspraak: inwoners en maatschappelijke partijen kunnen hun mening geven;
        iii. adviseren: het bestuursorgaan gaat in gesprek met inwoners en maatschappelijke partijen en betrekt hun adviezen bij het nemen van het besluit;
        iv. coproduceren: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen een plan en besluit daarover;
        v. meebeslissen: inwoners en maatschappelijke partijen nemen zelf beslissingen binnen door het bestuursorgaan gestelde kaders;
        vi. een combinatie van deze vormen.
    d. informatie over de procedure en de planning van het proces, waarbij in elk geval aandacht is voor de te betrekken doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners zoals beschreven in het participatiebeleid, de wijze waarop deze worden benaderd, de informatievoorziening aan die doelgroepen gedurende en na afloop van het proces, en de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming over het beleid;
    e. de wijze waarop wordt omgegaan met representativiteit en met het bereiken van doelgroepen die zichzelf niet vanzelf melden, waaronder jongeren, het stille midden, huurders en inwoners in een kwetsbare positie.
3. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

4. Het bestuursorgaan stemt bij het opstellen van het plan af met de programma-adviseur Participatie, mede ter voorkoming van onevenredige stapeling van participatietrajecten in hetzelfde gebied of bij dezelfde doelgroepen.

Artikel 7. Dorp- en wijkagenda's

1. Het college stelt, in samenwerking met dorpen en wijken, dorp- en wijkagenda's vast. In de dorp- en wijkagenda's worden de lokale prioriteiten vastgelegd en vertaald naar gemeentelijk beleid en uitvoering.
2. Het participatieve proces voor de totstandkoming van dorp- en wijkagenda's verloopt overeenkomstig de bepalingen van deze verordening en het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. Het college zorgt daarbij voor heldere afwegingskaders en een zorgvuldige terugkoppeling aan betrokken inwoners en maatschappelijke partijen.
3. Het college draagt zorg voor de integratie van de dorp- en wijkagenda's in de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

Artikel 8. Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Artikel 9. Ondersteuning participatie

1. Het college zorgt voor ondersteuning van degene die aan een proces van participatie wil deelnemen of een verzoek om overheidsparticipatie wil indienen of heeft ingediend.
2. Het college zorgt dat er in de buurt op een laagdrempelige manier om deze ondersteuning kan worden gevraagd, onder meer via de gebiedsregisseurs.
3. Ter uitvoering van het eerste lid zorgt het college in elk geval voor:
    a. een herkenbaar digitaal en fysiek aanspreekpunt voor vragen over participatie;
    b. communicatie in begrijpelijke taal (taalniveau B1) en waar nodig aangepaste of meertalige informatie;
    c. een toegankelijk stappenplan voor initiatiefnemers, zoals opgenomen in Bijlage A van het participatiebeleid;
    d. het vastleggen van de werkwijze uit het participatiebeleid en de participatieverordening in werkprocessen.

Hoofdstuk 4. Aanvullende bepalingen inwonersparticipatie

Artikel 10. Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag op en maakt dit binnen een maand openbaar.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
    a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd, waaronder de werkvormen en de groepen die zijn betrokken;
    b. de uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht, waaronder nadrukkelijk minderheidsstandpunten;
    c. een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten waarbij is aangegeven hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast, en waarom bepaalde inbreng niet of gedeeltelijk is overgenomen;
    d. een evaluatie van het proces dat is gevolgd, met aandacht voor de mate waarin representativiteit is bereikt en de mate waarin de terugkoppelingstermijn van acht weken is gehaald.
3. Het bestuursorgaan informeert deelnemers zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na afloop van het participatietraject schriftelijk over de uitkomsten en stuurt hen het eindverslag toe of wijst hen de vindplaats daarvan aan.
4. Als het college op grond van artikel 6, derde lid, het plan voor de inwonersparticipatie heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

Hoofdstuk 5. Aanvullende bepalingen overheidsparticipatie

Artikel 11. Verzoek om overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheidsparticipatie indienen.
2. Het verzoek bevat:
    a. een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
    b. de reden dat de indiener het verzoek indient;
    c. het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener is;
    b. welke kosten of middelen er volgens de indiener aan het verzoek verbonden zijn;
    c. bij een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht: hoe de indiener de kwaliteit, continuïteit en uitvoering van de taak wil waarborgen, en hoe het draagvlak in de omgeving is georganiseerd.
4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen en gaat zo nodig met de indiener in gesprek.

Artikel 12. Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie

Het college zorgt voor ondersteuning van degene die een verzoek om overheidsparticipatie wil indienen of heeft ingediend, onder meer via de gebiedsregisseurs en de programma-adviseur Participatie.

Artikel 13. Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van overheidsparticipatie verzet; dit is in elk geval het geval bij:
        i. vergunningverlening, toezicht en handhaving;
        ii. taken in het domein van openbare orde en veiligheid;
        iii. belastingen en uitkeringen;
        iv. besluiten die een politieke afweging vragen;
        v. taken waarbij persoonsgegevens als bedoeld in de Algemene verordening gegevensbescherming worden verwerkt op een wijze die zich niet leent voor overdracht;
        vi. grootschalige infrastructurele projecten.
    b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid, de betreffende dorp- of wijkagenda of het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030;
    c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 11, tweede en derde lid, gestelde eisen.
4. Het bestuursorgaan kan een verzoek om overheidsparticipatie afwijzen als:
    a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de overheidsparticipatie niet beter wordt uitgevoerd of dat de kosten onevenredig hoger zijn;
    b. de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt;
    c. de financiële of juridische risico's voor de gemeente onevenredig zijn;
    d. onvoldoende draagvlak in de directe omgeving aannemelijk is gemaakt.
5. Het bestuursorgaan reageert zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met ten hoogste vier weken verdagen en stelt de indiener hiervan schriftelijk in kennis.

6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing binnen twee weken openbaar.

Artikel 14. Uitvoering overheidsparticipatie
Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, maakt het met de indiener schriftelijke afspraken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie, daaronder bij het uitdaagrecht begrepen de uitvoering van de taak;
b. het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;
c. het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces;
d. de waarborging van kwaliteit, continuïteit en toezicht, waarbij de gemeente eindverantwoordelijk blijft;
e. de wijze waarop met risico's en aansprakelijkheid wordt omgegaan;
f. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie;
g. de evaluatie van de overheidsparticipatie.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 15. Nadere regels college
Het college kan over inwonersparticipatie en overheidsparticipatie nadere regels vaststellen.

Artikel 16. Hardheidsclausule
Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening, voor zover toepassing daarvan zou leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 17. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Inspraakverordening gemeente Oldambt wordt ingetrokken.
2. De Inspraakverordening gemeente Oldambt blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 18. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening gemeente Oldambt 2026.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oldambt van 7 oktober 2026

De griffier,	De voorzitter,
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Toelichting

Algemeen deel

Aanleiding
Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden (Stb. 2024, 203). Deze wet beoogt het draagvlak voor het beleid van gemeenten, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Gemeenten moeten op grond van deze wet inwoners niet meer alleen bij de voorbereiding van beleid betrekken, maar ook bij de uitvoering en evaluatie. Bovendien moeten gemeenten hun inspraakverordening vóór 1 januari 2027 vervangen door een participatieverordening waarin ook het uitdaagrecht is geregeld.
Voor de gemeente Oldambt vormt deze verordening de juridische verankering van het eerder vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. Waar het participatiebeleid de visie, uitgangspunten en werkwijze beschrijft, legt deze verordening de spelregels en procedurele waarborgen vast.

Keuze voor variant 2 van het VNG-model
De gemeente Oldambt heeft bewust gekozen voor variant 2 van de VNG-modelverordening: inwonersparticipatie en overheidsparticipatie. Deze variant doet recht aan de visie uit het participatiebeleid dat participatie zowel door de gemeente (inwonersparticipatie) als door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen zelf (overheidsparticipatie, waaronder het uitdaagrecht) wordt vormgegeven. De samenwerking tussen gemeente en samenleving staat voorop.

Verhouding tot het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030
De verordening en het participatiebeleid vormen samen het kader voor participatie in Oldambt. De verordening bevat de juridisch bindende spelregels; het participatiebeleid bevat de inhoudelijke visie, de uitwerking van de participatieladder, de doelgroepenaanpak (waaronder kinderen, jongeren, het stille midden, huurdersorganisaties), de rol van dorpsbelangen en wijkplatforms, de processtappen, en de omgang met maatschappelijke onrust. In de verordening wordt op verschillende plaatsen naar het participatiebeleid verwezen, zodat de samenhang tussen beide documenten wordt geborgd.

Verhouding tot de Omgevingswet
De Omgevingswet kent eigen regels voor participatie, met name bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. Daarbij is de initiatiefnemer — en niet het bestuursorgaan — aan zet. Voor die gevallen leent de verordening zich niet. Bij de kerninstrumenten omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's wordt deze verordening wel zoveel mogelijk toegepast (artikel 3, tweede lid). Voor initiatiefnemers biedt het participatiebeleid (Bijlage A, Oldambtster leidraad) een negen-stappenplan. Voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten hanteert de gemeente de Think-consistent tool en is door de raad een lijst van gevallen met verplichte participatie vastgesteld (hoofdstuk 6 van het participatiebeleid).

Verhouding tot de Participatieraad
De Participatieraad Oldambt is een wettelijk adviesorgaan voor het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet), ingesteld bij Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022. Deze participatieverordening laat die verordening onverlet (artikel 17, derde lid). De Participatieraad en de brede burgerparticipatie die deze verordening regelt, werken naast en met elkaar: de Participatieraad adviseert formeel vanuit het perspectief van gebruikers van gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein, terwijl deze verordening de bredere betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij alle beleidsterreinen regelt.

Aansprakelijkheid en aanbesteding
Bij toepassing van het uitdaagrecht blijft het aanbestedingsrecht onverkort van kracht. Artikel 13, vierde lid, voorziet in afwijzing als de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde uitkomt. Daarnaast heeft de gemeente in bepaalde gevallen een risicoaansprakelijkheid die niet kan worden overgedragen. Artikel 14, onderdelen d en e, verplicht het bestuursorgaan om hierover concrete afspraken te maken met de indiener.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Definities
De definities sluiten aan bij het VNG-model. Aanvullend is de definitie van 'participatiebeleid' opgenomen, om de relatie met het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030 juridisch te verankeren. Onder 'maatschappelijke partijen' zijn expliciet dorpsbelangen, wijkplatforms en huurdersorganisaties genoemd, gezien hun belangrijke rol in de Oldambtster participatiepraktijk. De definitie van 'inwonersparticipatie' omvat zowel inwoners, ondernemers als maatschappelijke partijen, overeenkomstig de reikwijdte van het participatiebeleid.

Artikel 2. Doelstelling
De doelstellingen zijn ontleend aan het participatiebeleid: versterking van samenwerking, kwaliteit en draagvlak, vertrouwen in de lokale democratie, en sociale samenhang. Deze doelen fungeren als toetssteen bij de uitvoering.

Artikel 3. Reikwijdte
De reikwijdte volgt het VNG-model. In lijn met het participatiebeleid is de lijst van uitzonderingen expliciet opgenomen. Het vierde lid verplicht het bestuursorgaan een beroep op een uitzondering schriftelijk te onderbouwen en openbaar te maken; dit past bij de Oldambtster keuze voor transparantie en eerlijke verwachtingen.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan
Dit artikel verankert de kernwaarden uit het participatiebeleid: tijdigheid, transparantie, begrijpelijke taal (B1-niveau), representativiteit, toegankelijkheid en terugkoppeling. In onderdeel a is de reactietermijn voor inwoners bepaald op ten minste vier weken. De in eerdere versies opgenomen termijn van één week is naar aanleiding van de consultatie losgelaten: die termijn werd als onevenwichtig ervaren ten opzichte van de acht weken die voor terugkoppeling gelden en bood in de praktijk te weinig ruimte voor een zorgvuldige reactie, zeker voor vrijwilligersorganisaties, dorpsbelangen en wijkplatforms die eerst hun achterban moeten raadplegen. Beide termijnen hebben overigens een verschillend karakter: vier weken is een ondergrens voor de inbreng van inwoners, acht weken is een uiterste termijn waarbinnen het bestuursorgaan – zo spoedig mogelijk – terugkoppelt. Afwijken van de vier weken kan alleen gemotiveerd en openbaar, bijvoorbeeld bij spoedeisendheid; bij inspraak op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geldt de wettelijke termijn van zes weken. De terugkoppelingstermijn (zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken) — uit het participatiebeleid als het meest genoemde verbeterpunt geïdentificeerd — is in onderdeel g juridisch verankerd. Onderdeel f wijst de programma-adviseur Participatie aan als vast contactpunt, in lijn met de organisatorische borging in hoofdstuk 11 van het participatiebeleid.

Artikel 5. Participatiejaarverslag
De gemeenteraad stuurt via de begroting en het jaarverslag op participatie. De paragraaf in het jaarverslag bevat expliciet de mate waarin doelgroepen zoals jongeren en het stille midden zijn bereikt (onderdeel d) en de mate waarin de terugkoppelingstermijn is gehaald (onderdeel e). Dit sluit aan bij de evaluatie-aanpak in hoofdstuk 10 van het participatiebeleid.

Artikel 6. Plan voor inwonersparticipatie
Het participatieplan moet in lijn zijn met het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. De participatieladder van ProDemos (informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen) — de door de raad al in 2021 vastgestelde ladder — is als leidraad voor de keuze van de participatievorm opgenomen. Het vierde lid introduceert de afstemming met de programma-adviseur Participatie om stapeling van participatietrajecten te voorkomen, in lijn met de aanbeveling in Bijlage C van het participatiebeleid (Tip bij processtap 5).

Artikel 7. Dorp- en wijkagenda’s
Dit artikel geeft uitvoering aan het collegebesluit (programmaplan Gebiedsgericht Werken en Participatie) om de dorp- en wijkagenda’s onderdeel te laten zijn van de participatieverordening. Het vaststellen van dorp- en wijkagenda’s is een participatief proces waarbij zowel het college als dorpen en wijken een rol spelen. Het eerste lid verankert de gezamenlijke totstandkoming. Het tweede lid borgt dat dit proces in lijn is met de verordening en het participatiebeleid en dat heldere afwegingskaders worden geboden. Het

derde lid verplicht het college de agenda’s te integreren in de gemeentelijke planning- en controlcyclus, zodat de uitkomsten ook bestuurlijk worden verankerd.

Artikel 8. Inspraak
Standaardbepaling uit het VNG-model. Inspraak verloopt in beginsel volgens afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 9. Ondersteuning participatie
Laagdrempelige ondersteuning wordt georganiseerd via de gebiedsregisseurs en de programma-adviseur Participatie. Het derde lid maakt de ondersteuning concreet: een herkenbaar aanspreekpunt, communicatie op B1-niveau en een toegankelijk stappenplan.

Artikel 10. Eindverslag inwonersparticipatie
Naast de standaardelementen uit het VNG-model is expliciet vastgelegd dat minderheidsstandpunten een plaats krijgen (lid 2, onderdeel b), dat bij het niet overnemen van inbreng een onderbouwing wordt gegeven (onderdeel c), en dat representativiteit en terugkoppelingstijd onderdeel van de proces-evaluatie zijn (onderdeel d). Het derde lid verankert de terugkoppelingstermijn (zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken) — een van de verbeterpunten uit het participatiebeleid.

Artikel 11. Verzoek om overheidsparticipatie
Verzoeken worden centraal bij het college ingediend om een laagdrempelig en uniform ingangspunt te borgen. Het derde lid, onderdeel c, stelt aanvullende eisen bij het uitdaagrecht: kwaliteit, continuïteit en draagvlak, aansluitend bij de beoordelingscriteria uit hoofdstuk 6 van het participatiebeleid.

Artikel 12. Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie
De gemeente biedt actieve ondersteuning bij het indienen en voorbereiden van verzoeken. Dit past bij de keuze in het participatiebeleid om initiatiefnemers niet aan hun lot over te laten, maar een regierol te voeren.

Artikel 13. Beoordeling verzoek overheidsparticipatie
De imperatieve afwijzingsgronden in het derde lid, onderdeel a, sluiten één-op-één aan bij de lijst 'Wat kan níet?' uit hoofdstuk 6 van het participatiebeleid: vergunningverlening, toezicht, handhaving, openbare orde en veiligheid, belastingen en uitkeringen, politiek gevoelige afwegingen, taken met gevoelige persoonsgegevens en grote infrastructurele projecten. Het vierde lid biedt het bestuursorgaan discretionaire ruimte voor afwijzing, onder meer bij onevenredige financiële of juridische risico's (onderdeel c) of onvoldoende aannemelijk gemaakt draagvlak (onderdeel d). De beslistermijn is gesteld op zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken, met verdaging van ten hoogste vier weken, om recht te doen aan de zorgvuldigheid die het uitdaagrecht vraagt.

Artikel 14. Uitvoering overheidsparticipatie
Bij toewijzing worden schriftelijke afspraken gemaakt. Onderdeel d legt vast dat de gemeente eindverantwoordelijk blijft — een harde randvoorwaarde uit het participatiebeleid. Onderdeel e regelt expliciet de omgang met risico's en aansprakelijkheid, gezien de niet-overdraagbare risicoaansprakelijkheid van de gemeente in bepaalde situaties.

Artikel 15. Nadere regels college
Het college kan via nadere regels onderdelen van de verordening uitwerken, bijvoorbeeld het formulier voor het uitdaagrechtverzoek of de concrete werkwijze voor het eindverslag.

Artikel 16. Hardheidsclausule
Standaardbepaling voor maatwerk in uitzonderlijke gevallen.

Artikel 17. Intrekking oude verordening en overgangsrecht
Met deze verordening wordt de Inspraakverordening gemeente Oldambt ingetrokken, met overgangsrecht voor lopende procedures.

Artikel 18. Inwerkingtreding en citeertitel
De verordening treedt in werking op 1 januari 2027, de uiterste datum die de Wet versterking participatie op decentraal niveau voorschrijft.

GEMEENTE OLDAMBT

Participatiebeleid

Gemeente Oldambt 2026–2030

Samen werken aan een betrokken Oldambt

Opdrachtgever	Gemeente Oldambt
Wethouder	Ger Klein
Status	Concept – ter vaststelling gemeenteraad 7 oktober 2026
Datum	Mei 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding en visie
2. Wettelijk kader
3. Wat verstaan wij onder participatie?
4. Participatie door de gemeente
5. Gebiedsgericht Werken
6. Participatie door initiatiefnemers
7. Doelgroepen
8. Representativiteit
9. Gereedschapskist: processtappen voor participatie
10. Evaluatie en leren
11. Implementatie en organisatie

Bijlage A – Stappenplan voor initiatiefnemers
Bijlage B – Doelgroepenaanpak
Bijlage C – Uitwerking Processtappen
Bijlage D – Evaluatie Visie op Participatie

1. Inleiding en visie

1.1 Waarom dit beleid?

Een veranderende samenleving en nieuwe wetgeving maken het nodig om ons participatiebeleid te vernieuwen. Inwoners willen vaker meedenken en meepraten over plannen die hun leefomgeving raken. Ze verwachten duidelijkheid over besluitvorming en willen zien dat hun inbreng serieus wordt genomen. Dit biedt kansen om participatie beter te organiseren en samen tot betere besluiten te komen.

Wij willen een gemeente zijn die er is voor haar inwoners. Inwoners kennen hun buurt en leefomgeving als geen ander. Door die kennis en betrokkenheid te benutten, vergroten we de kwaliteit van besluiten en het draagvlak daarvoor.

Met de komst van de Wet versterking participatie op decentraal niveau stellen we vóór 1 januari 2027 een participatieverordening vast. Tegelijk hebben we onze participatievisie uit 2021 onlangs geëvalueerd, via gesprekken en een enquête onder inwoners en organisaties. Daaruit blijkt dat de basis in Oldambt goed is, maar dat het duidelijker en consistenter kan, vooral in verwachtingen en terugkoppeling.

Met dit participatiebeleid zetten we de volgende stap naar een transparante werkwijze, waarin inwoners tijdig worden betrokken en zichtbaar is wat er met hun inbreng gebeurt. Zo werken we samen aan besluiten die beter gedragen worden.

Kernbevindingen uit de evaluatie 2026

- ✔ Sterke basis: succesvolle trajecten zoals de centrumontwikkeling Winschoten zijn blauwdruk.
- ✗ Kwaliteit is persoonsafhankelijk: niet iedere medewerker werkt hetzelfde.
- ✗ Terugkoppeling is de zwakste schakel: inwoners horen te weinig wat er met hun inbreng gebeurt.
- ✗ Organisatorische borging schiet tekort: geen duidelijke eigenaar binnen de organisatie.
- ✔ Concrete kansen: jongeren willen meedenken, dorpsbelangen zijn bereid partner te zijn.

1.2 Onze visie op participatie

Oldambt zet in op participatie die betekenisvol, inclusief en effectief is. Participatie die het vertrouwen in de lokale democratie versterkt. Onze visie rust op de uitgangspunten van het Programma Gebiedsgericht Werken en Participatie van de gemeente Oldambt:

1.3 Wat willen we bereiken?

Met dit participatiebeleid willen we:

- Inwoners en maatschappelijke partijen vroegtijdig en serieus betrekken bij besluitvorming.
- Draagvlak, kwaliteit en legitimiteit van beleid en projecten vergroten.
- Vertrouwen tussen inwoners en gemeente versterken.

Dat willen we bereiken door:

- Duidelijkheid te scheppen over zeggenschap en eigenaarschap van inwoners, en deze te bevorderen.
- Heldere en afdwingbare kaders te bieden voor participatie door initiatiefnemers en de gemeente als initiatiefnemende partij.
- Transparant en tijdig te communiceren

1.4 Afbakening: burgerparticipatie, niet Participatiewet

Dit beleid gaat over burgerparticipatie: de betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij gemeentelijk beleid en besluitvorming. Dit is iets anders dan de Participatiewet, die gaat over werk, inkomen en re-integratie.

Binnen burgerparticipatie onderscheiden we drie stromen:

Vorm	Omschrijving
Inwonersparticipatie	De gemeente betrekt inwoners bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.
Overheidsparticipatie	Inwoners of organisaties betrekken de gemeente bij hun eigen initiatieven.
Uitdaagrecht (Right to Challenge)	Inwoners of organisaties nemen een gemeentelijke taak over als zij denken dat beter of efficiënter te kunnen.

1.5 Oldambt in context

Oldambt telt circa 39.700 inwoners (2026) en is de zesde gemeente van de provincie Groningen. De bevolkingssamenstelling wijkt op een aantal punten significant af van het landelijk gemiddelde: er is sprake van relatief veel vergrijzing, een hoog aandeel lage inkomens, bovengemiddelde armoede en een relatief groot gebruik van voorzieningen in het sociaal domein.

Indicator	Oldambt	Nederland	Bron / jaar
Armoede en inkomen			
Huishoudens met inkomen tot 130% sociaal minimum	**19,5%**	14,6%	*CBS 2022*
Kinderen in huishouden met laag inkomen (tot 130%)	**15,0%**	10,2%	*CBS 2022*
Huishoudens met geregistreerde problematische schulden	**10%**	7,4%	*SPG 2023*
Percentage laaggeletterdheid	**17%**	16%	*Gemeente Oldambt/CBS 2022*
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)			
Wmo-cliënten per 1.000 inwoners	**219**	ca. 70	*WSJE / CBS 2023*
Jeugdwet			
Jeugdhulpgebruikers per 1.000 jongeren (0–17 jaar)	**26**	—	*WSJE actueel*
Participatiewet (bijstand en werk)			
Bijstandsontvangers per 1.000 inwoners (15+)	**38**	ca. 30	*WSJE / CBS 2024*

Daarnaast zijn de volgende kenmerken relevant:

- Naast de stedelijke kern (Winschoten) en centrumkern (Scheemda) kent de gemeente Oldambt basisdorpen (Bad Nieuweschans, Beerta, Finsterwolde, Heiligerlee, Midwolda, Nieuwolda, Oostwold, Westerlee en Blauwestad) en woondorpen (Drieborg, Ganzedijk/Hongerige Wolf, Nieuw Beerta, Nieuw Scheemda en ’t Waar
- Door de aardbevingsproblematiek en versterkingsoperatie bestaat er bij een deel van de bevolking wantrouwen jegens overheid en externe partijen.
- Er zijn grote opgaven (energietransitie, wonen, voorzieningen, gezondheid, bereikbaarheid) die vroeg om goede participatie vragen.
- Door de geografische spreiding is het bevorderen van sociale cohesie en het bestrijden van eenzaamheid van groot belang voor het welzijn van onze inwoners.
- De opkomst bij verkiezingen is laag:

Opkomst gemeenteraad (2026)	47,9%	32.688 kiesgerechtigden; 15.564 geldige stemmen
Opkomst Tweede Kamer (2025)	74,6%	32.032 kiesgerechtigden; 23.823 geldige stemmen
Opkomst Europees Parlement (2024)	37,0%	11.883 stemmers

Een bijzonder kenmerk van de gemeente is Blauwestad, het woongebied rond het Oldambtmeer. Het is ontstaan om de regio een impuls te geven en dat lukt: waar Oldambt als geheel lang te maken had met krimp en vergrijzing, trekt Blauwestad juist nieuwe inwoners van buiten de regio aan. Het gebied groeide in ruim tien jaar van circa 800 naar ruim 1.600 inwoners en is met nog enkele honderden geplande woningen volop in ontwikkeling. Het sociaal-demografische profiel wijkt sterk af van het gemeentelijk gemiddelde: waar Oldambt een hoog aandeel lagere inkomens kent, bestaat Blauwestad voor een groot deel uit kapitaalkrachtige nieuwkomers (gemiddelde woningwaarde circa € 528.000) die vaak hoger opgeleid en mondig zijn en hun weg naar de gemeente goed weten te vinden.

Wat betekent dit voor participatie?

De cijfers vertellen een verhaal over een gemeente waar een substantieel deel van de bevolking leeft in omstandigheden die actieve participatie bemoeilijken: financiële stress, afhankelijkheid van zorg of ondersteuning, beperkte digitale vaardigheden en een hoge drempel naar instanties. Dit zijn niet de mensen die als eerste de vergaderzaal inlopen of een zienswijze indienen. Tegelijkertijd zijn het juist deze inwoners die het meest direct geraakt worden door beslissingen over leefbaarheid, huisvesting, zorg en inkomen. Participatiebeleid dat hier geen rekening mee houdt, produceert een vertekend beeld: het haalt de stem op van wie al hóórbaar is, en mist wie het hardst (in positieve of negatieve zin) geraakt wordt.

Concreet betekent dit voor het participatiebeleid van Oldambt:

- Participatie vraagt om proactieve werkvormen: de gemeente gaat naar mensen toe, in plaats van te verwachten dat mensen naar de gemeente komen.
- Sociaal Werk Oldambt, dorpsbelangen en wijkplatforms zijn onmisbare schakels om juist de moeilijker bereikbare groepen te bereiken.
- Digitale participatievormen alleen zijn onvoldoende: een deel van de bevolking mist de digitale vaardigheden of toegang om online mee te doen.
- Laagtalige en toegankelijke communicatie is geen luxe maar een vereiste, gegeven het relatief hoge aandeel laaggeletterden en mensen voor wie het Nederlands niet de eerste taal is.
- Het beroep op Wmo en Jeugdwet laat zien dat veel inwoners al in contact staan met gemeentelijke of gesubsidieerde voorzieningen. Die contactmomenten bieden kansen om participatie in te bedden in bestaande relaties.

1.6 Maatschappelijke context: polarisatie en verharding van maatschappelijk debat.

Participatie vindt niet plaats in een vacuüm. In Oldambt, en in heel Nederland, is de samenleving aan het veranderen: meningen verharden, het vertrouwen in de overheid staat onder druk en vraagstukken als asielopvang, energietransitie, zout- en gaswinning en aardbevingsschade roepen stevige reacties op. In Oldambt komt daar een eigen

geschiedenis bij. Als landbouwregio met aardbevingsschade en een ingrijpende versterkingsoperatie (Nij Begun) bestaat er bij een deel van de inwoners wantrouwen jegens de overheid en externe partijen. Dat maakt goede participatie urgenter dan ooit, maar ook ingewikkelder.

De evaluatie van de participatievisie uit 2021 en de gesprekken die in het voorjaar van 2026 zijn gevoerd, bevestigen dit beeld. Inwoners organiseren zich vaker rond maatschappelijke vraagstukken, spreken zich uit en verwachten invloed op besluiten die hun leefomgeving raken. Deze veranderende maatschappelijke dynamiek is geen bijkomstigheid, maar een belangrijk vertrekpunt voor dit participatiebeleid: zij bepaalt mede hoe we participatie moeten vormgeven.

Maatschappelijke dynamiek ontstaat wanneer groepen inwoners gezamenlijk reageren op ontwikkelingen zoals woningbouw, duurzaamheid, zorg, migratie of de veranderende relatie tussen overheid en burger. Die reacties lopen uiteen: van constructieve betrokkenheid en burgerinitiatieven tot stevige publieke discussies en spanningen tussen belangen. Zij geven inzicht in wat er leeft en waar behoefte is aan dialoog, duiding of invloed.

De evaluatie laat zien dat de uitkomst sterk afhangt van de kwaliteit van het proces. Waar de structuur op orde was, een open begin, heldere rollen, gesprekken in kleine groepen en ruimte voor zorgen, verliepen ook gevoelige trajecten goed, zoals de centrumontwikkeling in Winschoten en de bijeenkomsten rond (crisis)noodopvang. Waar die structuur wegviel, ontstond juist onrust. Het verdeelstation in Oostwold geldt daarbij als leerpunt: de participatie lag bij een externe partij, de gemeente stond er te ver vanaf, en toen de plannen gaandeweg ingrijpend wijzigden, kwam heldere communicatie te laat. Wantrouwen ontstaat dan niet zozeer door de verandering zelf, maar doordat daarover niet tijdig en open wordt gecommuniceerd. Voor het beleid betekent dit dat de gemeente ook bij initiatieven van grote externe partijen (zoals netbeheerders en mijnbouwbedrijven) een actieve regierol claimt en transparant is over de dilemma’s die spelen.

Voor de gemeente is het van belang deze dynamiek niet primair te benaderen als probleem, maar als signaal en context waarin participatie van toegevoegde waarde is. Juist in perioden van verandering draagt tijdige en passende betrokkenheid van inwoners bij aan begrip, transparantie en beter onderbouwde besluiten.

Kenmerken maatschappelijke onrust

- **Collectieve betrokkenheid**
  Inwoners laten zich gezamenlijk horen via participatietrajecten, bijeenkomsten, inspraak, burgerinitiatieven of (online) publieke debatten.
- **Gedreven door beleving en ervaringen**
  Dynamiek komt voort uit zorgen, verwachtingen en ervaringen van inwoners met maatschappelijke ontwikkelingen en overheidshandelen.
- **Spanning en dialoog**
  Verschillende perspectieven en belangen kunnen frictie opleveren, maar bieden ook kansen voor gesprek, wederzijds begrip en samenwerking.
- **Context- en thema-afhankelijk**
  De mate en vorm van dynamiek verschillen per onderwerp, wijk of fase en vragen om maatwerk in participatie en communicatie.

Drie factoren liggen vrijwel altijd ten grondslag aan maatschappelijke onrust:

Gebrek aan grip	Inwoners ervaren onvoldoende invloed op besluiten die hun leefwereld raken. Dit leidt tot onzekerheid en machteloosheid.
Ervaren onrechtvaardigheid	Het gevoel niet serieus genomen te worden of structureel benadeeld te zijn – ongeacht of dat feitelijk zo is.
Verandering in het publieke debat	Het publieke gesprek is zichtbaarder, sneller en directer geworden, wat vraagt om openheid en duidelijke communicatie van de gemeente.

1.7 Handelingskader: vier stappen

Stap 1: Signaleren	Vroegtijdig herkennen van onrust via gebiedsregisseurs, SWO dorpsbelangen, wijkplatforms en sociale media. Beleg signalering expliciet in de organisatie. Stel een drempelwaarde vast: wanneer wordt een signaal geëscaleerd?
Stap 2: Duiden	Analyseer wat er speelt: gaat het om de inhoud van een plan, of om dieper liggende emoties, historie en behoeften? Gebruik de expertise van gebiedsregisseurs en betrokken medewerkers. Kijk niet alleen naar standpunten, maar naar de onderliggende belangen en zorgen.
Stap 3: Handelen	Kies een passende aanpak: extra informatiebijeenkomst, een gesprek met betrokkenen, aanpassing van het communicatieplan, of escalatie naar bestuursniveau. Wees transparant over dilemma's, ook als er weinig ruimte voor aanpassing is. Begrenzing van onacceptabel gedrag hoort ook bij handelen.
Stap 4: Evalueren	Wat heeft de aanpak opgeleverd? Wat kunnen we de volgende keer anders doen? Leg lessen vast en deel ze intern.

2. Wettelijk kader

2.1 Wet versterking participatie op decentraal niveau

Per 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden. Deze wet wijzigt de Gemeentewet en heeft voor Oldambt drie directe gevolgen:

1. De bestaande inspraakverordening wordt vóór 1 januari 2027 vervangen door een participatieverordening.
2. Inwoners en maatschappelijke partijen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van gemeentelijk beleid.
3. Het uitdaagrecht wordt wettelijk verankerd: inwoners kunnen verzoeken een gemeentelijke taak over te nemen.

2.2 Omgevingswet

Sinds 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. Deze wet legt participatie als kernbeginsel vast voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet bevat de volgende verplichtingen:

Situatie	Wat houdt het in?	Wat moet er aan participatie gebeuren?	Wie is verantwoordelijk?
De gemeente maakt een Omgevingsvisie	De gemeente schrijft op hoe zij de omgeving in de toekomst wil inrichten. Denk aan wonen, natuur, verkeer en werken.	De gemeente legt uit waarom zij keuzes heeft gemaakt en hoe bewoners konden meedoen.	**Gemeente**
De gemeente stelt een Omgevingsplan vast	In het omgevingsplan staan regels voor de fysieke leefomgeving: wat mag waar gebouwd worden, welke activiteiten zijn toegestaan?	De gemeente legt uit waarom zij keuzes heeft gemaakt en hoe zij bewoners heeft betrokken.	**Gemeente**
De gemeente stelt een programma op	Een programma beschrijft hoe de gemeente werkt aan een bepaald onderwerp, zoals luchtkwaliteit of geluid.	De gemeente legt uit hoe bewoners kunnen meedoen bij het opstellen van het programma.	**Gemeente**
Iemand vraagt een vergunning aan (past in het omgevingsplan)	Soms wil een inwoner of bedrijf iets bouwen of veranderen wat al past binnen de bestaande regels.	De aanvrager vertelt of en hoe hij buren of omwonenden heeft geïnformeerd of betrokken.	**De aanvrager (initiatiefnemer)**
Iemand vraagt een vergunning aan die afwijkt van het omgevingsplan	Soms past een plan niet binnen de bestaande regels. Dan is een speciale vergunning nodig.	Participatie (meedoen) is verplicht. De aanvrager moet omwonenden betrekken. De gemeente controleert of dit goed is gedaan.	**De aanvrager (initiatiefnemer), gemeente controleert**

Binnen de Omgevingswet is participatie bewust vormvrij: de wet regelt het wat, niet het hoe. Dit geeft Oldambt ruimte voor maatwerk, maar vraagt ook om heldere eigen kaders. Die kaders worden vastgelegd in dit participatiebeleid.

2.3 Gemeentewet

De Gemeentewet vormt de grondslag voor de participatieverordening. Artikel 150 biedt gemeenten de basis om inwoners inspraak te verlenen bij de voorbereiding van beleid. Met de Wet versterking participatie is dit artikel uitgebreid tot ook de uitvoeringsfase en evaluatie.

2.4 Relatie met bestaand Oldambt-beleid

Dit participatiebeleid bouwt voort op en vervangt gedeeltelijk de volgende bestaande documenten:

- Visie op participatie gemeente Oldambt (vastgesteld raad 15 november 2021, zie voor evaluatie Bijlage C).
- Participatiebeleid onder de Omgevingswet – gemeente Oldambt (2021).
- Oldambtster leidraad voor een stappenplan bij participatie (bijlage bij bovenstaande).
- Omgevingsvisie Oldambt – onderdeel participatie (stappenplan initiatiefnemers).

3. Wat verstaan wij onder participatie?

3.1 Definitie

Definitie participatie gemeente Oldambt
"Participatie is het betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid en bij initiatieven in de fysieke en sociale leefomgeving, op een wijze die past bij het onderwerp, de doelgroep en de impact."

3.2 De participatieladder van ProDemos

Als afwegingskader voor het bepalen van het participatieniveau gebruikt Oldambt de participatieladder van ProDemos. De gemeenteraad heeft dit kader vastgesteld in de Visie op Participatie op 15 november 2021. De ladder kent vijf treden:

Trede	Vorm	Wat betekent dit?
1	**Informeren**	De gemeente informeert inwoners over een besluit of plan. Inwoners hebben geen directe invloed.
2	**Raadplegen**	De gemeente vraagt inwoners om hun mening of ideeën. De gemeente neemt de uiteindelijke beslissing.
3	**Adviseren**	Inwoners denken actief mee en geven advies. De gemeente weegt dit mee, maar beslist zelf.
4	**Coproduceren**	Gemeente en inwoners werken samen aan plannen. Beide partijen dragen bij en hebben invloed.
5	**Meebeslissen**	Inwoners nemen zelf beslissingen binnen door de gemeente gestelde kaders.

Bij elk traject bepalen we vooraf op welke trede we willen werken. Dit doen we altijd bewust en communiceren we actief naar betrokkenen. Heldere verwachtingen zijn cruciaal: participatie wekt verwachtingen. Als de ruimte voor inbreng beperkt is, zeggen we dat eerlijk.

3.3 Wanneer participatie niet passend is

Niet elke situatie vraagt om participatie. Participatie is niet passend als:

- Wettelijke kaders volledig leidend zijn en er geen echte ruimte voor inbreng is.
- Informeren voldoende is (besluit is al genomen op basis van hogere regelgeving).
- Een initiatief volledig zelfstandig uitvoerbaar is zonder gevolgen voor anderen.

In zulke gevallen communiceren we helder waarom we niet participeren, en informeren we inwoners over het besluit en de achtergrond ervan.

4. Participatie door de gemeente

4.1 De gemeente als trekker

Als de gemeente zelf een beleidsvraag, plan of programma ontwikkelt, zijn wij verantwoordelijk voor het participatieproces. Dit geldt voor beleid op alle terreinen: ruimtelijk, sociaal, economisch, veiligheid en voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie omgevingsplan, programma’s).

We volgen hierbij de participatieverordening en dit beleid. Voor de Omgevingswet-kerninstrumenten passen we dit beleid zoveel mogelijk toe.

4.2 Werkwijze in zes stappen

We hanteren de volgende werkwijze in zes stappen:

1. Bepaal het raamwerk: kwestie, centrale vraag en kaders. Wat is het onderwerp? Wat is de vraag waarop het participatieproces een antwoord moet geven? En wat ligt er al vast – aan wettelijke kaders, eerder gemaakte afspraken of beleid? Wees hierin eerlijk: participatieruimte die er niet is, moet je niet suggereren.
2. Bepaal het participatieniveau. Gebruik de participatieladder om te bepalen hoeveel en op welke manier inwoners worden betrokken. Communiceer dit vooraf helder.
3. Stel een participatieplan op. Beschrijf wie wordt betrokken, hoe, wanneer en via welke werkvormen. Houd rekening met de bereikbaarheid van diverse doelgroepen.
4. Voer het participatieproces uit. Ga actief in gesprek met betrokkenen. Gebruik een mix van fysieke en digitale werkvormen. Zorg dat iedereen mee kan doen.
5. Verwerk de inbreng. Beschrijf wat er aan input is geleverd, wat daarmee wordt gedaan en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.
6. Koppel terug. Informeer deelnemers binnen 8 weken na afloop wat er met hun inbreng is gedaan. Dit is het meest genoemde verbeterpunt uit onze evaluatie.

4.3 Rolverdeling

Rol	Verantwoordelijkheid bij participatie
Gemeenteraad	Stelt kaders vast (participatieverordening en -beleid), controleert uitvoering, bewaakt democratische legitimiteit.
College van B&W	Organiseert en stuurt participatieprocessen, legt verantwoording af over resultaten, besluit over uitdaagrecht-verzoeken.
Ambtelijke organisatie	Faciliteert en begeleidt processen, is aanspreekpunt voor inwoners, ondersteunt initiatiefnemers.
Programma-adviseur Participatie	Coacht de organisatie, bewaakt kwaliteit en consistentie, fungeert als vraagbaak.
Gebiedsregisseurs Medewerkers Toegang Sociaal Domein	Zijn de ogen en oren in het gebied, signaleren vroegtijdig, verbinden gemeente en gemeenschap.
Inwoners & organisaties	Leveren actieve inbreng, initiëren eigen plannen, kunnen uitdaagrecht benutten.

5. Gebiedsgericht werken

Gemeente Oldambt werkt gebiedsgericht, we kijken op dorp-, wijk- of buurtniveau naar wat er nodig is om het gebied te versterken. Dat geldt ook voor participatie. Elke wijk en elk dorp is anders, daarom is het van belang om de werkwijze voor participatie af te stemmen op het dorp of op de wijk. De gebiedsregisseurs helpen hierbij, samen met de gebiedswethouders zijn zij het gezicht van de gemeente in de buurt: benaderbaar en nabij. Zij weten wat er leeft en speelt, kunnen snel en flexibel inspelen op vragen, initiatieven, signalen en problemen.

Ten tweede gaat gebiedsgericht werken om integraal werken, redeneren vanuit een dorp of wijk (de leefwereld), in plaats van te redeneren vanuit een beleidsveld of project. Verschillende projecten komen samen in een dorp. Dat vraagt niet alleen inhoudelijke afstemming, maar ook afstemming op het gebied van communicatie en participatie. Momenten om inwoners te betrekken bij planvorming kunnen ook samen worden georganiseerd of op elkaar worden afgestemd.

Tenslotte organiseren we in het Programma Gebiedsgericht werken en Participatie ook een structurele vorm van participatie met de introductie van dorp- en wijkagenda’s. Elke wijk en elk dorp kent z'n eigen feiten en cijfers, maar ook z'n eigen karakter en mores. Bovendien: niet alles kan overal tegelijk en dat willen we ook helemaal niet. We hebben ons eigen strategisch beleid met prioriteiten, bijvoorbeeld vastgelegd in de Omgevingsvisie. Daarnaast willen we de prioriteiten en belangrijkste vraagstukken van bewoners weten.

5.1 Dorp- en wijkagenda's als participatief instrument

Vierjaarlijks worden de dorp- en wijkagenda’s vastgesteld door het College. Dat zijn door dorpen, wijken en gemeente gezamenlijk opgestelde agenda’s waarin we de prioriteiten en belangrijkste vraagstukken als doelstellingen hebben geformuleerd. De agenda functioneert tegelijkertijd als:

- Participatief instrument: het proces van opstellen is zelf een vorm van participatie.

- Inhoudelijk afwegingskader: als er keuzes gemaakt moeten worden over de inzet van middelen of capaciteit in een gebied, weegt de agenda mee.
- Communicatiemiddel: inwoners en organisaties kunnen zien wat er speelt en wat de gemeente doet in hun dorp of wijk.
- Monitoringsinstrument: vierjaarlijkse actualisering maakt voortgang zichtbaar.

5.2 Samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangenverenigingen en wijkplatforms vervullen een belangrijke rol in de gemeente Oldambt. Zij vormen de verbindende schakel tussen inwoners, lokale initiatieven en de gemeente. Vanuit hun betrokkenheid bij het dorp of de wijk signaleren zij wat er speelt, brengen zij mensen samen en maken zij vraagstukken bespreekbaar. De kracht van deze organisaties ligt in hun lokale kennis en netwerk. De samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms werd structureel vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten. Uit de evaluatie blijkt dat deze overeenkomsten niet breed nageleefd worden. Daarom wordt de rol van Dorpsbelangen en Wijkplatforms in participatieprocessen in dit beleid stevig verankerd. De samenwerkingsovereenkomsten komen daarmee te vervallen.

In de samenwerking tussen gemeente en dorpsbelangenverenigingen en wijkplatforms staat gelijkwaardigheid centraal. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Dorpsbelangen en wijkplatforms richten zich op het vertegenwoordigen of verbinden van inwoners. In het samenspel tussen deze rollen zijn duidelijke afspraken nodig. Deze beschrijven we in paragraaf 7.6.

5.3 STILO fonds

Het STILO fonds (Stimuleringsfonds Leefbaarheid in Oldambt) ondersteunt initiatieven van inwoners en organisaties die bijdragen aan de leefbaarheid in dorpen en wijken. Het bijzondere eraan is dat inwoners zelf beoordelen en toekennen: bestuur en panel bestaan uit vrijwilligers uit Oldambt. Dat is niet uniek in Nederland, maar er zijn weinig gemeenten die dit op deze wijze organiseren. Het is een verregaand participatie-instrument, met zeggenschap voor inwoners. Aanvragen worden gewogen op bijdrage aan leefbaarheid, draagvlak in de gemeenschap en uitvoerbaarheid. Jaarlijks worden rond de 40 initiatieven ingediend en beoordeeld. Deze variëren van dorps- en wijkevenementen, festivals en jubilea van verenigingen tot nieuwe speeltoestellen, kunstwerken, informatieborden en cofinanciering van investeringen in gebouwen van sportverenigingen, dorpshuizen en speeltuinverenigingen. Daarmee onderscheidt het fonds zich van regelingen die op afstand worden beoordeeld. Het panel kent de gemeente, spreekt initiatiefnemers en denkt mee vóórdat een aanvraag wordt ingediend.

Het STILO fonds is in 2026 geëvalueerd. Inwoners, initiatiefnemers en gemeente waarderen het fonds als laagdrempelig en herkenbaar: doordat een bewonerspanel en -bestuur de aanvragen beoordelen, sluiten de toekenningen aan bij wat er lokaal leeft en blijven de afwegingen uitlegbaar. De onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente is daarbij een kracht die we behouden. Tegelijk laat de evaluatie zien dat de volgende fase vraagt om verdere professionalisering. Voor de doorontwikkeling van het STILO fonds nemen we de volgende lessen mee:

- De ondersteuning van initiatiefnemers versterken, vooral bij het indienen van complete en goed uitgewerkte aanvragen.
- De samenwerking met Gebiedsregisseurs en opbouwwerk versterken, zodat initiatiefnemers via één lijn worden geholpen en we elkaars werk kennen.
- De rolverdeling tussen gemeente en STILO fonds verhelderen, zodat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is en aanvragen niet onnodig naar het fonds óf de gemeente worden doorgeschoven.

- Monitoring en verantwoording professionaliseren, met meer zicht op de duurzaamheid en effecten van gehonoreerde initiatieven.
- Het begrip leefbaarheid breed blijven invullen: het gaat niet alleen om ontmoeting, activiteiten en evenementen. Ook bijdrages aan (de instandhouding van) voorzieningen die de leefbaarheid en sociale cohesie bevorderen.
- Heldere en consistent toegepaste criteria hanteren en precedentwerking voorkomen, met behoud van de onafhankelijkheid van panel en bestuur.

Met dit beleid spreken we uit dat het STILO fonds voor en door inwoners gecontinueerd wordt voor twee jaar.

De komst van het initiatievenbudget van Nij Begun en de start van een gemeentelijk leefbaarheidsoverleg zorgen voor een nieuwe dynamiek.

Daarbij kijken we naar de doorontwikkeling en de bovenstaande lessen. Het Leefbaarheidsoverleg (paragraaf 5.4) zal in 2027 worden opgestart. Samenwerking en samenvoeging is een streven die we gaan uitwerken.

5.4 Leefbaarheidsoverleg

Nij Begun stelt als voorwaarde dat de keuzes over een deel van de leefbaarheidsmaatregelen uit de Sociale Agenda lokaal worden gemaakt, door inwoners en maatschappelijke partijen samen. Het gaat om drie maatregelen: ontmoetingsruimtes, wijk- en dorpsondersteuning, en extra opbouwwerk, jongerenwerk, buurtsportcoaches en cultuurcoaches. Gemeenten voeren deze maatregelen in samenhang uit en richten daarvoor een leefbaarheidsoverleg in. Dat overleg besluit over de inzet van de nieuwe dorps- en wijkwerkers en over de verdeling van het geld voor ontmoetingsruimtes. Inwoners en organisaties krijgen daarmee directe zeggenschap over deze middelen.

Een kwartiermaker richt het leefbaarheidsoverleg in en stelt samen met de betrokken partijen een gemeenschappelijk afsprakenkader op. De dorps- en wijkagenda’s vormen het inhoudelijke afwegingskader. We zien dit leefbaarheidsoverleg als een kans om de betrokkenheid van maatschappelijke partijen en inwoners bij keuzes en advies over meer thema’s te vergroten.

Twee vragen werken we in 2027 uit: of het leefbaarheidsoverleg meer zeggenschap krijgt dan alleen de genoemde leefbaarheidsmaatregelen, en hoe de samenwerking met het STILO fonds vorm krijgt. Die keuzes leggen we als wijziging van dit beleid en de verordening aan de raad voor.

6. Participatie door initiatiefnemers

6.1 Het Uitdaagrecht/Right to Challenge

Het uitdaagrecht geeft inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers de mogelijkheid om een taak van de gemeente over te nemen. Dit kan als zij aannemelijk maken dat zij deze taak beter, slimmer of met meer maatschappelijke waarde kunnen uitvoeren. De gemeente Oldambt wil met het uitdaagrecht ruimte geven aan initiatief van inwoners. Tegelijk stellen we duidelijke grenzen. Niet elke taak is geschikt om over te nemen.

Wat kan wél?

Het uitdaagrecht is bedoeld voor taken die dichtbij de leefomgeving staan en waar maatwerk mogelijk is.

Voorbeelden:

- Beheer en onderhoud van groen, speeltuinen en voorzieningen in de openbare ruimte
- Exploitatie van dorpshuizen, buurthuizen of ontmoetingsplekken
- Organisatie van activiteiten voor leefbaarheid, sport of cultuur
- Lokale initiatieven rond duurzaamheid of energie

Wat kan níet?

Het uitdaagrecht geldt niet voor taken waarbij de gemeente altijd zelf verantwoordelijk moet blijven.

Voorbeelden:

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Openbare orde en veiligheid
- Belastingen en uitkeringen
- Besluiten die politieke afweging vragen
- Taken met grote financiële of juridische risico’s
- Taken waarbij gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt, bijvoorbeeld Welzijnswerk
- Grote infrastructurele projecten

Werkwijze

De gemeente beoordeelt elk verzoek zorgvuldig. We hanteren een vaste werkwijze:

1. De initiatiefnemer dient een voorstel in via een formulier op de website van de gemeente.
2. De gemeente controleert of het voorstel compleet is.
3. We beoordelen het plan op kwaliteit, haalbaarheid en maatschappelijke meerwaarde.
4. We doen een juridische toets (bijvoorbeeld aanbesteding en privacy).
5. Het college neemt een besluit.
6. Bij goedkeuring maken we duidelijke afspraken over uitvoering, monitoring en evaluatie.

Waar letten we op?

Bij de beoordeling kijken we vooral naar:

- Maatschappelijke meerwaarde
- Kwaliteit van de uitvoering
- Draagvlak in de omgeving
- Financiële onderbouwing
- Continuïteit van de taak

Randvoorwaarden

Als een taak wordt overgenomen, gelden altijd deze voorwaarden:

- De uitvoering moet veilig en betrouwbaar zijn
- De dienstverlening moet doorgaan
- De gemeente houdt toezicht en blijft eindverantwoordelijk
- Afspraken worden vastgelegd en geëvalueerd

De gemeente ondersteunt initiatiefnemers waar nodig, bijvoorbeeld met advies of door mee te denken over de aanpak.

6.2 Participatie door initiatiefnemers onder de Omgevingswet: De Oldambtster leidraad

Voor initiatiefnemers bij een omgevingsvergunning biedt Oldambt de Oldambtster leidraad voor participatie (Bijlage A). Dit is een toegankelijk stappenplan in negen stappen, van het bepalen van kaders tot het indienen van de aanvraag met participatieverslag. De leidraad helpt een initiatiefnemer om zelfstandig een goed participatieproces te doorlopen.

6.3 Lijst van gevallen met verplichte participatie

Op basis van artikel 16.55 lid 7 van de Omgevingswet wijst de gemeenteraad de volgende categorieën buitenplanse omgevingsactiviteiten aan, waarbij participatie verplicht is:

#	Categorie en omschrijving
1	Wonen – toevoeging van minimaal 5 woningen in de bebouwde kom; of 1 of meer woningen in het buitengebied.
2	Commerciële voorzieningen – realiseren of met 20% vergroten van detailhandel, horeca, maatschappelijke voorzieningen, dienstverlening of sportinfrastructuur met grootschalig karakter.
3	Bedrijvigheid – oprichten/wijzigen bedrijf in zwaardere categorie in bebouwde kom; oprichten/uitbreiden niet-agrarisch bedrijf met >20% in buitengebied; verzwaren categorie in buitengebied.
4	Landbouw – vestigen of uitbreiden van intensieve veehouderijen.
5	Natuur – uitbreiden van natuur met minimaal 1 hectare.
6	Intensieve recreatie – toevoegen van recreatiewoningen of activiteiten intensieve recreatie (uitzondering: recreatief medegebruik).

7	Energie – windmolen ≥15m hoog; zonneveld ≥0,5 ha; opwekken/opslag andere energievormen van enige omvang.
8	Infrastructuur – aanleggen/bouwen van grootschalige infrastructurele (kunst)werken.
9	Evenementen – toekennen functie evenementen met beoordeling van fysieke effecten.

6.4 De gemeente als regisseur

De verantwoordelijkheid voor participatie bij een omgevingsvergunning ligt primair bij de initiatiefnemer. Maar dat betekent niet dat de gemeente passief afwacht. We nemen een actieve regiefunctie, ook als anderen de formele participatieplicht dragen.

Bij initiatieven van grote externe partijen (zoals netbeheerders, mijnbouwbedrijven, landelijke vastgoedontwikkelaars) draagt de initiatiefnemer de formele participatieplicht. Maar de gemeente ervaart de maatschappelijke gevolgen.

Onze aanpak in zulke situaties:

- We claimen actief onze regiefunctie: we sluiten aan bij het participatieproces van de initiatiefnemer en voeren zo nodig aanvullende gesprekken.
- We communiceren zelf naar onze inwoners, ook al is de formele initiatiefnemer een andere partij.
- We zijn transparant over wat we wél en niet kunnen bijsturen: eerlijkheid over de grenzen van onze invloed voorkomt teleurstelling.

6.5 De Think-consistent tool

Voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten bepalen gemeente en initiatiefnemer samen de intensiteit van participatie via de Think-consistent tool van de Vereniging Projectmanagement Nederlandse Gemeenten (VPNG). De tool weegt vier factoren:

Factor	Toelichting
1. Grootte van het initiatief	Van een kleine functiewijziging tot een grootschalige ingreep.
2. Mate van maatschappelijke aandacht	Van geen maatschappelijke aandacht tot veel politieke spanning.
3. Versterking van de samenleving	Van geen of weinig maatschappelijke meerwaarde tot grote bijdrage.
4. Mate van hinder en gevolgen	Overlast, milieugevolgen, ideële gevolgen voor omgeving.

De uitkomst is één van de vier participatieniveaus (geen, beperkt, participatie, intensief). Bij niveau 3 of 4 stelt de gemeente samen met de initiatiefnemer een plan van aanpak op.

6.6 Beoordeling en handhaving

Het college beoordeelt of door de initiatiefnemer voldoende is geparticipeerd. Criteria zijn:

- Zijn alle relevante belanghebbenden betrokken?
- Is participatie vroeg genoeg in het proces gestart?
- Zijn inbreng en zorgen serieus meegenomen en teruggemeld?

- Is er een volledig participatieverslag aangeleverd?

Als de participatie onvoldoende is, krijgt de initiatiefnemer de mogelijkheid om dit te herstellen. Bij aanhoudende onvoldoende participatie kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld op basis van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht.

6.7 Ondersteuning door de gemeente

Niet elke initiatiefnemer is even ervaren in het organiseren van participatie. Oldambt biedt ondersteuning via:

- De Oldambtster leidraad (Bijlage A): stap-voor-stap uitleg van het participatieproces.
- Vooroverleg bij het omgevingsloket: een gesprek over het initiatief en de verwachte participatieaanpak.
- Gebiedsregisseurs: zij kennen het gebied en kunnen helpen de juiste betrokkenen in beeld te brengen.
- Programma adviseur Participatie: beschikbaar als vraagbaak en voor aanvullend advies.

7. Doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners

In Oldambt werken we met drie verschillende typen betrokkenen, elk met een eigen rol en aanpak:

- Doelgroepen: inwoners en groepen die geraakt worden door het plan of het beleid.
- Belangenbehartigers: organisaties die namens een achterban spreken en collectieve belangen vertegenwoordigen.
- Samenwerkingspartners: organisaties die ons helpen participatie te organiseren en moeilijk bereikbare groepen te betrekken.

Dit onderscheid helpt om de juiste aanpak te kiezen: wie betrekt de gemeente rechtstreeks, wie vertegenwoordigt een achterban, en met wie werkt de gemeente samen om participatie goed te laten landen?

Deel A – Doelgroepen

We onderscheiden diverse doelgroepen. Hieronder beschrijven we de kenmerken, uitdagingen en aanpak per groep.

7.1 Kinderen (tot 12 jaar)

Kinderen wonen, spelen en leven in Oldambt. Hun perspectief op speelplekken, schoolomgeving en veiligheid is belangrijk.

Uitdagingen

- Beperkt taalbegrip voor formele documenten en vergaderingen.
- Moeilijk te bereiken via conventionele participatiekanalen.
- Betrokkenheid vraagt samenwerking met scholen en toestemming van ouders.

Aanpak

- Versterk de kinderburgemeester als structureel instrument: structureel budget, vaste rol in besluitvorming op relevante onderwerpen.
- Werk samen met basisscholen voor gerichte participatiemomenten (tekenwedstrijden, klassenbezoeken aan het gemeentehuis, speelplekkenonderzoek, Gezonde Buurten-aanpak).
- Maak de uitkomsten zichtbaar: laat kinderen zien dat hun inbreng iets verandert.

7.2 Jongeren (12–18 jaar)

Jongeren zijn structureel ondervertegenwoordigd in participatieprocessen. Tegelijkertijd geven ze aan wél te willen meedenken, met name over onderwerpen die hen direct raken: sportvoorzieningen, veiligheid, ontmoetingsplekken, openbaar vervoer en toekomstperspectieven.

Uitdagingen

- Beperkte kennis van hoe de gemeente werkt en hoe zij invloed kunnen uitoefenen.
- Traditionele participatievormen (avondvergaderingen, inspraakmomenten) sluiten niet aan bij hun leefwereld.
- Geen vaste structuur voor middelbare scholieren en MBO-studenten.
- Diversiteit in de groep: een gymnasiast en een PrO-leerling hebben een andere achtergrond en andere behoeften. Eén aanpak voor alle jongeren bestaat niet.

Aanpak

- Werk samen met het Dollardcollege, PrO-scholen en MBO-instellingen: participatiemomenten integreren in het curriculum waar mogelijk.
- Gebruik korte, laagdrempelige en digitale participatievormen (flitspeilingen, social media, korte video's).
- Behandel jongeren als gelijkwaardige gesprekspartners, niet als bijzaak.
- Verken de haalbaarheid van een jongerenpanel of jongerenraad in brede samenwerking met scholen, jongerenwerk en collega's op het terrein van jeugd en onderwijs. Dit is nadrukkelijk een gezamenlijke opgave.
- Overweeg samenwerking met een gespecialiseerde partij in jongerenparticipatie

De uitwerking van jongerenparticipatie vraagt om meer dan dit beleid alleen kan bieden. Samenwerking met collega's op het terrein van jeugd, onderwijs en welzijn is noodzakelijk. Dit beleid legt de ambitie vast; de concrete invulling volgt in uitvoeringsplannen.

7.3 Het stille midden

Het stille midden is de grote groep inwoners die normaal gesproken níet participeert: mensen die niet naar bijeenkomsten komen, geen brief schrijven en geen bezwaar indienen, maar die er wél zijn en wél meningen hebben. Deze groep is cruciaal voor de representativiteit van participatie. Het stille midden is geen statische groep, maar verschilt per onderwerp.

Onderzoek via transitietijd.nl en het kennisknooppunt participatie laat zien dat het stille midden niet 'neutraal' is; zij hebben genuanceerde opvattingen die verloren gaan als alleen de meest uitgesproken stemmen worden gehoord. Het niet betrekken van het stille midden leidt tot vertekend beleid.

Uitdagingen

- Het stille midden is per definitie moeilijk in beeld te krijgen.
- Conventionele oproepen bereiken hen niet.
- Ze zijn niet homogeen: de samenstelling verschilt per onderwerp.

Aanpak

- Gebruik proactieve werkvormen: straatgesprekken, koffiegesprekken op locatie, deep canvassing (langs de deuren gaan).
- Zet in: mensen geworteld in de gemeenschap (wijkplatforms en dorpsbelangen, huisartsen, sportverenigingsbestuurders, kerkleiders) die als tussenpersoon kunnen fungeren.

- Combineer online en offline: een korte flitspeiling kan drempelvrij inzicht geven in het sentiment.
- Bouw continue relaties op – niet alleen op momenten dat participatie nodig is.
- Zorg voor een structureel en makkelijk toegankelijk moment van informeren met bijvoorbeeld wekelijkse nieuwsbrieven.

Deel B – Belangenbehartigers

Belangenbehartigers zijn organisaties die namens een specifieke achterban spreken. Ze zijn geen doelgroep op zich, maar gesprekspartners die collectieve belangen inbrengen in participatieprocessen. De gemeente betrekt hen structureel bij relevante trajecten.

7.4 SOCW en ondernemers

De Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten (SOCW) beheert het ondernemersfonds van de Winschoter binnenstad en behartigt de collectieve belangen van de centrumondernemers. SOCW is een georganiseerde gesprekspartner voor de gemeente bij alles wat het ondernemersklimaat, de bereikbaarheid, de openbare ruimte en de leefbaarheid van het centrum van Winschoten raakt.

Naast SOCW zijn er ook ondernemers buiten het centrum – in de kernen en het buitengebied – die via andere kanalen worden bereikt. Voor hen geldt in het bijzonder dat vroege betrokkenheid bij ruimtelijke plannen van belang is.

Uitdagingen

- Ondernemers hebben weinig tijd: lange avondbijeenkomsten of uitgebreide inspraakmomenten passen slecht in hun agenda.
- Belangen van ondernemers zijn concreet en economisch van aard: ze willen weten wat een plan betekent voor hun klanten, bereikbaarheid en omzet.
- Buiten Winschoten is de ondernemerswereld minder georganiseerd, wat gerichte betrokkenheid vraagt.

Aanpak

- Blijf SOCW structureel als gesprekspartner betrekken bij plannen die het centrum van Winschoten raken: van herinrichting openbare ruimte tot evenementenbeleid en parkeerbeleid.
- Gebruik korte, praktische participatievormen: focussessies van maximaal anderhalf uur, online raadpleging of directe bilaterale afstemming.
- Communiceer helder over planning en doorlooptijden van procedures, zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn.
- Betrek ondernemers buiten het centrum via directe benadering of via bestaande netwerken (zoals bedrijventerreinverenigingen of lokale branches).

7.5 Maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties op het gebied van zorg, welzijn, sport, onderwijs en cultuur zijn actieve spelers in de Oldambtster samenleving. Zij vertegenwoordigen specifieke belangen en zijn vaak in staat om hun achterban te mobiliseren.

Aanpak

- Onderhoud een actueel overzicht van relevante maatschappelijke organisaties per domein.

- Betrek deze organisaties via structureel overleg (periodiek participatieoverleg) én bij specifieke trajecten.
- Maak onderscheid tussen formeel (adviesraden, inspraak) en informeel (netwerkgesprekken, co-creatie) betrekken.
- Erken de tijdsinvestering die van organisaties wordt gevraagd en compenseer dit waar mogelijk.

7.6 Dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangen en wijkplatforms zijn voor Oldambt onmisbare partners. Ze kennen hun dorp of wijk, de sociale structuren en de geschiedenis. Ze zijn bereid om als partner op te treden. Niet als doorgeefluik, maar als mede-eigenaar van de leefomgeving.

Wijkplatforms in Winschoten zijn actieve verbindende organisaties in de stad. Ze zijn kwetsbaarder in bezetting dan de dorpsbelangen: wisselingen in het bestuur kunnen de continuïteit aantasten.

Dorpsbelangen en wijkplatforms dragen geen formeel mandaat. Het zijn wel verenigingen of stichtingen met gekozen besturen en met formeel vastgestelde statuten die nageleefd worden. Ze vervullen in de praktijk een cruciale brugfunctie. We moeten hen inzetten op wat ze wél zijn: gelijkwaardige samenwerkingspartners en vertrouwde verbinders met kennis van het dorp of de wijk. Betrokkenheid bij participatie kan zowel gaan om de rol als belangenbehartiger als om de rol als samenwerkingspartner. Naast vroegtijdige betrokkenheid is er ook structureel dan wel dagelijks contact en overleg met de gebiedsregisseur en gebiedswethouder.

Aanpak

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het betrekken van inwoners en doelgroepen
- Gebruik de wijk- en dorpsagenda’s als gespreksleidraad met de wijkplatforms en dorpsbelangen
- Maak heldere afspraken over wanneer en hoe dorpsbelangen of wijkplatform wordt betrokken bij welke trajecten, in welke fase. Het principe van vroegtijdige participatie hierover geldt.
- Zorg voor vaste terugkoppeling: binnen 8 weken na een traject informeert de gemeente de betrokken dorpsbelangen of wijkplatform schriftelijk over de resultaten en het vervolg.
- Onderken het risico van vergrijzing en bestuurswisselingen: ondersteun bij continuïteit.

7.7 Huurdersorganisaties

In gemeente Oldambt is een aanzienlijk deel van de inwoners huurder. Acantus beheert circa 4.000 sociale huurwoningen verspreid over Winschoten, Scheemda, Beerta, Finsterwolde, Bad Nieuweschans, Heiligerlee, Westerlee en omliggende dorpen. Daarnaast verhuurt Woonzorg woningen aan ouderen en kwetsbare groepen, en zijn er particuliere verhuurders actief in zowel de sociale als de vrije sector.

Huurders zijn een omvangrijke en in participatieprocessen vaak ondervertegenwoordigde groep. Zij hebben directe belangen bij vraagstukken over leefbaarheid, woningkwaliteit, verduurzaming, sloop en nieuwbouw. De huurdersorganisaties in Oldambt zijn de georganiseerde stem van deze groep en vervullen daarmee een waardevolle rol in het participatiestelsel van de gemeente.

Huurdersorganisaties in Oldambt

Er zijn twee actieve huurdersorganisaties die op grond van de Wet Overleg Huurders Verhuurder (WOHV) als erkend overlegpartner opereren:

Organisatie	Wie en wat
Huurdersorganisatie Oldambt (HOO)	Gevestigde huurdersorganisatie; behartigt belangen van huurders van Acantus, Woonzorg, Groninger Huis en particuliere verhuurders, zowel sociale sector als vrije sector. Lid van de Woonbond. Erkend WOHV-overlegpartner. Werkt samen met Huurderskoepel Acantus (HKA) en regionale huurdersorganisaties.
Bewoners Organisatie Oldambt (BOO)	Opgericht in 2020; legt nadruk op directe huurdersinspraak buiten getrapte koepelstructuren. Wil persoonlijk lidmaatschap voor huurders mogelijk maken. Streeft naar erkenning als WOHV-overlegpartner bij Acantus en de gemeente.

Naast deze twee gemeentebrede organisaties zijn er bewonerscommissies actief op complexniveau bij Acantus, Groninger Huis en andere verhuurders. Deze opereren op grond van de WOHV op het niveau van het wooncomplex en zijn gesprekspartner voor hun specifieke verhuurder over beheer, onderhoud en woonomgeving.

Uitdagingen

- Huurders zijn verspreid over de hele gemeente, van Winschoten tot kleine kernen in het buitengebied, zonder één herkenbaar aanspreekpunt.
- Een deel van de huurders heeft een laag inkomen, weinig vrije tijd of beperkte digitale vaardigheden, wat participatie bemoeilijkt.
- Huurders zijn sterk afhankelijk van hun verhuurder voor woonkwaliteit en voelen soms terughoudendheid om hun stem te laten horen uit angst voor de relatie met de verhuurder.
- Huurders in de vrije sector en bij particuliere verhuurders zijn nauwelijks georganiseerd en missen de collectieve stem die corporatiehuurders via HOO of BOO wel hebben.
- Vraagstukken rond verduurzaming en versterking (Nij Begun) raken huurders direct, maar zij zijn in die processen vaak afhankelijk van afspraken die de verhuurder namens hen maakt.

Wettelijke grondslag: WOHV

De Wet Overleg Huurders Verhuurder (WOHV) regelt de rechten van erkende huurdersorganisaties in overleg met verhuurders. De wet geeft huurdersorganisaties recht op informatie, overleg en advies over huurprijsbeleid, onderhoud en renovatie, sloop en nieuwbouw, leefbaarheid, en fusies van de verhuurder. De gemeente is géén partij in de WOHV, die relatie bestaat tussen huurder en verhuurder. Maar via de prestatieafspraken (gemeente–corporatie–huurdersorganisatie) heeft de gemeente een directe samenwerkingsrelatie met de erkende huurdersorganisaties.

Aanpak

- Betrek HOO en BOO als volwaardige derde partij in de jaarlijkse prestatieafspraken met Acantus, Groninger Huis en andere corporaties; zij hebben formeel adviesrecht over verduurzaming, renovatie, sloop en nieuwbouw.
- Nodig huurdersorganisaties vroegtijdig uit bij de ontwikkeling of actualisering van de woonvisie, omgevingsvisie en het omgevingsplan.
- Benut de signaalfunctie van HOO en BOO actief: zij signaleren wat er speelt bij huurders (overlast, woningkwaliteit, betaalbaarheid, onvrede over renovatieplannen) als vroeg-waarschuwingssysteem.
- Zet huurdersorganisaties in als intermediair bij participatietrajecten over leefbaarheid, energietransitie en herstructurering, om ook minder georganiseerde huurders te bereiken.
- Koppel actief terug hoe adviezen en inbreng zijn meegewogen in besluitvorming – zowel voor prestatieafspraken als voor bredere beleidsprocessen.
- Ondersteun de zichtbaarheid van huurdersorganisaties via gemeentelijke communicatiekanalen, zodat meer huurders weten dat zij een georganiseerde stem hebben.

Bijzonder aandachtspunt: verduurzaming en Nij Begun

In het kader van de versterkingsoperatie Nij Begun en de gemeentebrede verduurzamingsopgave spelen huurdersorganisaties een cruciale rol. Huurders zijn in deze processen afhankelijk van afspraken die hun verhuurder namens hen maakt. De gemeente bewaakt actief dat huurdersorganisaties in deze trajecten niet worden overgeslagen en dat afspraken over kwaliteit, betaalbaarheid en communicatie ook daadwerkelijk bij de huurder terechtkomen. Bij grootschalige renovatie- of versterkingsprojecten ziet de gemeente erop toe dat de verhuurder de erkende huurdersorganisaties tijdig en inhoudelijk betrekt – conform de WOHV-verplichtingen.

7.8 De Participatieraad

De Participatieraad Oldambt is een wettelijk verankerd, onafhankelijk adviesorgaan dat het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad adviseert over beleid in het sociaal domein. De Participatieraad neemt daarmee een bijzondere positie in binnen het bredere participatiestelsel van Oldambt: zij vertegenwoordigt niet de gemeente, maar de inwoners die direct geraakt worden door de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet.

Wettelijke grondslag en instelling

De Participatieraad geeft invulling aan de wettelijk voorgeschreven cliëntenparticipatie op de domeinen Wmo, Jeugd en Participatie. De raad is ingesteld op basis van de Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 (vastgesteld door de gemeenteraad op 1 februari 2023), die de eerdere verordeningen cliëntenparticipatie (2015) en Wmo Raad vervangt. De Participatieraad bestaat uit minimaal vijf en maximaal elf leden plus een voorzitter, aangesteld voor een periode van vier jaar. De samenstelling is een afspiegeling van de wetsgebieden van het sociaal domein.

Taken en bevoegdheden

De Participatieraad heeft twee kerntaken. Als adviesorgaan adviseert zij gevraagd én ongevraagd het college en de raad over nieuw beleid en de uitvoering van bestaand beleid in het sociaal domein. Als toetsingsorgaan beoordeelt zij of het gemeentelijk beleid voldoende tegemoetkomt aan de behoeften van inwoners die gebruik maken van een gemeentelijke uitkering, voorziening of regeling.

Bevoegdheid	Uitwerking
Gevraagd advies	Het college vraagt de Participatieraad tijdig om advies, zodat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming. De Participatieraad brengt binnen vier weken na ontvangst van de adviesaanvraag schriftelijk advies uit.
Ongevraagd advies	De Participatieraad kan ook uit eigen beweging advies uitbrengen over onderwerpen die het sociaal domein raken. Het college is verplicht dit advies te betrekken bij de besluitvorming.
Bestuurlijk overleg	Op uitnodiging van de Participatieraad vindt minimaal één keer per jaar bestuurlijk overleg plaats met een lid van het college. De Participatieraad zit dit overleg voor.
Informatierecht	Het college verstrekt de Participatieraad tijdig alle informatie die nodig is om haar taken naar behoren uit te voeren.
Ambtelijke ondersteuning	De Participatieraad wordt bij het vervullen van haar adviestaken ondersteund door de ambtelijke organisatie..

Aandachtsgebieden

De Participatieraad beoordeelt het gemeentelijk beleid en de effecten ervan op inwoners langs vier lijnen:

- De rechten en plichten van inwoners op grond van de Participatiewet, waaronder uitkeringsgerechtigden, mensen met arbeidsbeperking en mensen in de bijstand.
- Het gezond en veilig opgroeien en het groeien naar zelfstandigheid op grond van de Jeugdwet.
- Het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van inwoners op grond van de Wmo 2015, waaronder ouderen, mensen met een beperking en mantelzorgers.
- Landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein die voor Oldambt relevant zijn.

De Participatieraad binnen het bredere participatiebeleid

De Participatieraad vertegenwoordigt een specifieke groep inwoners: zij die direct afhankelijk zijn van gemeentelijke regelingen en voorzieningen. Dat maakt haar positie complementair aan — maar wezenlijk anders dan — de bredere burgerparticipatie die dit beleid regelt.

Onderscheid: Participatieraad vs. brede burgerparticipatie

Participatieraad:
- Formeel wettelijk adviesorgaan, verankerd in verordening
- Focust op sociaal domein: Wmo, Jeugd, Participatiewet
- Adviseert namens mensen die gebruik maken van gemeentelijke regelingen
- Gevraagd én ongevraagd adviesrecht richting college en raad

Brede burgerparticipatie (dit beleid):
- Geldt voor alle beleidsterreinen en alle inwoners

- Organiseert betrokkenheid via processen, werkvormen en trajecten
- Geen formeel adviesrecht, maar inbreng weegt mee in besluitvorming

In de praktijk werken beide naast en met elkaar. Bij beleidsontwikkeling in het sociaal domein is de betrokkenheid van de Participatieraad verplicht én vanzelfsprekend. Tegelijkertijd kan de gemeente voor bredere vraagstukken aanvullend ook de gewone participatie-instrumenten inzetten om een groter publiek te bereiken. De Participatieraad kan daarbij een waardevolle verbindende rol spelen: zij kent de kwetsbare doelgroepen goed en kan helpen om die groepen ook te betrekken bij bredere participatietrajecten.

De gemeente maakt in haar communicatie richting inwoners helder wat de rol van de Participatieraad is, hoe men lid kan worden of de raad kan bereiken, en hoe adviezen worden verwerkt in het beleid.

Deel C – Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn organisaties die de gemeente helpen om participatie goed te organiseren en groepen te bereiken die de gemeente zelf niet of nauwelijks bereikt. Zij zijn geen doelgroep en geen belangenbehartiger, maar een onmisbare schakel in het participatieproces.

7.9 Sociaal Werk Oldambt

Sociaal Werk Oldambt is de organisatie voor welzijn, opbouwwerk en sociaal-cultureel werk in de gemeente. Zij werken dagelijks in de wijken en dorpen van Oldambt en hebben een unieke positie: zij horen wat er leeft bij inwoners die de gemeente zelf niet of nauwelijks bereikt.

Sociaal Werk Oldambt fungeert als brug tussen de gemeente en inwoners in kwetsbare posities: mensen met schulden of armoede, mensen met een beperking, ouderen en ouders met een zorgvraag, mensen die het Nederlands niet als moedertaal hebben, en anderen voor wie de drempel naar de gemeente hoog is.

Rol van Sociaal Werk Oldambt in participatie

- Signaalfunctie: Sociaal Werk Oldambt vangt vroegtijdig signalen op uit de samenleving – onvrede, zorgen, behoeften – en vertaalt die naar de gemeente. Dit is een vroeg-waarschuwingssysteem voor maatschappelijke onrust.
- Bereikfunctie: zij helpen de gemeente om groepen te betrekken die zichzelf niet melden bij participatietrajecten. Ze kennen de mensen, de taal en de context.
- Vertalingsfunctie: complexe beleidsplannen worden door sociaal werkers vertaald naar begrijpelijke taal voor inwoners; de inbreng van inwoners wordt door hen vertaald naar bruikbare input voor de gemeente.
- Vertrouwensfunctie: inwoners in een kwetsbare positie hebben soms meer vertrouwen in een sociaal werker dan in een ambtenaar. Sociaal Werk Oldambt kan een veilige omgeving creëren voor gesprekken die anders niet plaatsvinden.

Aanpak

- Maak structurele afspraken met Sociaal Werk Oldambt over hun rol als signaalpartner: wanneer en hoe dragen zij signalen over aan de gemeente?
- Betrek Sociaal Werk Oldambt in een vroeg stadium bij het ontwerp van participatietrajecten, zodat de aanpak aansluit bij de doelgroepen die zij kennen.

- Maak gebruik van hun netwerk als ingang naar moeilijk bereikbare groepen: buurthuizen, wijkactiviteiten, cliëntencontacten.
- Zorg voor een terugkoppelingslijn: als Sociaal Werk Oldambt signalen doorgeeft, hoort de gemeente te reageren. Zo blijft de signaalfunctie geloofwaardig.

Overzichtsschema: Doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners

Het onderstaande schema geeft een beknopt overzicht van alle betrokkenen, hun rol en de bijbehorende aanpak.

Categorie	Wie	Rol	Aanpak in het kort
A – Doelgroepen			
Doelgroep	Kinderen (tot 12 jaar)	Directe betrokkenheid bij leefomgeving	Kinderburgemeester, samenwerking basisscholen, speelse werkvormen
Doelgroep	Jongeren (12–18 jaar)	Medenkers over onderwerpen die hen raken	Scholen, digitale vormen, jongerenpanel verkennen
Doelgroep	Het stille midden	Representatieve stem van de ‘zwijgende meerderheid’	Proactief opzoeken, wijkvogels, loting, flitspeilingen
B – Belangenbehartigers			
Belangenbehartiger	SOCW en ondernemers	Vertegenwoordiger centrumondernemers Winschoten	Structureel overleg, korte focussessies, heldere planning
Belangenbehartiger	Maatschappelijke organisaties	Vertegenwoordiger zorg, welzijn, sport, onderwijs, cultuur	Actueel overzicht per domein, formeel + informeel betrekken
Belangenbehartiger	Wijkplatforms (Winschoten)	Verbindende organisatie per wijk in de stad	Heldere rol, vroegtijdige participatie, gelijkwaardige samenwerking, structureel contact met gebiedsregisseurs, continuïteitsondersteuning
Belangenbehartiger	Dorpsbelangen (dorpen)	Vertrouwde verbinder met dorpskennis	Heldere rol, vroegtijdige participatie, gelijkwaardige samenwerking, structureel contact met gebiedsregisseurs,

Categorie	Wie	Rol	Aanpak in het kort
Belangenbehartiger	Huurdersorganisaties (HOO en BOO)	Georganiseerde stem van huurders in Oldambt	Prestatieafspraken, vroegtijdig betrekken, signaalfunctie, terugkoppeling
Belangenbehartiger	Participatieraad	Adviseert gevraagd en ongevraagd over beleid in het sociaal domein (Wmo, Jeugd, Participatiewet).	Structureel overleg, inbreng gevraagd en ongevraagd op alle relevante thema's.
C – Samenwerkingspartners			
Samenwerkingspartner	Sociaal Werk Oldambt	Brug naar kwetsbare groepen; signaal-, bereik-, vertaal- en vertrouwensfunctie	Vroeg betrekken bij trajectontwerp, terugkoppelingslijn, netwerk als ingang

8. Representativiteit

8.1 Het probleem van selectiebias

Participatieprocessen lopen het risico te worden gedomineerd door mensen die al actief zijn: hogere opleidingsniveaus, gepensioneerden, mensen met extra tijd of met sterke belangen. De stille meerderheid wordt structureel ondervertegenwoordigd. Daarmee is participatie weliswaar legitiem bedoeld, maar feitelijk niet representatief.

Onderzoek (onder andere via het Planbureau voor de Leefomgeving en kennisknooppunt participatie) bevestigt: beleid wordt inhoudelijk beter van brede burgerbetrokkenheid, maar dat vereist dat ook de minder uitgesproken stemmen worden gehoord.

8.2 Wat wij verstaan onder representatieve participatie

Representatieve participatie betekent niet dat de groep deelnemers een perfecte statistisch steekproef is van de bevolking. Het betekent wel:

- Dat we actief streven naar diversiteit in leeftijd, achtergrond, opleidingsniveau en interesse.
- Dat we drempels verlagen voor mensen die normaal niet participeren.
- Dat we ons bewust zijn van welke groepen ontbreken en hier actie op nemen.
- Dat we alternatieve methoden inzetten als de conventionele aanpak bepaalde groepen structureel mist.

8.3 Maatregelen voor representativiteit

Maatregel	Toelichting
Bewust doelgroepsgericht werken	Bepaal per traject welke groepen betrokken moeten zijn en beleg actief wie hen benadert.

Laagdrempelige locaties en tijdstippen	Organiseer bijeenkomsten in het dorp zelf, op tijdstippen die voor werkenden en mantelzorgers haalbaar zijn.
Meerdere participatiekanalen	Combineer fysieke bijeenkomsten, huisbezoeken, online peilingen en telefonische raadpleging.
Eenvoudige communicatie	Zorg voor het delen van informatie via breed gelezen kanalen; gebruik B1-taalniveau; bied informatie ook aan in beeld of via video.
Nabijheid en aanwezigheid	Ga naar mensen toe via bijvoorbeeld scholen, sportverenigingen, kerken, zorginstellingen.
Evaluatie diversiteit	Documenteer wie er hebben deelgenomen en reflecteer na afloop op eventuele blinde vlekken.

8.4 Online participatie en representativiteit

Online participatie biedt kansen om moeilijk bereikbare groepen (werkenden, jongeren, mensen met mobiliteitsbeperkingen) te betrekken. Tegelijkertijd zijn er risico's: mensen met laaggeletterdheid, minder digitale vaardigheden of zonder internet worden buitengesloten.

Uitgangspunt: online participatie is altijd aanvullend, nooit de enige weg. We werken daarom met 'blended participatie': een combinatie van online en offline vormen.

Oldambt werkt momenteel met flitspeilingen. Op provinciaal niveau wordt onderzocht of gezamenlijk gebruik en inkoop van een online participatieplatform voor Groningse gemeenten kansrijk is. We volgen deze ontwikkeling en sluiten aan zodra de randvoorwaarden (privacy, toegankelijkheid, moderatie) zijn geborgd.

9. Gereedschapskist: processtappen voor participatie

Een goed participatieplan begint met het doorlopen van heldere processtappen. Deze gereedschapskist biedt ambtenaren en bestuurders van gemeente Oldambt een praktisch stappenplan om participatie telkens opnieuw zorgvuldig te ontwerpen en uit te voeren.

Het stappenplan is gebaseerd op de Provinciale Participatieleidraad van provincie Groningen (2021) en is vertaald naar de Oldambtster context. Het doel is niet méér participatie, maar bétere participatie: procesmatig, uitlegbaar en met oprechte ruimte voor inbreng.

Overzicht van de zeven processtappen

Stap	Naam	Kernvraag
1	**De Kwestie: verken het vraagstuk**	Wat is er aan de hand en waarom is participatie nu relevant?
2	**Centrale vraag en doel**	Op welke centrale vraag moet het participatieproces een antwoord geven? Wat wil de gemeente bereiken met participatie in dit traject?

Stap	Naam	Kernvraag
3	**Formuleer kaders**	Wat ligt al vast? Denk aan wettelijke en financiele kaders, eerder gemaakte afspraken en vaststaand beleid. Waar zit de ruimte?
4	**Breng het samenspel in beeld**	Wie zijn betrokken, geraakt of nodig – en in welke rol?
5	**Ontwerp de participatieaanpak**	Hoe organiseren we de participatie: wanneer, waar en hoe?
6	**Voer uit en faciliteer het goede gesprek**	Hoe zorgen we voor een ontmoeting met echte ruimte voor inbreng?
7	**Koppel terug en leer**	Wat doen we met de opbrengst en wat leren we van het proces?

Toekomstparagraaf: wat betekent dit beleid voor toekomstige generaties?

Bij nieuwe beleidsstukken voegen we een Toekomstparagraaf toe waarin we beschrijven wat het beleid betekent voor toekomstige generaties, met een blik van vijftien tot dertig jaar vooruit. Daarbij gaan we in elk geval in op duurzaamheid, leefbaarheid en de financiën op de lange termijn. Toekomstige generaties hebben geen stem in de besluitvorming van vandaag; door hun belang expliciet te benoemen maken we eerlijk en navolgbaar wat onze keuzes op de lange termijn betekenen. Daarmee bouwen we voort op de lijn die met kinder- en jongerenparticipatie wordt ontwikkeld.

De uitwerking van de processtappen is opgenomen in Bijlage C.

Betere participatie boven meer participatie

De gereedschapskist is geen verplichting om bij elk besluit een uitgebreid participatietraject op te starten. Niet elk vraagstuk vraagt om intensieve participatie. Maar als participatie wordt ingezet, dan goed: doordacht, uitlegbaar en met oprechte ruimte voor de inbreng van inwoners en partners.

10. Evaluatie en leren

Participatiebeleid is geen eindproduct maar een continu leerproces. Oldambt evalueert de kwaliteit van participatie op drie niveaus:

10.1 Na elk participatietraject

- Documenteer wie er heeft deelgenomen, welke werkvormen zijn gebruikt en wat de uitkomsten zijn.
- Registreer of de terugkoppelingsverplichting (binnen 8 weken) is nagekomen.
- Evalueer intern wat er goed ging en wat beter kon.

10.2 Jaarlijkse beleidsmonitoring

- Rapporteer jaarlijks aan het college over de kwaliteit van participatieprocessen.
- Meet de tevredenheid van deelnemers via een korte standaard enquête.

- Monitor of doelgroepen zoals jongeren, het stille midden en inwoners met een lage opleiding worden bereikt.

10.3 Vierjaarlijkse beleidsevaluatie

- Evalueer dit participatiebeleid uiterlijk in 2030 volledig.
- Betrek inwoners, dorpsbelangen, wijkplatforms en de gemeenteraad bij de evaluatie.
- Gebruik de uitkomsten voor actualisering van het beleid.

11. Implementatie en organisatie

11.1 Organisatorische borging

De centrale aanbeveling uit zowel de analyse als de evaluatie is: beleg eigenaarschap. Oldambt benoemt een Programma adviseur Participatie die:

- De ambtelijke organisatie adviseert bij participatievraagstukken.
- De kwaliteit van participatieprocessen bewaakt en borgt.
- Als vraagbaak fungeert voor medewerkers, dorpsbelangen en initiatiefnemers.

De Programma adviseur Participatie werkt nauw samen met de gebiedsregisseurs, die de dagelijkse verbinding vormen tussen gemeente en gemeenschap. Daarnaast werkt de programma-adviseur nauw samen met de vakgroep Communicatie. Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

11.2 Middelen en capaciteit

Goede participatie kost tijd en geld. Voor de implementatie van dit beleid zijn de volgende middelen nodig:

Onderdeel	Toelichting	Financiering
Programma adviseur Participatie	Structurele aanstelling (1 fte) voor coördinatie en ondersteuning.	Geagendeerd voor Kadernota 2028-2031
Budget inwonersinitiatieven	Structureel budget om participatie te stimuleren en initiatieven te ondersteunen.	Handgeld gebiedsregisseurs STILOfonds Budget voor dorpsbelangen en wijkplatforms Initiatievenbudget Nij Begun
Jongerenparticipatie	Specifiek budget voor de ontwikkeling van structurele jongerenparticipatie (ondersteuning door een gespecialiseerde partij)	Werkbudget Aansluiting bij jeugdbeleid Aansluiting provinciaal netwerk en fondsen
Online platform	Budget voor deelname aan provinciale verkenning gezamenlijk inkoop participatieplatform.	Investering gedekt Structurele financiering uit Programmabudget GGW en Participatie

11.3 Communicatie

We communiceren actief over participatiemogelijkheden: inwoners weten vooraf hoe, wanneer en waarover ze kunnen meedenken. Communicatie is:

- Laagdrempelig: geschreven in duidelijke taal (B1-niveau).
- Proactief: we gaan naar mensen toe, niet alleen via de gemeentepagina of gemeenteloket. We informeren in tussenstappen, ook als het even stil is.
- Eerlijk: we communiceren ook over wat niet open staat voor inbreng en waarom.
- Terugkoppelend: deelnemers ontvangen altijd een terugkoppeling over de uitkomsten van hun inbreng.

Bijlage A – Stappenplan voor initiatiefnemers

Voor wie is dit stappenplan?

Dit stappenplan is bedoeld voor iedereen die een plan of idee heeft en een omgevingsvergunning wil aanvragen.
Van een dakkapel tot een nieuw bedrijfspand, van een zonneweiland tot vijf nieuwe woningen.
Volg deze stappen voordat u uw aanvraag indient.

Stap 1 – Bepaal de kaders

Stel vast met welke overheidsorganisaties u te maken krijgt. De eerste ingang is de gemeente Oldambt. Deel uw idee of plan en onderzoek welk proces u eventueel moet doorlopen. Breng wet- en regelgeving in beeld: weet waaraan uw plan moet voldoen en wat de belangrijkste aandachtspunten zijn. De gemeente helpt u op weg. In dit gesprek wordt ook duidelijk of uw activiteit binnen het omgevingsplan past, of dat het om een buitenplanse activiteit gaat.

Stap 2 – Breng belanghebbenden in kaart

Bepaal wie belang kunnen hebben bij uw initiatief. Denk aan directe buren, bewoners in de omgeving, buurt- of dorpsverenigingen, bedrijven in de buurt, en eventueel dorpsbelangen of wijkplatforms. Beschrijf hoe u het beste met elk van hen in gesprek kunt gaan. Per groep kan de aanpak verschillen.

Stap 3 – Ga in gesprek

Start uw participatieproces. Ga in gesprek met alle relevante belanghebbenden. Doe dit op een manier die bij de groep past. Het gaat niet alleen om het geven van informatie – het doel is een goed gesprek over uw plan.

Stap 4 – Deel uw plan en haal op

Zorg dat in de gesprekken duidelijk wordt hoe belanghebbenden tegen uw idee of plan aankijken. Wat vinden ze er goed aan? Welke zorgen hebben zij? Waar zitten de knelpunten en welke ideeën helpen daarbij? Houd rekening met de ruimte die wet- en regelgeving biedt.

Stap 5 – Maak goede afspraken

Maak samen met belanghebbenden afspraken over de vervolgstappen. Leg uit hoe u hen betrokken houdt, hoe u terugkoppelt en hoe u hen op de hoogte houdt. Wees concreet over wat u met hun inbreng doet.

Stap 6 – Werk uw plan uit

Werk uw initiatief uit tot een conceptplan. Schrijf een toelichting waarin u aangeeft wat u heeft gedaan met de ideeën, zorgen en belangen die in de gesprekken naar voren zijn gekomen. Laat zien hoe uw plan is verbeterd door de participatie.

Stap 7 – Toets uw conceptplan

Ga terug naar de belanghebbenden en bespreek het conceptplan. Geef aan wat er wel en niet is veranderd ten opzichte van uw oorspronkelijke idee, en waarom. Maak het plan definitief op basis van deze terugkoppeling.

Stap 8 – Leg het vast

Maak een participatieverslag van alle stappen die u heeft doorlopen én de resultaten ervan. Het verslag beschrijft: wie u heeft betrokken, hoe de gesprekken zijn verlopen, welke inbreng er was en wat u daar mee heeft gedaan. Deel het verslag met alle betrokkenen.

Stap 9 – Dien uw aanvraag in

U bent klaar om uw aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen (als die nodig is). Voeg bij uw aanvraag uw definitieve plan en het participatieverslag. De gemeente beoordeelt of u voldoende heeft geparticipeerd.

Hulp nodig?
Heeft u een complex plan met veel belanghebbenden en grote impact? Vraag dan direct en vooraf overleg aan bij de gemeente Oldambt. Wij gaan samen kijken welke rol de gemeente het beste voor u kan vervullen. U kunt terecht bij de participatiecoördinator of uw gebiedsregisseur.

Overzicht in één oogopslag

Stap	Actie
Stap 1	Bepaal de kaders: overleg met gemeente, breng wet- en regelgeving in beeld.
Stap 2	Breng belanghebbenden in kaart en stel participatieaanpak op.
Stap 3	Ga in gesprek met alle belanghebbenden.
Stap 4	Deel uw plan en haal reacties, zorgen en ideeën op.
Stap 5	Maak goede afspraken over vervolgstappen en terugkoppeling.
Stap 6	Werk uw plan uit tot een conceptplan met toelichting.
Stap 7	Toets het conceptplan bij belanghebbenden en maak het definitief.
Stap 8	Leg alles vast in een participatieverslag.
Stap 9	Dien uw aanvraag in met het definitieve plan en participatieverslag.

Bijlage B – Doelgroepenaanpak

Deze bijlage geeft per doelgroep een overzicht van kenmerken, uitdagingen en aanbevolen participatievormen. Gebruik dit als werkdocument bij het ontwerpen van een participatietraject.

Kinderen (tot 12 jaar)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Beperkt taalbegrip voor formele teksten; leven in het 'nu'; concrete beleving van de omgeving.	–
Bereik	Via basisscholen en kinderburgemeester.	Leg contact via leerkrachten en intern begeleiders.
Werkvormen	Formele vergaderingen werken niet.	Tekenwedstrijden, speelplekonderzoek, klassenbezoek gemeentehuis, maak-workshops.
Terugkoppeling	Abstracte terugkoppeling bereikt kinderen niet.	Laat zien wat er concreet veranderd is in hun omgeving.
Instrument	Kinderburgemeester.	Verstevig structureel: vast budget, duidelijke rol.

Jongeren (12–25 jaar)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Weinig kennis van lokale politiek; online actief; willen als gelijkwaardig worden behandeld.	–
Bereik	Scholen, sportverenigingen, jongerencentra, social media.	Ga naar hen toe; gebruik passende (social) media voor bekendheid.
Werkvormen	Avondvergaderingen werken niet.	Flitspeilingen, korte online enquêtes, jongerenpanel, themadiscussies op school.
Structuur	Geen vast participatiekanaal voor 12–25.	Jongerenpanel / jongerenraad oprichten in 2027.
Partner	Scholen als ingang.	Samenwerking Dollardcollege en PRO-school; evt. externe partij.

Het stille midden

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Groot, divers, nuancevol; participeert niet uit zichzelf; geen actieve voor- of tegenstander.	–
Bereik	Niet via oproepen in de krant; gaat niet naar bijeenkomsten.	Proactief opzoeken: straatgesprekken, koffiekar, keukentafelgesprekken.
Werkvormen	Conventionele vormen slaan niet aan.	Loting (burgerpanel, burgerberaad), participatieve waarde-evaluatie, 'wijkvogels'.
Contact	Heeft geen eigen netwerk richting gemeente.	Continue relatie opbouwen via gebiedsregisseurs; niet alleen bij grote trajecten.

SOCW en ondernemers (Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten)

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Vertegenwoordigt centrumondernemers Winschoten; concreet economisch belang; weinig tijd.	–
Bereik	Georganiseerd via SOCW als collectief aanspreekpunt.	Structureel overleg; gebruik SOCW als ingang voor het centrum.
Werkvormen	Lange vergaderingen passen niet in de agenda.	Focussessies max. 1,5 uur; online raadpleging; bilateraal afstemmen.
Buiten centrum	Minder georganiseerd; geen vaste structuur.	Directe benadering via bedrijventerreinverenigingen of branches.
Inhoud	Belang zit bij bereikbaarheid, openbare ruimte, klanten, omzet.	Formuleer participatievraag in concrete economische termen.

Sociaal Werk Oldambt

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Rol	Strategische partner én signaalgever; brug naar inwoners die gemeente niet bereikt.	–

Signaalfunctie	Vangt vroegtijdig onvrede en behoeften op in wijken en dorpen.	Maak structurele afspraken over signaaloverdracht; reageer altijd.
Bereikfunctie	Kennen kwetsbare groepen die zichzelf niet melden.	Betrek bij ontwerp participatietraject; gebruik netwerk als ingang.
Vertalingsfunctie	Vertalen beleid naar begrijpelijke taal; inbreng inwoners naar gemeente.	Inzetten als intermediair bij complexe beleidsprocessen.
Vertrouwensfunctie	Inwoners hebben soms meer vertrouwen in sociaal werker dan ambtenaar.	Benutten voor veilige gesprekken met moeilijk bereikbare groepen.

Maatschappelijke organisaties

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Formeel georganiseerd; kunnen achterban mobiliseren; hebben specifieke expertise.	–
Bereik	Via bestaande overlegstructuren en directe uitnodiging.	Onderhoud actueel netwerkoverzicht per beleidsdomein.
Werkvormen	Formele inspraak én informele co-creatie.	Adviesrondes, werkateliers, klankbordgroepen.
Aandachtspunt	Tijdsinvestering is groot.	Erken en compenseer waar mogelijk; wees respectvol over hun beschikbaarheid.

Dorpsbelangen en Wijkplatforms

Aspect	Kenmerken / uitdagingen	Aanbevolen aanpak
Kenmerken	Sterk verankerd; kennen wijk en dorp en sociale structuren	–
Bereik	Via gebiedsregisseur; oude samenwerkingsovereenkomst.	Leg heldere afspraken vast over betrokkenheidsmomenten.
Werkvormen	Wijk- en dorpsvergaderingen, bilaterale gesprekken, werkgroepen.	Maatwerk per wijk of dorp; niet één aanpak voor alles.
Terugkoppeling	Ervaren te weinig terugkoppeling (meest genoemde knelpunt).	Schriftelijke terugkoppeling binnen 8 weken na elk traject.
Positie	Brugfunctie, geen vertegenwoordiging.	Verankerd in participatiebeleid. Gebruik voor verbinding, niet als formele vertegenwoordiger.

Bijlage C – Uitwerking processtappen

Stap 1 – De Kwestie: verken het vraagstuk

Voordat je mensen betrekt, moet je scherp hebben wát er speelt en waarom participatie op dit moment zinvol is. Een slecht begrepen vraagstuk leidt tot een slecht ontworpen participatieproces. We noemen dat ook: de Kwestie. Wat is de situatie en wat is het probleem dat niet zo mag blijven bestaan?

Stap 1 – Verken het vraagstuk

Analyseer de inhoud, context en complexiteit van het vraagstuk.

Stel jezelf deze vragen:

- Wat is er aan de hand? Wat is de aanleiding? Hoe ziet de situatie eruit? Wat is de historie?
- Waarom is participatie nu relevant en urgent?
- Gaat het om nieuw beleid, aanpassing van bestaand beleid, of beëindiging?
- Welke feiten, cijfers en onderzoeken zijn al beschikbaar?
- Is het vraagstuk gestructureerd (alle kennis voorhanden, geen grote belangentegenstellingen) of ongestructureerd (kennis ontbreekt of er zijn forse tegenstellingen)?
- Welke strategische kansen en risico's zijn er?

Stap 2 – Centrale vraag: bepaal het doel van participatie

Formuleer de Centrale Vraag: ieder participatieproces geeft antwoord op een centrale vraag. Bijvoorbeeld:

- **Ruimtelijke inrichting:** *"Hoe willen bewoners van de omgeving van voorziening X dat de openbare ruimte na de herinrichting eruitziet, en welke functies moeten daarin een plek krijgen?"*
- **Woningbouw / woonvisie:** *"Aan welk type woningen hebben inwoners van dorp X behoefte, en welke locaties achten zij geschikt voor nieuwe woonvormen?"*
- **Leefbaarheid dorp:** *"Wat hebben bewoners van dorp X nodig om het dorp de komende tien jaar leefbaar te houden, en welke prioriteiten stellen zij daarin?"*
- **Verduurzaming:** *"Welke randvoorwaarden moeten er volgens huurders van woningbouwcorporatie X gelden bij de verduurzaming van hun woningen, zodat kwaliteit en betaalbaarheid gewaarborgd blijven?"*
- **Speelplekken / kinderen:** *"Welke verbeteringen willen kinderen en ouders in de speelomgeving rondom basisschool X, en wat missen zij nu?"*

Bepaal daarnaast het doel van het proces. Participatie zonder helder doel leidt tot vrijblijvende bijeenkomsten die niets opleveren voor inwoners én voor het beleid. Bepaal vóór het ontwerpen van de aanpak wat u wilt bereiken.

Stap 2 – Bepaal het doel van participatie

Formuleer expliciet wat de gemeente wil bereiken met participatie in dit specifieke traject. Het doel bepaalt de aanpak.

Stel jezelf deze vragen:

- Willen we belangen, perspectieven en argumenten in beeld krijgen?

Stap 2 – Bepaal het doel van participatie

- Willen we de kwaliteit van het beleid of de aanpak vergroten (kennis, ervaringen, innovatie)?
- Willen we eigenaarschap vergroten: verantwoordelijkheid neerleggen bij inwoners of partners?
- Willen we zeggenschap vergroten: echte invloed of medebeslissing?
- Zijn de doelen voor alle betrokkenen helder en worden ze gedeeld?
- Wat mogen deelnemers verwachten van hun deelname?

Wees eerlijk over de reikwijdte: als het gemeentebestuur op bepaalde punten geen ruimte heeft, zeg dat dan vooraf. Niets ondermijnt vertrouwen zo sterk als achteraf blijkt dat inbreng geen echte rol speelde.

Stap 3 – Formuleer de kaders

Het formuleren van de kaders waarbinnen de participatie plaatsvindt is cruciaal voor het welslagen van een participatieproces. Beschrijf helder wat vastligt en waarover wel en waarover geen participatie plaatsvindt. Het gaat dan om wettelijke en financiële kaders, vaststaand beleid, eerder gemaakte afspraken enzovoorts.

Stap 3 – Formuleer de kaders

Beschrijf helder wat vastligt en waarover wel en niet wordt geparticipeerd: wettelijke en financiële kaders, vaststaand beleid en eerder gemaakte afspraken. Maak ook duidelijk waar wél ruimte voor inbreng is.

Stel jezelf deze vragen:

- Welke wettelijke kaders zijn van toepassing op dit vraagstuk?
- Welke financiële kaders liggen vast (budget en dekking)?
- Welk vaststaand beleid en welke eerder gemaakte afspraken zijn van belang?
- Waarover kan wél en waarover kan niet worden meegedacht?
- Waar zit de ruimte voor invloed van deelnemers?
- Is vooraf helder te communiceren wat vastligt en wat openstaat?

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

Participatie is samenspel. Breng in kaart wie er betrokken zijn, wie geraakt worden en wie nodig zijn voor een goed resultaat. Het gaat om doelgroepen, belangenbehartigers én samenwerkingspartners (zie hoofdstuk 7).

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

Identificeer alle relevante partijen en denk na over hun rol, belang en de relaties tussen hen. Gebruik hiervoor de indeling uit hoofdstuk 7 van dit beleid.

Stel jezelf deze vragen:

- Wie zijn doelgroepen: welke inwoners of groepen wil de gemeente bereiken?
- Wie zijn belangenbehartigers: welke organisaties spreken namens een achterban?
- Wie zijn samenwerkingspartners: wie helpt de gemeente het proces goed te laten landen?
- Wie worden geraakt door het vraagstuk maar melden zich niet vanzelf?
- Wie zijn nodig om een kwalitatief goed plan te maken en te realiseren?

Stap 4 – Breng het samenspel in beeld

- Wie heeft formele bevoegdheden of wettelijke rechten (zoals huurdersorganisaties via de WOHV)?
- Wie bepaalt de agenda – en is dat de gemeente, of kan dat ook anders?
- Hoe verhoudt de participatie zich tot afspraken met andere partijen of overheden?

Stap 5 – Ontwerp de participatieaanpak

Nu de kwestie, centrale vraag, kaders en rollen en verantwoordelijkheden helder zijn, ontwerp je de participatieaanpak. Dit is het concrete plan: wie betrekt u wanneer, waarvoor en hoe? De aanpak verschilt per fase van het beleidsproces.

Stap 5 – Ontwerp de participatieaanpak

Maak een concreet plan voor de uitvoering van de participatie: fasering, werkvormen, communicatie, budget en taakverdeling.

Stel jezelf deze vragen:

- In welke fase van het beleidsproces zitten we (verkenning, ontwerp, vaststelling, uitvoering, evaluatie)?
- Welke ruimte voor beïnvloeding is er in deze fase? Wat ligt er vast – wettelijk, financieel, eerder vastgesteld beleid – en waar kunnen deelnemers daadwerkelijk invloed op uitoefenen?
- Welke combinatie van online en offline vormen past bij de doelgroep?
- Hoe bereiken we groepen die zichzelf niet melden (het stille midden, kwetsbare groepen)?
- Hoe toegankelijk is het proces: taal, tijdstip, locatie, digitale vaardigheden?
- Wat vraagt deelname van betrokkenen – en staat dat in verhouding tot hun belang?
- Wie organiseert de participatie, wie is afzender, wie bewaakt de kwaliteit?
- Welk budget is beschikbaar?
- Is formele inspraak (wettelijk verplicht) van toepassing, en zo ja, hoe verhoudt die zich tot de bredere participatie?

Tip: bewaak de participatiedrukte. Betrek daarbij de Programma adviseur Participatie. Inwoners en organisaties worden vanuit meerdere kanten gevraagd mee te denken. Stem af met collega's welke trajecten tegelijk lopen en voorkom stapeling van participatieverzoeken in hetzelfde gebied of bij dezelfde groepen.

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

Een goed ontworpen participatieproces valt of staat bij de kwaliteit van de uitvoering. Het goede gesprek – open, gelijkwaardig en oprecht – is de kern. Dat vraagt voorbereiding, aandacht tijdens de ontmoeting en zorgvuldige nazorg.

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

Zorg voor een uitvoering die aansluit bij de doelgroepen en de aanpak. Maak van de ontmoeting een echte dialoog, geen afvinkmoment.

Stel jezelf deze vragen:

- Is de uitnodiging persoonlijk, begrijpelijk en uitnodigend – en gebruikt u taal die past bij de doelgroep?

Stap 6 – Voer uit en faciliteer het goede gesprek

- Is de locatie, het tijdstip en de toegankelijkheid goed afgestemd op de deelnemers?
- Is er ruimte voor alle perspectieven, inclusief tegengeluiden en minderheidsstandpunten?
- Worden deelnemers behandeld als gelijkwaardige gesprekspartners?
- Hoe zorgt u dat ook minder mondige deelnemers hun stem kwijt kunnen?
- Wordt vastgelegd wat er is gezegd, en hoe wordt dit gedeeld met deelnemers en collega's?
- Worden deelnemers na afloop geïnformeerd over de volgende stappen?

Pas op voor schijnparticipatie: inloopavonden waar alleen bekende insprekers komen, bijeenkomsten die enkel bevestigen wat al vast staat, of sessies die scherpe gesprekken vermijden. Betere participatie begint met de bereidheid om echt te luisteren en de uitkomst óók te laten beïnvloeden door wat we horen.

Stap 7 – Koppel terug en evalueer

Participatie is pas compleet als de gemeente transparant maakt wat er met de inbreng is gedaan. Terugkoppeling is geen sluitstuk maar een kernonderdeel van het democratisch proces. Leren van het samenspel maakt elk volgend participatietraject beter.

Stap 7 – Koppel terug en evalueer

Informeer deelnemers over hoe hun inbreng is meegewogen. Evalueer het proces en deel de opgedane kennis binnen de organisatie.

Stel jezelf deze vragen:

- Zijn deelnemers tijdig geïnformeerd over wat er met hun inbreng is gedaan?
- Is inzichtelijk gemaakt hoe de inbreng het plan heeft beïnvloed – en waarom soms niet?
- Is er specifiek aandacht voor hoe minderheidsstandpunten zijn meegewogen?
- Is het besluit zuiver en uitlegbaar tot stand gekomen?
- Wat ging er goed in het participatieproces – en wat kan beter?
- Zijn er signalen gemist, of groepen die niet bereikt zijn?
- Wat leren we als organisatie van dit traject – en hoe delen we dat met collega's?
- Zijn de samenwerkingsafspraken (bijv. met Sociaal Werk Oldambt, dorpsbelangen, wijkplatforms) nagekomen?

Binnen 8 weken na afronding van een participatietraject informeert de gemeente betrokken dorpsbelangen, wijkplatforms en andere vaste partners schriftelijk over de uitkomsten en het vervolg.

Toetssteen: het democratisch kompas

Gebruik bij het ontwerpen en evalueren van elk participatieproces de volgende zes democratische waarden als toetssteen. Ze zijn ontleend aan de Provinciale Participatieleidraad en zijn ook voor de gemeente Oldambt richtinggevend.

Waarde	Betekenis voor Oldambt
Inclusie	Hebben alle relevante groepen een stem in het proces? Is er ruimte voor minderheidsbelangen? Worden ook mensen bereikt die zichzelf niet melden?

Waarde	Betekenis voor Oldambt
Transparantie	Is het helder wie, wanneer, waar en hoe er wordt gesproken en besloten? Is de gemeentelijke werkwijze navolgbaar?
Dialoog en besluitvorming	Vindt er een open en toegankelijk gesprek plaats? Is de manier van dialoog, discussie en besluitvorming zuiver?
Zeggenschap	Hoe zijn macht en tegenmacht georganiseerd? Wie bepaalt de agenda? Gaat verantwoordelijkheid samen met zeggenschap?
Efficiency	Weegt de inspanning op tegen de opbrengst – voor inwoners én voor de gemeente? Wordt participatiemoeheid voorkomen?
Democratische vaardigheden	Is iedereen voldoende toegerust om mee te doen en verantwoordelijkheid te dragen? Investeert de gemeente in toegankelijkheid?

Bijlage D – Evaluatie van de Visie op Participatie (2021)

Evaluatie participatie in de praktijk – gemeente Oldambt.

1. Bestuurlijke samenvatting

De gemeente Oldambt heeft de afgelopen jaren actief ingezet op participatie. Deze evaluatie laat zien dat er een sterke basis ligt, maar dat verdere professionalisering noodzakelijk is om participatie consistenter en effectiever te maken.
Participatie wordt gewaardeerd door inwoners, dorpsbelangen en interne organisatie. Tegelijkertijd blijkt uit gesprekken dat de uitvoering nog wisselend is en sterk afhankelijk van project, medewerker en context. Zoals een inwoner het verwoordde: “Het ene moment word je goed meegenomen, het andere moment hoor je pas iets als het al besloten is.”
Deze evaluatie verdiept de bestaande visie met aanvullende thema’s: online participatie, participatie onder de Omgevingswet, maatschappelijke onrust, jongerenparticipatie en de rol van dorpsbelangen en wijkplatforms. De centrale conclusie is dat participatie in Oldambt moet groeien van ‘goed bedoeld’ naar ‘goed georganiseerd’.

2. Aanleiding en werkwijze

Deze evaluatie is gebaseerd op gesprekken met inwoners, dorpsbelangen, wijkplatforms, bestuur en ambtelijke organisatie. De opbrengsten zijn geanalyseerd op terugkerende patronen. Daarbij is specifiek gekeken naar:

- ervaringen van inwoners;
- werking van huidige participatieprocessen;
- rol van samenwerkingspartners;
- kansen voor verbetering.

De citaten in dit document zijn representatief voor bredere signalen uit de gesprekken.

3. Analyse van de huidige participatiepraktijk

Participatie wordt in Oldambt op veel plekken toegepast. Er zijn goede voorbeelden van trajecten waarin inwoners actief meedenken en invloed ervaren.
Tegelijkertijd is er geen eenduidige werkwijze. Dit leidt tot verschillen in kwaliteit en verwachtingen. Een medewerker gaf aan: “Het hangt nu nog te veel af van wie het oppakt.”

Belangrijke knelpunten:

- onduidelijkheid over het doel van participatie;
- beperkte terugkoppeling;
- verschillen in aanpak;
- onvoldoende borging in de organisatie.

Inwoners geven aan dat terugkoppeling vaak ontbreekt: “We denken mee, maar horen daarna niets meer.”

4. Rol van dorpsbelangen en wijkplatforms

Dorpsbelangen en wijkplatforms zijn essentiële partners in participatie. Zij kennen hun dorp of wijk en hebben direct contact met inwoners. Uit de samenwerkingsovereenkomsten blijkt dat zij een rol hebben in:

- signaleren van ontwikkelingen;
- vertegenwoordigen van inwoners;
- meedenken over plannen;
- versterken van sociale samenhang.

In de praktijk zijn er echter knelpunten:

- Wijkplatforms en dorpsbelangen zijn geen democratisch gekozen instituties. Hen inzetten als vertegenwoordiger van hun dorp of wijk kent beperkingen.
- rol en verwachtingen zijn niet altijd duidelijk.
- betrokkenheid komt soms te laat.
- terugkoppeling vanuit de gemeente is onvoldoende.
- De bezetting van met name wijkplatforms is een aandachtspunt.

5. Jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie staat nog in de kinderschoenen, terwijl de bereidheid om mee te denken aanwezig is. Er is een kinderburgemeester met daaromheen een team van kinderen dat meedenkt. De inbedding daarvan is nog niet structureel en vanzelfsprekend. Rondom jongeren van het middelbaar onderwijs of MBO zijn geen structurele manieren ingebed om hen te betrekken. Uit de gesprekken blijkt, dat bij alle groepen kinderen en jongeren weinig kennis is van hoe de gemeente werkt en hoe zij invloed uit zouden kunnen oefenen.

Belangrijke aandachtspunten:

- gebruik van passende werkvormen (kort, visueel, digitaal), aansluitend bij de leeftijd en opleidingsniveau.
- zo laagdrempelig mogelijk, aansluiten bij al bestaande structuren (scholen, jongerencentra, sportverenigingen etc).
- zichtbare resultaten van participatie.

Jongerenparticipatie vraagt om structurele inbedding, bijvoorbeeld via steviger inbedding van de kinderburgemeester, de opzet van jongerenpanels of themagerichte trajecten, in samenwerking met scholen en organisaties die met jongeren werken. Samenwerking met een gespecialiseerde partij in jongerenparticipatie verdient aanbeveling.

6. Online participatie

Online participatie biedt kansen om meer inwoners te bereiken, met name nu lastig te bereiken inwoners, jongeren en werkenden. Het is belangrijk om online participatie te combineren met fysieke vormen (blended participatie).

Randvoorwaarden:

- digitale toegankelijkheid voor iedereen.
- bescherming van persoonsgegevens.
- duidelijke communicatie en moderatie.

Online participatie mag niet leiden tot uitsluiting van inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

In het verleden heeft de gemeente Oldambt met wisselend succes geëxperimenteerd met het platform “stem van Groningen”. Na een evaluatie daarvan is besloten om te stoppen met dit platform en te werken met zogenaamde “flitspeilingen”. Momenteel wordt op provinciaal niveau onderzocht of gezamenlijke inkoop van een online participatieplatform door diverse Groningse gemeenten kansrijk is.

Daarnaast is het aan te bevelen om een regulier laagdrempelig communicatiemoment in te richten. Bijvoorbeeld met een online nieuwsbrief of een advertentie in het Streekblad. Wekelijks terugkerende momenten waarin proactief door de gemeente wordt gecommuniceerd naar een grote doelgroep.

7. Participatie onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet wordt van initiatiefnemers verwacht dat zij participatie organiseren bij ruimtelijke plannen. Omdat sommige ontwikkelingen in de fysieke ruimte impactvol zijn, kan er onrust ontstaan in dorpen of wijken als deze participatie niet goed wordt vormgegeven. Het verdient aanbeveling om vanuit de gemeente Oldambt richtlijnen te ontwikkelen op basis waarvan initiatiefnemers participatie kunnen vormgeven en uitvoeren. Deze richtlijnen kunnen wettelijk gezien nooit dwingend zijn.

Wat wel kan:

- duidelijke richtlijnen geven;
- formats te bieden voor participatieverslagen;

Het is belangrijk dat de gemeente grip houdt zonder de verantwoordelijkheid volledig over te nemen.

8. Maatschappelijke onrust

Maatschappelijke onrust ontstaat vaak rondom kwesties die politiek gevoelig liggen. Bijvoorbeeld rondom onderwerpen als vluchtelingenopvang, energietransitie, mijnbouw (zout- of gaswinning) of ontwikkelingen in de fysieke ruimte. Maatschappelijke onrust ontstaat niet plotseling, maar ontwikkelt zich vanuit onderliggende dynamieken in de samenleving.

Drie belangrijke factoren spelen hierin een rol:

- Gebrek aan grip
  Inwoners ervaren onvoldoende invloed op hun leefomgeving of op besluiten die hen raken. Dit leidt tot gevoelens van onzekerheid en machteloosheid.
- Ervaren oneerlijkheid
  Inwoners hebben het gevoel niet serieus genomen te worden of structureel achtergesteld te zijn. Het gaat hierbij om ervaren rechtvaardigheid en erkenning.
- Verruwing van de samenleving
  Er is sprake van toenemende verharding in het publieke debat en in de omgang met de overheid.

Deze factoren leiden tot gevoelens van onbehagen. Het is daarom belangrijk om niet alleen te reageren op standpunten, maar juist te kijken naar onderliggende emoties en behoeften.

Een passend handelingskader bestaat uit:

1. signaleren
2. duiden
3. handelen
4. evalueren

Voor de gemeente betekent dit:

- vroegtijdig signaleren via netwerken en partners, met een duidelijke rol voor gebiedsregisseurs, dorpsbelangen en wijkplatforms.
- aandacht voor emoties en behoeften van inwoners.
- duidelijke en transparante communicatie.
- waar nodig begrenzen van gedrag.

Maatschappelijke onrust vraagt om een integrale aanpak, waarbij verschillende domeinen binnen de gemeente samenwerken.

9. Conclusies

De gemeente Oldambt heeft een sterke basis voor participatie, maar moet stappen zetten richting meer structuur en consistentie. Participatie moet duidelijker worden georganiseerd, met heldere rolverdeling in de gemeentelijke organisatie (raad, college, ambtelijke organisatie), verwachtingen van deelnemers en gemeente over en weer, en betere terugkoppeling van resultaten.
De samenwerking met inwoners en partners kan hiermee verder worden versterkt.

10. Aanbevelingen

- stel duidelijke participatiekaders vast.
- zorg voor structurele terugkoppeling.
- versterk samenwerking met dorpsbelangen en wijkplatforms.
- structureer jongerenparticipatie.
- ontwikkel beleid voor online participatie.
- geef duidelijke invulling aan participatie onder de Omgevingswet.
- ontwikkel een handelingskader voor maatschappelijke onrust.

Participatieverordening gemeente Oldambt 2026

De raad van de gemeente Oldambt;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 1 september 2026 (zaaknummer 54368-2026);

gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

gezien het advies van de Participatieraad Oldambt en de raadscommissie;

overwegende dat:
- per 1 januari 2025 de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking is getreden, op grond waarvan de gemeenteraad vóór 1 januari 2027 een participatieverordening dient vast te stellen;
- de raad op 7 oktober 2026 het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030 heeft vastgesteld als kaderstellend beleid voor de uitvoering van deze verordening;
- de gemeente Oldambt waarde hecht aan het vroegtijdig en serieus betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, en aan het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving;
- de gemeente daarom zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie, waaronder het uitdaagrecht, in deze verordening regelt;

B E S L U I T:

vast te stellen de *Participatieverordening gemeente Oldambt 2026*

luidende als volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. beleid: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;
b. bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is; afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;
c. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt;
d. inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening over beleid te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
e. inwoners: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
f. inwonersparticipatie: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
g. maatschappelijke partijen: verenigingen, stichtingen, buurtcomités, dorpsbelangen, wijkplatforms, huurdersorganisaties, sociale ondernemingen en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente Oldambt;
h. ondernemers: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente Oldambt zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten;
i. overheidsparticipatie: op initiatief van inwoners en/of maatschappelijke partijen betrekken van de gemeente bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, daaronder ook het uitdaagrecht begrepen;
j. participatie: de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners, ondernemers of maatschappelijke partijen, in welke vorm dan ook, daaronder zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie begrepen;

k. participatiebeleid: het door de gemeenteraad vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030, met daarin de visie, uitgangspunten, doelgroepenaanpak en processtappen voor participatie in de gemeente Oldambt;
l. uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2. Kaders en uitgangspunten

Artikel 2. Doelstelling
Het doel van deze verordening is:
a. duidelijkheid te geven over het proces van participatie en de voorwaarden waaronder toepassing van het uitdaagrecht mogelijk is;
b. de samenwerking tussen een bestuursorgaan enerzijds en inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen anderzijds te versterken;
c. de kwaliteit en het draagvlak van besluitvorming in de gemeente Oldambt te vergroten;
d. het vertrouwen tussen inwoners en gemeente te versterken en de lokale democratie te vitaliseren;
e. de sociale samenhang en veerkracht binnen de gemeente Oldambt te versterken.

Artikel 3. Reikwijdte
1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid, taken en bevoegdheden of participatie wordt toegepast, met inachtneming van het participatiebeleid.
2. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.
3. Er vindt geen participatie plaats als:
    a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    b. participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
    c. de uitkomst van participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
    d. de verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
    e. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
    f. het om interne organisatorische aangelegenheden van de gemeente gaat;
    g. het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat.
4. Het bestuursorgaan onderbouwt een beroep op een van de gronden in het derde lid schriftelijk en maakt deze onderbouwing openbaar.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan
Het bestuursorgaan zorgt ervoor dat:
a. inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen tijdig worden betrokken en voldoende tijd krijgen om feedback te geven, waarbij een reactietermijn van ten minste vier weken geldt; het bestuursorgaan kan hiervan gemotiveerd afwijken als de aard of de spoedeisendheid van de kwestie daartoe noodzaakt en maakt die motivering openbaar;
b. inzichtelijk is hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;
c. de voor het proces van participatie benodigde stukken openbaar en toegankelijk zijn, in begrijpelijke taal (taalniveau B1);
d. tijdens het proces van participatie inzichtelijk is wat de stand van zaken is;
e. het proces van participatie zorgvuldig verloopt en dat actief wordt gestreefd naar representatieve deelname, waaronder het bereiken van doelgroepen die zichzelf niet vanzelf melden;
f. duidelijk is waar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen terecht kunnen met vragen of klachten over het proces van participatie; hiervoor is binnen de gemeentelijke organisatie een programma-adviseur Participatie aangewezen als contactpersoon;

g. na afloop kenbaar is hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming. Terugkoppeling aan deelnemers vindt zo spoedig mogelijk plaats, doch uiterlijk binnen acht weken na afronding van het traject.

Artikel 5. Participatiejaarverslag

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in het jaarverslag op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening en legt deze paragraaf ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor.
2. In de paragraaf in het jaarverslag gaat het college in op:
    a. de wijze waarop participatieprocessen zijn georganiseerd;
    b. de rolinvulling door de gemeenteraad en het college;
    c. de gebruikte instrumenten, resultaten en kosten van de participatieprocessen;
    d. de mate waarin doelgroepen zoals jongeren, het stille midden en inwoners in kwetsbare posities zijn bereikt;
    e. de mate waarin de terugkoppelingstermijn uit artikel 4, onderdeel g, is nagekomen;
    f. de belangrijkste ervaringen en de aanbevelingen die hieruit voortvloeien.

Hoofdstuk 3. Inwonersparticipatie

Artikel 6. Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, aan de hand van het door de gemeenteraad vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030, een plan met het proces en de planning van de inwonersparticipatie op en maakt dit binnen twee weken na vaststelling openbaar.
2. Het plan bevat in elk geval:
    a. een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt, met vermelding van de kwestie, de centrale vraag en de geldende kaders zoals beschreven in het participatiebeleid;
    b. het oogmerk van het proces waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
        i. kwaliteit of effectiviteit van het beleid verbeteren;
        ii. draagvlak voor het beleid vergroten;
        iii. zorgen voor betere besluiten, vaardigheden of financiële voordelen;
        iv. democratische rechten en actief burgerschap bevorderen;
        v. zeggenschap en medeverantwoordelijkheid creëren;
        vi. democratische legitimiteit of overbrugging van de politieke kloof nastreven;
        vii. een combinatie van deze oogmerken.
    c. de vorm van participatie, aansluitend bij de participatieladder van ProDemos zoals verankerd in het participatiebeleid, waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
        i. informeren: inwoners en maatschappelijke partijen krijgen informatie;
        ii. raadplegen of inspraak: inwoners en maatschappelijke partijen kunnen hun mening geven;
        iii. adviseren: het bestuursorgaan gaat in gesprek met inwoners en maatschappelijke partijen en betrekt hun adviezen bij het nemen van het besluit;
        iv. coproduceren: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen een plan en besluit daarover;
        v. meebeslissen: inwoners en maatschappelijke partijen nemen zelf beslissingen binnen door het bestuursorgaan gestelde kaders;
        vi. een combinatie van deze vormen.
    d. informatie over de procedure en de planning van het proces, waarbij in elk geval aandacht is voor de te betrekken doelgroepen, belangenbehartigers en samenwerkingspartners zoals beschreven in het participatiebeleid, de wijze waarop deze worden benaderd, de informatievoorziening aan die doelgroepen gedurende en na afloop van het proces, en de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming over het beleid;
    e. de wijze waarop wordt omgegaan met representativiteit en met het bereiken van doelgroepen die zichzelf niet vanzelf melden, waaronder jongeren, het stille midden, huurders en inwoners in een kwetsbare positie.

3. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
4. Het bestuursorgaan stemt bij het opstellen van het plan af met de programma-adviseur Participatie, mede ter voorkoming van onevenredige stapeling van participatietrajecten in hetzelfde gebied of bij dezelfde doelgroepen.

Artikel 7. Dorp- en wijkagenda's

1. Het college stelt, in samenwerking met dorpen en wijken, dorp- en wijkagenda's vast. In de dorp- en wijkagenda's worden de lokale prioriteiten vastgelegd en vertaald naar gemeentelijk beleid en uitvoering.
2. Het participatieve proces voor de totstandkoming van dorp- en wijkagenda's verloopt overeenkomstig de bepalingen van deze verordening en het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. Het college zorgt daarbij voor heldere afwegingskaders en een zorgvuldige terugkoppeling aan betrokken inwoners en maatschappelijke partijen.
3. Het college draagt zorg voor de integratie van de dorp- en wijkagenda's in de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

Artikel 8. Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Artikel 9. Ondersteuning participatie

1. Het college zorgt voor ondersteuning van degene die aan een proces van participatie wil deelnemen of een verzoek om overheidsparticipatie wil indienen of heeft ingediend.
2. Het college zorgt dat er in de buurt op een laagdrempelige manier om deze ondersteuning kan worden gevraagd, onder meer via de gebiedsregisseurs.
3. Ter uitvoering van het eerste lid zorgt het college in elk geval voor:
    a. een herkenbaar digitaal en fysiek aanspreekpunt voor vragen over participatie;
    b. communicatie in begrijpelijke taal (taalniveau B1) en waar nodig aangepaste of meertalige informatie;
    c. een toegankelijk stappenplan voor initiatiefnemers, zoals opgenomen in Bijlage A van het participatiebeleid;
    d. het vastleggen van de werkwijze uit het participatiebeleid en de participatieverordening in werkprocessen.

Hoofdstuk 4. Aanvullende bepalingen inwonersparticipatie

Artikel 10. Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag op en maakt dit binnen een maand openbaar.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
    a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd, waaronder de werkvormen en de groepen die zijn betrokken;
    b. de uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht, waaronder nadrukkelijk minderheidsstandpunten;
    c. een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten waarbij is aangegeven hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast, en waarom bepaalde inbreng niet of gedeeltelijk is overgenomen;
    d. een evaluatie van het proces dat is gevolgd, met aandacht voor de mate waarin representativiteit is bereikt en de mate waarin de terugkoppelingstermijn van acht weken is gehaald.
3. Het bestuursorgaan informeert deelnemers zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na afloop van het participatietraject schriftelijk over de uitkomsten en stuurt hen het eindverslag toe of wijst hen de vindplaats daarvan aan.

4. Als het college op grond van artikel 6, derde lid, het plan voor de inwonersparticipatie heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

Hoofdstuk 5. Aanvullende bepalingen overheidsparticipatie

Artikel 11. Verzoek om overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheidsparticipatie indienen.
2. Het verzoek bevat:
    a. een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
    b. de reden dat de indiener het verzoek indient;
    c. het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener is;
    b. welke kosten of middelen er volgens de indiener aan het verzoek verbonden zijn;
    c. bij een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht: hoe de indiener de kwaliteit, continuïteit en uitvoering van de taak wil waarborgen, en hoe het draagvlak in de omgeving is georganiseerd.
4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen en gaat zo nodig met de indiener in gesprek.

Artikel 12. Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie

Het college zorgt voor ondersteuning van degene die een verzoek om overheidsparticipatie wil indienen of heeft ingediend, onder meer via de gebiedsregisseurs en de programma-adviseur Participatie.

Artikel 13. Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van overheidsparticipatie verzet; dit is in elk geval het geval bij:
        i. vergunningverlening, toezicht en handhaving;
        ii. taken in het domein van openbare orde en veiligheid;
        iii. belastingen en uitkeringen;
        iv. besluiten die een politieke afweging vragen;
        v. taken waarbij persoonsgegevens als bedoeld in de Algemene verordening gegevensbescherming worden verwerkt op een wijze die zich niet leent voor overdracht;
        vi. grootschalige infrastructurele projecten.
    b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid, de betreffende dorp- of wijkagenda of het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030;
    c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 11, tweede en derde lid, gestelde eisen.
4. Het bestuursorgaan kan een verzoek om overheidsparticipatie afwijzen als:
    a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de overheidsparticipatie niet beter wordt uitgevoerd of dat de kosten onevenredig hoger zijn;
    b. de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt;
    c. de financiële of juridische risico's voor de gemeente onevenredig zijn;

d. onvoldoende draagvlak in de directe omgeving aannemelijk is gemaakt.

5. Het bestuursorgaan reageert zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met ten hoogste vier weken verdagen en stelt de indiener hiervan schriftelijk in kennis.
6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing binnen twee weken openbaar.

Artikel 14. Uitvoering overheidsparticipatie
Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, maakt het met de indiener schriftelijke afspraken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie, daaronder bij het uitdaagrecht begrepen de uitvoering van de taak;
b. het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;
c. het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces;
d. de waarborging van kwaliteit, continuïteit en toezicht, waarbij de gemeente eindverantwoordelijk blijft;
e. de wijze waarop met risico's en aansprakelijkheid wordt omgegaan;
f. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie;
g. de evaluatie van de overheidsparticipatie.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 15. Nadere regels college
Het college kan over inwonersparticipatie en overheidsparticipatie nadere regels vaststellen.

Artikel 16. Hardheidsclausule
Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening, voor zover toepassing daarvan zou leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 17. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Inspraakverordening gemeente Oldambt wordt ingetrokken.
2. De Inspraakverordening gemeente Oldambt blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.
3. De Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 blijft onverkort van kracht voor de taakuitoefening van de Participatieraad in het sociaal domein, naast het bepaalde in deze verordening.

Artikel 18. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening gemeente Oldambt 2026.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oldambt van 7 oktober 2026

De griffier,	De voorzitter,
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Toelichting

Algemeen deel

Aanleiding
Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden (Stb. 2024, 203). Deze wet beoogt het draagvlak voor het beleid van gemeenten, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Gemeenten moeten op grond van deze wet inwoners niet meer alleen bij de voorbereiding van beleid betrekken, maar ook bij de uitvoering en evaluatie. Bovendien moeten gemeenten hun inspraakverordening vóór 1 januari 2027 vervangen door een participatieverordening waarin ook het uitdaagrecht is geregeld.
Voor de gemeente Oldambt vormt deze verordening de juridische verankering van het eerder vastgestelde Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. Waar het participatiebeleid de visie, uitgangspunten en werkwijze beschrijft, legt deze verordening de spelregels en procedurele waarborgen vast.

Keuze voor variant 2 van het VNG-model
De gemeente Oldambt heeft bewust gekozen voor variant 2 van de VNG-modelverordening: inwonersparticipatie en overheidsparticipatie. Deze variant doet recht aan de visie uit het participatiebeleid dat participatie zowel door de gemeente (inwonersparticipatie) als door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen zelf (overheidsparticipatie, waaronder het uitdaagrecht) wordt vormgegeven. De samenwerking tussen gemeente en samenleving staat voorop.

Verhouding tot het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030
De verordening en het participatiebeleid vormen samen het kader voor participatie in Oldambt. De verordening bevat de juridisch bindende spelregels; het participatiebeleid bevat de inhoudelijke visie, de uitwerking van de participatieladder, de doelgroepenaanpak (waaronder kinderen, jongeren, het stille midden, huurdersorganisaties), de rol van dorpsbelangen en wijkplatforms, de processtappen, en de omgang met maatschappelijke onrust. In de verordening wordt op verschillende plaatsen naar het participatiebeleid verwezen, zodat de samenhang tussen beide documenten wordt geborgd.

Verhouding tot de Omgevingswet
De Omgevingswet kent eigen regels voor participatie, met name bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. Daarbij is de initiatiefnemer — en niet het bestuursorgaan — aan zet. Voor die gevallen leent de verordening zich niet. Bij de kerninstrumenten omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's wordt deze verordening wel zoveel mogelijk toegepast (artikel 3, tweede lid). Voor initiatiefnemers biedt het participatiebeleid (Bijlage A, Oldambtster leidraad) een negen-stappenplan. Voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten hanteert de gemeente de Think-consistent tool en is door de raad een lijst van gevallen met verplichte participatie vastgesteld (hoofdstuk 6 van het participatiebeleid).

Verhouding tot de Participatieraad
De Participatieraad Oldambt is een wettelijk adviesorgaan voor het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet), ingesteld bij Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022. Deze participatieverordening laat die verordening onverlet (artikel 17, derde lid). De Participatieraad en de brede burgerparticipatie die deze verordening regelt, werken naast en met elkaar: de Participatieraad adviseert formeel vanuit het perspectief van gebruikers van gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein, terwijl deze verordening de bredere betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij alle beleidsterreinen regelt.

Aansprakelijkheid en aanbesteding
Bij toepassing van het uitdaagrecht blijft het aanbestedingsrecht onverkort van kracht. Artikel 13, vierde lid, voorziet in afwijzing als de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde uitkomt. Daarnaast heeft de gemeente in bepaalde gevallen een risicoaansprakelijkheid die niet kan worden overgedragen.

Artikel 14, onderdelen d en e, verplicht het bestuursorgaan om hierover concrete afspraken te maken met de indiener.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Definities
De definities sluiten aan bij het VNG-model. Aanvullend is de definitie van 'participatiebeleid' opgenomen, om de relatie met het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030 juridisch te verankeren. Onder 'maatschappelijke partijen' zijn expliciet dorpsbelangen, wijkplatforms en huurdersorganisaties genoemd, gezien hun belangrijke rol in de Oldambtster participatiepraktijk. De definitie van 'inwonersparticipatie' omvat zowel inwoners, ondernemers als maatschappelijke partijen, overeenkomstig de reikwijdte van het participatiebeleid.

Artikel 2. Doelstelling
De doelstellingen zijn ontleend aan het participatiebeleid: versterking van samenwerking, kwaliteit en draagvlak, vertrouwen in de lokale democratie, en sociale samenhang. Deze doelen fungeren als toetssteen bij de uitvoering.

Artikel 3. Reikwijdte
De reikwijdte volgt het VNG-model. In lijn met het participatiebeleid is de lijst van uitzonderingen expliciet opgenomen. Het vierde lid verplicht het bestuursorgaan een beroep op een uitzondering schriftelijk te onderbouwen en openbaar te maken; dit past bij de Oldambtster keuze voor transparantie en eerlijke verwachtingen.

Artikel 4. Zorgplicht bestuursorgaan
Dit artikel verankert de kernwaarden uit het participatiebeleid: tijdigheid, transparantie, begrijpelijke taal (B1-niveau), representativiteit, toegankelijkheid en terugkoppeling. In onderdeel a is de reactietermijn voor inwoners bepaald op ten minste vier weken. De in eerdere versies opgenomen termijn van één week is naar aanleiding van de consultatie losgelaten: die termijn werd als onevenwichtig ervaren ten opzichte van de acht weken die voor terugkoppeling gelden en bood in de praktijk te weinig ruimte voor een zorgvuldige reactie, zeker voor vrijwilligersorganisaties, dorpsbelangen en wijkplatforms die eerst hun achterban moeten raadplegen. Beide termijnen hebben overigens een verschillend karakter: vier weken is een ondergrens voor de inbreng van inwoners, acht weken is een uiterste termijn waarbinnen het bestuursorgaan – zo spoedig mogelijk – terugkoppelt. Afwijken van de vier weken kan alleen gemotiveerd en openbaar, bijvoorbeeld bij spoedeisendheid; bij inspraak op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geldt de wettelijke termijn van zes weken. De terugkoppelingstermijn (zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken) — uit het participatiebeleid als het meest genoemde verbeterpunt geïdentificeerd — is in onderdeel g juridisch verankerd. Onderdeel f wijst de programma-adviseur Participatie aan als vast contactpunt, in lijn met de organisatorische borging in hoofdstuk 11 van het participatiebeleid.

Artikel 5. Participatiejaarverslag
De gemeenteraad stuurt via de begroting en het jaarverslag op participatie. De paragraaf in het jaarverslag bevat expliciet de mate waarin doelgroepen zoals jongeren en het stille midden zijn bereikt (onderdeel d) en de mate waarin de terugkoppelingstermijn is gehaald (onderdeel e). Dit sluit aan bij de evaluatie-aanpak in hoofdstuk 10 van het participatiebeleid.

Artikel 6. Plan voor inwonersparticipatie
Het participatieplan moet in lijn zijn met het Participatiebeleid gemeente Oldambt 2026–2030. De participatieladder van ProDemos (informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen) — de door de raad al in 2021 vastgestelde ladder — is als leidraad voor de keuze van de participatievorm opgenomen. Het vierde lid introduceert de afstemming met de programma-adviseur Participatie om stapeling van participatietrajecten te voorkomen, in lijn met de aanbeveling in Bijlage C van het participatiebeleid (Tip bij processtap 5).

Artikel 7. Dorp- en wijkagenda’s
Dit artikel geeft uitvoering aan het collegebesluit (programmaplan Gebiedsgericht Werken en Participatie) om de dorp- en wijkagenda’s onderdeel te laten zijn van de participatieverordening. Het vaststellen van dorp- en wijkagenda’s is een participatief proces waarbij zowel het college als dorpen en wijken een rol

spelen. Het eerste lid verankert de gezamenlijke totstandkoming. Het tweede lid borgt dat dit proces in lijn is met de verordening en het participatiebeleid en dat heldere afwegingskaders worden geboden. Het derde lid verplicht het college de agenda's te integreren in de gemeentelijke planning- en controlcyclus, zodat de uitkomsten ook bestuurlijk worden verankerd.

Artikel 8. Inspraak
Standaardbepaling uit het VNG-model. Inspraak verloopt in beginsel volgens afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 9. Ondersteuning participatie
Laagdrempelige ondersteuning wordt georganiseerd via de gebiedsregisseurs en de programma-adviseur Participatie. Het derde lid maakt de ondersteuning concreet: een herkenbaar aanspreekpunt, communicatie op B1-niveau en een toegankelijk stappenplan.

Artikel 10. Eindverslag inwonersparticipatie
Naast de standaardelementen uit het VNG-model is expliciet vastgelegd dat minderheidsstandpunten een plaats krijgen (lid 2, onderdeel b), dat bij het niet overnemen van inbreng een onderbouwing wordt gegeven (onderdeel c), en dat representativiteit en terugkoppelingstijd onderdeel van de proces-evaluatie zijn (onderdeel d). Het derde lid verankert de terugkoppelingstermijn (zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken) — een van de verbeterpunten uit het participatiebeleid.

Artikel 11. Verzoek om overheidsparticipatie
Verzoeken worden centraal bij het college ingediend om een laagdrempelig en uniform ingangspunt te borgen. Het derde lid, onderdeel c, stelt aanvullende eisen bij het uitdaagrecht: kwaliteit, continuïteit en draagvlak, aansluitend bij de beoordelingscriteria uit hoofdstuk 6 van het participatiebeleid.

Artikel 12. Ondersteuning indiener verzoek overheidsparticipatie
De gemeente biedt actieve ondersteuning bij het indienen en voorbereiden van verzoeken. Dit past bij de keuze in het participatiebeleid om initiatiefnemers niet aan hun lot over te laten, maar een regierol te voeren.

Artikel 13. Beoordeling verzoek overheidsparticipatie
De imperatieve afwijzingsgronden in het derde lid, onderdeel a, sluiten één-op-één aan bij de lijst 'Wat kan níet?' uit hoofdstuk 6 van het participatiebeleid: vergunningverlening, toezicht, handhaving, openbare orde en veiligheid, belastingen en uitkeringen, politiek gevoelige afwegingen, taken met gevoelige persoonsgegevens en grote infrastructurele projecten. Het vierde lid biedt het bestuursorgaan discretionaire ruimte voor afwijzing, onder meer bij onevenredige financiële of juridische risico's (onderdeel c) of onvoldoende aannemelijk gemaakt draagvlak (onderdeel d). De beslistermijn is gesteld op zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken, met verdaging van ten hoogste vier weken, om recht te doen aan de zorgvuldigheid die het uitdaagrecht vraagt.

Artikel 14. Uitvoering overheidsparticipatie
Bij toewijzing worden schriftelijke afspraken gemaakt. Onderdeel d legt vast dat de gemeente eindverantwoordelijk blijft — een harde randvoorwaarde uit het participatiebeleid. Onderdeel e regelt expliciet de omgang met risico's en aansprakelijkheid, gezien de niet-overdraagbare risicoaansprakelijkheid van de gemeente in bepaalde situaties.

Artikel 15. Nadere regels college
Het college kan via nadere regels onderdelen van de verordening uitwerken, bijvoorbeeld het formulier voor het uitdaagrechtverzoek of de concrete werkwijze voor het eindverslag.

Artikel 16. Hardheidsclausule
Standaardbepaling voor maatwerk in uitzonderlijke gevallen.

Artikel 17. Intrekking oude verordening en overgangsrecht
Met deze verordening wordt de Inspraakverordening gemeente Oldambt ingetrokken, met overgangsrecht voor lopende procedures. Het derde lid borgt dat de Verordening participatieraad gemeente Oldambt 2022 onverkort van kracht blijft; de Participatieraad behoudt zijn specifieke positie als wettelijk adviesorgaan in het sociaal domein.

Artikel 18. Inwerkingtreding en citeertitel
De verordening treedt in werking op 1 januari 2027, de uiterste datum die de Wet versterking participatie op decentraal niveau voorschrijft.

Raadsvergadering

Dossiernummer	3109
Extern Zaak ID	1895ESUITE816632026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.a
Titel	Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (81663-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11a Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt.
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	

PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt.
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven.
3. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: fractieondersteuner Gündogan.

Toelichting
Het besluit is mondeling geamendeerd, waarbij besluitpunt 3 is toegevoegd.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Diverse benoemingen
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	N.v.t.
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	81663-2026
Steller	Jelte van der Meer
Medeverantwoordelijke(n)	N.v.t.
Portefeuillehouder(s)	N.v.t.

INLEIDING

Op 24 juni 2026 zijn diverse personen benoemd in verschillende commissies en functies. Door wisselingen in verschillende fracties zijn nieuwe vacatures ontstaan in de vertrouwenscommissie en in de raadswerkgroep Nij Begun. Het is nodig om deze vacatures opnieuw te vervullen.

In dit voorstel leest u het advies.

BEOOGD EFFECT

De ontstane vacatures in de vertrouwenscommissie en de raadswerkgroep Nij Begun zijn per 7 oktober 2026 vervuld.

BESLISPUNTEN

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt.
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven.

ARGUMENTEN

1.1 De vacatures moeten worden vervuld zodat de werkzaamheden door kunnen gaan.

2.1 Voor de verschillende functies hebben de genoemde kandidaten zich aangemeld.

FINANCIËN

N.v.t.

BIJLAGEN
Geen.

Winschoten, 24 september 2026

De griffier en de voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		81663-2026
Onderwerp Diverse benoemingen		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de griffier en de voorzitter van de raad van 24 september 2026

Besluit:

1. Te benoemen als lid van de vertrouwenscommissie: raadslid Bolt.
2. Te benoemen als lid van de raadswerkgroep Nij Begun: raadslid Boven.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2993
Extern Zaak ID	1895ESUITE402522026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.b
Titel	Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (40252-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11b Raadsvoorstel inzake Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid
11b.1 Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke	

Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	40252-2026
Steller	Tineke Arends
Medeverantwoordelijke(n)	nvt
Portefeuillehouder(s)	Erich Wünker

Inleiding

Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht de gemeente om jaarlijks te onderzoeken of we geld en middelen goed gebruiken en of de doelen zijn gesteld bereiken. Deze onderzoeken geven inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van handelen. Zo ondersteunen ze goed bestuur en helpen ze de organisatie continu te verbeteren.

De huidige regels, vastgelegd in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, stammen uit 2010. De afgelopen jaren zijn deze onderzoeken niet of niet structureel uitgevoerd. Dit kwam onder andere door de organisatieontwikkeling, beperkte capaciteit en doordat de organisatie via andere instrumenten voldoende zicht had op de uitvoering en resultaten. De Rekenkamer heeft er in haar jaarverslag op gewezen dat de verplichte onderzoeken niet hebben plaatsgevonden. Wij vinden het belangrijk om deze onderzoeken weer structureel op te pakken. Daarmee blijven we werken aan verbetering van onze dienstverlening en leggen we verantwoording af aan uw raad.
Wij stellen voor de verordening te actualiseren, zodat vanaf 2027 weer jaarlijks onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid worden uitgevoerd. In dit voorstel lichten wij dit nader toe.

Beoogd effect

Vanaf 2027 voeren we elk jaar onderzoeken uit naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van ons bestuur. Elk onderdeel van onze organisatie en elk programma in de begroting wordt dan minimaal eens in de acht jaar onderzocht.

Beslispunten

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

.Argumenten

1.1 Jaarlijkse onderzoeken zorgen voor een beter bestuur
Door elk jaar te onderzoeken of we ons werk goed doen, blijven we scherp. We zien sneller waar we kunnen verbeteren en kunnen daarmee aan de slag.

1.2 De aanpassingen sluiten aan bij de Gemeentewet
Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht ons om deze onderzoeken uit te voeren. Door de verordening aan te passen, voldoen we aan deze wettelijke verplichting.

1.3 De aanpassingen zijn redactioneel
Er zijn geen inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd in de verordening, de verordening heeft alleen een redactionele update gekregen.

2.1 Per 1 januari is een helder startmoment en sluit aan bij de reguliere P&C-cyclus
Door de verordening per 1 januari 2026 in werking te laten treden, wordt aangesloten bij de reguliere planning- en controlcyclus en ontstaat een helder startmoment voor de toepassing van de nieuwe bepalingen.

3.1 De huidige verordening is verouderd
De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid dateert van 1 januari 2010. Het in stand houden van de oude verordening naast de nieuwe verordening is niet wenselijk.

Kanttekeningen

1.1 Het uitvoeren van de onderzoeken vraagt extra tijd en capaciteit
Het kost tijd om elk jaar onderzoeken uit te voeren en verslag te doen. Dit kan druk leggen op onze medewerkers.

We kunnen de onderzoeken stapsgewijs oppakken, zodat de belasting voor medewerkers beperkt blijft. Daarnaast kunnen we bestaande processen en rapportages gebruiken om de onderzoeken efficiënter uit te voeren. Zo hoeven we niet alles opnieuw uit te zoeken. Ook betrekken we medewerkers bij het opstellen van het onderzoekplan, zodat zij weten wat er van hen wordt verwacht. Tot slot zorgen we voor duidelijke afspraken over wie wat doet, zodat de werkdruk eerlijk wordt verdeeld.

1.2 Niet alle onderdelen van de organisatie hoeven elk jaar onderzocht te worden
Sommige onderdelen van onze organisatie functioneren al goed. Het is niet nodig om deze elk jaar opnieuw te onderzoeken.

De verordening schrijft voor dat elk onderdeel minimaal eens in de acht jaar wordt onderzocht. Zo voorkomen we dat we onnodig tijd besteden aan onderdelen die al goed werken. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat elk onderdeel uiteindelijk aan bod komt. Dit geeft ons de ruimte om ons te richten op de onderdelen die het meeste aandacht nodig hebben. Bovendien kunnen we tussentijds kleinere evaluaties doen als dat nodig is.

1.3 De onderzoeken leveren niet altijd direct zichtbare verbeteringen op
Soms laten onderzoeken zien dat alles al goed gaat. Dan lijkt het alsof de onderzoeken geen nut hebben.

Ook als een onderzoek geen directe verbeterpunten oplevert, is het waardevol. Het bevestigt namelijk dat we ons werk goed doen. Dit geeft ons en u vertrouwen in onze aanpak. Daarnaast helpen de

onderzoeken ons om trends en patronen te herkennen. Zo kunnen we tijdig inspelen op veranderingen. Ook zorgen de onderzoeken ervoor dat we blijven nadenken over hoe we ons werk kunnen verbeteren. Dit voorkomt dat we stilstand krijgen. Tot slot is het belangrijk om te laten zien dat we transparant en verantwoordelijk omgaan met ons werk. Dit versterkt het vertrouwen van inwoners in ons bestuur.

Financiën

Voor de uitvoering van de onderzoeken zijn geen extra kosten begroot. We gebruiken bestaande capaciteit en middelen binnen onze organisatie. Wel vragen de onderzoeken tijd van onze medewerkers. Deze tijd nemen we op in de reguliere planning.

Communicatie

De verordening wordt gepubliceerd op overheid.nl. Dit doen we na de raadsvergadering van 7 oktober 2026

Vervolg

Na de vaststelling van de aangepaste verordening werken we aan een onderzoeksplan voor 2027. Dit plan leggen we voor 1 december 2026 aan u voor. In het plan staan de onderzoeken die we in 2027 willen uitvoeren. Na uw goedkeuring starten we met de uitvoering van de onderzoeken volgens het plan.

Bijlage(n)

1. Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt

Winschoten, 18 augustus 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema	Cora-Yfke Sikkema
Secretaris	Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		40252-2026

Onderwerp

Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 augustus 2026 en gelet op artikel 213a van de gemeentewet

Besluit

1. Een aantal redactionele aanpassingen te verwerken in de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid.
2. De aangepaste Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2026.
3. De huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, geldend vanaf 1 januari 2010, in te trekken.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt

Geldend van 01-01-2026 t/m heden

Intitulé

Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt

De raad van de gemeente Oldambt;

Overwegende dat het wenselijk en noodzakelijk wordt geacht regels vast te stellen inzake de onderzoeken door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Oldambt;

Gelet op artikel 213a van de Gemeentewet;

B e s l u i t:

vast te stellen de “Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Oldambt”,

luidende als volgt:

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. doelmatigheid: de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt.

b. doeltreffendheid: de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten van het beleid daadwerkelijk worden behaald.

Artikel 2 Onderzoeksfrequentie

1. Het college onderzoekt jaarlijks de doelmatigheid van specifieke (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Iedere gemeentelijke organisatie-eenheid en gemeentelijke taak wordt minimaal eens in de acht jaar in zijn geheel aan een dergelijke onderzoek onderworpen.

2. Het college onderzoekt jaarlijks de doeltreffendheid van minimaal één van de programma's en paragrafen van de begroting en jaarstukken of delen daarvan.

Artikel 3 Onderzoeksplan

1. Het college zendt ieder jaar uiterlijk voor 1 december een onderzoeksplan naar de raad voor de in het erop volgende jaar te verrichten interne onderzoeken naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid.
2. In het onderzoeksplan wordt per intern onderzoek globaal aangegeven: a. het object van onderzoek b. de reikwijdte van het onderzoek c. de onderzoeksmethode d. doorlooptijd van het onderzoek e. de wijze van uitvoering.
3. In het jaarplan wordt aangegeven welke budgetten in de begroting zijn opgenomen voor de uitvoering van de onderzoeken.

Artikel 4 Voortgang onderzoeken

Het college rapporteert in de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting en jaarstukken over de voortgang van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid en de uitputting van de bijbehorende budgetten.

Artikel 5 Rapportage en gevolgtrekking

1. De uitkomsten van een onderzoek worden vastgelegd in een verslag. Elk verslag bevat tenminste een analyse van de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbeteringen.
2. Op basis van de resultaten stelt het college indien nodig een plan van verbetering op.
3. Het verslag en het plan van verbetering worden ter kennisgeving aan de raad aangeboden.
4. Het college neemt op basis van het plan van verbetering organisatorische maatregelen.

Artikel 6 Intrekking oude verordeningen

De huidige verordening doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Oldambt geldend vanaf 1 januari 2010 wordt ingetrokken.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2026.

Artikel 8 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Oldambt.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oldambt op 7 oktober 2026.

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	3048
Extern Zaak ID	1895ESUITE527432026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.c
Titel	Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) (52743-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11c Raadsvoorstel inzake Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)
11c.1 Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	

PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	52743-2026
Steller	Jannie Rijkaart
Medeverantwoordelijke(n)	Janine de Winter, Vera Eisen, Tijmen Hordijk
Portefeuillehouder(s)	Allen

Inleiding

Na de benoeming van nieuwe wethouders is het belangrijk om duidelijkheid te hebben over de afvaardiging van collegeleden in verschillende bestuursorganen. In het constituerend beraad op 23 juni 2026 heeft het college hier een besluit over genomen.

Wij hebben u hierover geïnformeerd via een raadsbrief d.d. 24 juni 2026. Voor de bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) is een raadsbesluit nodig.

Beoogd effect

De genoemde collegeleden zijn door de raad aangewezen in het algemeen bestuur van de VKB.

Beslispunten

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

Argumenten

1.1 De bevoegdheid tot aanwijzen bestuurlijke vertegenwoordiging VKB ligt bij de raad
Dit is geregeld in artikel 9 van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen.

1.2 Sluit aan bij de portefeuilleverdeling
De bestuurlijke vertegenwoordiging sluit aan bij de portefeuilleverdeling.

Financiën

Er zijn geen kosten verbonden aan dit voorstel.

Communicatie

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen informeren we over dit besluit.

Vervolg

Het aanwijsbesluit publiceren we op overheid.nl.

BIJLAGEN

1. Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

Winschoten, 23 juni 2026
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		52743-2026

Onderwerp
Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 juni 2026;

gelet op artikel 13 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 9 van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen;

Besluit:

1. Bijgaand Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) vast te stellen.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

De raad van de gemeente Oldambt;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 23 juni 2026;

gelet op artikel 13 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 9 van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen;

overwegende dat na de installatie van de wethouders in de raadsvergadering van 17 juni 2026, het noodzakelijk is om het aanwijsbesluit met betrekking tot de aanwijzing van de vertegenwoordigers namens het college in het bestuur van de VKB te actualiseren;

B E S L U I T:

de navolgende collegeleden als volgt aan te wijzen in het algemeen bestuur van de VKB

Artikel 1
De volgende collegeleden worden aangewezen:

AB lid	Gert Engelkens (wethouder)
Plaatsvervangend AB lid	Ger Klein (wethouder)

Artikel 2

1. Dit besluit treedt in werking de dag na die van bekendmaking onder gelijktijdige intrekking van het voorgaande aanwijsbesluit.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: “Aanwijsbesluit bestuurlijke vertegenwoordiging Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)”

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oldambt op 7 oktober 2026

De griffier,	De voorzitter,
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Raadsvergadering

Dossiernummer	3063
Extern Zaak ID	1895ESUITE632662026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.d
Titel	Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030 (63266-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11d Raadsvoorstel inzake Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
11d.1 Brief Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
11d.2 Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023-2026
11d.3 Visie-Brandweerzorg-Groningen-2030
11d.4 Beleidsbegroting VRG 2027

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
   • Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico’s.
   • Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
   • Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
   • Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	

Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
   • Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico’s.
   • Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
   • Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
   • Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	63266-2026
Steller	Kees Schoon
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Cora-Yfke Sikkema

Inleiding

De Veiligheidsregio Groningen gaat een Organisatieplan (beleidsplan) Brandweerzorg opstellen voor de periode 2027-2030. Dit plan is een actualisatie van het huidige Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023-2026 (bijlage) en vertaalt de ambities uit de Visie Brandweerzorg 2030 (bijlage) naar acties om de brandweerzorg in Groningen toekomstbestendig te organiseren.

Op grond van artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's heeft de Veiligheidsregio Groningen de raad gevraagd om aan te geven welke doelen en aandachtspunten voor de brandweerzorg in Groningen de komende vier jaar belangrijk zijn. Tijdens de raadsvergadering van 24 juni 2026 is besloten om het college hier een voorstel voor te laten opstellen.

Het Organisatieplan Brandweerzorg wordt naar verwachting in de eerste helft van 2027 samen met het Regionaal Dekkingsplan ter vaststelling aangeboden aan het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Groningen. Voorafgaand hieraan worden de gemeenteraden binnen de regio in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Op deze wijze worden de gemeenteraden zowel betrokken bij de totstandkoming als bij de uiteindelijke vaststelling van het plan.

Beoogd effect

Tot en met 2030 beschikt de Veiligheidsregio Groningen over een gedragen Organisatieplan Brandweerzorg dat aansluit bij de behoeften van die tijd.

Beslispunten

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
    - Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico's.
    - Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
    - Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
    - Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

Argumenten

1.1 Voorbereid zijn op actuele en toekomstige risico's zorgt voor betere veiligheid
Risico's veranderen constant. Om een acceptabel veiligheidsniveau te waarborgen, is het noodzakelijk om hierop in te spelen. Door proactief te werken kunnen we beter reageren als zich nieuwe problemen voordoen.

1.2 Voldoen aan vastgestelde eisen en normen garandeert zekerheid binnen praktische grenzen
Eisen en normen zijn niet zonder reden vastgesteld: ze bieden een mate van bescherming tegen onveilige situaties en juridische claims. Door ons eraan te houden, creëren we zo veel mogelijk zekerheid en duidelijkheid.

2.1 Kostenefficiëntie is belangrijk, nu helemaal vanwege de huidige en komende financiële situatie van veel gemeenten
De financiële situatie van de gemeente Oldambt voor de komende jaren is niet florissant, net als bij veel andere gemeenten. Dit vraagt nog meer om zorgvuldig gebruik van beschikbare middelen.

Kanttekeningen

1.1 Voorbereid zijn op toekomstige risico's kan betekenen dat we inspanningen leveren voor iets wat misschien niet gebeurt
Het goed kunnen anticiperen op nieuwe risico's is deels bouwen op onzekere aannames. Toch is het beter goed voorbereid te zijn dan verrast te worden door voorzienbare gebeurtenissen. Met deze benadering kunnen we waarschijnlijk goed reageren als er zich nieuwe problemen voordoen, waardoor schade wordt beperkt of voorkomen kan worden.

2.1 Voldoen aan eisen en normen garandeert geen absolute veiligheid
Absolute veiligheid bestaat niet, maar door ons aan geldende eisen en normen te houden creëren we wel zo veel mogelijk zekerheid binnen praktische grenzen. Dit vermindert aanzienlijk het risico op grote negatieve gevolgen van incidenten.
Bovendien biedt naleving bescherming tegen juridische claims mochten er twijfels zijn over de gekozen bestrijdingswijze en -gevolgen.

2.2 Kostenefficiëntie kan leiden tot minder redundantie in het systeem
Een zekere mate van redundantie in het systeem is nodig om bij gelijktijdigheid van incidenten en grote en langdurige incidenten toch nog een verantwoord veiligheidsniveau te kunnen bieden. Redundantie verminderen hoeft geen nadeel te zijn zolang we zorgen voor andere back-up oplossingen zoals verdere samenwerking met omliggende regio's. Zo behouden we flexibiliteit zonder onnodige dubbelingen.

Financiën

Aan dit voorstel zijn in principe geen extra kosten verbonden anders dan al opgenomen in recent vastgestelde begrotingen.

Vervolg

Na behandeling van dit voorstel geven wij uw mee te geven punten door aan Veiligheidsregio Groningen.

BIJLAGEN
1 Brief Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030
2 Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023-2026
3 Visie-Brandweerzorg-Groningen-2030
4 Beleidsbegroting VRG 2027

Winschoten, 18 augustus 2026
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		63266-2026

Onderwerp
Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 augustus 2026

en gelet op artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's

Besluit:

1. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende doelen:
   - Brandweerzorg die effectief aansluit op de huidige en voorzienbare toekomstige risico's.
   - Brandweerzorg die voldoet aan de vastgestelde relevante eisen en normen.
2. In te stemmen met het meegeven aan de veiligheidsregio van de volgende van belang geachte aandachtspunten:
   - Brandweerzorg die kostenefficiënt georganiseerd is, in basis binnen de recent vastgestelde kaders (beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen, bijlage).
   - Brandweerzorg die in basis beperkt is tot de wettelijke taken, waarbij niet-wettelijke taken alleen worden uitgevoerd als daar een heldere kosten-batenanalyse aan ten grondslag ligt.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

BRANDWEER
Groningen

Onderdeel van Veiligheidsregio Groningen

Aan de raden van de gemeenten in de Provincie Groningen
t.a.v. griffies van deze gemeenten

Datum:	8 juni 2026	**Onze referentie:**	SAMENBRW-420802175-159
Aantal bijlagen:	1	**Uw referentie:**	-
Behandeld door:	Dicky Siegers	**Sector/dienst:**	Brandweerzorg
Telefoon:	088-1624875	**Team:**	Strategie en Ontwikkeling
Email:	dicky.siegers@vrgroningen.nl		

Onderwerp: Ontwikkeling Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030

Geachte leden van de raad,

Veiligheidsregio Groningen stelt een Organisatieplan (beleidsplan) Brandweerzorg op voor de periode 2027-2030. Dit plan is een actualisatie van het huidige Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023-2026 (zie bijlage) en vertaalt de ambities uit de Visie Brandweerzorg 2030 naar acties om de brandweerzorg in Groningen toekomstbestendig te organiseren.

Op grond van artikel 15, derde lid, van de Wet veiligheidsregio's stellen wij u vooraf in de gelegenheid om uw wensen kenbaar te maken ten aanzien van het beleid dat in het organisatieplan zal worden opgenomen. Wij nodigen u uit om aan te geven welke doelen u wilt meegeven voor de brandweerzorg in Groningen en welke aandachtspunten u van belang acht voor de komende vier jaar.

De formele reactietermijn bedraagt twaalf weken. Rekening houdend met het zomerreces ontvangen wij uw reactie graag uiterlijk op **1 oktober 2026**. Dit kan per e-mail naar brandweerzorg@vrgroningen.nl.

Naar verwachting zal in september een overleg van de Gemeenschappelijke Adviescommissie Veiligheidsregio Groningen plaatsvinden waarin de ontwikkeling van het Organisatieplan ook aan de orde zal komen. Het Organisatieplan Brandweerzorg wordt naar verwachting in de eerste helft van 2027 samen met het Regionaal Dekkingsplan ter vaststelling aangeboden aan het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Groningen. Voorafgaand hieraan worden de gemeenteraden binnen de regio in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Op deze wijze worden de gemeenteraden zowel betrokken bij de totstandkoming als bij de uiteindelijke vaststelling van het plan.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Dicky Siegers van team Strategie en Ontwikkeling via bovenstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,
Namens de adviescommissie Brandweerzorg van Veiligheidsregio Groningen

Jaap Kuin,
Portefeuillehouder Brandweerzorg

Adres:
Sontweg 10
9723 AT Groningen

Postadres:
Postbus 66
9700 AB Groningen

Telefoon: 088 162 5000
Mail: info@vrgroningen.nl
Website: brandweer.nl/groningen

Deze brief is in afschrift verzonden aan:
- De colleges van B&W

Organisatieplan Brandweerzorg Groningen

2023–2026

BRANDWEER

Veur mekoar

Veiligheid is geen vanzelfsprekend. Het lijkt wel alsof we er als samenleving steeds harder voor moeten werken.

In relatief korte tijd zijn we geconfronteerd met een aantal ingrijpende ontwikkelingen die onze samenleving minder veilig hebben gemaakt. Dichtbij huis natuurlijk de aardbevingen als gevolg van de gaswinning, waardoor veel huizen in Groningen geen veilig thuis meer zijn. De coronacrisis, waardoor we niet meer helemaal veilig zijn voor elkaar. De overstromingen in Limburg, die de vernietigende kracht van steeds extremer weer door klimaatverandering laten zien. Verschillende politieke crises – van stikstof tot asielopvang – die het vertrouwen in openbaar bestuur beschadigen. En vanaf begin 2022 natuurlijk de door Rusland ingezette oorlog in Oekraïne met enorme, wereldwijde gevolgen op het gebied van vluchtelingen, energie en voedsel.

Al deze ontwikkelingen zetten de samenleving op scherp, met toenemende polarisatie tot gevolg. Maar ze laten ook zien hoe kostbaar onze veiligheid eigenlijk is.

Het is daarom een geruststellende gedachte dat we de veiligheid in fysieke zin in Nederland goed voor elkaar hebben, helemaal wanneer we die in een internationale context bezien. En dit geldt zeker ook voor Groningen.

Brandweerzorg is onmisbaar om die fysieke veiligheid te garanderen. Die zorg begint bij preventie in de vorm van risicoanalyses, adviezen en toezicht en eindigt bij het bestrijden en beheersen van een incident. Op elk moment van de dag of nacht kunnen onze inwoners rekenen op een rode auto voor de deur met parate, goed opgeleide brandweerlieden – waarvan het overgrote deel vrijwilliger.

De brandweer is de enige organisatie die in korte tijd, 24 uur per dag, georganiseerd veel mensen op de been kan brengen. Daarmee vormen we een basisinfrastructuur voor veiligheid. We zijn first responder, last resort.

Maar het kan altijd beter en het zal soms ook anders moeten. De wereld verandert, de samenleving ook. We moeten zicht hebben en houden op de uitdagingen en risico's van de toekomst. Om goed voorbereid te zijn, zullen we ons als brandweer flexibel en wendbaar moeten organiseren. Dat willen en moeten we samen met onze inwoners, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties doen. Dáárover gaat dit organisatieplan.

Zo hebben we het veur mekoar, veur elkoar, met elkoar.

Jaap Kuin
Portefeuillehouder brandweerzorg

Roelf Knoop
Commandant brandweer

Inleiding

Het Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023–2026 (hierna: organisatieplan) is onderdeel van een beleidspakket over toekomstbestendige brandweerzorg in Groningen. Dit pakket ziet er als volgt uit:

- Visie Brandweerzorg Groningen 2030
- **Organisatieplan Brandweerzorg Groningen 2023–2026**
- Regionaal Dekkingsplan Brandweerzorg Groningen 2023–2026
- Basisgegevens Brandweerzorg Groningen in beeld

Dit deel is als volgt opgebouwd. In het eerste hoofdstuk beschrijven we het doel van het organisatieplan. Hierbij wordt de bestuurlijke context geschetst waarin het plan tot stand is gekomen en wordt de link met de Visie Brandweerzorg Groningen 2030 (hierna: visie), uitgelegd met de belangrijkste ontwikkelingen voor brandweer Groningen. In het tweede hoofdstuk leggen we uit hoe het organisatieplan en het Regionaal Dekkingsplan Brandweerzorg Groningen 2023–2026 (hierna: dekkingsplan) elkaar aanvullen: brandweerzorg in samenhang. Het derde hoofdstuk, ten slotte, geeft aan de hand van de programmalijnen uit de visie aan welke kwaliteit van brandweerzorg wij voor ogen zien en welke ambities daar tot en met 2026 bij horen.

INHOUD

Veur mekoar 3

Inleiding 4

01 Doel 6

1.1 Bestuurlijke context 7
1.2 Van visie naar organisatieplan 9

02 Brandweerzorg in samenhang 12

2.1 Dekkingsplan via nieuwe methodiek 13
2.2 Onderzoeksgebieden 14
2.3 Beleidscyclus brandweerzorg 16

03 Ambities realiseren 18

3.1 Risicogerichte preventieve brandweerzorg 19
3.2 Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg 23
3.3 Brandweerzorg in verbinding met de samenleving 29
3.4 Duurzame bedrijfsvoering 32

01 Doel

Wat is het doel van het organisatieplan en in welke context is het tot stand gekomen?

Het organisatieplan heeft als doel te laten zien waar we als brandweer staan en hoe we de brandweerzorg op weg naar 2030 willen organiseren. Dit gebeurt als aanvulling op en in samenhang met het dekkingsplan dat inzicht geeft in de opkomsttijden en het niveau van repressieve brandweerzorg[1]. In paragraaf 1 van dit hoofdstuk beschrijven we de bestuurlijke context rondom deze opzet. Daarnaast is het organisatieplan een beschrijving van de stappen die we de komende jaren willen gaan zetten om de ambities uit de visie te realiseren. Daarom beschrijven we de hoofdlijnen van deze visie in paragraaf 2 en tot welke kaders dit heeft geleid.

1. *Conform de wet Veiligheidsregio's (Wvr) artikel 14, lid f. Zie: wetten.nl - Regeling - Wet veiligheidsregio's - BWBR0027466 (overheid.nl)*

1.1 Bestuurlijke context

Veiligheidsregio's zijn wettelijk verplicht om elke vier jaar een nieuw beleidsplan op te stellen, waarvan het dekkingsplan een onderdeel is[2]. Het laatste dekkingsplan liep van 2016 tot 2020 en is dus toe aan vernieuwing. In het Veiligheidsplan VRG 2020–2024 (hierna: veiligheidsplan), dat in juli 2020 is vastgesteld, is besloten dat het dekkingsplan breder moest worden ingekleed. Hiermee wordt bedoeld dat het dekkingsplan van oorsprong vooral over de achterkant van de veiligheidsketen gaat (hoe snel zijn er genoeg rode auto's bij een incident?), terwijl verbinding met de voorkant van de veiligheidsketen – welke risico's zijn er? Hoe beheersen we die? En hoe voorkomen we brand? – een minstens zo belangrijke rol speelt in goede brandweerzorg. Het gaat er dus om de verbinding tussen de voor- en achterkant van brandweerzorg, tussen risicobeheersing en incidentbestrijding, te versterken: brandweerzorg in samenhang. Hierop gaat hoofdstuk 2 dieper in.

Binnen Brandweer Nederland is dit inzicht de afgelopen jaren steeds dominanter geworden. De aftrap hiervoor werd in 2010 gegeven met het landelijke visiedocument *Brandweer Over Morgen*[3], waarin een brede onderzoeksgroep vaststelde dat de wereld veel sneller veranderde dan dat de brandweer zou kunnen bijhouden[4]. De focus op het bestrijden van incidenten zou daarmee niet houdbaar zijn, omdat je teveel achter de feiten aanloopt en er eenvoudigweg de capaciteit niet voor kunt hebben. In plaats daarvan moet veel meer worden ingezet op het voorkomen van incidenten waarbij maatschappelijke partijen – overheden, bedrijven, organisaties en inwoners – een grote rol spelen. Diezelfde partijen, met politiek en bestuurders voorop, zullen doorlopend moeten bespreken welke risico's wel en niet aanvaardbaar zijn en waar de brandweer wel en niet van is. Verder heeft de brandweer een sterkere informatiepositie nodig voor nieuwe (te verwachten) ontwikkelingen, van technisch (denk aan de energietransitie) tot sociaal (vergrijzing).

Dit denken heeft verder vorm gekregen via het project *RemBrand: Brandveiligheid is een coproductie* uit 2015. Daarin staat de gedachte centraal dat brandweerzorg een zogeheten ketenveiligheid is waarbij het spectrum loopt van een inwoner die de batterijen van haar rookmelder vervangt tot aan een peloton brandweermensen dat een zeer grote brand te lijf gaat. Dit betekent ook dat de brandweer niet alleen risico's moet inschatten (voorkant) of branden moet blussen (achterkant), maar een netwerkfunctie heeft om andere partijen te helpen brandveiliger te worden. Deze verbinding tussen voor- en achterkant en met de samenleving krijgt vorm in de 'vlinderdas' (zie figuur 1).

In 2017 concludeerde bureau AEF na een takenevaluatie dat de brandweer in Groningen (bewust) een schraal dekkingsplan heeft en (ruim) niet voldoet aan de normen ten aanzien van opkomsttijden. Dat is uitlegbaar vanwege de grote spreiding in de regio en de beperkte beschikbaarheid van vrijwilligers, maar het vraagt wel om keuzes in de activiteiten gericht op preventie en om een samenhangend programma van maatregelen (flankerend beleid).

Het project RemBrand heeft in 2019 geleid tot een nieuwe methodiek voor dekkingsplannen, waar Groningen een pilotregio voor is. In plaats van op objectgebonden opkomsttijden wordt de brandweerzorg afgestemd op gebiedsgerichte opkomsttijden – dit wordt verder uitgelegd in paragraaf 1 van hoofdstuk 2 en het dekkingsplan. Daarnaast beschreef het oude dekkingsplan alleen de repressieve prestaties en gaat het nieuwe dekkingsplan uit van de gehele

2. *Idem*
3. *Zie Van Strategische reis tot uitvoeringsagenda - BrandweerNederland.nl*
4. *In 2016 en 2022 zijn in navolging hiervan soortgelijke landelijke toekomstverkenningen voor de brandweer uitgevoerd. Zij vormen een belangrijke voeding voor de visie en het organisatieplan.*

brandweerzorg, met flankerend beleid beschreven in dit organisatieplan. Een laatste belangrijke verandering is de nieuwe beleidscyclus brandweerzorg. Na accordering van het organisatie- en dekkingsplan monitoren we voortdurend of nieuwe ontwikkelingen en veranderende risico's vragen om aanpassingen in de brandweerzorg. Dit leggen we in een jaarlijkse beleidscyclus aan het bestuur en gemeenteraden voor. Dit wordt verder uitgelegd in paragraaf 3 van hoofdstuk 2. Onze ambitie is om bestuur en raden een goede informatiepositie te geven over het na te streven én het gerealiseerde niveau van brandweerzorg in onze regio.

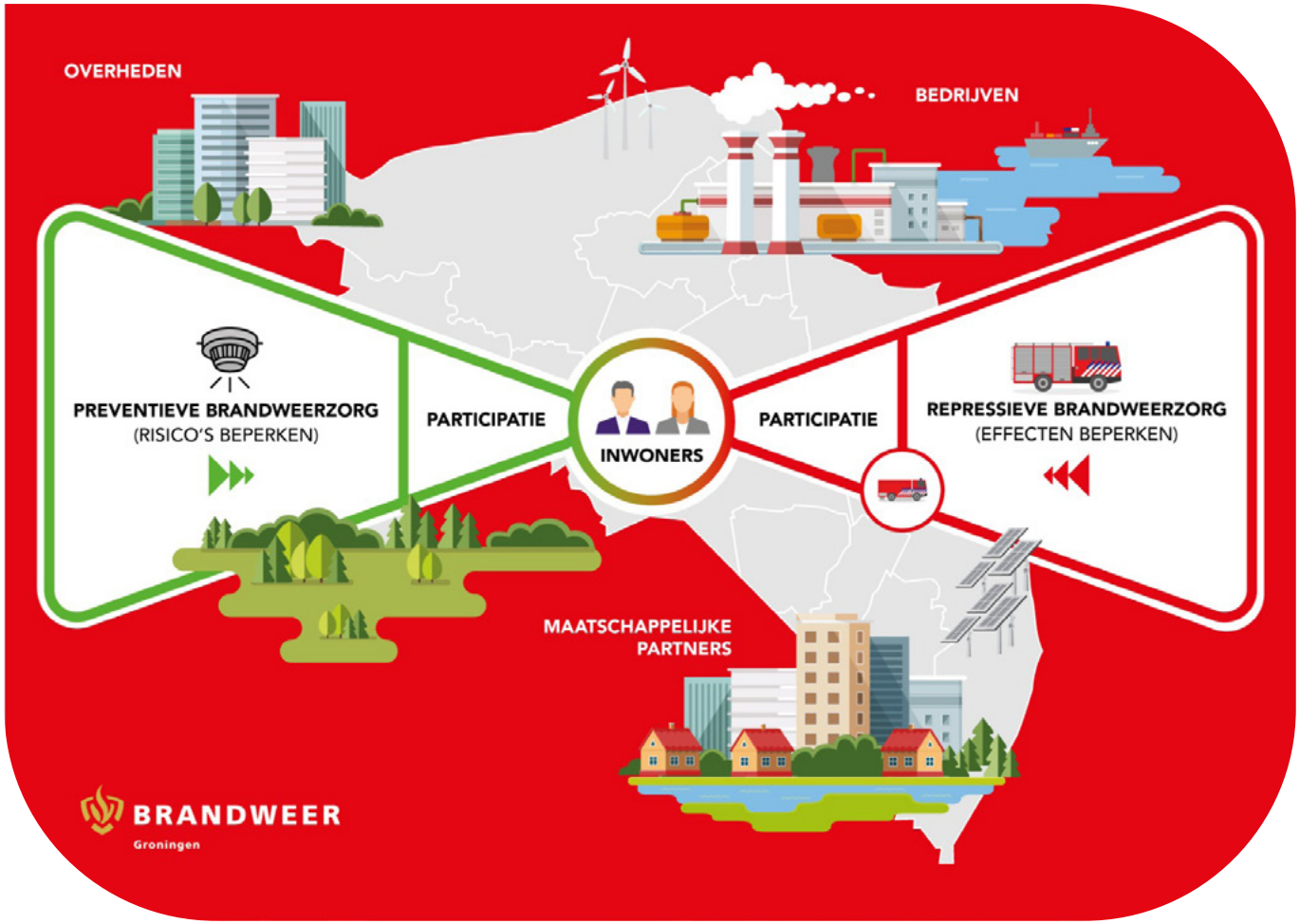

Fig. 1: De 'vlinderdas' van brandweerzorg

1.2 Van visie naar organisatieplan

In het veiligheidsplan van VRG staat het voornemen om het dekkingsplan gecombineerd te presenteren met bredere beleidskeuzes rondom brandweerzorg. In december 2019 gaf het bestuur opdracht een breed gedragen visie te ontwikkelen op brandweerzorg in 2030. Hiermee hoopte het bestuur, in tijden van steeds meer en complexere ontwikkelingen, een integraal beeld te vormen en zo verantwoorde keuzes te maken. Voor het ontwikkelen van de visie formuleerde het bestuur een zestal uitgangspunten (zie kader). In februari 2022 gaf het bestuur vervolgens via een startnotitie de opdracht de visie te concretiseren in een organisatieplan.

De visie is opgebouwd door eerst zowel externe als interne ontwikkelingen te schetsen, deze ontwikkelingen integraal te analyseren en daarna uitgangspunten en programmalijnen te formuleren. Dit proces is gevoed door een groot aantal bijeenkomsten met een breed scala aan medewerkers van VRG, van brandweervrijwilligers tot dagdienstmedewerkers tot medewerkers crisisbeheersing en bedrijfsvoering. Ook de OR is voortdurend betrokken geweest. Hieronder volgen de belangrijkste punten uit de visie.

Uitgangspunten Visie Brandweerzorg Groningen 2030

1. Durf te dromen
2. Draagvlak bij en betrokkenheid van de brandweermedewerkers en het bestuur zijn essentieel
3. Laat de discussie op voorhand niet door geld sturen, al is het streven dat de brandweerzorg niet duurder wordt
4. Verwerk de ontwikkelingen en resultaten binnen lijnactiviteiten en -projecten in de visieontwikkeling
5. De Visie beschouwt alleen de brandweerzorg en niet het bredere takenpakket van VRG
6. Kijk niet alleen naar de brandweerorganisatie, maar naar de brandweerzorg. Partners en allianties spelen ook een rol in het organiseren van brandweerzorg

Ontwikkelingen

De voor ons in het oog springende externe ontwikkelingen zijn klimaatverandering, krimp/vergrijzing en de energietransitie. Klimaatverandering zal vaker extreem weer veroorzaken (van droogte tot overstroming en zware storm), met bijvoorbeeld bluswaterschaarste en meer inzetten van de brandweer tot gevolg. Krimp en vergrijzing hebben voor de brandweer twee effecten, omdat het enerzijds de aanwas van nieuwe vrijwilligers bemoeilijkt en er anderzijds meer inzet nodig kan zijn omdat oudere inwoners minder zelfredzaam worden. En de energietransitie brengt specifieke veiligheidsrisico's met zich mee zoals brandrisico door elektrificatie van verkeer en huishoudens en waterstofopslag.

Maar ook binnen de brandweer zelf beweegt er veel, op verschillende niveaus. Zo heeft de zogeheten Europese deeltijdrichtlijn rondom arbeidswetgeving gemaakt dat de minister van Justitie en Veiligheid, als stelselverantwoordelijke voor Brandweer Nederland, de positie en financiering van vrijwilligers (zo'n 80% van alle brandweermensen[5]) heroverweegt, omdat deze in principe niet voor een vrijwilligersvergoeding hetzelfde werk mogen verrichten als beroepsbrandweermensen. Volgens de laatste juridische inzichten en na een stevige Groningse lobby lijkt het er nu op dat het afschaffen van kazernering (een vergoeding krijgen om op de kazerne te verblijven) en het afschaffen van consignatie (een vergoeding krijgen om beschikbaar te zijn voor een uitruk) zorgen voor voldoende onderscheid tussen brandweervrijwilligers en beroeps om aan deze richtlijn te voldoen. Daarmee kan vrijwilligheid in zijn pure vorm blijven bestaan[6].

Op landelijk niveau speelt de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's een grote rol. De evaluatie heeft laten zien dat de brandweer sterk geprofessionaliseerd is sinds de regionalisering. Deze professionaliseringsslag kent echter ook risico's voor een vrijwilligersorganisatie als de brandweer: blijft er voldoende autonomie en sociale binding voor de posten? Ook blijkt uit de evaluatie dat de aanpak van bovenregionale incidenten nog tekortschiet. Voor het goed bestrijden van dergelijke incidenten en andere bovenregionale opgaven zal externe financiering nodig zijn. Daarnaast heeft de brandweer meer wettelijke bevoegdheden nodig om maatschappelijke partijen meer (dwingende) aanwijzingen te kunnen geven. Andere ontwikkelingen zijn het eerder genoemde verbinden van de voor- en achterkant van de veiligheidsketen (brandweerzorg in samenhang – zie hoofdstuk 2), de oriëntatie op veranderende risico's en de introductie van nieuwe basisprincipes van brandbestrijding.

In onze regio hebben we een start gemaakt met flexibel uitrukken binnen de landelijke kaders van 'Uitruk op Maat'. Dit betekent dat op een aantal posten een tankautospuit in situaties waarin dat verantwoord en veilig kan bij onderbezetting met minimaal vier in plaats van minimaal zes mensen uitrukt. De ambitie is om dat verder uit te breiden in posten waar daar behoefte aan is. Ook hebben we slimme software (inclusief 'twee-weg pagers'[7]) ingezet om bij een incident snel inzicht te hebben in de paraatheid. Onze recent aangeschafte tankautospuiten hebben 3000 in plaats van 1500 liter water aan boord om zo eventuele (toekomstige) bluswaterproblemen te minimaliseren.

Een laatste belangrijke ontwikkeling voor de komende jaren is dat de huidige Sontweg-locatie, die zowel VRG-hoofdkantoor als uitruklocatie voor de stad Groningen is (naast brandweerkazerne Vinkhuizen), moet worden gesloopt vanwege geplande stadsontwikkeling en de slechte staat van het gebouw. Omdat er geen nieuwe locatie beschikbaar is waar alle huidige functies van de Sontweg gehuisvest kunnen worden, zijn aparte locaties gezocht voor het hoofdkantoor (met daarin ook de GGD) en de uitrukfunctie, en voor het logistiek centrum en de vakbekwaamheidslocatie. De locaties Arriva en Winschoterweg worden als meest realistische locaties verder uitgewerkt.

Analyse

Wanneer we de externe en interne ontwikkelingen en hun impact op de brandweerzorg analyseren, zien we drie rode draden: verandering is constant, brandweerzorg moet in samenhang en de brandweer kan niet alles (alleen).

De wereld om ons heen verandert steeds sneller. Dit komt omdat steeds meer systemen met elkaar verbonden zijn, waardoor een verandering in systeem A ook (uiteindelijk en sneller) tot verandering in systeem Z kan leiden. Hierdoor wordt het steeds lastiger om in te schatten uit welke hoek het volgende incident komt en hoe dit bestreden kan worden. Denk aan de domino-effecten van de coronacrisis,

5. *Dit verschilt overigens wel per regio: in Groningen is zo'n 90% vrijwilliger, in een regio als Amsterdam-Amstelland 30%.*
6. *Zie voor meer informatie deze adviesbrief aan de Tweede Kamer van 27 juni 2022: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2022/07/08/tk-bijlage-1-notitie-brandweer-27-juni-2022-definitief/tk-bijlage-1-notitie-brandweer-27-juni-2022-definitief.pdf*
7. *Dit zijn pagers waarmee de vrijwilliger bij een oproep kan laten weten of diegene naar de kazerne komt.*

klimaatverandering en de inval in Oekraïne door Rusland. Om maatschappelijke continuïteit te waarborgen, heeft de brandweerorganisatie - binnen de veiligheidsregio - een sterke informatiepositie nodig om deze veranderingen te monitoren en er zo goed als mogelijk op te anticiperen. Daarnaast is een flexibele en wendbare organisatie nodig om deze snelle veranderingen het hoofd te bieden.

Drie rode draden:

1. De constante lijkt verandering
2. Brandweerzorg moet in samenhang
3. De brandweer kan niet alles (alleen)

Een tweede rode lijn: brandweerzorg moet in samenhang. Dit betekent dat onze voorbereiding op incidentbestrijding afhangt van de risico's die we redelijkerwijs kunnen verwachten. Deze risico's moeten - hoe moeilijk ook door de snelle veranderingen - doorlopend en zo nauwkeurig mogelijk in kaart worden gebracht (de opmaak van een zogeheten dynamisch risicoprofiel). Daarnaast moeten we risicogericht te werk gaan: welke risico's zijn het grootst en verdienen de meeste aandacht?

Dit hangt samen met de laatste rode lijn: de brandweer kan niet alles (alleen). Als we als samenleving te weinig inzetten op preventie en risicogerichtheid, levert dat meer incidenten op dan de brandweer aan kan. Daarnaast kan de brandweer niet 'overal' van zijn. Dit is niet alleen onwenselijk, het is organisatorisch ook onmogelijk. Daarom moet op bestuurlijk niveau, gevoed door politiek-maatschappelijke discussie, doorlopend worden bepaald welke brand- en veiligheidsrisico's wel en niet aanvaardbaar zijn en wat de inwoners van Groningen van de brandweer mogen en kunnen verwachten. Ten slotte zijn alle partijen in de samenleving nodig om goede brandweerzorg te realiseren, van overheden die de fysieke veiligheidsrisico's bij ruimtelijke ontwikkelingen goed in kaart brengen tot inwoners die rookmelders ophangen en ondernemers die (brand)veiligheidsafwegingen betrekken bij de keuzes die ze maken.

Zes leidende principes:

1. Bij alles wat we doen, staan de inwoners (mens en dier) centraal.
2. Brandweerzorg organiseren we niet alleen.
3. Preventie en repressie versterken elkaar: risico's proberen we zoveel mogelijk te verkleinen. We beperken de effecten als het onverhoopt toch misgaat.
4. We hebben een optimale mix van beroepsbrandweer, dagdienst en brandweervrijwilligers.
5. We zetten in op risicogerichte paraatheid, slagkracht en voortzettingskracht.
6. We organiseren ons flexibel en wendbaar.

Programmalijnen

De rode draden uit de analyse hebben we vanuit de leidende principes vertaald naar vier programmalijnen. Langs deze programmalijnen beschrijven we onze prioriteiten en ambities in hoofdstuk 3:

1. Risicogerichte preventieve brandweerzorg
   - Hoe voorkomen we zoveel mogelijk (schade door) incidenten?
2. Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg
   - Hoe organiseren we ons zo dat we bij incidenten zo snel en goed mogelijk kunnen komen helpen?
3. Brandweerzorg in verbinding met de samenleving
   - Hoe werken we samen met de maatschappij om de brandweerzorg te verbeteren?
4. Duurzame bedrijfsvoering
   - Hoe maken en houden we de brandweerorganisatie toekomstbestendig?

02 Brandweerzorg in samenhang

Hoe verhouden het organisatieplan en het dekkingsplan zich tot elkaar?

Brandweerzorg gaat allang niet meer alleen over de hoeveelheid rode auto's en hoe snel die bij een brand zijn. In plaats daarvan is het een veiligheidsketen (zie fig 1. in paragraaf 1.1) waarbij de ene kant over het monitoren, op waarde schatten en beperken van risico's gaat (risicobeheersing, de 'voorkant') en de andere kant over het voorbereiden op, bestrijden en beheersen van de effecten van een incident als dat zich toch voordoet (incidentbestrijding, de 'achterkant').

Het dekkingsplan beschrijft vooral deze achterkant door inzicht te geven in onze huidige snelheid en slagkracht. Dit organisatieplan beschrijft het geheel van brandweerzorg, waaronder de voorkant. Met samenhangende maatregelen aan de voor- en achterkant wordt een bij de regio passend niveau van brandweerzorg geboden, met speciale aandacht voor de uit het dekkingsplan volgende aandachtsgebieden- en objecten[8].

Dit hoofdstuk gaat verder in op de verhouding tussen dekkings- en organisatieplan. Dit doen we door de nieuwe methodiek van het dekkingsplan toe te lichten, waarover paragraaf 1 gaat. Vervolgens beschrijven we in paragraaf 2 dat onder andere deze methodiek in een aantal gebieden in onze regio aanleiding was om de (kwaliteit van) brandweerzorg verder te onderzoeken. Ten slotte gaat paragraaf 3 over de nieuwe beleidscyclus brandweerzorg waarin eveneens de voor- en achterkant van de veiligheidsketen met elkaar worden verbonden.

8. *Dit zijn gebieden of objecten waarbij wij bijvoorbeeld niet voldoen aan de wettelijke opkomsttijd. Zie deel III, Regionaal Dekkingsplan, H4.2.*

2.1 Dekkingsplan via nieuwe methodiek

Het eerder beschreven inzicht om brandweerzorg in samenhang te zien heeft geleid tot de nieuwe Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen. Deze systematiek voor een gebiedsgerichte benadering geeft een betrouwbaar instrument dat inzicht biedt in prognose en realisatie van gebiedsgerichte opkomsttijden, inclusief de motivatie van afwijkingen en flankerend beleid. Daarnaast wordt ook gekeken naar capaciteit, werkdruk en paraatheid. De systematiek kent daarmee twee grote verschillen met de tot nu toe gebruikelijke systematiek van objectgebonden opkomsttijden.

> "De voorliggende handreiking is een product van een lang zoekproces, waar velen vanuit de brandweerorganisatie jarenlang hun bijdrage aan hebben geleverd. Ook vanuit de vakbonden en vakorganisaties is er veel tijd en energie aan besteed. Dat maakt dat deze handreiking ook door hen onderschreven is als 'meetinstrument' om de brandweerzorg cyclisch en periodiek bespreekbaar te maken in de Ondernemingsraad, het Algemeen Bestuur en gemeenteraden."
>
> *- Brandweer Nederland*

Allereerst worden de genormeerde opkomsttijden per (CBS[9]-)gebied in kaart gebracht (Gebiedsgerichte Opkomsttijden – GGO) in plaats van per object. Dit levert in principe een realistischer beeld van de benodigde brandweerzorg op, omdat de brandweerzorg niet meer op het meest risicovolle object in een gebied wordt ingericht, maar op het risiconiveau van het gehele gebied. Voor objecten met een hoger risico (aandachtsobjecten), bijvoorbeeld aanleunwoningen, kunnen ook versterkte en gerichte preventieve maatregelen worden genomen (dus verbinding met de voorkant) waardoor een iets langere opkomsttijd acceptabel kan zijn. Dit kan gaan van aandacht vragen voor het versterken van de BHV-organisatie in een verzorgingstehuis (voorkant) tot meerzijdig aanrijden in een bepaald gebied (achterkant). Ten tweede is de methodiek cyclisch-periodiek ingericht, waardoor er jaarlijks een evaluatie van de brandweerzorg plaatsvindt met bestuurders en raden (zie paragraaf 3).

VRG heeft als een van 6 pilotregio's het nieuwe dekkingsplan volgens de nieuwe systematiek opgesteld. De eerdere constatering dat in onze regio de dekking schraal is ingericht verandert met de wijziging van de methodiek niet. Dit uit zich ook in een aantal aandachtsgebieden- en objecten waarbij de repressieve brandweerzorg – hoe snel is er adequate hulp? – volgens het dekkingsplan niet volstaat[10]. Voor deze gebieden zijn extra aandacht en aanvullende maatregelen nodig. In hoofdstuk 3 gaan we op de respectievelijke programmalijnen in die dit flankerende beleid vormgeven.

9. *Centraal Bureau voor de Statistiek*
10. *Zie noot 8.*

2.2 Onderzoeksgebieden

De huidige spreiding van brandweerposten in de regio Groningen is historisch zo gegroeid, dus van vóór de diverse gemeentelijke herindelingen en het regionaliseren van de brandweer. Het merendeel van de posten staat op een logische plek vanwege het brandrisicoprofiel, de beschikbaarheid van vrijwilligers, de dekking in het omliggende gebied en de slagkracht voor de gehele regio. Maar voor een aantal posten was het de vraag of zij zouden passen in de toekomstige ontwikkelingen van de brandweerzorg. Daarom is op die locaties explicieter gekeken naar de meest optimale uitvoering van de brandweerzorg.

In eerste instantie zijn er drie criteria geformuleerd waarop we onze brandweerposten hebben getoetst:

- Er zijn nieuwbouwplannen voor de kazerne van een post;
- Het gebied heeft volgens de landelijke systematiek voor dekkingsplannen een lage dekkingsgraad in relatie tot de aanwezige risico's;
- Het gebied heeft volgens de landelijke systematiek voor dekkingsplannen een grote overlap in dekkingsgebied met een omliggende post qua opkomsttijd.

Uiteindelijk bleven er drie gebieden over waarvoor intensiever onderzoek naar de kwaliteit van brandweerzorg nodig bleek:

- Baflo/Winsum
- Oude Pekela/Nieuwe Pekela
- Musselkanaal

In deze gebieden zijn de meest relevante scenario's getoetst op gevolgen voor opkomsttijd, slagkracht, huisvesting, bedrijfsvoering en financiën.

Baflo/Winsum
De kazerne van de post Baflo dateert uit 1930 en is afgeschreven. Er staat in 2022 een kleine renovatie gepland waardoor de kazerne nog een aantal jaren mee kan. Omdat de kazerne aan vervanging toe is en de post Winsum relatief dichtbij ligt, is dit een onderzoeksgebied geworden. Er zijn twee scenario's onderzocht. Het eerste scenario is het behouden van beide posten, het tweede scenario het samenvoegen van beide posten op een locatie tussen Baflo en Winsum in, waarbij voor de optimale dekking de voorkeur is uitgegaan naar een kazerne in de buurt van Ranum. Omdat hier geen locatie beschikbaar was, leek bedrijventerrein *Het Aanleg* het beste alternatief. Uit onderzoek is echter gebleken dat de brandweerzorg bij samenvoeging in kwaliteit terugloopt. Dit komt vooral doordat de opkomsttijd bij Garnwerd en Warffum wordt overschreden volgens de landelijke systematiek. Voor 8 van de 12 aandachtsobjecten gaat een nog langere opkomsttijd gelden, terwijl deze nu al onvoldoende is. Daarnaast zijn er door de huidige ontwikkelingen (schaarste bouwmaterialen, krapte arbeidsmarkt, inflatie etc.) veel financiële onzekerheden. Het advies is daarom om beide posten te behouden, waarbij er op termijn nieuwbouw komt voor de post in Baflo.

Oude Pekela/Nieuw Pekela
Omdat deze beide posten dicht bij elkaar liggen en dus overlap hebben in hun dekkingsgebied, waren zij een onderzoeksgebied. Er zijn uiteindelijk twee scenario's onderzocht[11]. Het eerste scenario is het behouden van beide posten, het tweede scenario is het samenvoegen van beide posten op een locatie tussen de huidige posten in. Uit onderzoek is gebleken dat samenvoegen in termen van bedrijfsvoering mogelijk is en dat de kwaliteit van brandweerzorg

11. *Oriënterend is nog gekeken naar het sluiten van één van de twee posten, maar dit bleek geen reeël scenario.*

naar verwachting minder wordt maar voldoende blijft. Er is echter geen acute noodzaak tot samenvoegen, omdat de eerstvolgende renovatieplanning pas in 2035 (Nieuwe Pekela) en nieuwbouwplanning in 2048 (Oude Pekela) is. Daarnaast zijn er door de huidige ontwikkelingen (schaarste bouwmaterialen, krapte arbeidsmarkt, inflatie etc.) veel financiële onzekerheden. Het advies is daarom om beide posten te behouden, waarbij op termijn naar samenvoeging kan worden gekeken. Ondertussen zullen we de samenwerking tussen beide ploegen al verder intensiveren.

Musselkanaal

Het gebied rondom Musselkanaal heeft een lage dekkingsgraad in relatie tot de aanwezige risico's en was daarom een onderzoeksgebied. Er zijn in onze regio twee relevante posten voor Musselkanaal, namelijk de post Stadskanaal in het noorden en de post Ter Apel in het zuiden. Daarnaast kan vanuit het westen ook de post 2e Exloërmond (Veiligheidsregio Drenthe) in actie komen. Deze positie heeft drie scenario's opgeleverd. Het eerste scenario is het accepteren van de huidige dekking, het tweede scenario is het verplaatsen van de post Ter Apel richting Musselkanaal en het derde scenario is het oprichten van een nieuwe post in Musselkanaal. Onderzoek heeft uitgewezen dat het oprichten van een nieuwe post in Musselkanaal de kwaliteit van brandweerzorg het meeste zou verhogen, maar er gaat veel tijd overheen voordat dit het geval is (denk aan samenstellen en opleiden van de ploeg, opdoen van ervaring, organisatie etc.) en de kosten ervoor zijn erg hoog. Het verplaatsen van de post Ter Apel richting Musselkanaal brengt de brandweerzorg in Musselkanaal tot 'voldoende' en is ook een verbetering voor een aantal aandachtsobjecten in Ter Apel. Daarnaast is het ook op gebied van bedrijfsvoering en financiën een gunstige optie, omdat er draagvlak is onder de vrijwilligers, het wervingsgebied door de beoogde ligging gunstig is en het financieel aanzienlijk voordeliger is (ongeveer vergelijkbaar met huidige situatie) dan wanneer er een nieuwe post in Musselkanaal wordt opgericht. Het advies is daarom om de post Ter Apel te verplaatsen richting Musselkanaal.

2.3 Beleidscyclus brandweerzorg

De landelijk uniforme systematiek voor het dekkingsplan bevat ook een beleidscyclus voor de brandweerzorg. Hiermee wordt in de toekomst ook het rapporteren en verantwoorden op landelijk uniforme wijze geregeld. De systematiek ziet er met twee cycli van inrichting en uitvoering, met daartussen de bestuurlijke besluitvorming, uit als een soort 'acht' (zie figuur 2). Bij elkaar omvat de beleidscyclus zeven processtappen:

1. Dekking bijstellen, vanwege de voorgeschreven termijn van 4 jaar of vanwege verandering van de risico's of bepaalde vernieuwingen. De brandweer verkent de in- en externe ontwikkelingen en stelt een 'concept-inrichting' op met de landelijk ontwikkelde systematiek. Doorgaans zijn de bestaande kazernes uitgangspunt.
2. Beschrijven van de 'concept-inrichting' en de dekkingsprestaties die het bestuur van de brandweer mag verwachten, gebaseerd op de factoren snelheid, slagkracht, werkdruk en zekerheid.
3. Beoordelen van de dekking gezien de kaders: opkomsttijd, slagkracht, afspraken met buurregio's, bijstand en grootschalig optreden. Voor de opkomsttijd hanteert de brandweer het gemiddelde van de bandbreedte in de opkomsttijden. Deze derde stap leidt tot een concept-dekkingsplan.
4. Bestuurlijke besluitvorming, waaronder de zienswijze van de gemeenteraden. Het Algemeen Bestuur bepaalt haar ambitieniveau voor de dekking, na verkregen inzicht in de opkomsttijden met de branchehandleiding als referentiekader, bepaalt de opkomsttijd, neemt maatregelen en kiest zo nodig flankerend beleid.
   Indien noodzakelijk worden bovengenoemde stappen deels opnieuw gedaan. Na definitieve vaststelling van het dekkingsplan door het Algemeen Bestuur, heeft de brandweer een opdracht en gaat het nieuwe dekkingsplan gelden.
5. Invoering, daar waar nodig aanpassing van het meldkamersysteem, (her) inrichting van de kazernes en/of kazernevolgordetabel (KVT), positionering van de voertuigen en aanpassing van de bezetting en de roosters.
6. Registreren van de gerealiseerde prestaties, volgens de landelijke sluitende systematiek, zoals het Besluit veiligheidsregio's vraagt.
7. Vergelijken van de prestaties met de bestuurlijke opdracht zoals vastgesteld in stap 4. Het doel is te verantwoorden, te leren, afwijkingen te verklaren en zo nodig de uitvoering of inrichting van de dekking bij te stellen. De frequentie waarmee deze stap wordt uitgevoerd, is minimaal een keer per 4 jaar. Dit is wettelijk voorgeschreven. In een dekkingsplan kan de brandweer aanvullende afspraken vastleggen.
   Deze laatste stap 7 geeft weer materiaal voor stap 1, de inrichting, en voor stap 5, de uitvoering.

In de praktijk zal het dekkingsplan een dynamisch karakter hebben en zullen onderdelen regelmatig veranderen, gezien de ontwikkelingen in de omgeving (bijvoorbeeld wijziging van risico's of in de infrastructuur) en bij de brandweer.

In stap 4, bestuurlijke besluitvorming, stelt het bestuur de opdracht aan de brandweer vast. De brandweer gaat dus aan de slag met, en geeft verantwoording over, haar prestaties in relatie tot de door het Algemeen Bestuur vastgestelde opkomsttijden. Dat wijkt af van de huidige situatie, waarin de tijden in het Besluit veiligheidsregio's de beoordelingsgrond voor de brandweer vormen, ook al heeft het bestuur anders beslist en op basis van haar beslissing middelen toegewezen.

Parallel aan stap 5, invoering, vraagt het dekkingsplan om de inzet van risicobeheersing. De brandweer kijkt, hoe bij locaties of situaties die op grond van de besluiten van het Algemeen Bestuur niet voldoen aan de norm voor de dekking, andere acties uit de voor- en achterkant van de veiligheidsketen kunnen worden ingezet.

In deze cyclus worden bestuur en gemeenteraden periodiek geïnformeerd over de actuele kwaliteit van de brandweerzorg, waarna er ook bijsturing kan plaatsvinden. Dit past bij het eerdergenoemde continu monitoren en analyseren van nieuwe risico's ('dynamische risicoprofielen') in een steeds sneller veranderende wereld, maar ook bij het inzicht dat brandweerzorg van de gehele samenleving is. Het bestuur beschikt hiermee over de juiste informatiepositie om het niveau van brandweerzorg in de regio te bepalen en eventuele (rest)risico's te accepteren.

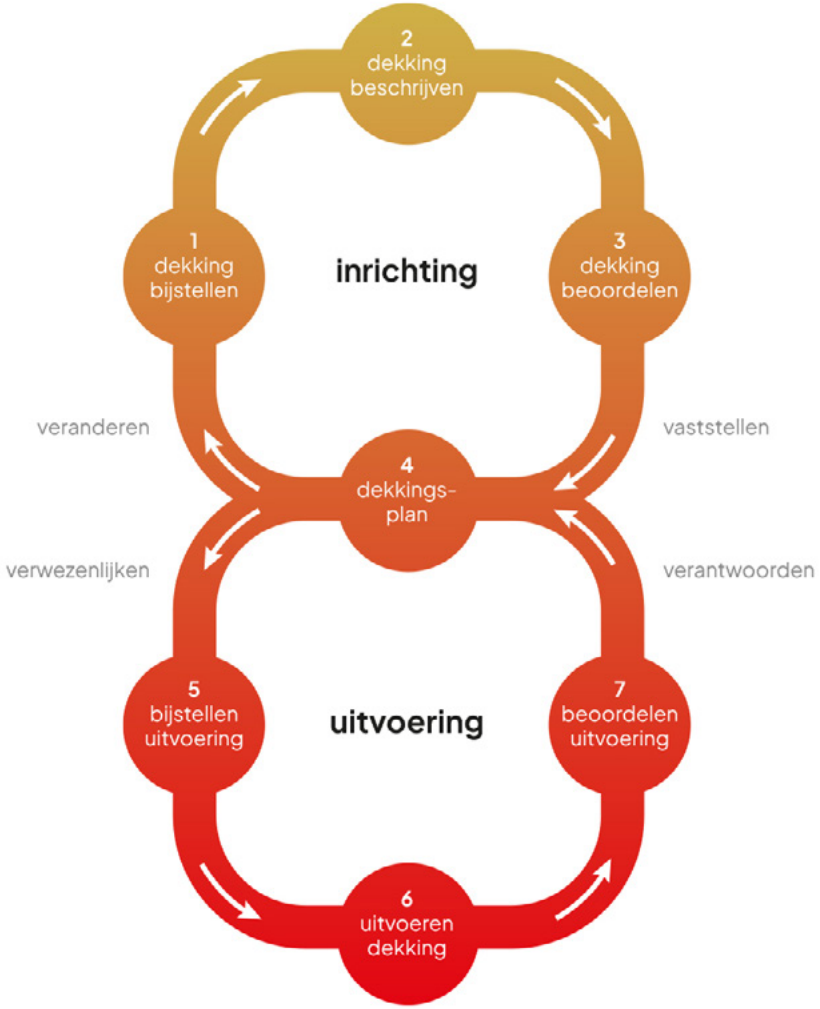

Fig. 2: Beleidscyclus brandweerzorg ('acht')

03 Ambities realiseren

Wat gaan wij de komende jaren doen om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen die effect hebben op de brandweerzorg in onze regio?

De ambities uit de visie en het flankerend beleid bij het dekkingsplan worden uitgewerkt langs de volgende programmalijnen:

1. Risicogerichte preventieve brandweerzorg
   - Hoe voorkomen we zoveel mogelijk (schade door) incidenten?
2. Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg
   - Hoe organiseren we ons zo dat we bij incidenten zo snel en goed mogelijk kunnen komen helpen?
3. Brandweerzorg in verbinding met de samenleving
   - Hoe werken we samen met de maatschappij om de brandweerzorg te verbeteren?
4. Duurzame bedrijfsvoering
   - Hoe maken en houden we de brandweerorganisatie toekomstbestendig?

Zoals bij elke indeling is ook de indeling van de onderwerpen onder de programmalijnen niet altijd scherp te maken. De programmalijnen hangen nauw met elkaar samen, zijn van invloed op elkaar en hebben elkaar nodig. Sommige onderwerpen vallen onder meerdere lijnen. Zo betekent meer inzicht willen hebben in de meest relevante risico's (lijn 1) dat we goede relaties met onze partners nodig hebben (lijn 3). En willen we onze paraatheid garanderen (lijn 2), dan kunnen we niet zonder duurzaam inzetbare mensen en middelen (lijn 4).

Per programmalijn benoemen we onze ambities voor de nabije en verdere toekomst aan de hand van de volgende vier vragen:

1. Wat betekent deze lijn?
2. Wat doen we nu?
3. Wat gaan we nieuw doen?
4. Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

Met de beantwoording van deze vragen geven wij als brandweer ons professionele advies over de inrichting van passende en toekomstbestendige brandweerzorg. Met de vaststelling van het dekkingsplan bepaalt het Algemeen Bestuur het huidige niveau van brandweerzorg. Met de vaststelling van het organisatieplan stemt het Algemeen Bestuur in met de wijze waarop we de ambities uit de visie vertalen naar acties voor de periode 2023–2026. De daadwerkelijke realisatie zal afhankelijk zijn van de beschikbare (financiële) middelen. Hiervoor maken een verbinding met de begrotings- en meerjarencyclus.

3.1 Risicogerichte preventieve brandweerzorg

Wat betekent deze lijn?
Een brand die niet ontstaat, hoeft ook niet te worden geblust. Brandpreventie is daarom letterlijk van levensbelang. Maar niet alle incidenten zijn te voorkomen. Daarnaast is de kans op een klein incident, brand in een keukenblok, groter dan de kans op een groot incident – brand in een heel woningblok. Om zoveel mogelijk branden en incidenten te voorkomen, bewegen we daarom steeds meer richting risicogerichte preventieve brandweerzorg. Dit betekent dat we door middel van een dynamisch regionaal risicoprofiel continu zicht willen houden op het ontstaan en de ontwikkelingen van risico's, om op die manier verantwoord te kiezen waar we moeten inzetten op voorkomen en/of bestrijden. Hiermee is deze programmalijn ook een belangrijke vorm van flankerend beleid voor de uit het dekkingsplan voortkomende aandachtsgebieden- en objecten.

Wat doen we nu?
Verreweg het meeste werk rondom deze lijn wordt verricht door de sector Risicobeheersing (RB)[12]. Het werk van RB komt tot uiting via adviseren van en/of toezichthouden op medeoverheden, bedrijven en particulieren op met name het gebied van brandveiligheid.

Het adviseren krijgt op verschillende manieren vorm. Zo dragen we brand- en fysieke veiligheidsadviezen aan bij multidisciplinair adviezen aan overheden bij de inhoud en vaststelling van hun omgevingsbeleid en (integrale) veiligheidsplannen. In beleidsstukken wordt aangestuurd op het duidelijk formuleren van het belang van veiligheid in ruimtelijke afwegingen - denk aan de risico's van een bepaalde locatie voor een woonwijk. We hebben praktische handreikingen voor overheden bij het opstellen van Omgevingsplannen of -verordeningen. Daarnaast adviseren we bij ruimtelijke initiatieven van overheden, bedrijven of particulieren over aspecten van externe veiligheid, de beschikbaarheid van voldoende bluswater en een goede bereikbaarheid voor hulpdiensten.

Cijfers RB 2019 (gemiddeld jaar, pre-corona)	
Advisering bouw en gebruik	2944
Advisering Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu	148
Toezicht activiteiten regulier	2713
Inspecties Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)	61
Advies en toezicht Evenementen	1468
Brandveilig Leven-activiteiten	200
Woonproblematiek (hoarding)	80
Handhavingszaken incl. BRZO	10

12. *Ter bevordering van de leesbaarheid zal in de tekst afwisselend 'sector Risicobeheersing' en 'we' worden gebruikt – dit geldt ook wanneer andere sectoren ter sprake komen.*

Ook bij evenementen brengen we adviezen uit. Hiervoor is begin 2022 de *Leidraad multi-advisering evenementen* opgesteld. Hierin is opgenomen hoe de hulpdiensten onderling (gaan) samenwerken en wordt ook de wisselwerking tussen gemeente en hulpdiensten beschreven.

Een bredere vorm van adviseren vindt plaats via de programma's *Brandveilig Leven* en *Brandveilig Ondernemen*. Deze brengen respectievelijk inwoners en ondernemers bewustwording van brandpreventie en handelingsperspectieven bij incidenten bij en versterken daarmee de zelfredzaamheid (zie ook lijn 3).

> "Ik voorzie dat we de komende tijd veel eerder bij allerlei bouw- en ruimtelijke ordeningsprojecten betrokken zullen zijn. Op die manier kunnen we bij nieuwbouwplannen breed en integraal adviseren: niet alleen 'kale' brandveiligheid (bouwmaterialen, sprinklers), maar ook bereikbaarheid voor hulpdiensten, bluswatervoorzieningen, stoplijnen tussen gebouwen en ga zo maar door. Dit verkleint de risico's op (grote) incidenten aanzienlijk, al denken we ook mee over welke risico's zich voordoen wanneer er toch gered of geblust moet worden. Op deze manier zijn we risicogericht georganiseerd en kunnen medeoverheden, ontwerpers, bouwbedrijven en ook eindgebruikers op onze expertise rekenen."
>
> *- Ronald Hollander (veiligheidsconsulent)*

Op het gebied van toezicht toetsen we omgevingsvergunningen en vergunningen voor grotere evenementen, waarbij regelgeving zoals het Bouwbesluit[13] zorgt voor de technische details van het toetsingskader. Met gemeenten maken we jaarlijks afspraken over de locaties waarop toezicht wordt gehouden en over het brandveilig gebruik van gebouwen en evenementen. Hierbij gaan we risicogericht te werk: aan locaties en evenementen met de meeste of grootste risico's wordt de hoogste prioriteit gegeven.

Een specifieke taak van RB is het toezicht op de *grote (chemie)bedrijven* en opslagen onder het BRZO-regime[14]. De provincie is hier bevoegd gezag. RB voert dit werk uit voor de drie noordelijke provincies samen met de Omgevingsdienst Groningen en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Ook heeft VRG de zelfstandige bevoegdheid om bedrijven die een bijzonder risico hebben aan te wijzen tot het operationeel hebben van een bedrijfsbrandweer[15]. Momenteel is een viertal bedrijven op het bedrijventerrein Oosterhorn in Delfzijl hiervoor aangewezen.

BRZO-locaties per gemeente (2022)

Eemsdelta	13	Groningen	1
Midden-Groningen	5	Oldambt	1
Het Hogeland	2	Westerkwartier	1
Veendam	2	Westerwolde	1

13. *Het Bouwbesluit is een verzameling technische en andere voorschriften die gelden voor het bouwen van een bouwwerk en het gebruiken van een bouwwerk, bijvoorbeeld voor woningen, kantoren, winkels en ziekenhuizen. Het Bouwbesluit bevat o.a. voorschriften over veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.*
14. *Besluit Risico's Zware Ongevallen*
15. *Een bedrijfsbrandweer start in een zeer vroeg stadium (binnen 6 minuten) met de bestrijding van een incident om de effecten zo beperkt mogelijk te houden.*

Naast het adviseren en toetsen van externe partijen is RB ook verantwoordelijk voor het onderhouden van het dynamisch regionaal risicoprofiel zoals dat is genoemd in het Veiligheidsplan 2020–2024. Dit is de basis voor de werkzaamheden en prioriteiten van de sector Crisisbeheersing (CB), waardoor aansluiting van RB bij de beleidscyclus van CB van belang is. Een deel van deze geïdentificeerde risico's heeft betrekking op brandweerzorg.

Wat doen we nieuw?

Om de beweging naar risicogericht werken te versnellen en de zich steeds sneller opvolgende ontwikkelingen – zoals de energietransitie en klimaatverandering – bij te benen, wordt de personele inzet binnen RB en binnen de bestaande formatie op onderdelen aangepast. Dit gebeurt onder andere door verdere differentiatie in toezichthouders, het aantrekken van adviseurs gespecialiseerd in het in kaart brengen van de nieuwste risico's en verdere implementatie van informatiegestuurd en projectmatig werken.

In lijn met deze aanpassingen ligt er een grotere rol voor RB voor de continue bijstelling van het dekkingsplan volgens de nieuwe GGO-methodiek[16] wanneer nieuwe ontwikkelingen daarom vragen. Dit betekent ook dat RB met flankerend beleidsadvies passende brandweerzorg mogelijk maakt voor de uit het dekkingsplan volgende aandachtsgebieden- en objecten. Hiervoor zullen we onder andere gebruik maken van de Risico Analyse Monitor (RAM). De RAM is een instrument om aan de hand van een realistisch brandscenario tot een eenduidige risicoanalyse te komen, inclusief inzetrisico's- en strategieën. Hierbij wordt op een heldere manier duidelijk welke maatregelen getroffen kunnen worden om het object veiliger te maken. Verder valt te denken aan dubbelzijdige alarmering van posten in een gebied met beperkte bluswatervoorzieningen of gebiedsgericht intensiveren van toezicht en advisering (plusadviezen). Ook hebben we verscherpte aandacht voor portiekflats vanwege de grotere risico's bij brand en voor de zeer grote evenementen die in aantal toenemen.

De laatste jaren neemt het aantal vragen dat we rechtstreeks van inwoners ontvangen toe. Ook bij situaties als personen met verward gedrag en *hoarding* wordt de brandweer in het kader van brandveiligheid in toenemende mate door een gemeente en/of de GGD meegevraagd voor een controle.

Voor al onze advies- en toezichtstaken zullen we nog scherper doordenken waar de risico's liggen en waar we dus de (extra) inzet op willen plegen. Om hier voldoende ruimte voor te kunnen maken plegen we minder of geen inzet op de onderdelen waar we het risico lager inschatten. Dit zal in de praktijk betekenen dat we bijvoorbeeld bij bepaalde objecten geen brandveiligheidsadviezen meer geven of de toezichtsintensiteit verlagen. Het beoordelen of de inspanningen (nog) effectief en noodzakelijk zijn maakt onderdeel uit van de periodieke beleidscyclus brandweerzorg (de 'onderkant van de 8', zie fig. 2) waarop RB aangesloten is.

16. *Gebiedsgerichte Opkomsttijden: zie paragraaf 1 van hoofdstuk 2.*
17. *Dit is de meest basale brandweerzorg die wij leveren, zoals het bestrijden van woning- of bedrijfsbranden. Zie het taakveld Brand in 'Basisgegevens Brandweerzorg Groningen in beeld' voor een overzicht.*

Met de eerdergenoemde programma's *Brandveilig Leven en Brandveilig Ondernemen* leggen we meer de link met het multidisciplinaire programma *Eerste Hulp Ben Jezelf*. Naast brand kunnen zich immers veel meer incidenten voordoen waarbij snel handelen van betrokkenen veel winst op kan leveren. We zetten met deze programma's vooral in op drie doelgroepen met een hoger risico op en bij incidenten: senioren, studenten en minder-zelfredzamen.

Een ander voorbeeld van het risicogerichter werken is dat we graag deelnemen aan een nog in te richten multidisciplinair haventeam in de Eemshaven, waarin we passende brandweerzorg in het havengebied met relevante partners willen bespreken.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?
Om een zo groot mogelijke bijdrage aan (brand)veiligheid te leveren, moet de brandweer zo vroeg mogelijk aan tafel zitten bij grote ruimtelijke ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat veranderende risico's als gevolg van dergelijke ontwikkelingen met basisbrandweerzorg[17] op te vangen moeten zijn en dat we geen extra (specialistische) repressieve capaciteit organiseren. De implementatie van de Omgevingswet zal op dit proces grote invloed hebben. Zo verandert de manier waarop we met overheidspartijen samenwerken in het ruimtelijk domein, krijgt VRG een uitbreiding van de wettelijke adviestaak op milieubelastende activiteiten en wijzigt de verantwoordelijkheid voor het Risicoregister Gevaarlijke Stoffen. Onderzoek van CEBEON heeft uitgewezen dat de Omgevingswet een toename van de risicobeheersingstaken voor de Veiligheidsregio's betekent. Op het moment dat we hier een scherper beeld bij hebben zal moeten worden bepaald welke consequenties dit heeft voor de taakuitoefening c.q. de begroting.

Anderzijds gaan we na twee pilots niet verder met buurtgerichte brandweerzorg en de Risk Factory. De buurtgerichte brandweerzorg in de gemeenten Westerwolde en Groningen werd positief gewaardeerd, maar het blijkt organisatorisch en financieel niet haalbaar om deze vorm van brandweerzorg in alle gemeenten aan te bieden. De Risk Factory is een concept uit Twente rondom brandveiligheidseducatie voor het primair onderwijs. Ook hier geldt dat we hebben bekeken of dit in onze regio kan worden opgezet, maar in afstemming met het bestuur is besloten om dit niet te doen.

Overzicht

Wat gaan we nieuw doen?

- Een kwalitatieve herstructurering van de sector Risicobeheersing inzetten.
- Meer en kwalitatief hoogwaardiger risicoanalyse toepassen om passende brandweerzorg in het algemeen maar in het bijzonder voor aandachtsgebieden- en objecten volgend uit het dekkingsplan te organiseren.
- Scherpere keuzes maken in de taakuitvoering waardoor we (nog) meer aandacht kunnen besteden aan risicovolle objecten en situaties en minder of geen aandacht geven aan situaties waar we de risico's lager inschatten.
- De sector Risicobeheersing laten aansluiten bij de beleidscyclus brandweerzorg en de beleidscyclus van de sector Crisisbeheersing.
- De programma's *Brandveilig Leven* en *Brandveilig Ondernemen* verbinden aan het multidisciplinaire programma *Eerste Hulp Ben Jezelf* met de focus op de risicogroepen senioren, studenten en minder-zelfredzamen.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

- Implementatie van de Omgevingswet realiseren en daarvoor extra formatie voor de sector Risicobeheersing inzetten.

3.2 Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg

Wat betekent deze lijn?
Hoe goed we ook proberen incidenten te voorkomen, ze zullen er altijd zijn. Daarom is er een solide, stevig georganiseerde brandweer nodig die dag en nacht klaarstaat om mens en dier hulp te bieden. Deze hulp bestaat uit het bestrijden van branden, maar ook uit het bevrijden van mensen uit voertuigen bij verkeersongevallen, het redden van mensen of dieren die te water zijn geraakt of ingrijpen als er iets misgaat met gevaarlijke stoffen. Om deze hulp te leveren zijn we afhankelijk van de inzet van 750 vrijwilligers, die in de regio paraat staan, en van 90 beroeps die in Groningen stad 24/7 een snelle uitruk garanderen.

'First responder, last resort'
Bij incidenten, groot en klein, is de brandweer als eerste ter plaatse en vormt ze het laatste vangnet – daar staan we voor. Dit is alleen mogelijk door de maatschappelijke betrokkenheid, professionele inzet en paraatheid van zowel onze beroepsbrandweer als onze honderden vrijwilligers. Voor onze regio geldt: zonder vrijwilligers geen brandweer.

Maar die stevigheid organiseer je niet zomaar. Door klimaatverandering, de energietransitie en vergrijzing moet de brandweer waarschijnlijk vaker, in andere samenstellingen en met andere risico's in actie komen dan we van oudsher bedacht hebben. Ook wordt de wereld steeds ingewikkelder, waardoor we niet goed weten hoe het volgende incident eruit ziet. We kiezen ervoor ons vooral voor te bereiden op de meest voorkomende incidenten die we wél kennen en aankunnen. Woningbrand. Iemand te water. Een verkeersongeluk. We zijn daarmee sober en doelmatig georganiseerd. In ons vakbekwaamheidsprogramma houden we daar rekening mee. Bij complexere incidenten vertrouwen we op ons improvisatievermogen c.q. kennen we onze beperkingen. We bewegen er naartoe dat flexibel en wendbaar te doen, zodat we veerkrachtig zijn in een steeds complexere wereld. We zijn de enige organisatie die in korte tijd, 24 uur per dag, georganiseerd veel mensen op de been kunnen brengen waarmee we een basisinfrastructuur voor veiligheid vormen. We zijn dus *first responder* en *last resort*.

Wat doen we nu?
De repressieve brandweerzorg is het domein van de gelijknamige sector Brandweerzorg. Conform artikel 25 van de Wet veiligheidsregio's[18] hebben we onze taken ondergebracht in vier taakvelden:

- Brandbestrijding (Brand)
- Hulpverlening (HV)
- Waterongevallenbeheersing (WO)
- Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS)

18. Zie wetten.nl - Regeling - Wet veiligheidsregio's - BWBR0027466 (overheid.nl)

Deze taken worden uitgevoerd door 840 repressieve brandweermensen (ongeveer 750 vrijwilligers en 90 beroeps), verdeeld over 39 posten. De posten Sontweg en Vinkhuizen in de stad Groningen worden door de beroeps bezet, de andere 37 posten zijn vrijwilligersposten. In totaal beschikt de brandweer over 46 parate tankautospuiten, 4 hulpverleningsvoertuigen, 7 redvoertuigen (hoogwerkers) en divers ander materieel. Het aantal alarmeringen bedraagt zo'n 4500 per jaar. In het deel 'Basisgegevens Brandweerzorg Groningen in beeld' worden alle kerngegevens gepresenteerd, inclusief visuele representatie van onderstaande taakvelden.

Het taakveld brandbestrijding is het grootste taakveld. De belangrijkste opdracht: het redden van mensen en dieren die door brand in gevaar zijn en het voorkomen van uitbreiding naar belendingen c.q. andere brandcompartimenten. Voor de basisbrandweerzorg staan 46 tankautospuiten paraat in de regio. In geval van brand op hoogte, portiekflats of wanneer het een brand in een oude binnenstad betreft, wordt er ook een redvoertuig (hoogwerker) gealarmeerd. Hiervan zijn er 7 strategisch geplaatst in de regio. Voor het bestrijden van grotere of specifieke branden zijn er 2 schuimblusvoertuigen beschikbaar waarvan de grootste tot bijna 9000 liter water per minuut kan leveren[19]. Daarnaast beschikken we over 4 grootschalige watervoorzieningen waarmee over een grote afstand veel water kan worden geleverd. Is er voor langere tijd veel brandweerinzet nodig, dan schalen we op naar Grootschalig Brandweer Optreden (GBO). Dit betekent dat meerdere pelotons een incident bestrijden. Hierbij levert de brandweer de algehele commandovoering.

Voor het taakveld hulpverlening geldt dat alle tankautospuiten een standaardbepakking hebben om eenvoudige (technische) hulp mee te kunnen verlenen. Dit gaat van een liftsleutel om mensen uit liften te bevrijden tot hydraulische scharen om mensen uit voertuigen te knippen. Daarnaast zijn alle tankautospuiten uitgerust met hefkussens om hulp te kunnen verlenen bij een instorting na een aardbeving. Wordt het ingewikkelder, dan hebben we een aantal

19. *Ter vergelijking: een tankautospuit kan met 1500–2000 liter water per minuut blussen.*

hulpverleningsvoertuigen met specialistische kennis en materiaal. Twee van deze voertuigen hebben een kraan om bijvoorbeeld voertuigen mee uit het water te halen. Bij zeer complexe hulpverlening kunnen landelijke partners als het team STH (Specialisme Technische Hulpverlening) of USAR (Urban Search and Rescue) ons bijstaan.

Het taakveld waterongevallenbeheersing betreft alle ongevallen die met mensen, dieren of voertuigen te water te maken hebben. Dit taakveld is als een drietrapsraket opgezet. De bemensing van een tankautospuit is in staat een zogeheten grijpredding uit te voeren. Dit kan tot ongeveer 15 meter van de kant en het water moet niet dieper dan 1,5 meter zijn. In moeilijkere gevallen kunnen er drie oppervlaktereddingsteams (OVRT) in actie komen die tot 200 meter uit de kant reddingen kunnen uitvoeren. Zij zijn risicogericht gestationeerd op drie plaatsen in de regio. Ten slotte is op de kazerne aan de Sontweg een bovenregionaal duikteam voor complexe incidenten ingericht. De functie van duiker wordt vanwege de hoge eisen aan opleiding en oefening en de intensiteit alleen uitgevoerd door beroepsbrandweermensen. Zij kunnen tot 15 meter diepte reddingen uitvoeren en rukken ook tot ver in Drenthe uit[20].

In het geval van incidenten met chemische stoffen of gaslekkages komt het taakveld Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen in beeld. Hierbij ligt de focus op het uitvoeren van reddingen - slachtoffers uit een gevaarlijke situatie halen - en indien mogelijk blussen en afdekken. Vanuit de basisbrandweerzorg beschikken alle tankautospuiten over vuilwerkpakken voor snelle reddingen. Ook kunnen zij zo'n 11 liter schuimvormend middel gebruiken voor kleine vloeistofbranden of het afdekken van een chemische stof. Daarboven hebben wij een gaspakkenteam en 2 schuimblusvoertuigen (SB's) met elk 1000 liter schuimvormend middel aan boord. Ook maakt de brandweer op basis van gebiedsgebonden risico op vijf posten gebruik van chemiepakken. Tot slot is Groningen een van de landelijke steunpunten voor het CBRN-peloton (chemisch, biologisch, radioactief, nucleair). Dit peloton kan grotere groepen mensen ontsmetten.

20. Voor Zuid-Oost Groningen doen we een beroep op de duikers uit Emmen.

Wat gaan we nieuw doen?
Eén van onze belangrijkste eigenschappen is paraatheid. Zonder de bereidheid van onze brandweervrijwilligers en beroepsbrandweermensen om dag en nacht voor de samenleving paraat te staan zijn we (letterlijk) nergens. Toch staat deze paraatheid onder druk. Dit komt onder andere door krimp en vergrijzing. Hiervoor ontwikkelen we een strategische personeelsplanning die analyseert hoe we hierop kunnen anticiperen, inclusief vierjarig wervingsprogramma.

> "Paraatheid is een spannend thema voor de komende jaren. Ik ben zelf zowel vrijwilliger (post Delfzijl) als dagdienstmedewerker bij VRG en kan dat goed combineren doordat ik de mogelijkheid heb om thuis te werken. Op die manier ben ik vaak ook beschikbaar voor een uitruk. Daarnaast geef ik in mijn post leiding aan de Jeugdbrandweer die een belangrijke kweekvijver voor toekomstige vrijwilligers vormt. Zo heeft de helft van de huidige vrijwilligers in Delfzijl ook bij de Jeugdbrandweer gezeten. Door in te zetten op flexibele werkplekken, technische slimmigheden en doorlopend verbinding te zoeken met de samenleving - zoals de Jeugdbrandweer doet – proberen we onze paraatheid op orde te houden."
>
> *– Erik Tillema (vakspecialist Techniek & Ontwikkeling en vrijwilliger post Delfzijl)*

We zullen ook het aantoonbaar 'onverplichte karakter' van brandweervrijwilligheid moeten verenigen met onze ambitie om altijd paraat te zijn. Door de Europese deeltijdrichtlijn zijn er namelijk ontwikkelingen met betrekking tot de rechtspositie van de brandweervrijwilliger. Er moet voldoende verschil zijn tussen vrijwilligers en beroeps vanwege de verschillende beloningsstructuren. Door af te stappen van kazernering en consignatie[21] lijken we dit grotendeels te kunnen oplossen, maar hiertoe gaan we pas concrete stappen zetten als er landelijk overeenstemming is bereikt over hoe dit gaat gebeuren en hoe dit wordt gefinancierd.

Omwille van de paraatheid voegen we een derde categorie posten toe: de robuuste post. Op dit moment hebben we twee categorieën, namelijk continu bezette posten (Sontweg en Vinkhuizen, beide in de stad Groningen) en 37 basisposten. Om onze paraatheid te verbeteren veranderen we risicogericht een aantal basisposten in robuuste posten. Dit betekent dat de paraatheid in die posten expliciet georganiseerd wordt, bijvoorbeeld door het gebruik van (nieuwe) technische middelen en het inzetten van dagdienstmedewerkers en/of beroeps op het moment dat er onvoldoende vrijwilligers beschikbaar zijn. Hierdoor hebben deze posten een nagenoeg gegarandeerde opkomst en uitruk van een beperkt aantal minuten. Daarnaast is er een aantal specialismen in onze regio die, gezien de risico's van het gebied, tijdig beschikbaar en dus robuust georganiseerd moeten zijn om een zo snel als mogelijke opkomst te garanderen.

Eén type specialistisch voertuig betreft het hulpverleningsvoertuig: de HV.
We beschikken nu over vier HV's waarvan twee met en twee zonder kraan. De standplaatsen van de HV's zijn bepaald en bestuurlijk vastgesteld op basis van een opkomsttijdberekening met als uitgangspunt dat de gebieden met het hoogste risico in de meeste gevallen binnen een acceptabele tijd kunnen worden bereikt. De beide HV's zonder kraan zijn aan vervanging toe, maar op basis van ons huidige risicoprofiel vinden we twee nieuwe HV's niet nodig. In plaats daarvan willen we deze beide HV's vervangen voor één HV met kraan, te plaatsen in het oosten van de provincie (de precieze stationeringslocatie wordt nog onderzocht). In het gebied Noord-West, waar één van de HV's zonder kraan is afgeschreven, gaan we op zoek naar een innovatieve oplossing die recht doet aan de voorkomende risico's in dat specifieke gebied.

21. *Kazernering betekent dat iemand op de kazerne verblijft om snel te kunnen uitrukken. Consignatie is de tijd dat een brandweervrijwilliger niet bij de brandweer werkt en niet op de kazerne is, maar wel beschikbaar is voor uitrukken. Beschikbaar betekent dat de brandweer de vrijwilliger kan oproepen en dat de vrijwilliger op die oproep moet reageren. Het afstappen hiervan wordt 'bouwsteen 1' genoemd, verwijzend naar een juridisch advies aan de minister van Justitie en Veiligheid hierover.*

Een andere aanpassing die we willen doen komt voort uit het onderzoek naar de inrichting van de bedrijfsvoering van Brandweerzorg Groningen Stad door adviesbureau Advante (2021). Aanleidingen voor het beschouwen van de bedrijfsvoering van de beroepsbrandweer waren de noodzaak om nieuwe locaties te ontwikkelen voor de huisvesting van de brandweer in de stad Groningen, het onderscheid dat tussen vrijwilligers en beroeps moet worden aangebracht en het zogeheten tweede loopbaanbeleid. Dit beleid slaat op de maximale operationele inzetbaarheid van 20 jaar van een beroeps, waarna er een nieuwe positie binnen of buiten de organisatie wordt gezocht. Omdat de landelijke uitgangspunten hiervoor mogelijk veranderen, is er kans dat we ons beleid hierop moeten aanpassen[22]. Voor nu geldt dat we onze bedrijfsvoering met de beroepsbrandweer breder willen opzetten, wat inhoudt dat we de beroeps ook op andere plekken (zowel ruimtelijk als professioneel) willen kunnen inzetten. Daarnaast onderzoeken we de wenselijkheid van de huidige 24-uursroostering.

> "Als beroeps gaan we best een spannende tijd tegemoet, omdat nu de tijd aanbreekt waarin mensen die 20 jaar in repressieve dienst zijn eigenlijk moeten stoppen (het 'tweede loopbaanbeleid'). Hiermee kan er ook veel ervaring uit de ploegen verdwijnen. Ik hoop daarom dat het ons als organisatie lukt deze berg aan kennis en kunde op een andere manier bij ons te houden, zodat de kwaliteit van brandweerzorg gewaarborgd blijft."
>
> *- Francine Vooren (bevelvoerder ploeg A, post Groningen Sontweg)*

Op het gebied van vakbekwaamheid gaan we ook een iets andere koers varen. Hierbij staan 'vakmanschap' en de 'human factor' centraal: wat kunnen we realistisch van onze mensen verwachten wanneer zij steeds meer (complexe) informatie rondom (complexe) incidenten moeten verwerken? Ook moet de lesstof goed aansluiten bij de belevingswereld van onze vrijwilligers en willen we opgedane ervaring in de praktijk (bijvoorbeeld brandonderzoek) sneller verbinden met vakbekwaamheid. Hierbij liggen er veel kansen voor gamification en de inzet van virtual reality, waarmee brandweermensen nu al op een aantal manieren worden beoefend. We maken de overstap van een kwantitatieve naar een kwalitatieve benadering van vakbekwaamheid, met als kernvraag: wanneer ben je 'fit for the job'?

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

Op het gebied van brandbestrijding streven we twee flinke ambities na. De eerste betreft het implementeren van de nieuwe landelijke basisprincipes brandbestrijding. Dit houdt onder andere in dat we ons vooral richten op het redden van mens en dier en minder risico's (hoeven te) nemen voor het beperken van alleen materiële schade. Ook moet brandbestrijding uitlegbaar en navolgbaar zijn. Hiervoor hebben we ook andere blusmiddelen- en vakkennis bij onze mensen nodig en een lerende houding ten opzichte van branden.

De tweede betreft het introduceren van brandbestrijding als specialisme (BAS). Dit betekent dat we, in een steeds sneller veranderende wereld, op structurele basis met bestuurders en samenleving willen bepalen welke brandrisico's we acceptabel vinden en waarin we wel en niet moeten blijven investeren (in lijn met de nieuwe beleidscyclus brandweerzorg, zie paragraaf 3 van hoofdstuk 2). We willen onderzoeken of er differentiatie in taken en functies nodig is om adequate basisbrandweerzorg te kunnen blijven leveren en waar specialisatie nodig is. De beweging richting zowel de basisprincipes als BAS heeft reële financiële en organisatorische gevolgen en zullen we daarom in nauwe afstemming met het Algemeen Bestuur en de gemeenteraden voorbereiden.

22. Op 10 oktober 2022 is tussen vakbonden en werkgevers overeengekomen dat dit beleid indien gewenst en onder een aantal voorwaarden kan worden opgeschort in afwachting van een onderzoek van de Universiteit naar Maastricht naar de duurzame inzet van repressieve brandweerfuncties.

Zowel de energietransitie als de klimaatverandering leiden tot effecten waarop de brandweer zich zal moeten voorbereiden. Effecten van klimaatverandering zullen er bijvoorbeeld toe leiden dat de brandweer vaker en langer wordt ingezet. Nieuwe energiebronnen vragen om een andere (blus)aanpak met ander materiaal. Deze effecten moeten in kaart worden gebracht om ons te kunnen prepareren op de bestrijding ervan. Voor deze vraagstukken zijn nu nog geen mensen en middelen vrijgemaakt.

Op het gebied van Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen willen we voldoen aan de binnenkort wettelijke verplichting om te stoppen met fluorhoudend blusschuim (bevat PFAS), waarvan de precieze kosten nog in kaart worden gebracht. Daarnaast onderzoeken we hoe we het aantal Verkennende Brandweereenheden en gaspakkenteams, die beide in dit taakveld kunnen worden ingezet, efficiënter kunnen organiseren op 3Noord-niveau[23].

Overzicht

Wat gaan we nieuw doen?

- De landelijke ontwikkeling volgen met betrekking tot de afschaffing van kazernering en consignatie ter verdere differentiatie van beroeps en vrijwilligers en de gevolgen voor onze regio inzichtelijk maken.
- Met strategische personeelsplanning anticiperen op ontwikkelingen die risico's opleveren voor onze paraatheid.
- Onderscheid maken tussen drie verschillende brandweerposten, namelijk continu bezette posten, robuuste posten en basisposten.
- Twee hulpverleningsvoertuigen zonder kraan vervangen we door één hulpverleningsvoertuig met kraan, waarbij we in het gebied waar een HV zonder kraan wordt afgeschreven op zoek gaan naar een innovatieve oplossing die recht doet aan de voorkomende risico's in dat gebied.
- Beroepsbrandweermensen breder inzetten ter verbetering van onze flexibiliteit en paraatheid en in lijn met het tweede loopbaanbeleid.
- Ontwikkelen van een visie op vakbekwaamheid waarbij we aansluiten op de wensen en ontwikkelingen op het gebied van vakbekwaam worden en blijven. Hierbij maken we een omslag van kwantitatieve naar kwalitatieve benadering vakbekwaamheid.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

- De vernieuwde basisprincipes brandbestrijding implementeren.
- Brandbestrijding als specialisme (BAS) introduceren.
- Fluorhoudend schuimvormend middel vervangen voor een fluorvrij alternatief.
- De brandweer prepareren voor een veilige energietransitie.
- De brandweer prepareren voor een veilige klimaatadaptatie.

23. 3Noord is het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Fryslân, Veiligheidsregio Groningen en Veiligheidsregio Drenthe.

3.3 Brandweerzorg in verbinding met de samenleving

Wat betekent deze lijn?
De brandweer kan niet alles alleen. Complexe ontwikkelingen brengen nieuwe en onvoorziene risico's met zich mee en incidenten worden in potentie lastiger te bestrijden - denk aan hoogbouw, grote winkelmagazijnen maar ook stroomuitval door cyberaanvallen. Daarom heeft de brandweer de (kennis van de) samenleving nodig om hoogwaardige brandweerzorg te kunnen blijven bieden. Dit geldt zowel aan de voorkant (het voorkomen van incidenten) als aan de achterkant (het stimuleren van zelf- en samenredzaamheid bij incidenten).

Brandveiligheid is daarmee 'ketenveiligheid': als er één schakel niet goed is, verzwakt dat de gehele keten. Daarom beïnvloeden we 'schakels' als maatschappelijke organisaties, bedrijven, medeoverheden en inwoners om hun verantwoordelijkheid te nemen of hun risicogerichte bijdrage te leveren vanuit hun eigen rol en belang. Ons doel met deze maatschappelijke allianties is het vergroten van bewustwording over de risico's van brand en andere incidenten, het stimuleren van maatregelen om brand te voorkomen en het bieden van handelingsperspectief bij incidenten: gedragsbeïnvloeding over zelf- en samenredzaamheid.

Om in verbinding te blijven met een veranderende, dynamische samenleving streven we naar een divers personeelsbestand en inclusieve bedrijfscultuur. We willen daarom een aansprekelijke en aantrekkelijke werkgever zijn, maar ook goede relaties onderhouden met de werkgevers van onze vrijwilligers. Daarnaast doen we veel aan vakinhoudelijke en regionale samenwerking met andere veiligheidsregio's en Brandweer Nederland. Om de complexe uitdagingen waar we voor staan te kunnen oppakken zullen we vanzelfsprekend gebruik maken van de veelzijdige expertise binnen de veiligheidsregio, bijvoorbeeld op het gebied van informatiemanagement, kwaliteitszorg en netwerkmanagement.

Wat doen we nu?
Zoals in programmalijn 1 beschreven zijn veel van onze preventieve en risicoanalyserende werkzaamheden alleen mogelijk door nauwe samenwerking met allerlei partners. Adviezen landen alleen wanneer er een goede (werk)relatie is en ook het kunnen houden van toezicht vergt een coöperatieve houding van partners, niet in de laatste plaats omdat de wettelijke aanwijzingsmogelijkheden van de brandweerorganisatie beperkt zijn[24].

We werken in de afgelopen jaren al met diverse partijen op verschillende manieren samen aan de voorkant van de veiligheidsketen. Deze samenwerkingen ontstaan meestal vanuit contacten met partijen die activiteiten uitvoeren die grenzen aan veiligheid of die direct toegang hebben tot kwetsbare- of verminderd zelfredzame groepen inwoners zoals senioren. Daarnaast is onze samenwerking met maatschappelijke organisaties ook intensiever dan directe contacten met inwoners, omdat we via deze partijen grotere groepen mensen kunnen bereiken. Dit geldt ook voor kinderen, jongeren en studenten, waarbij we vooral ingangen zoeken via jongeren- en studentenorganisaties en met voorlichting en scholing bewustwording op de langere termijn nastreven.

24. In de tussenrapportage van de evaluatie Wet veiligheidsregio's is duidelijk geworden dat het wenselijk is dat de brandweer meer wettelijke aanwijzingen moet kunnen geven met betrekking tot toezicht.

Voorbeelden van onze samenwerkingen zijn de in lijn 1 genoemde programma's *Brandveilig Leven* en *Brandveilig Ondernemen* waarin respectievelijk inwoners en ondernemers bewustwording van brandpreventie en handelingsperspectieven bij incidenten wordt bijgebracht, waarmee de zelfredzaamheid wordt versterkt. Daarnaast nemen we graag deel aan initiatieven die lokaal worden opgestart, zoals het programma *LeefSamen* in de gemeente Westerwolde dat gericht is op het gebruiken van domotica bij senioren waarmee incidenten sneller worden opgemerkt. Verder speelt de VRG als geheel een actieve rol in het programma *Veiligheid Oosterhorn*, wat in samenwerking met alle publieke en private partijen rondom het bedrijventerrein Oosterhorn in Delfzijl een breed scala aan veiligheidsonderwerpen, waaronder brandveiligheid, onder de aandacht brengt en zo nodig oplossingen aandraagt. Ook werken we samen met diverse opleidingsinstituten. Het gaat hier in hoofdzaak om voorlichting en het geven van gastlessen. Daarnaast hebben we ook veel contacten met de eerdergenoemde studentenverenigingen waarmee we samenwerken als we voorlichting geven over brandveiligheid in bijvoorbeeld de Keiweek (introductieweek eerstejaars studenten in de stad Groningen).

Wat gaan we nieuw doen?

Gemeenten stellen periodiek een integraal veiligheidsplan op. Op dit moment bevatten deze plannen niet standaard een paragraaf brandweerzorg. Wij willen stimuleren dat elke gemeente bij het opstellen van haar veiligheidsplan ook een paragraaf brandweerzorg opneemt. Op deze manier versterken we de samenwerking op onderwerpen als nieuwe risico's bij ruimtelijke ontwikkelingen, aandachtslocaties, bluswatervoorziening, bereikbaarheid en brandveiligheid.

We willen verder investeren in de relatie met (potentiële) werkgevers van vrijwilligers. Vrijwilligheid is de kurk waar onze organisatie op drijft en we vragen niet alleen veel van onze vrijwilligers, maar ook van hun werkgevers (of natuurlijk van hun eigen productieve uren in het geval van zelfstandigheid). Daarom organiseren we bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten of open dagen voor werkgevers en spreken we onze waardering expliciet uit.

Een andere ambitie is het verbeteren van de vakinhoudelijke verbinding met Brandweer Nederland en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). Een aantal aspecten gaat erg goed, zoals het volgen van de landelijke strategische toekomstverkenning (belangrijke basis voor de visie), maar we willen beter aanhaken op ontwikkelingen om onze wensen en ideeën in te brengen.

Een meer abstracte maar niet minder belangrijke aanpassing van beleid is de in paragraaf 3 van hoofdstuk 2 genoemde implementatie van de beleidscyclus brandweerzorg. Deze beleidscyclus heeft tot doel de samenleving – in de vorm

van gerepresenteerd bestuur – nauwer te betrekken bij de gewenste kwaliteit van brandweerzorg. Op dit moment hebben we de inrichting, de 'bovenkant van de acht', van de beleidscyclus, doorlopen. Nu gaan we de uitvoering, de 'onderkant van de acht', inrichten. Dit doen we door het definiëren en verzamelen van relevante gegevens als operationele prestaties, risicobeeld en bedrijfsvoeringsmogelijkheden waarop wij kunnen rapporteren en ons kunnen verantwoorden. We hebben de ambitie om de eerste jaarlijkse rapportage begin 2024 aan het bestuur en de raden voor te leggen.

Binnen de VRG-organisatie willen we de samenwerking tussen de verschillende sectoren verder intensiveren. Met name de werelden van Brandweerzorg en Crisisbeheersing raken elkaar vaker, omdat de effectgebieden van fysieke incidenten steeds vaker steeds groter worden – denk aan natuur- of afvalbultbranden, maar ook aan cyberaanvallen op vitale infrastructuur. Op dit moment levert Brandweerzorg piketdiensten (commandovoering), planvorming, scenario-input en onderhoud van voertuigen voor Crisisbeheersing, maar we willen nog meer verbindingen leggen om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden. Denk hierbij aan het verenigen van krachten rondom informatiemanagement, vakbekwaamheid en kwaliteitszorg. Daarom is er een liaison Crisisbeheersing vanuit Brandweerzorg ingesteld. Deze (voorlopig) tijdelijke functie is gericht op het maximaliseren van de synergie tussen beide sectoren. Ook de samenwerking tussen de sectoren Risicobeheersing en Brandweerzorg willen we graag versterken, zoals in hoofdstuk 2 (brandweerzorg in samenhang) al besproken. Ten slotte is integrale samenwerking met de sector Bedrijfsvoering onontbeerlijk, omdat hier de randvoorwaarden worden gecreeërd die de brandweerorganisatie in staat stelt haar werk goed en duurzaam te doen.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?
Zoals eerder gesteld krijgen we te maken met mogelijk meer inzet door bijvoorbeeld extremer weer en een demografische toename van risicogroepen (met name ouderen) terwijl we tegelijkertijd mogelijk minder mensen hebben door krimp en vergrijzing. Daarom willen we via kansrijke projecten in de gemeenten of regio verkennen of en zo ja hoe de zelf- en samenredzaamheid van bijvoorbeeld dorpen kan worden versterkt - denk aan een 'dorps-BHV'.

Daarnaast levert de energietransitie voor de regio kansen, maar op het gebied van veiligheid ook grote risico's op. We willen op dit gebied onze samenwerking met onderwijsinstellingen en innovatieve partijen uitbouwen.

Overzicht

Wat gaan we nieuw doen?

- Gemeenten stimuleren om een paragraaf brandweerzorg op te nemen in hun Integraal Veiligheidsplan.
- De relatie met (potentiële) werkgevers van vrijwilligers intensiveren.
- Onze vakinhoudelijke verbindingen en netwerken intensiveren.
- Bestuur en raden cyclisch-periodiek betrekken bij de actuele kwaliteit van brandweerzorg in onze regio conform de nieuwe methodiek van ons dekkingsplan.
- De integrale samenwerking tussen verschillende VRG-sectoren verder intensiveren.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

- Middels kansrijke projecten in de regio verkennen of, en zo ja, hoe de zelf- en samenredzaamheid van bijvoorbeeld dorpen kan worden versterkt.
- Onze samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen uitbouwen op het gebied van de energietransitie.

3.4 Duurzame bedrijfsvoering

Wat betekent deze lijn?
In veel van de voorgaande programmalijnen staat toekomstbestendigheid centraal. Door de toename van steeds complexere ontwikkelingen die op elkaar ingrijpen moeten we zo vroeg mogelijk risico's in kaart brengen en op waarde kunnen schatten, is er een efficiënte, daadkrachtige en uitlegbare repressieve organisatie nodig en zullen alle partijen zich moeten inzetten om hoogwaardige brandweerzorg in deze regio te kunnen blijven leveren. Dit geldt ook voor het onderdeel bedrijfsvoering. Voor de continuïteit van de brandweerorganisatie is het essentieel dat de bedrijfsvoering meebeweegt in de ontwikkeling van brandweerzorg en ondersteunend is om de ambities uit te visie te realiseren. Voor het onderdeel bedrijfsvoering maken we een onderscheid tussen mensen en middelen, waarbij we middelen uitsplitsen in huisvesting, informatievoorziening, materiaal en duurzame werkwijze(n).

Wat doen we nu?
De brandweerzorg in Groningen staat en is paraat. We bereiken onze doelen met effectieve risicobeheersing, beroepsposten in de stad Groningen en een brede basis van vrijwilligersposten in de gebieden. Voor een regio als Groningen is dit de ideale mix van slagkracht, betaalbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap, die we koesteren en willen behouden. Daarbij zijn we ambitieus en innovatief binnen onze mogelijkheden. We merken dit in onze organisatie: we zijn trots op ons werk, doen dit met plezier en met goede resultaten.

Om nu en in de toekomst vakbekwame en vaardige repressieve medewerkers te behouden worden passende opleidingen ingericht voor de brandweervrijwilligers en beroepsbrandweer. Er wordt geoefend voor het aantoonbaar behouden van vakbekwaamheid, maar er wordt ook continu gekeken welke vaardigheden in de toekomst nodig zijn. De opleidingen voor vrijwilligers richten we zo in dat ze leuk maar vooral behapbaar zijn in relatie met de vrijwilligheid. Hierbij geldt wel dat er ook een aantal opleidingen op landelijk niveau wordt georganiseerd, waarbij onze invloed beperkt is.

We zorgen voor een goede, degelijke huisvesting voor alle brandweerposten, voor de repressieve en de dagdienstmedewerkers. Alle medewerkers (vrijwilligers, beroeps, dagdienst) moeten beschikken over de nodige middelen om hun werk op een goede manier te kunnen doen. Daar waar mogelijk anticiperen we op nieuwe ontwikkelingen en sluiten we aan bij de verschillende landelijke ontwikkelingen op het terrein van duurzaamheid, personeelsbeleid, informatievoorziening, financiën, opleidingen en communicatie.

Wat gaan we nieuw doen?
Met betrekking tot de mensen geldt dat de brandweerorganisatie vraagt om een klantgerichte en professionele ondersteuning. Vanuit de ondersteunende sectoren zal samen met sector Brandweerzorg worden nagegaan hoe deze dienstverlening optimaal kan worden verleend, waarbij steeds een afweging wordt gemaakt tussen uniforme (landelijke en regionale) processen als dat beter is voor de efficiëntie of professionaliteit van de gehele organisatie en maatwerk als dat beter aansluit op de situatie en behoefte van een brandweerpost.

We willen blijvend investeren in duurzame inzetbaarheid van onze mensen. Dit betekent onder andere dat er de nodige aandacht besteed wordt aan het vitaal houden van de medewerkers. Zo bieden we programma's aan voor het behouden van fysieke en mentale fitheid en veerkracht. Naast vitaliteit gaat het er ook om dat medewerkers (technologische) ontwikkelingen kunnen bijbenen en dat er

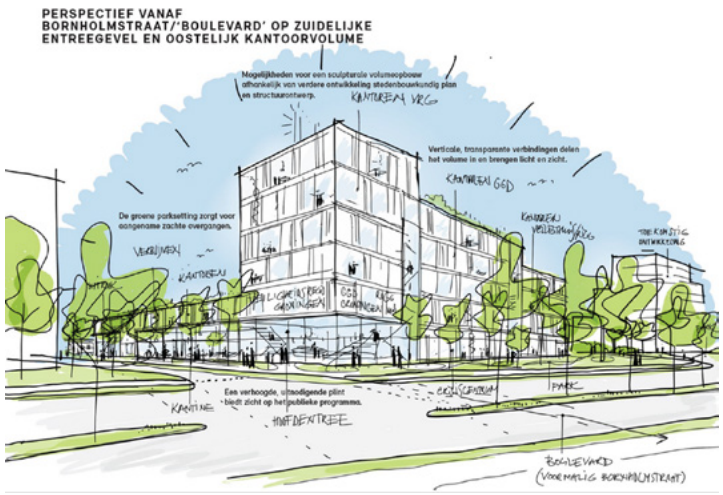
continu gewerkt wordt aan het vakbekwaam, vaardig en flexibel houden van de medewerkers. Daarnaast zetten we in op een werkklimaat waarin specifieke aandacht is voor de brandweervrijwilligers, waaronder een leiderschapsprogramma gericht op vrijwilligersmanagement.

Om paraat te blijven, gaan we sturen op de beschikbaarheid en inzetbaarheid van beroeps- en vrijwillig brandweerpersoneel. Dit doen we door inzicht te verkrijgen in de feitelijke beschikbaarheid en door een toolbox in te richten om de paraatheid te vergroten. Met behulp van de inzet van het instrument van strategische personeelsplanning willen we zorgen dat tijdig in de personele behoefte kan worden voorzien. Bepaald moet worden hoeveel mensen we hebben en nodig hebben (nu en in de toekomst) en wat het verschil daartussen is, om daar vervolgens acties op te zetten waarmee we de paraatheid blijvend te kunnen garanderen. We anticiperen op verloop, maar ook op de eventuele afschaffing van kazernering en consignatie[25] en de gevolgen van het tweede loopbaanbeleid.

Om in te spelen op een steeds sneller veranderende wereld moet er ook aandacht zijn voor professionalisering van onze externe communicatie. Communicatie volgt beleid en uitvoering. Beleid en uitvoering ontwikkelen zich dynamisch en daarom is het van belang dat de strategie van communicatie zich hier ook op aanpast. Wel is en blijft de volgorde in alles: *be good and tell it*. We zijn trots op wat we doen en vertellen graag en met enthousiasme over ons werk.

Op het gebied van middelen gaan we in op huisvesting, informatievoorziening, materiaal en duurzame werkwijze(n). Voor de verplaatsing van de locatie Sontweg loopt het project Huisvesting stedelijk gebied zoals al beschreven in paragraaf 2 van hoofdstuk 1. Bij het op te stellen programma van eisen en wensen en de uitvoering daarvan zullen de ambities voortvloeiend uit de Visie Brandweerzorg Groningen 2030 meegenomen worden. Om het vastgoedmanagement voor alle kazernes te professionaliseren wordt strategisch vastgoedbeleid ontwikkeld. Een meerjarig strategisch vastgoedbeleidsplan geeft heldere kaders en te

25. Zie ook 'Ontwikkelingen' in 1.2 en noot 6.

PERSPECTIEF

hanteren normen en uitgangpunten voor de brandweerposten, inclusief zicht op de benodigde investeringen voor onderhoud, renovatie en nieuwbouw voor de komende 20 jaar. Bij de uitvoering van het huisvestingsplan worden de aspecten rondom duurzaamheid en flexibiliteit meegenomen. Verder zal er een standaardprogramma van eisen en wensen komen voor nieuwbouw, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende soorten posten onderscheidend in de eerdergenoemde basis, robuust en continu bezet.

De informatievoorziening is een belangrijke randvoorwaarde voor het kunnen leveren van hoogwaardige brandweerzorg. Informatievoorziening is een samenspel van informatieprocessen-, systemen, afspraken, techniek en data, en moet functioneel en toepasbaar zijn binnen de brandweerorganisatie. Het gaat hierbij niet alleen om techniek, maar ook om het mogelijk maken van de samenwerking met en informatieuitwisseling tussen interne en externe partners. Dit betekent dat de komende jaren geïnvesteerd wordt in de informatievoorziening. Informatie- en kennisgestuurd werken wordt gefaciliteerd en ondersteund. Recente ontwikkelingen leiden er daarnaast toe dat er meer aandacht moet komen voor informatieveiligheid en cyberweerbaarheid. Zodra we als veiligheidsregio deel gaan uitmaken van de vitale crisisstructuur zal hierin, nog meer dan nu, geïnvesteerd moeten worden. Er zal gewerkt worden aan een optimale mix tussen werkbare IT-oplossingen en informatieveiligheid en cyberweerbaarheid.

Op het gebied van materiaal krijgen we onder meer te maken met strengere energie- en milieueisen en willen we nagaan welke (nieuwe) technieken er nodig zijn om te zorgen dat de brandweer op een professionele wijze zijn taken kan blijven uitvoeren. Dit betekent iets voor de aanschaf en het beheer van de middelen, maar ook voor het tijdig anticiperen op en meeliften met innovatieve ontwikkelingen zoals het beschikbaar stellen van operationele informatie ten behoeve van de uitruk. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar aspecten van duurzaamheid en de verduurzaming van de aan te schaffen middelen. De volgende stap is het formuleren van beleid ten aanzien van verduurzaming van onze huidige panden, voertuigen en ander materieel.

Ten aanzien van de organisatievorm van de Brandweeropleidingen Noord B.V. (BON) onderzoeken we welke andere vorm beter aansluit op de huidige inrichting van de veiligheidsregio's. De BON is een samenwerkingsvorm tussen de veiligheidsregio's van Groningen, Friesland en Drenthe en is nu georganiseerd in een aantal BV's onder een stichtingsbestuur dat wordt gevormd door de drie regionaal commandanten.

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

Om informatie- en kennisgestuurd te kunnen werken, is doorlopende kennisregie (onder andere onderzoek en monitoring) nodig. Wie moet welke informatie wanneer en in welke vorm tot diens beschikking hebben? We willen één of meerdere kennisregisseurs aanstellen met als doel het lerend vermogen en de wendbaarheid van de brandweerorganisatie te vergroten. Ook willen we met het VRG-brede programma 'Grip op informatievoorziening' een duurzaam toegankelijke informatiehuishouding realiseren, die ervoor zorgt dat informatie tijdig, robuust en beheersbaar beschikbaar is. We moeten hierbij kunnen aansluiten op landelijke en eigen voorzieningen en informatiesystemen.

Op het gebied van arboveiligheid willen we graag beter aansluiten op de handreiking Veiligheidscultuur Brandweer[26]. Dit betekent dat drie organisatorische factoren – techniek, organisatie en cultuur – centraal staan in het verbeteren van onze veiligheidscultuur. Denk hierbij aan veilig materiaal, de juiste (hoeveelheid) arboveiligheidsfunctionarissen voor analyse en opvolging van ongevallen en gevaarlijke situaties en het inzetten van een cultuurverandertraject. Op dit moment beschikken we over één arboveiligheidscoördinator, maar we werken graag toe naar een steviger basis voor (arbo)veiligheid in onze organisatie.

Ten slotte willen we een kwaliteitszorgsysteem opzetten voor de sector Brandweerzorg. Dit systeem is een 'check' op de uitvoering van de visie (doen we de goede dingen?), maar ook of we aan het gewenste kwaliteitsniveau doen

26. Deze handreiking is onderdeel van de Arbocatalogus Brandweer, uitgebracht door Brandweer Nederland. Zie ook: Arbocatalogus - BrandweerNederland.nl

(doen we de dingen goed?). Deze ambitie past bij de nieuwe beleidscyclus brandweerzorg (paragraaf 3, hoofdstuk 2) waarin we de kwaliteit van onze brandweerzorg cyclisch-periodiek met bestuurders en volksvertegenwoordigers bespreken.

Overzicht

Wat doen we nieuw?

- In de bedrijfsvoering van de brandweerorganisatie maken we de afweging tussen uniforme (landelijke en regionale) processen als dat beter is voor de efficiëntie of professionaliteit van de gehele organisatie en maatwerk als dat beter aansluit op de situatie en behoefte van een brandweerpost.
- Aandacht voor de menselijke factor intensiveren om duurzame inzetbaarheid te garanderen, waarbij ons hoge aantal vrijwilligers extra focus vraagt op de manier waarop wij posten aansturen en faciliteren.
- We verbeteren het inzicht in onze paraatheid met een toolbox, waarbij ook naar de paraatheid op de lange termijn kan worden gekeken.
- Uitvoering geven aan het strategisch personeelsbeleid/ personeelsplanning om te zorgen dat er ook als gevolg van mogelijke afschaffing van kazernering en consignatie en tweede loopbaanbeleid beroepsbrandweer het personeelsbestand nu en in de toekomst op peil blijft.
- We professionaliseren onze externe communicatie, zodat we goed zicht- en vindbaar zijn voor de samenleving.
- In kaart brengen op welke manier de verduurzaming van onze gebouwen, voertuigen en materialen eruit kan zien.
- Bouwen aan een nieuw Veiligheidsgebouw (Arrivalocatie) en het nog te ontwikkelen Regionaal Logistiek Centrum inclusief vakbekwaamheidslocatie (Winschoterdiep) conform project Huisvesting stedelijk gebied.
- Invulling geven aan het programma 'Grip op informatievoorziening', waarbij aansluiting wordt gezocht bij landelijke ontwikkelingen zoals het beschikbaar stellen van kerndata brandweerpersoneel en andere ontwikkelingen ter ondersteuning van de brandweerprocessen.
- Nagaan welke (nieuwe) technieken er nodig zijn om te zorgen dat de brandweer op een professionele wijze zijn taken kan blijven uitvoeren in het kader van strengere energie- en milieueisen.
- Oriënteren op een toekomstgerichte Noord-Nederlandse samenwerking op het gebied van vakbekwaamheid (nu BON).

Wat willen we in de verdere toekomst gaan doen?

- Het aanstellen van één of meerdere kennisregisseurs om informatiegestuurd werken te bevorderen.
- Een kwaliteitszorgsysteem van de sector Brandweerzorg opzetten.
- Een positie bepalen op het gebied van de inzet op Arbo-veiligheid.

BRANDWEER
Groningen

Onderdeel van Veiligheidsregio Groningen

BRANDWEER
Groningen

Visie Brandweerzorg Groningen 2030

BRANDWEER
Groningen

Visie Brandweerzorg Groningen 2030

In een steeds sneller veranderende wereld staat de brandweer voor grote uitdagingen. Daarom heeft het bestuur van Veiligheidsregio Groningen (VRG) opdracht gegeven een gedragen visie te ontwikkelen op de brandweerzorg in de regio Groningen in 2030. De visie is onder begeleiding van een bestuurlijke stuurgroep tot stand gekomen door eerst zowel externe als interne ontwikkelingen te schetsen die van invloed zijn op de brandweerzorg, deze ontwikkelingen integraal te analyseren en daarna uitgangspunten en programmalijnen te formuleren. Dit proces is gevoed door een groot aantal bijeenkomsten met brandweervrijwilligers en medewerkers in de volle breedte van de organisatie. Ook de OR is voortdurend betrokken geweest.

Binnen VRG voert de brandweer kerntaken uit op het gebied van brandweerzorg. Brandweerzorg is het geheel van risicobeheersing en incidentbestrijding. Samen met de brandweer, Crisisbeheersing, de Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG) en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) vormt VRG een integrale crisisorganisatie. Daarnaast vervullen ook andere partners (overheden, organisaties en inwoners) taken op het gebied van brandweerzorg. De visie gaat daarom over het geheel van brandweerzorg en niet over de brandweerorganisatie.

De visie is opgesteld in de context van de huidige financiële afspraken en wettelijke taken. Op veel van de ontwikkelingen die de brandweerzorg in 2030 zullen veranderen heeft de brandweer zelf geen invloed. Dit brengt financiële consequenties met zich mee. De tot nu toe gehanteerde financiële “0” lijn in de begroting (alleen indexering) staat daarom de komende jaren onder druk en is ook niet in alle gevallen realistisch. Voor deze nieuwe ontwikkelingen volgen we de afgesproken financiële hygiëneregels, waarbij we onderscheid maken tussen autonome ontwikkelingen en niet autonome ontwikkelingen. Om de brandweerzorg op de veranderende omgeving te laten aansluiten moet ook de visie zelf dynamisch zijn.

In het eerste deel van dit visiedocument wordt de visie langs drie programmalijnen beschreven:

1. Risicogerichte preventieve brandweerzorg
2. Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg
3. Brandweerzorg in verbinding met de samenleving

In het tweede deel worden de ontwikkelingen benoemd die effect hebben op de brandweerzorg. De analyse hiervan vormt de basis voor de visie.

Wettelijke taken van de brandweer
(Wet veiligheidsregio’s artikel 25):

- Voorkomen, beperken en bestrijden van brand.
- Beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
- Waarschuwen van de bevolking.
- Verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting.
- Adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- De brandweer voert tevens taken uit bij rampen en crises in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

Deel 1: Visie

Met de Visie Brandweerzorg Groningen 2030 geven we vanuit een realistisch perspectief invulling aan de primaire taak van de brandweer (veiligheid realiseren en herstellen waar deze in het geding is) met een goed toegeruste basisinfrastructuur die risicogericht, flexibel en wendbaar is. We zijn daarbij proactief en innovatief en oriënteren ons op de wereld om ons heen. We behouden het goede, verbeteren waar nodig en werken soms anders om hetzelfde doel te behalen.

Risicogerichte preventieve brandweerzorg

Alle branden die niet ontstaan, hoeven ook niet te worden geblust. Daarom zetten we met risicogerichte preventie in op het voorkomen van incidenten. Keuzes worden continu risicogericht gemaakt: wat zijn de grootste risico's, waar kunnen we onze middelen zo effectief mogelijk op inzetten en wat moeten we als restrisico accepteren?

- We voeren onze (wettelijke) taken professioneel uit, waarbij we anticiperen op aanpassingen van het wettelijk kader door een steeds sneller veranderende samenleving. De voorkant (preventie) van de brandweerzorg is in balans met de achterkant (repressie), bijvoorbeeld door het opstellen van dekkingsplannen waarin risico's (gebouwen, locaties) nauwkeurig in kaart zijn gebracht.
- We bewegen mee met veranderende risicoprofielen. We maken hierbij gebruik van:
  - Een gebouwrisicoprofiel: bij welke gebouwen willen we adviseren en toezicht houden?
  - Inzicht in nieuwe, technologische risico's door bijvoorbeeld de energietransitie of hoogbouw.
  - Doel- en risicogroepenbeleid met aandacht voor de specifieke risico's van bijvoorbeeld senioren en studenten.
- De preventieve brandweerzorg is risicogericht georganiseerd. Met een heldere prioriteitsstelling wijzen we de juiste capaciteiten en instrumenten toe. Dit betekent dat we robuust en breed georganiseerd zijn ten aanzien van relatief eenvoudige en veelvoorkomende situaties en smaller en specialistischer georganiseerd naarmate situaties complexer worden.
- De brandweerorganisatie heeft een krachtige adviesrol en beweegt als integraal adviseur van toezicht naar meer advisering. We zijn klantgericht in de advisering van andere overheden vanuit de instelling "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij".
- Acteren aan de voorkant van de brandweerzorg kan beslist niet zonder maatschappelijke allianties (van inwoners tot overheden): samen mensen bewuster maken van de risico's op brand en hen helpen bij het (brand)veiliger maken van hun leefomgeving. Allianties worden daarom geïnitieerd en onderhouden.

Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg

Alle branden voorkomen is een utopie. Er is daarom een repressieve organisatie nodig die dag en nacht klaar staat om incidenten te bestrijden. In 2030 ziet die er als volgt uit:

- De repressieve brandweerzorg is solide georganiseerd, passend bij het dynamisch risicoprofiel en de veranderende opgaven en in balans met de preventieve brandweerzorg.
- Er is focus op de uitvoering van de volgende vier taakgebieden, met een continue kwalitatieve discussie over hoe veiligheid hersteld kan worden na verstoring:
  - Brandbestrijding
  - Hulpverlening
  - Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
  - Waterongevallenbeheersing

- Het realistische dekkingsplan (periodes 2023–2026 en 2027–2030) is gebaseerd op basisbrandweerposten, circa 10 robuuste posten en 2 continubezette posten.
  - Een continubezette post is 24/7 bemenst en dus 24/7 paraat met een snelle uitruktijd. Naast specialisaties op het gebied van basisbrandweerzorg zijn er functies ondergebracht die vanuit expertise of wetgeving beroepsmatig moeten worden opgepakt.
  - Een robuuste brandweerpost is 24/7 paraat en heeft een (nagenoeg) gegarandeerde opkomst en uitruk (noodzakelijk vanwege de risico's) met een uitruktijd van een beperkt aantal minuten. De bemensing is hybride met vrijwilligers, dagdienst en eventueel een aandeel beroeps. Specialisaties: 1 of meerdere.
  - Een basisbrandweerpost is 24/7 paraat. Opkomst en uitruk zijn niet 100% gegarandeerd (maar het is wel het streven) met een uitruktijd van enkele minuten. De bemensing is in beginsel met vrijwilligers (via goed georganiseerde vrije instroom) en eventuele ondersteuning van de dagdienst. Specialisaties: 1 of geen.

  In het dekkingsplan wordt uitgewerkt wat deze indeling in kazernes, in combinatie met de systematiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden, betekent voor het aantal kazernes en de spreiding in de regio.
- Met een moderne, flexibele bedrijfsvoering wordt aangesloten op de maatschappelijke opgaven. Thema's zijn diversiteit en inclusie, introductie van flexibel uitrukken, oriëntatie op de mogelijkheid en wenselijkheid van modulair opleiden bij instroom van nieuwe mensen en oog voor de menselijke maat.
- Er is oog voor de 'human factor', het feit dat er grenzen zitten aan wat van brandweermensen kan worden gevraagd. Dit betekent dat nieuwe informatiesystemen gebruiksvriendelijk worden aangeboden, er specifieke aandacht is voor besluitvorming van commandanten bij incidenten en dat robotica worden ingezet als het voor mensen te gevaarlijk is.
- De brandweerorganisatie is omgevingssensitief. Dit betekent dat ze zich bewust is van de (veranderende) verwachtingen van de samenleving en in staat is met de samenleving mee te veranderen.
- Met modern vrijwilligersmanagement bieden we maatwerk aan posten om hun taken passend bij de lokale situatie uit te voeren en om flexibel en wendbaar in te kunnen spelen op specifieke behoeften en ontwikkelingen.
- Het lerend vermogen en daarmee de wendbaarheid van de brandweerorganisatie wordt versterkt door onder andere onderzoek en monitoring (kennisregie).
- Er wordt een volgende stap gezet in toekomstgerichte bluswatervoorziening.

Vrije instroom model basisbrandweerposten

Brandweervrijwilligers doen hun werk op basis van vrije instroom. Als de pieper gaat, gaan ze naar de kazerne. Ze zijn niet verplicht om op te komen. Dit betekent dat een basisbrandweerpost met een bezetting door vrijwilligers in theorie geen 100% uitrukgarantie biedt. In de praktijk is de paraatheid van basisbrandweerposten hoog vanwege de passie en gedrevenheid waarmee brandweervrijwilligers hun taak vervullen. Met ondersteunende middelen zoals slimme software en twee-wegpagers wordt de paraatheid verhoogd. Wanneer een post de uitruk niet rondkrijgt, wordt een buurpost gealarmeerd. De brandweer is er daarom uiteindelijk altijd.

Brandweerzorg in verbinding met de samenleving

De brandweer kan niet alles (alleen). Daarom gaan we slimme allianties aan met inwoners, overheden en andere partners. Door een brede maatschappelijke coalitie op te tuigen kunnen we daar waar mogelijk invloed uitoefenen op brandveiligheid.

- De brandweerorganisatie is naar buiten gericht. We zijn ons bewust van innovatieve ontwikkelingen en maken proactief deel uit van een steeds sneller veranderende en complexe omgeving.
- We adviseren inwoners en maatschappelijke partners niet alleen preventief, maar stimuleren hen ook iets te doen in de responsfase. De brandweer bevordert zelf- en samenredzaamheid.
- Door gedragsbeïnvloeding en educatie maken we onze omgeving bewust van veiligheidsrisico's en partner in brandweerzorg. Technologieën als domotica en 'smart-living' bieden daarbij nieuwe mogelijkheden, waarop de brandweerzorg informatiegestuurd aansluit.

We zien veel kansen voor samenwerkingen en allianties.

- Met inwoners:
  - Educatie en gedragsbeïnvloeding.
  - Verder uitbreiden van het huidige programma 'Brandveilig Leven' en het verbinden aan de doelstellingen van EHBJ (Eerste Hulp Ben Jij) in de preventie en de repressie.
  - Senioren met domotica ondersteunen om langer veilig thuis te kunnen wonen ('LeefSamen').
- Met overheden:
  - Heldere doelstellingen voor brandweerzorg in de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen.
  - Slimme combinaties met ontwikkelingen binnen gemeenten (bijvoorbeeld t.a.v. klimaat).
  - Van en voor de gemeenten betekent ook inzet van de gemeenten (bijvoorbeeld door vrijwilligerschap van medewerkers te stimuleren en te faciliteren).
- Met maatschappelijke partners:
  - Uitbreiden van de samenwerking met woningcoöperaties, verzekeringsmaatschappijen, bedrijfsleven, etc.
  - Koppelen aan lopende of startende trajecten (versterkingsopgave, Safety Deals, City Deals, etc.).
  - Verbinden met onderwijs en innovaties.

Hoe verder?

De Visie Brandweerzorg Groningen 2030 is voor de eerste beleidsperiode uitgewerkt in het Organisatieplan Brandweerzorg 2023–2026. Daarnaast is het Regionaal Dekkingsplan Brandweerzorg Groningen 2023–2026 opgesteld opgesteld met daarin de operationele prestaties van de brandweer. De visie, het organisatieplan en het dekkingsplan worden gezamenlijk om een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden om vervolgens door het Algemeen Bestuur van VRG te worden vastgesteld.

Deel 2: Analyse

Om de visie goed te onderbouwen is een inventarisatie gemaakt van de meest relevante algemene en organisatie-specifieke ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de brandweerzorg in Groningen in 2030. In de analyse van deze ontwikkelingen worden uiteindelijk rode draden zichtbaar die, in combinatie met een aantal leidende principes, de basis vormen van de drie programmalijnen van de visie.

Algemene ontwikkelingen (thematisch)

Met de DESTEP-methode zijn de meest relevante algemene ontwikkelingen en hun gevolgen voor de brandweerzorg in kaart gebracht. Een meer uitgebreide analyse en uitwerking is beschikbaar, de onderstaande ontwikkelingen en thema's zijn daaruit de hoofdpunten.

Demografisch

- Er wordt voor de regio als geheel krimp en vergrijzing verwacht, al zitten er wel verschillen tussen gebieden. Dit heeft gevolgen voor de hoeveelheid inwoners die de functie van brandweervrijwilliger zouden kunnen invullen. Het is nog niet duidelijk of, en zo ja hoe, de coronacrisis en de wooncrisis de krimp afbuigen.
- Steeds meer inwoners vallen onder een risicogroep (zoals ouderen) die minder zelf- of samenredzaam is, met mogelijk juist meer benodigde inzet van de brandweer tot gevolg.

Economisch

- Voor zowel het noorden van Nederland als de grensregio speelt de regio Groningen nu en in de toekomst sociaaleconomisch een voortrekkersrol.
- Ontwikkelingen als de energietransitie (waterstofagenda) en de groeiende (industriële) bedrijvigheid bieden in de regio (en specifiek het Eemsdeltagebied) economische kansen en werkgelegenheid. Ze zullen leiden echter tot een veranderend risicobeeld.
- Door verschillende crises (corona-, klimaat-, aardbevingen-, stikstof-, woning-) laten de economische ontwikkelingen zich moeilijk voorspellen.
- Mocht de economische situatie minder goed worden, dan heeft dat negatieve invloed op de brandweerzorg, mede omdat inzet op brandveiligheid door maatschappelijke partners vermindert.

Sociaal-cultureel

- De samenleving wordt steeds meer divers, bijvoorbeeld door de toename van inwoners met een niet-westerse achtergrond. Om als organisatie in verbinding te zijn met meerdere lagen en delen van de samenleving is een divers personeelsbestand en inclusieve cultuur nodig. Op die manier wordt een zo groot mogelijke groep mensen aangesproken om bij de brandweer te gaan, waarbij er met name kansen liggen de vertegenwoordiging van vrouwelijke brandweermedewerkers te versterken.
- De kloof tussen (kans)rijke en (kans)arme inwoners neemt toe waardoor sociale cohesie en samenredzaamheid onder druk komen te staan.
- De doorbraak van het thuiswerken kan een positief effect hebben op de beschikbaarheid van vrijwilligers, omdat ze zich vaker in de buurt van de kazerne bevinden.
- Omdat zorg- en huishoudelijke taken steeds evenwichtiger worden verdeeld en er in algemene zin meer druk op vrije tijd staat, krijgt het vrijwilligerschap een andere invulling. Dit biedt eveneens kansen voor het betrekken van meer vrouwelijke brandweermedewerkers.
- Het aantal grootschalige evenementen lijkt toe te nemen. Dit biedt mensen ontspanning, maar brengt ook specifieke veiligheidsrisico's met zich mee.

Technologisch

- De ontwikkelingen in informatievoorziening en -verzameling gaan razendsnel. Er komen exponentieel meer data beschikbaar door de toename van sensoren en algehele digitalisering. Deze data kunnen de brandweer helpen. De uitdaging wordt groter om de juiste data te vinden en te gebruiken en om met vervuilde data om te gaan.
- Doordat steeds meer infrastructuur afhankelijk is van digitale connectiviteit, neemt ook de kans op grootschalige verstoring door bijvoorbeeld cybercriminaliteit toe.
- De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee, bijvoorbeeld door toename van elektrificatie van huizen en voertuigen, maar ook door de opkomst van de waterstofeconomie. Nieuwe kennis, vaardigheden en instrumenten zijn daarom noodzakelijk.
- Door de versterkingsopgave en de wooncrisis zal er veel gebouwd worden. Vroege aandacht voor veiligheid en betrokkenheid van de brandweer kan risico's op incidenten verkleinen doordat er advies over locatie, gebruikte bouwtechnieken en andere veiligheidsthema's kan worden gegeven.
- Waterbedrijf Groningen gaat het oude waterleidingnet vervangen door smallere waterleidingen om de kwaliteit van het drinkwater te verbeteren. Dit heeft gevolgen voor de bluswatervoorziening, omdat de smallere leidingen voor de brandweer te weinig opbrengst geven.
- Zowel bots (slimme software) als robots (autonome voertuigen) kunnen een grote bijdrage leveren aan het vergroten van de veiligheid van zowel inwoners als brandweermensen. Wel moeten deze technologieën zo toegankelijk mogelijk worden op- en ingezet.

Ecologisch

- De snelle verandering van het klimaat heeft grote gevolgen voor de samenleving en dus ook voor de brandweerzorg en de brandweerorganisatie. Doordat er naar verwachting vaker extreem weer voorkomt, zal er ook vaker een beroep op de brandweer worden gedaan, bijvoorbeeld bij hevige regenval, extreme hitte of harde wind. Langdurige droogte kan negatieve gevolgen hebben voor de bluswatervoorziening.
- Om de uitstoot van CO2, stikstof en fijnstof te verminderen, voeren steeds meer (stedelijke) gebieden milieuzones in en gelden er strengere (energieneutrale) bouwnormen. Verduurzaming van het materieel en het vastgoed van de brandweer brengt uitdagingen met zich mee, onder andere financieel.
- De reactie op de stikstofcrisis heeft effect op het risicoprofiel voor de brandweer, bijvoorbeeld wanneer agrarische activiteiten veranderen of er op andere manieren gebouwd moet worden.

Politiek-juridisch

- Inwoners hebben om allerlei redenen minder vertrouwen in de overheid. Dit kan maatschappelijke onrust en mogelijk meer incidenten opleveren, maar ook minder vertrouwen in (en zelfs verzetten tegen) hulpverleningsdiensten als uitvoerend onderdeel van de overheid.
- De steeds snellere wisselwerking tussen (sociale) media en politiek maakt dat incidenten vaak breed worden uitgemeten, met incidentenpolitiek en minder (bestuurlijke) tolerantie voor risico's tot gevolg. Toch zullen er altijd risico's blijven bestaan.
- De Omgevingswet biedt een nieuwe omgeving en een nieuw instrumentarium om brandveiligheid een plek te geven in de ontwikkeling van gebouwen en openbare ruimte. Dit instrumentarium is goed te combineren met risicogericht werken. Het geeft verder de kans om vroeg aan tafel te zitten bij ruimtelijke planvorming.
- De financiële positie van gemeenten (die de Veiligheidsregio grotendeels financieren) staat al enige tijd onder druk. Tevens zijn er diverse (landelijke) ontwikkelingen die een grote financiële impact kunnen hebben.

Organisatie-specifieke ontwikkelingen (chronologisch)

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in het professionaliseren en verder invullen van de brandweer en de brandweerzorg. De ontwikkelingen die hierop van invloed zijn geweest, worden in chronologische volgorde beschreven.

2010: 'Brandweer over morgen'

De brandweer in Nederland heeft in 2010 op landelijk niveau een verkenning gedaan naar hoe de organisatie er in 2040 uit zou kunnen en moeten zien: 'Brandweer over morgen'. De belangrijkste speerpunten daarbij waren:

- een veiliger maatschappij met minder brand, minder slachtoffers en minder schade;
- een financieel beheersbare situatie;
- sturen op risico's.

Dit leidde tot de volgende twee doelen:

- Het borgen van maatschappelijke continuïteit ('continuïteitsconcept') door het voorkómen van verstoringen.
- Denken en doen in termen van maatschappelijk rendement. Met welke risico's wil de brandweer zich bezighouden en wat accepteert ze als restrisico?

Concreet betekent dit voor de brandweer een verschuiving van een repressieve naar een preventieve, risicogerichte netwerkorganisatie die maatschappelijke partners (particulieren en bedrijven) activeert voor (brand) veiligheid.

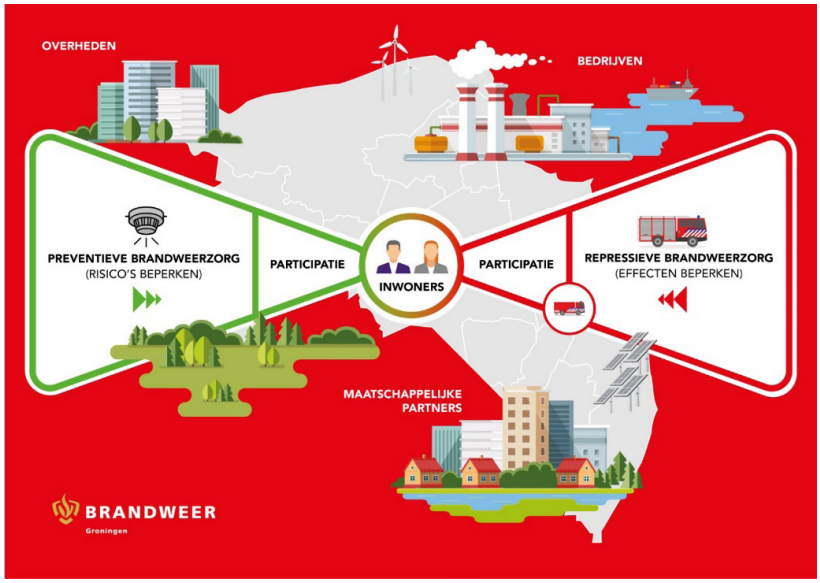
2014: Regionalisering

Nadat in 2010 de Wet Veiligheidsregio's van kracht werd, moesten de gemeentelijke brandweren uiterlijk in 2014 worden geregionaliseerd. Dit leidde tot de oprichting van Veiligheidsregio Groningen met daarbinnen een geregionaliseerde brandweer. De primaire processen brandweerzorg, crisisbeheersing en risicobeheersing werden vanaf toen regionaal vormgegeven met een eigenstandige bedrijfsvoering. De visie 'Brandweer Groningen over morgen', afgeleid van de landelijke visie 'Brandweer over morgen', gaf richting aan de organisatieprincipes, zoals focus op vakmanschap, lokale binding en maatschappelijke betrokkenheid.

2015: RemBrand: Brandveiligheid is coproductie

In 2015 is het continuïteitsconcept uit 'Brandweer over morgen' verder uitgewerkt. De veiligheidsregio's hebben gezamenlijk de brandveiligheid onder de loep genomen in het project RemBrand. Het idee achter RemBrand was om meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid: het gaat niet alléén om de opkomsttijden en de voertuigbezetting, waar in het Besluit Veiligheidsregio's de nadruk op ligt.

- De kern van RemBrand is het 'vlinderdasmodel' met pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. Bij elk van deze schakels van de veiligheidsketen hoort een reeks activiteiten en achter elke activiteit schuilen actoren, waar de brandweer er één van is.
- Brandveiligheid is coproductie, het is het resultaat van prestaties van vele actoren, het is een ketenresultaat. Terecht stelt de wet eisen aan de brandweer, maar met die eisen alléén wordt geen brandveiligheid georganiseerd. Brandveiligheid wordt bevorderd door zwakke schakels in de keten te versterken.

2017: Takenevaluatie door Andersson, Elffers en Felix (AEF)
De takenevaluatie had als doel de het takenpakket van VRG duurzaam in evenwicht te brengen met de beschikbare middelen. In het onderzoek concludeerde bureau AEF het volgende:

- De brandweer in Groningen heeft (bewust) een schraal dekkingsplan en voldoet (ruim) niet aan de normen ten aanzien van opkomsttijden.
- Dat is uitlegbaar (grote spreiding in de regio en beperkte beschikbaarheid van vrijwilligers), maar vraagt wel om keuzes in de activiteiten gericht op preventie en om een samenhangend programma van maatregelen.
- Buiten het dekkingsplan om hebben autonome landelijke ontwikkelingen, nieuwe trends en een veranderend risicoprofiel impact op de brandweerzorg waarmee op kortere en op langere termijn rekening gehouden dient te worden.

Om een voldoende niveau van brandweerzorg te leveren is daarom (conform de idealen van 'Brandweer over morgen' en 'RemBrand') aanvullende en/of gerichtere inzet van risicobeheersing noodzakelijk evenals samenwerking met partners op het gebied van (brand)veiligheid (inzet allianties). Daarnaast zijn er financiële hygiëneregels afgesproken, onder andere om te voorkomen dat er nieuwe taken bijkomen zonder de benodigde dekking, waardoor 'oude' taken onder druk komen te staan.

2018: Organisatieaanpassing VRG
Vier jaar na de oprichting van VRG is op enkele onderdelen de organisatiestructuur aangepast. Hier lagen verschillende doelen aan ten grondslag, zoals het opbouwen van brandweerzorg en crisisbeheersing (en daarmee ook crisisbeheersing volwaardig organiseren), de formatie op orde brengen (met name op het gebied van bedrijfsvoering), de gemeentelijke kolom en de GHOR volwaardig inbedden en meer aandacht geven aan de strategische functie van (crisis)communicatie. Deze en enkele andere doelen hebben geleid tot een iets andere inrichting van de nieuwe sector Brandweerzorg. Zo werden acht geografische clusters vervangen door vier gebieden, waarmee er meer strategische sturing mogelijk werd, náást focus op de lokale posten. Ook werden andere functies aangepast om de verschillende posten goed én risicogericht te ondersteunen.

2018: Europese deeltijdrichtlijn
In februari 2018 ontstond er een juridische discussie over de positie van brandweervrijwilligers nadat een Belgische brandweervrijwilliger, die hetzelfde werk deed als zijn beroepscollega, hiervoor hetzelfde loon wilde. Hij werd in het gelijk gesteld door het Europese hof. Dit leidde tot de volgende ontwikkelingen:

- Om de rechtspositie van de Nederlandse brandweervrijwilligers te laten voldoen aan de Europese deeltijdrichtlijn (gelijke werkzaamheden mogen niet ongelijk worden beloond) heeft een landelijke denktank naar mogelijkheden gekeken om het onderscheid tussen brandweervrijwilligers en beroepsbrandweer te vergroten.
- Ingezet wordt op het aanbrengen van onderscheid tussen verplichte en niet-verplichte opkomst. Dat betekent dat er een einde komt aan kazernering en consignatie door vrijwilligers. Landelijk is in voorbereiding om dit onderscheid aan te brengen.

- Het vanuit wetgeving moeten maken van een fundamenteel onderscheid tussen de taken van beroeps en vrijwilligers levert verschillen op in de kwaliteit van de repressieve brandweermedewerkers, kan als gevolg hebben dat vrijwilligers zich 'tweederangs brandweer' gaan voelen en heeft een negatieve invloed op de dienstverlening in de regio Groningen.
  - In opdracht van de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) voert het IFV het onderzoek Toekomstverkenning brandweer uit om te zien welke kansen, risico's en strategische vraagstukken er liggen voor een toekomstbestendige brandweer.
  - Uit juridisch onderzoek blijkt dat behoud van vrijwilligheid bij de brandweer in Nederland in de kern mogelijk is binnen de huidige Europese wet- en regelgeving. Het is goed verdedigbaar dat taakdifferentiatie niet vereist wordt door Europees recht onder de voorwaarden dat de rechtspositie van brandweervrijwilligers expliciet gebaseerd wordt op het concept van vrijwilligheid en het contrast tussen vrijwillige brandweer en beroeps wordt verscherpt.

2019: RemBrand: Gebiedsgerichte opkomsttijden
In 2019 is een nieuwe systematiek voor de opkomsttijden van de brandweer ontwikkeld:

- Bij gebiedsgerichte opkomsttijden zijn specifieke gebouwsoorten die veel voorkomen in een gebied bepalend voor de snelheid waarmee de brandweer ter plaatse wil zijn.
- Naast de snelheid waarmee de brandweer ter plaatse kan zijn, is er ook aandacht voor zaken als gelijktijdigheid van optreden, opschaling en doorzettingsvermogen, oftewel 'de slagkracht'.
- Waar de streeftijden niet worden gehaald, zijn aanvullende preventieve maatregelen nodig.
- VRG werkt als één van de zes pilotregio's een regionaal dekkingsplan uit volgens de systematiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden.

De systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden vraagt om een solide organisatie van de repressieve brandweerzorg én risicogerichte preventieve brandweerzorg.

2019: Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr)
De Wet veiligheidsregio's werd van kracht in 2010. Na iets minder dan tien jaar is de wet geëvalueerd. Hierbij heeft de evaluatiecommissie geconcludeerd dat:

- de brandweerzorg de afgelopen tien jaar sterk is geprofessionaliseerd en dat de regionalisering daaraan heeft bijgedragen;
- Veiligheidsregio's goed functioneren in geval van lokale en regionale risico's en crises, maar dat de Wvr tekortschiet als het gaat om grensoverschrijdende regio's en crises;
- voor de brandweerzorg verbetering én verandering nodig is om een robuuste functie met inhoudelijke ontwikkelkracht te zijn;

- verbetering nodig is ten aanzien van de samenwerking tussen regio's, een kwaliteitskader met eisen en normen voor de brandweerzorg, en de wettelijke mogelijkheden om bedrijven een bedrijfsbrandweeraanwijzing te kunnen geven;
- verandering nodig is om te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen zoals klimaatverandering, vergrijzing, nieuwe bouwwijzen en de grootschalige opslag van energie.

Om de brandweer in de toekomst een positie te geven zodat zij kan aansluiten op deze ontwikkelingen, formuleert de commissie de volgende adviezen:

- Positioneer de brandweer als het orgaan dat verantwoordelijk is voor het adviseren, stimuleren en coördineren van brandveiligheid, in het bijzonder bij nieuwe ontwikkelingen.
- Richt de brandweer in als een lerende organisatie die in staat is in te spelen op relevante ontwikkelingen en veranderingen in technologie en maatschappij.

De bovenregionale opgaven voor de veiligheidsregio's die de commissie constateert, vormen een nieuw aandachtsgebied en vragen om extra inzet en middelen.

2020: Quickscan AEF

In de quickscan 'Naar een nieuw evenwicht' noteerde AEF dat de brandweerzorg smal is ingericht, passend bij de Groninger schaal. Door nieuwe trends en ontwikkelingen ziet de brandweer zijn takenpakket uitbreiden of veranderen. Tevens zorgen stijgende kosten van brandweervrijwilligers en landelijke wet- en regelgeving voor een druk op de inzet en het budget: nieuwe ontwikkelingen en risico's komen erbij, terwijl huidige incidenten blijven bestaan. AEF adviseerde om nieuwe strategische keuzes te maken. Hiervoor is structureel aandacht, capaciteit en budget nodig.

2020: Onderzoek Advante huisvesting stedelijk gebied

Door stedelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Groningen is er op een eerder moment onderzoek gedaan naar de stedelijke dekkingsgraad van de beroepsbrandweer Groningen-stad. Dit heeft geleid tot de conclusie dat er voor de kazerne aan de Sontweg een alternatief moet komen, waarbij er in de buurt van de Sontweg een uitruklocatie moet blijven, maar overige functies (logistiek, oefenen) elders kunnen. De beoogde locatie voor de nieuwe uitrukkazerne met een aantal kantoorfuncties is tegenover de huidige uitruklocatie aan de Sontweg ('Arriva-locatie'), waarbij er een aparte locatie als oefen- en logistiek centrum wordt gezocht, mogelijk aan het Winschoterdiep. Omdat deze verandering momentum brengt voor andere aanpassingen, heeft Advante ook geprobeerd de volgende vraag te beantwoorden: 'Hoe richten we de organisatie en de uitvoering van onze taken passend, toekomstbestendig en professioneel in?' De uitkomsten hiervan zijn onder te verdelen in drie thema's:

- Huisvesting: input voor de realisatie van de voorgestelde nieuwe huisvestingslocaties voor de beroepskazernes in Groningen, waarmee de nieuwe locaties zo optimaal mogelijk kunnen gaan functioneren.
- Wijzigen bedrijfsvoering beroepsbrandweer: wijze van roosteren, inzet van capaciteit, verdeling van repressieve functies over de stad of ook breder in de regio en de (on)mogelijkheden om aanvullende (neven) taken op te pakken.
- Onderkennen van onduidelijkheden: het is nog niet mogelijk om al te anticiperen op ontwikkelingen rondom eventuele taakdifferentiatie, het tweede loopbaanbeleid en duurzame inzetbaarheid (hoe lang mag iemand beroepsbrandweermens zijn?) van de beroepsbrandweer.

2021: Taskforce Evaluatie Wet veiligheidsregio's
Begin 2021 is een Taskforce ingesteld om na te gaan welke wijziging in wetgeving noodzakelijk is zodat de veiligheidsregio's de eigen rol ten aanzien van crisisbeheersing en brandweerzorg goed kunnen vervullen. De Taskforce concludeerde dat voor een goede uitvoering van de taken op het gebied van brandweerzorg een duidelijk wettelijk kader noodzakelijk is, waarin de brandweer niet alleen taken krijgt toebedeeld, maar ook bevoegdheden om die taken waar te kunnen maken. Bij het vaststellen en handhaven van normen en standaarden voor brandweerzorg moet de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de algemeen besturen van de veiligheidsregio's zodanig worden ingevuld dat er altijd ruimte blijft voor regionaal maatwerk.

2021: Onderzoek werven en behouden brandweervrijwilligers
Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) publiceerde in februari 2021 een uitgebreid rapport over vrijwilligheid bij de brandweer in Nederland. Dit waren haar belangrijkste punten:

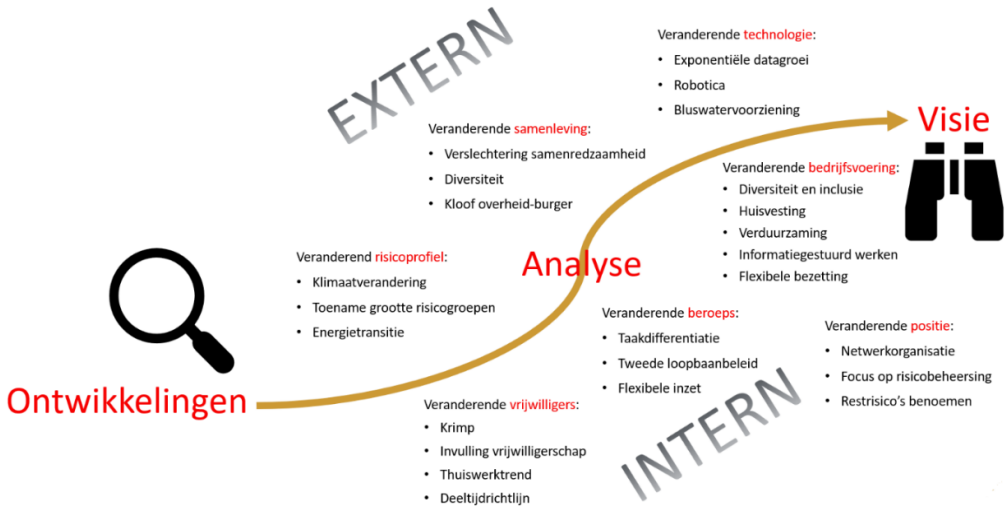
- Het uitgangspunt dat brandweer Nederland een generiek knelpunt heeft op het gebied van werven en behouden van brandweervrijwilligers en dat er gezocht moet worden naar een uniforme oplossing, is onjuist gebleken. Er is juist sprake van een heel divers beeld: geen enkel beschreven knelpunt wordt op alle posten in Nederland ervaren. Of een post een knelpunt ervaart en zo ja welk, verschilt per post en per moment.
- De belangrijkste aanbeveling van dit onderzoek is dat een bezinning gewenst is over welk type leiderschap er nodig is en welke vaardigheden, organisatiewijzigingen en cultuurverandering in de staven onmisbaar zijn om een gezond vrijwilligersmanagement te bewerkstelligen, nu en in de toekomst. Het gaat om een management en leiderschap die ruimte geven, maar ook grenzen stellen waarbinnen die ruimte valt en op zoek gaan naar een vorm van uniformiteit waarbinnen diversiteit mogelijk is.

Laatste regionale ontwikkelingen repressieve brandweerzorg en risicobeheersing

- De vier taakgebieden van de brandweer (brandbestrijding, hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallenbeheersing) zijn uitlegbaar georganiseerd volgens het piramidemodel en zijn op hoofdlijnen op orde. Er moet nog wel een aantal keuzes gemaakt worden, onder andere ten aanzien van scheepsincidentbestrijding, de implementatie van de vernieuwde basisprincipes van brandbestrijding en kennisregie.
- De Omgevingswet betekent niet alleen intensivering van sommige bestaande taken maar ook nieuwe wettelijke taken t.a.v. milieuadvisering en aanwijzing bedrijfsbrandweer. Tegelijkertijd loopt op landelijk niveau (VNG, Rijk) een financiële discussie over bekostiging.
- De samenwerking met maatschappelijke partners is geïntensiveerd, zowel met grote partijen (woningbouwcoöperaties, zorginstellingen, IKEA, Univé) als met specifieke bevolkingsgroepen (studenten, ouderen) door de programma's 'Brandveilig Leven' en 'Brandveilig Ondernemen'.
- Brandweer Groningen experimenteert in de pilot 'Veilig met Vier' met flexibele voertuigbezetting volgens het landelijk kader 'Uitruk op maat'. Hiermee kan flexibeler worden ingespeeld op verminderde paraatheid en kan op een veilige manier efficiënte brandweerzorg worden geleverd.
- Een aantal posten is uitgerust met 'tweewegpagers', waarmee vrijwilligers bij alarmering kunnen laten weten of ze al dan niet beschikbaar zijn en/of kunnen opkomen. In de toekomst kan dit worden gecombineerd met slimme software die het inzicht in de paraatheid kan verbeteren.
- Voor gebieden zonder extern bluswater worden op dit moment geen aanvullende repressieve maatregelen getroffen en investeren gemeenten in preventie en voorlichting. Bestaande repressieve maatregelen zijn tweezijdig aanrijden en de aanschaf van tankautospuiten met een grotere watervoorraad.

Rode draden

De meest relevante ontwikkelingen kunnen thematisch worden gebundeld:

Wanneer we de algemene en organisatie-specifieke ontwikkelingen en hun impact op de brandweerzorg analyseren, zien we steeds snellere veranderingen, wijzigende veiligheidsrisico's en de noodzaak voor de brandweer om hier, met en in de samenleving, antwoorden op te vinden. Door de toenemende complexiteit van de maatschappij en de onderlinge afhankelijkheid van systemen kunnen incidenten sneller escaleren. Daarom is verbinding tussen preventie en repressie, in verbinding met de samenleving, belangrijker dan ooit.

In de analyse van alle relevante ontwikkelingen zien we drie rode draden:

1. **De constante is verandering**
   - Continuïteitsconcept ('Brandweer over morgen')
   - Toekomstbestendig organiseren (klimaatverandering, demografie)
   - Flexibel en wendbaar organiseren (informatiegestuurd werken, flexibele bezetting)
   - Lerend vermogen (risicogroepen, energietransitie)

2. **Brandweerzorg moet in samenhang**
   - Risicobeheersing en incidentbestrijding in balans
   - Dynamisch brandrisicoprofiel (beleid afgestemd op een actueel risicobeeld)
   - Risicogericht werken

3. **De brandweer kan niet alles (alleen)**
   - Aanpassing vakmanschap (taakdifferentiatie, robotica)
   - Risico-acceptatie (restrisico's benoemen)
   - Van brandweer naar brandweerzorg (netwerkorganisatie)
   - Maatschappelijke allianties

Leidende principes

Na de analyse van de algemene en organisatie-specifieke ontwikkelingen die de brandweerzorg raken, zijn een aantal leidende principes geformuleerd. Volgens deze principes kijkt de brandweerorganisatie naar de brandweerzorg van de toekomst en is de visie op de brandweerzorg in 2030 ontwikkeld:

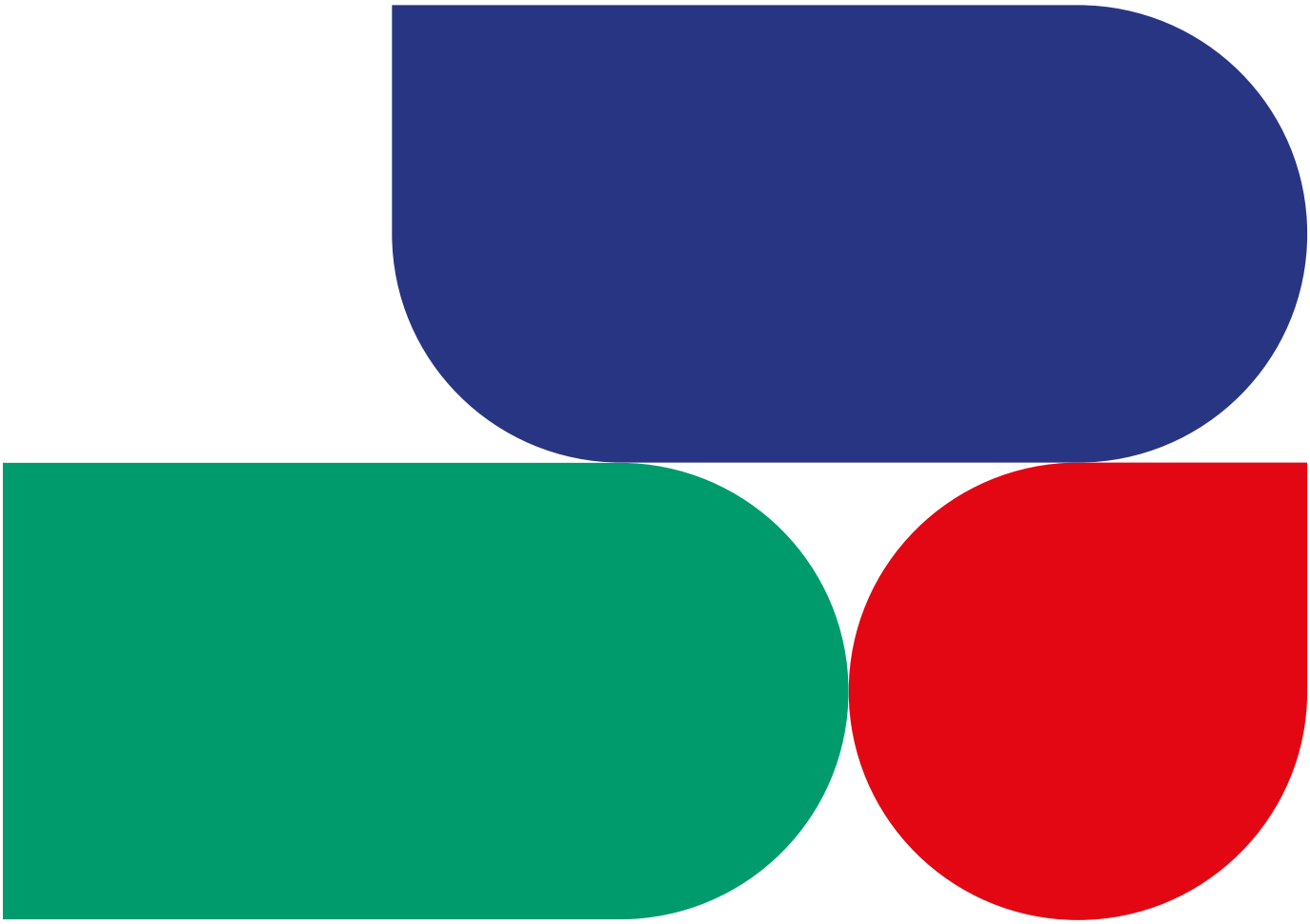
1. Bij alles wat we doen, staan de inwoners (mens en dier) centraal.
2. Brandweerzorg organiseren we niet alleen.
3. Preventie en repressie versterken elkaar. Risico's proberen we zoveel mogelijk te verkleinen; we beperken de effecten als het onverhoopt toch misgaat.
4. We hebben een optimale mix van beroepsbrandweer, dagdienst en brandweervrijwilligers.
5. We zetten in op risicogerichte paraatheid, slagkracht en voortzettingskracht.
6. We organiseren ons flexibel en wendbaar.

De analyse laat zien dat de koers die de brandweer binnen VRG de afgelopen jaren heeft gevolgd om de brandweer en de brandweerzorg te professionaliseren de goede is geweest en in lijn ligt met de landelijke visies 'Brandweer Over Morgen' en 'RemBrand'. Dit blijkt uit de analyses van bijvoorbeeld AEF, maar ook uit de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. Naar de toekomst toe houden we deze koers vast. De veranderingen verlopen echter sneller dan gedacht en er komen nieuwe risico's en bovenregionale opgaven bij. De opgave voor de brandweerzorg in Groningen voor de komende jaren is om een risicogerichte preventieve brandweerzorg en een solide repressieve brandweerzorg te organiseren, in verbinding met de samenleving.

De afgelopen jaren hebben we goede stappen gezet in de juiste richting. Daar gaan we, met accentverschuivingen, mee verder. In de context van huidige financiële afspraken betekent dit:

- vanuit een realistisch perspectief invulling (blijven) geven aan de primaire taak van de brandweer;
- autonome ontwikkelingen leiden in principe tot uitzetting van de begroting (financiële hygiëneregels);
- veranderopgave (niet autonome ontwikkelingen) als keuze voorleggen aan het bestuur;
- verbeteropgave oppakken binnen de bestaande begroting.

Veiligheidsregio
Groningen

Beleidsbegroting 2027

Veiligheidsregio
Groningen

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1 Landelijke ontwikkelingen 5

1.1 Landelijke ontwikkelingen op de primaire processen 5
1.2 Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht 7
1.3 Juridische ontwikkelingen / nieuwe wetgeving 7

2 Regionale ontwikkelingen 9

2.1 Huisvesting en vastgoed 9
2.2 Versterken regionale samenwerking (3-noord) 9
2.3 Programma weerbaarheid VRG/gemeenten 9

3 Programmaplannen 11

3.1 De opdracht 11

4 Programma Brandweerzorg 12

4.1 Wat wil het programma Brandweerzorg in 2027 realiseren? 12
4.2 Wat heeft Brandweerzorg hiervoor nodig? 15

5 Crisisbeheersing 16

5.1 Wat wil het programma Crisisbeheersing realiseren in 2027? 16
5.2 Wat heeft Crisisbeheersing hiervoor nodig? 19

6 Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG) 20

6.1 Wat wil het programma GKG realiseren in 2027? 20
6.2 Wat heeft de GKG hiervoor nodig? 21

7 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) 22

7.1 Wat wil het programma GHOR realiseren in 2027? 22

8 Paragrafen 24

8.1 Gemeentelijke bijdragen en lokale heffingen 24

8.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 24
8.3 Organisatiekosten 29
8.4 Onderhoud kapitaalgoederen 29
8.5 Financiering 30
8.6 Bedrijfsvoering 31
8.7 Verbonden partijen 32

9 Overzicht van baten en lasten 33

9.1 Overzicht baten en lasten per totaal en per programma 33
9.2 Geprognosticeerde balans 36
9.3 Toelichting meerjarenraming 36
9.4 Financiële ontwikkelingen beleidsbegroting 2027 39
9.5 EMU-saldo 41

10 Bijlagen 42

10.1 Taakvelden 43
10.2 Risico's uit paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 45
10.3 Investeringen 50
10.4 Gemeentelijke bijdrage 51
10.5 Meerjarenbeeld 2028-2030 53

Veiligheidsregio
Groningen

Voorwoord

Voor u ligt de beleidsbegroting 2027 van de Veiligheidsregio Groningen (VRG). Deze beleidsbegroting is de nadere uitwerking van het eerste jaar in de kaderbrief 2027-2030 die op 4 december 2025 in het Algemeen Bestuur is vastgesteld. In deze beleidsbegroting schetst de VRG het perspectief voor 2027 en maken we een financiële vertaling van de verwachte ontwikkelingen.

De jaarstukken 2025 geven inzicht in de ontwikkelingen van de afgelopen periode en laten zien dat er opgaven op de VRG zijn afgekomen die ook in 2026 een plek in de organisatie moeten krijgen, zoals het brede thema weerbaarheid en de ontwikkeling bij de brandweer zoals de specialisatie van de beroepsbrandweer.

Het uitvoeren van onze wettelijke en reguliere taken, de primaire processen van brandweerzorg en crisisbeheersing, zijn ook in 2027 leidend in onze uitvoering. De vastgestelde Visie Brandweerzorg 2030 en het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing blijven hiervoor de komende jaren het uitgangspunt. Wel bevinden we ons momenteel in een snel veranderende omgeving. Er komen landelijke vraagstukken en ontwikkelingen op de VRG af waar we een antwoord op moeten formuleren. Deze ontwikkelingen zullen ook een effect hebben op de toekomstige financiën van de VRG.

Eén van de ontwikkelingen die een prominente rol gaat spelen in 2027 is het brede thema weerbaarheid. Vanuit het Rijk is de richtlijn gekomen om 72 uur zelfredzaam te kunnen zijn. Dit vraagt anticipatievermogen van onze inwoners, bedrijven en instellingen en ook van onze gemeenten en van de VRG zelf. De VRG heeft een begeleidingsgroep ingericht om samen met de gemeenten vorm te geven aan het thema weerbaarheid. In 2027 gaan we verder uitvoering geven aan het regionale programmaplan en zal ook de uitkomst van de pilots coördinatie- en noodsteunpunten zijn beslag krijgen.

Met betrekking tot huisvesting wordt in 2027 verder uitvoering gegeven aan het strategisch huisvestingsplan (SHP) dat in 2023 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Dit plan omvat zowel de herhuisvesting Sontweg als de nieuwbouw/renovaties van de overige 38 kazernes. Voor die laatste loopt momenteel de eerste tranche van 10 jaar, waarin tien kazernes zijn opgenomen. Voor de herhuisvesting Sontweg treffen we in 2027 alle voorbereidingen, zodat naar alle verwachting in 2028 gestart kan worden met de bouw.

Ook op landelijk niveau speelt er veel. Het Veiligheidsberaad en de RCDV hebben strategische thema's benoemd waarop de komende periode landelijk wordt samengewerkt. Dit is vastgelegd in een strategische samenwerkingsagenda. De onderwerpen sluiten aan op onze eigen visie brandweerzorg en crisisbeheersing, waarbij wij steeds blijven beoordelen waar we in onze werkzaamheden de prioriteit aan toekennen. Daarnaast ontwikkelt informatievoorziening zich tot een strategisch vraagstuk dat bepalend is voor het functioneren en de toekomstbestendigheid van de VRG en de uitvoering van de dagelijkse operatie. Bovendien zijn er drie processen van de veiligheidsregio's recent aangemerkt als vitaal binnen de sector Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Dit vergt van alle onderdelen van onze organisatie aanpassingsvermogen, denk hierbij aan de paraatheid van onze organisatie. Deze landelijke ontwikkelingen hebben in 2027 invloed op de inzet van de brandweer maar bijvoorbeeld ook op het intern organiseren van de afdeling IM/ICT binnen de VRG.

In deze beleidsbegroting lichten we de inhoudelijke ontwikkelingen en thema's verder toe. U leest welke gevolgen deze hebben voor de programma's van de verschillende onderdelen van onze organisatie. We blijven ons inzetten voor een veilige en weerbare regio.

Wilma Mansveld

Algemeen directeur Veiligheidsregio Groningen

1 Landelijke ontwikkelingen

1.1 Landelijke ontwikkelingen op de primaire processen

1.1.1 Samenwerking op landelijke strategische thema's

De landelijke vraagstukken en ontwikkelingen worden verbonden door de strategische vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's (commandanten en directeuren) en zij overleggen gezamenlijk binnen de RCDV (Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's) hoe om te gaan met deze ontwikkelingen. Vanuit het Veiligheidsberaad en de RCDV zijn strategische thema's benoemd waarop de komende periode landelijk wordt samengewerkt.

Het Veiligheidsberaad heeft op 27 juni 2025 de samenwerkingsagenda voor de 25 Veiligheidsregio's vastgesteld waarbij het uitgangspunt geldt dat de 25 autonome veiligheidsregio's werken vanuit het stelsel van verlengd lokaal bestuur en er een aantoonbaar gezamenlijk belang moet zijn voor de 25 Veiligheidsregio's om te komen tot samenwerking. Met inachtneming van dit bestuurlijk afwegingskader zijn de volgende thema's opgenomen in de samenwerkingsagenda:

1. Vormgeven en borgen van een goed werkend onderwijsstelsel
2. Versterken landelijke advisering brandveiligheid en risicobeheersing
3. Regionaal bestuurde paraatheid, bovenregionaal bestuurde slagkracht
4. Informatie-gestuurde inzet brandweereenheden
5. Landelijke operationele samenwerkingsstructuur
6. Versterken van de weerbare samenleving
7. Ontwikkelen en professionaliseren Bevolkingszorg
8. Integreren bestaande en nieuwe initiatieven op IV-gebied
9. Toekomstbestendig werkgeverschap
10. Gezamenlijke methodiek presterend vermogen

De thema's sluiten aan bij onze eigen visie brandweerzorg en crisisbeheersing. Echter, wij zullen steeds moeten blijven kijken waar we in onze werkzaamheden prioriteit aan toekennen. Door samenwerking op deze thema's versterken de 25 veiligheidsregio's elkaar en vergroten wij samen onze maatschappelijke impact, met behoud van de eigen autonomie. Een vraagstuk binnen al deze thema's is steeds wat collectief wordt afgesproken en wat de individuele veiligheidsregio's zelf afspreken. Waarbij ook het financieringsvraagstuk een rol speelt. Het uitgangspunt van de VRG hierbij is dat zonder financieringsstroom er geen nieuwe taken worden opgepakt ("geen knaken, geen taken").

1.1.2 Werkgeverschap

Toekomstgericht werkgeverschap

Het programma 'Toekomstgericht werkgeverschap' is gestart, als één van de vier landelijke 'Grote Werken'. Dit programma richt zich met name op de thema's duurzame inzetbaarheid, moderne arbeidsvoorwaarden, diversiteit, gelijkwaardigheid & inclusie, PTSS-regeling en gezondheidsmonitoring. Het programma wordt als randvoorwaarde gezien voor de collectieve opgaven van veiligheidsregio's. Dit zijn ook prioritaire thema's binnen de VRG. Daar waar nodig of wenselijk, sluiten we aan bij initiatieven van het programma of maken we gebruik van de opbrengsten. En op onderdelen pakken we een onderwerp eigenstandig op vanuit de eigen werkgeversverantwoordelijkheid, waarbij we uitwisselen met andere regio's en van elkaar leren. Er ligt hier ook een relatie met arbeidsvoorwaardenontwikkeling, wat in de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) wordt besproken.

Arbeidsvoorwaarden

Ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden is vanuit de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) het doel om met cao-ontwikkelingen aan te blijven sluiten bij de ontwikkeling van de gemeentelijke cao. Dit omdat de VRG een gemeenschappelijke regeling is en er zo gestreefd wordt naar een uniforme set arbeidsvoorwaarden wat een gelijk speelveld creëert. Dat is ook de insteek voor de onderhandelingen met de vakbonden de komende jaren. In 2027 zullen nieuwe onderhandeling opgestart worden. Momenteel is de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) ook onderdeel van deze onderhandelingen. Vanaf 2026 moet een RVU-regeling zich expliciet richten op werknemers met zwaar werk die niet gezond kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd. Daarvoor gelden een aantal voorwaarden. De RVU-regeling moet gericht zijn op belastende functies of werkzaamheden en zijn onderbouwd aan de hand van objectieve criteria. Daarbij gaat het om objectieve criteria op vijf gebieden: fysieke belasting, psychosociale belasting, omgevingsbelasting, cognitieve belasting en (onregelmatige)

werktijden. Uitgangspunt is dat een paritaire werkgroep in kaart gaat brengen welke functies binnen de afzonderlijke Veiligheidsregio's hiervoor in aanmerking komen. Het is relevant om hier ook op te merken dat de WVSV (nog) niet te maken heeft met de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA). De inwerkingtreding van de WNRA is voor veiligheidsregio's nog uitgesteld, daar waar gemeenten in 2020 al zijn overgegaan.

Tweede loopbaanbeleid
Het tweede loopbaanbeleid voor repressieve brandweerfuncties, specifiek de beroepsbrandweer, is in 2006 van kracht geworden. Omdat er discussie bestaat over het thema bezwarendheid, is in 2021 een landelijk onderzoek gestart door de Universiteit van Maastricht naar duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie voor repressief brandweerpersoneel. Het onderzoek moet in de loop van 2026 informatie opleveren ter voorbereiding op een mogelijke herziening van de arbeidsvoorwaarden. Vanuit de grotere beroepskorpsen gaan geluiden op om dit onderzoek niet af te wachten en eerder afspraken te maken op landelijk niveau. De VRG heeft als lijn om het huidige tweede loopbaanbeleid te volgen tot een gezamenlijk en goed onderbouwd alternatief wordt geboden. Intussen heeft de VRG zich voorbereid op toenemende uitstroom in de komende periode in overeenstemming met het beleid van 2006. Hierin is aandacht voor duurzame inzetbaarheid en breed loopbaanbeleid, wetende dat een repressieve functie doorgaans niet tot de pensioengerechtigde leeftijd kan worden uitgevoerd. We treffen daarbij maatwerk voor betrokken medewerkers. Dit brengt, zolang het huidige tweede loopbaanbeleid geldt, voor de komende jaren, dus ook voor 2027, extra kosten met zich mee. Er is een bestemmingsreserve gevormd waaruit we deze kosten dekken.

Mentale gezondheid/ Posttraumatische stressstoornis (PTSS)
Er is steeds meer aandacht voor de mentale impact die werkzaamheden van de brandweer en de crisisorganisatie kunnen hebben. Binnen de werkgeversverantwoordelijkheid is dit een vast thema. Per 1 februari 2026 is de landelijke regeling erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte van kracht. De VRG is hier blij mee. Deze regeling zorgt voor alle veiligheidsregio's voor gelijkwaardige aanspraken voor zowel medewerkers als vrijwilligers. Daarnaast zorgt de regeling voor stroomlijning, uniformering en professionalisering van het proces en een eensluidende aanpak op het moment dat een medewerker van de VRG zich met PTSS-klachten meldt. Vanuit het ministerie is € 1,75 miljoen structureel jaarlijks beschikbaar gesteld aan de veiligheidsregio's ter dekking van de (landelijke) systeemkosten, wat voor veiligheidsregio's betekent dat ze elk 0,5 fte ondersteuning toegekend hebben gekregen. De VRG heeft deze fte inmiddels ingezet. De kosten voor de aanspraken uit de regeling en (psychische) hulp worden gedragen door de individuele veiligheidsregio's en dus ook door de VRG. Daarnaast worden bredere inspanningen op het gebied van mentale gezondheid landelijk besproken en gevolgd. De landelijk vastgestelde toolbox psychosociale ondersteuning is hiervoor een belangrijke leidraad voor werkgevers. De achterliggende visie is dat je als goed werkgever liever voorkomt dan geneest, maar dat binnen elke fase goede personeelszorg plaatsvindt.

1.1.3 Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX, voorheen C2000/P2000)

In antwoord op de groeiende behoefte aan een toekomstbestendige, robuuste, veilige en missiekritische communicatievoorziening, inclusief alarmering, heeft de Minister van Justitie en Veiligheid een programma geïnitieerd. Dit programma is gericht op de aanschaf en inrichting van een nieuw informatie- en communicatiesysteem voor de hulpdiensten, waaronder de brandweer. Deze stap is noodzakelijk geworden door de technische eindigheid van het C2000-netwerk. Het is van essentieel belang dat de opvolger van deze structuur een modern en uitstekend communicatienetwerk wordt dat voldoet aan de eisen van de huidige en toekomstige veiligheidssituaties en aansluit bij de behoeften van de gebruikers.

Het programma dat in eerste instantie was opgezet met de werktitel Nieuwe OOV Architectuur (NOOVA), is eind 2023 stopgezet en vervangen door het programma Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX). Hierbij zijn o.a. investeringen in de kwaliteit en continuïteit van C2000 aangekondigd. Het is nog niet bekend binnen welke financiële kaders de vernieuwing plaatsvindt en of en hoe kosten worden versleuteld tussen Rijk en de deelnemende partijen.

1.1.4 Informatiebeveiliging en privacy

De kans op cyberaanvallen is de afgelopen periode aanzienlijk toegenomen en tegelijkertijd zijn de gevolgen van dergelijke aanvallen ernstiger geworden. Het is daarom van groot belang om passende maatregelen te treffen ter waarborging van de continuïteit van onze dienstverlening. Daarnaast ondergaat de wet- en regelgeving met betrekking tot informatieveiligheid en privacy voortdurende veranderingen. Hoewel wij zijn uitgezonderd van de '*Network and Information Security Directive (NIS2)*', maken de veiligheidsregio's wel deel uit van de vitale crisisinfrastructuur. Dit houdt in dat wij, naast de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), dienen te voldoen aan een breed scala aan vereisten.

In de komende beleidsperiode zullen wij ons richten op de uitkomsten en inzichten die voortkomen uit het Security Operations Centre (SOC). Hierop zullen wij proactief reageren en de VRG zal investeren in de verbetering van zowel de veiligheid als de functionaliteit van ons netwerk, zodat dit aan de gestelde standaarden blijft voldoen. Tegelijkertijd borgen wij dat het kennisniveau van onze medewerkers op peil blijft en zullen zij voortdurend worden bijgeschoold op het gebied van security en privacy. Nieuwe ontwikkelingen, waaronder kunstmatige intelligentie, zullen hierbij als integraal onderdeel worden meegenomen.

1.2 Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Vanuit het Rijk is de richtlijn gekomen om 72 uur zelfredzaam te kunnen zijn. Hiermee is Weerbaarheid een nieuw programma dat de komende jaren naar verwachting de nodige tijd en aandacht zal vergen. Iedere veiligheidsregio, iedere gemeente en ook burgers en bedrijven krijgen hiermee te maken. Daarmee is het een 'whole-of-society' benadering (iedereen doet mee en moet mee). Doel is om de weerbaarheid in Nederland te vergroten ten aanzien van diverse risico's (all-hazard benadering). De veiligheidsregio's spelen een belangrijke rol in dit vraagstuk.

In het kader van 72 uur zelfredzaamheid heeft de VRG in 2025 een brief naar het ministerie van JenV verstuurd, waarin we de minister oproepen om te bevorderen de landelijke systemen (zoals P-2000 en C-2000) ook tenminste 72 uur operationeel te maken. Vooralsnog is op deze brief nog geen bevredigende reactie ontvangen.

Bij de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is voorgesteld vanaf 2027 structureel € 70 miljoen toe te kennen aan het Ministerie van JenV voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving. Hierbij is aangegeven dat € 10 miljoen gereserveerd wordt voor landelijke publiekscampagne en van de resterende € 60 miljoen is € 25 miljoen voor het versterken van de veiligheidsregio's op lokaal en regionaal niveau. De resterende € 35 miljoen is bestemd voor het opzetten en inrichten van noodsteunpunten en coördinatiepunten. Voor deze laatste worden in 2026 door alle veiligheidsregio's pilots uitgevoerd, welke input geven voor de definitieve verdeelsleutel voor deze middelen vanaf 2027.

In hoofdstuk 2.3 van deze beleidsbegroting gaan we verder in op onze regionale aanpak in gezamenlijkheid met onze gemeenten en in hoofdstuk 9.3 gaan we verder in op de financiën met betrekking tot weerbaarheid.

1.3 Juridische ontwikkelingen / nieuwe wetgeving

1.3.1 Wet veiligheidsregio's

In 2020 heeft de commissie Muller onderzocht of de Wet veiligheidsregio's aansloot bij de situatie van destijds en of veiligheidsregio's voldoende voorbereid zijn op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en overige crises. De commissie schetste dat het noodzakelijk is om te prepareren op rampen en crises van de toekomst en beschrijft de mate van ontoereikendheid van de huidige wet en organisatie. Sinds de uitkomst van het onderzoek wordt gewerkt aan de wijziging van de Wet veiligheidsregio's. Het wetgevingstraject bestaat uit verschillende tranches. Na een intensief traject tussen de veiligheidsregio's en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: J&V) lag de eerste tranche wetswijziging in 2025 ter consultatie. Het Algemeen Bestuur VRG heeft in oktober 2025 zijn teleurstelling over de traagheid van dit proces uitgesproken door middel van een reactie aan het Veiligheidsberaad. De eerste evaluatie van de Wet veiligheidsregio's ligt ruim vijf jaren achter ons, waarmee inmiddels een nieuwe inventarisatie van evaluatiepunten opportuun lijkt. Hierbij kan gedacht worden aan de evaluatiepunten van de omgang met een pandemie-crisis en het veranderde wereldbeeld en oorlogsdreiging. In het voorstel tot wetswijziging zijn geen keuzes gemaakt over de invulling van de bovenregionale versterking, waardoor het bestaande verantwoordelijkheidsvacuüm in stand blijft. Het Veiligheidsberaad onderschrijft deze teleurstelling en heeft dit kenbaar gemaakt bij J&V in de consultatiefase van het wetgevingstraject. De ontvangen reacties worden verwerkt in het wetsvoorstel dan wel de Memorie van Toelichting. In 2026-2027 wordt de eerste tranche herziening wet veiligheidsregio's aangeboden aan de Tweede Kamer.

Voor de tweede tranche gaat de Minister van J&V in 2027 met de veiligheidsregio's en crisispartners verder verkennen waar een wettelijke verankering of verduidelijking noodzakelijk is. Hierbij zullen onderwerpen zoals bevolkingszorg, preventie op het gebied van brandveiligheid en de financieringssystematiek van het stelsel aan de orde komen. Daarbij wordt bezien of en in hoeverre deze onderdeel kunnen zijn van een tweede tranche.

Met betrekking tot brandweerzorg is het doel van de toekomstige wet- en regelgeving te kunnen beschikken over brandweerzorg met voldoende capaciteit en kwaliteit. Dit om, naast de eigen kwalitatief hoogwaardige lokale en

regionale brandweerzorg, het hoofd te kunnen bieden aan grootschalige, gelijktijdige en bijzondere incidenttypen om daarmee de maatschappelijke impact van grote incidenten te beperken. Hiertoe moet de regionale, bovenregionale, en landelijke brandweerzorg worden verbeterd en geborgd, gebaseerd op een bovenregionale en landelijke risico-inventarisatie en -analyse. Bij het vormgeven van bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking is de huidige regionaal vormgegeven brandweerzorg het uitgangspunt, evenals het behoud van autonomie van de veiligheidsregio's in een eventueel landelijk dekkingsplan. De wijze van financieren en de governance van (extra) taken zijn voor veiligheidsregio's belangrijke randvoorwaarden voor bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking.

1.3.2 Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 na een lang aanlooptraject in werking getreden. Door een goede voorbereiding, waarbij veelvuldig afstemming is geweest met de ketenpartners, zijn we inmiddels steeds beter in staat om onze taken volgens deze nieuwe wet uit te voeren. Daar waar 2024 en 2025 de overgangsjaren waren, verwachten we dat in 2027 de Omgevingswet steeds meer het nieuwe normaal zal zijn. De Omgevingswet heeft echter wel tot nieuwe taken voor de veiligheidsregio's geleid. Onderzoek (Cebeon, 2021) heeft uitgewezen dat deze taken voor de VRG een omvang hebben van 2 tot 3 fte. Zowel vanuit het Rijk (interbestuurlijke financiële monitor Omgevingswet) als vanuit de veiligheidsregio's lopen nieuwe onderzoeken naar de omvang van deze taken. Aangezien door het Rijk en/of de gemeenten tot op heden geen extra middelen beschikbaar zijn gesteld, zijn we vooralsnog genoodzaakt om (tijdelijke) keuzes te maken. Dit doen we risicogericht, wat betekent dat we nog scherpere keuzes maken ten aanzien van het (brandveiligheids)advies en het toezicht: waar geven we wel advies en houden we toezicht en waar niet?

2 Regionale ontwikkelingen

2.1 Huisvesting en vastgoed

In 2023 heeft het bestuur het strategisch huisvestingsplan voor 38 kazernes vastgesteld, evenals het Programma van Eisen voor de herhuisvesting van de locatie Sontweg. Hiermee is een duidelijke richting geformuleerd voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille, waarmee wij onze kerntaak – het beschermen en ondersteunen van de samenleving, zowel in normale omstandigheden als tijdens crisissituaties – optimaal kunnen uitvoeren.

De uitvoering van het huisvestingsplan is gestart met de eerste tranche, waarin tien kazerneprojecten zijn opgenomen voor nieuwbouw of verbouw. Dit betreft de nieuwbouw van de kazernes in Delfzijl, Ten Boer, Harkstede, Ter Apel, Baflo, Grijpskerk en Woldendorp, en de verbouw van de kazernes in Vinkhuizen, Middelstum en Oldehove.

Voor de herhuisvesting van de Sontweg is gekozen voor realisatie op twee nieuwe locaties. Op 11 juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot aankoop van de benodigde percelen, waarna naar verwachting in 2028 de bouw kan starten. Vanaf 2026 worden de rentelasten van de investeringskredieten in de begroting van de VRG verwerkt; na oplevering volgen ook de afschrijvingen.

Het project vraagt in de komende jaren extra capaciteit en specifieke expertise. Hiervoor wordt tijdelijk extra formatie ingezet binnen het team Facilitaire Zaken, zodat de coördinatie met alle betrokken partijen gedurende het volledige bouwproces gewaarborgd blijft. Daarnaast zal het projectorganisatie breed extra inzet vergen om te komen tot een doelmatige en toekomstbestendige invulling van de nieuwbouw.

2.2 Versterken regionale samenwerking (3-noord)

2.2.1 Meldkamer Noord-Nederland

De Meldkamer Noord Nederland (MNN) heeft de drie noordelijke regio's als verzorgingsgebied en vormt één van de tien meldkamers in Nederland die technisch verbonden zijn en taken van elkaar kunnen overnemen. We werken hierbij samen met de Veiligheidsregio's Drenthe en Fryslân. Het technisch en facilitair beheer van het netwerk van meldkamers is belegd bij de landelijke faciliteit meldkamers (LMS). De governance van de MNN is hierop ingericht. Een voorstel om het kwaliteitsniveau op een aantal elementen nog beter te borgen is eind 2025 geformuleerd en wordt medio 2026 ingebracht. Daarnaast vindt in 2026 ook een evaluatie van het convenant plaats. De financiële gevolgen bij instemming zullen in de financiële cyclus worden verwerkt. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 is een bestemmingsreserve meldkamer gevormd, waar deze ontwikkelingen in eerste instantie uit gefinancierd kunnen worden.

2.2.2 Brandweer Opleidingen Noord (BON)

De opleidings- en trainingstaken worden op dit moment uitgevoerd door Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON). Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de governance van de BON en hoe we met elkaar samenwerken. Hierop heeft op 11 juli 2025 het Algemeen Bestuur besloten de Stichting Brandweer Opleidingen Noord formeel te verbinden aan de VRG. De veiligheidsregio's Drenthe en Fryslân hebben ditzelfde besluit genomen.

De BON zelf zal de komende jaren invulling geven aan de noodzakelijke vernieuwing van oefenobjecten, inventaris en terrein, om zo ook het opleiden en trainen up to date te houden en de vakbekwaamheid van onze mensen te blijven borgen. BON heeft de regierol bij de uitwerking en implementatie van de landelijke onderwijsvisie in 4Noord-verband verband (BON, Brandweer Groningen, Brandweer Fryslân en Brandweer Drenthe) om vorm te geven aan het opleiden van brandweerpersoneel in de drie noordelijke brandweerregio's. Ontwikkelstappen worden in verbinding met de ambities uit het landelijke programma Onderwijs en in nauwe samenhang met de veiligheidsregio's gezet.

2.3 Contouren Programma weerbaarheid VRG/gemeenten

We staan voor groeiende dreigingen zoals veranderende geopolitieke verhoudingen, toenemende cyberaanvallen, klimaatontwikkelingen en verstoring van vitale processen. Deze complexe en onderling verbonden risico's vergroten de kans op maatschappelijke ontwrichting. Voorbereiding hierop vraagt om een veerkrachtige en sterke samenwerking. Binnen de VRG werken we al jaren aan maatschappelijke weerbaarheid, onder andere via de doorlopende campagne Eerste Hulp Ben Jij (EHBJ), die inwoners bewust maakt van risico's en stimuleert tot voorbereiding. Er is nu vanaf 1 december 2025 tot 1 december 2027 financiering voor dit thema.

Bovengenoemde toename van de dreigingen leidt tot een intensivering van de inzet op weerbaarheid zowel op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau. We werken daarom toe naar een programma weerbaarheid. Momenteel bestaat de aanpak op weerbaarheid uit 4 pijlers:

1. Maatschappelijke weerbaarheid
2. Continuïteitsopgave voor gemeenten en VRG
3. Coördinatiepunten en noodsteunpunten
4. Civiel militaire samenwerking.

Er wordt nu geschreven aan het programmaplan waarover besluitvorming plaats vindt in het tweede kwartaal van 2026. Een belangrijk uitgangspunt is hierbij dat dit in nauwe samenwerking met de gemeenten moet worden ontwikkeld waarbij helder is waar welke verantwoordelijkheden liggen. Ook biedt de VRG een overleg- en projectstructuur waarin gemeenten participeren, meedenken en waarin ideeën en best practices kunnen worden gedeeld, landelijke ontwikkelingen een plek kunnen krijgen zodat de aanpak congruent is met de ontwikkelingen in het land en tevens de juiste lokale, Groningse vertaling krijgt om onze bewoners echt verder te helpen. Daarbij is de VRG betrokken bij een Europees onderzoekstraject samen met de Rijksuniversiteit waarin de ambitie is om de meest kwetsbaren van onze samenleving te helpen om weerbaar en veerkrachtig te worden. Ook dit moet in onze aanpak een plek gaan krijgen. Op dit moment worden de vier pijlers samen met de gemeenten nader uitgewerkt en worden de eerste contouren van de verschillende deelprojecten zichtbaar. Voor wat betreft de vier pijlers in het programma weerbaarheid en het programmaplan van de VRG dat hiervoor nog wordt opgesteld - in afstemming met landelijke ontwikkelingen, met de gemeenten en het Algemeen Bestuur - zal de financiële invulling pas duidelijk worden na vaststelling van dit plan door het Algemeen Bestuur.

Ad 1: Voor pijler 1 (waar het zwaartepunt het meest bij de gemeente ligt) is als uitgangspunt geformuleerd dat zoveel als mogelijk wordt uitgegaan van al bestaande lokale netwerken en richt zich in het algemeen op iedere burger maar specifiek op de kwetsbaren (bijvoorbeeld jongeren, senioren, laag geletterden, etc.). Ook is er ruimte voor een gebiedsgerichte aanpak bij stapeling van risico's of kwetsbaren. De kern van de pijler is wel bewustwording en aanzetten tot voorbereiding.

Ad 2: Bij Pijler 2 staan gemeenten en de VRG voor dezelfde opdracht om de continuïteit te waarborgen, bij in eerste instantie stroomuitval. Dit door het in de eigen organisatie identificeren van de kritische processen die doorgang moeten vinden en daarna te bepalen wat daarvoor nodig is. Vooralsnog zijn binnen de VRG op dit moment vijf kazernes voorzien van noodstroom en daarnaast kunnen wij onze verbindingen na 72 uur niet garanderen. Uiteraard mag van een crisisorganisatie verwacht worden dat zij juist kan functioneren onder crisisomstandigheden. Maar continuïteit van de brandweer en crisisorganisatie gedurende een totale stroomuitval is van een geheel andere orde. Dit vereist bestuurlijke keuzes omtrent welk niveau van dienstverlening dan gewenst is, wat daarvoor nodig is en hoeveel dat mag kosten. Daar komt bij dat nog onduidelijk is wat de continuïteit van de communicatievoorzieningen zijn van de systemen van het Rijk. En de financiering van dit geheel is ook nog niet geheel duidelijk.

Ad 3: Voor 2025 en 2026 is er incidentele financiering voor de pilot noodsteunpunten en coördinatiepunten (pijler 3) van in totaal €580.000. De pilot moet in 2026 zijn afgerond. Vanaf 2027 is er in structurele financiering voorzien van in totaal €35 miljoen voor noodsteunpunten en coördinatiepunten voor alle regio's, waarbij de uitkomst van de pilots input moeten geven voor de definitieve verdeelsleutel van deze middelen tussen de veiligheidsregio's en de gemeenten. Een deel van de middelen zal moeten worden gebruikt voor de maatschappelijke initiatieven in het kader van burgerhulpverlening mede in relatie tot de noodsteunpunten. De pilot is het meest tijdskritisch en krijgt daarmee voorlopig prioriteit in capaciteit. Er ligt een voorlopige planning en ook de eerste kaders rondom de besteding van het incidentele geld krijgt vorm.

Ad 4: Pijler 4 krijgt op dit moment met name vorm door in gezamenlijkheid met de gemeenten Het Hogeland na te denken over de weerbaarheid van de Eemshaven mede in het licht van de Host Nation Support. Daarnaast zijn de eerste lessen gegeven aan de nieuwe Minor aan de Hanzehogeschool die tot meer reservisten moete leiden.

Vanaf 2027 is voor de algemene versterking van lokale en regionale weerbaarheid veiligheidsregio's in totaal € 25 miljoen beschikbaar, wat voor de VRG circa €1.000.000 structureel betekent. De uiteindelijk inzet van de middelen weerbaarheid is afhankelijk van de regionaal programmaplan Weerbaarheid. Dit plan wordt momenteel opgesteld door het programmateam Weerbaarheid in gezamenlijkheid met de gemeentelijke liaisons.

In hoofdstuk 9.3 van deze beleidsbegroting wordt nader ingegaan op de financiën rondom weerbaarheid.

3 Programmaplannen

3.1 De opdracht

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd dat de overheid zich moet inzetten voor het voorkomen en bestrijden van branden, voor rampenbestrijding en crisisbeheersing en voor hulpverlening bij incidenten. Andere wet- en regelgeving, zoals de omgevingswet en bestuurlijke afspraken op lokaal en regionaal niveau, ondersteunt dit. De VRG heeft dan ook de expliciete opdracht om samen te werken op regionaal en lokaal niveau. Om op die manier burgers beter te beschermen tegen de risico's van brand, ongevallen, rampen en crises en ervoor te zorgen dat zij goede hulpverlening en nazorg krijgen wanneer zij betrokken raken bij een incident.

De totale reguliere begroting van de VRG 2027 in cijfers:

VRG (*1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	53.853	55.807	1.954
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	-
Gemeentelijke bijdrage herhuisvesting	94	379	285
Rijksbijdrage (BDuR)-19	10.617	11.002	385
Rijksbijdrage (BDuR) Weerbaarheid*	915	1.050	135
Overige baten	398	398	-
Totale baten	**65.977**	**68.736**	**2.759**
Personele lasten	45.672	47.608	1.936
Materiele lasten	18.497	19.377	880
Totale lasten	**64.169**	**66.985**	**2.816**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.808**	**1.751**	**-57**
Reservemutaties totaal	**-1.808**	**-1.751**	**57**
Toevoeging Huisvesting	-1.300	-1.300	-
Onttrekking Huisvesting	89	281	192
Toevoeging verkoop activa	-80	-80	-
Onttrekking BDuR Korting**	398	-	-398
Toevoeging BDuR Weerbaarheid**	-915	-652	263
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

*In 2026 is dit de bijdrage voor weerbaarheid inclusief de middelen voor de pilot noodsteunpunten- en coördinatiepunten a € 580.000.

** Voor de financiële toelichting verwijzen we naar hoofdstuk 9.3

De belangrijkste onderwerpen en afwijkingen worden per programma toegelicht in de volgende paragrafen.

4 Programma Brandweerzorg

Programma:	Brandweerzorg
Portefeuillehouder:	J. Kuin
Directeur:	W. Mansveld
Commandant:	R. Knoop

4.1 Wat wil het programma Brandweerzorg in 2027 realiseren?

4.1.1 Visie op brandweerzorg

In een steeds sneller veranderende wereld staat de brandweer voor grote uitdagingen. Daarom is in opdracht van het bestuur een gedragen visie ontwikkeld op de brandweerzorg in 2030 in de regio Groningen. De visie geeft vanuit een realistisch perspectief invulling aan de primaire taak van de brandweer -veiligheid realiseren en herstellen waar deze in het geding is- met een goed toegeruste basisinfrastructuur die risicogericht, flexibel en wendbaar is. De VRG is daarbij proactief en innovatief en we oriënteren ons op de wereld om ons heen. Met behoud van het goede, verbeteren waar nodig en soms anders werken om hetzelfde doel te behalen.

De uitwerking van de visie gebeurt in het Organisatieplan Brandweerzorg in twee beleidsperiodes van vier jaar. In 2026 wordt het Organisatieplan voor de periode 2027-2030 opgesteld. Het bouwt voort op de basis van risicogerichte preventieve brandweerzorg en een solide organisatie van de repressieve brandweerzorg. We prepareren de brandweer voor een veilige energietransitie en klimaatadaptatie en gaan meer informatie-gestuurd werken. Paraatheid en vrijwilligheid blijven belangrijke thema's.

De komende jaren komen er grote ontwikkelingen op ons af, die van invloed zijn op de inrichting van brandweerzorg in onze regio. Het landelijke programma Toekomstbestendige Brandweerzorg (Grote Werk 3) moet de brandweer voorbereiden op de toekomst, waarin maatschappelijke ontwikkelingen zoals energietransitie, verstedelijking en klimaatverandering het werk complexer maken. Het doel van het programma is om de brandweer toekomstbestendig, adaptief en slagvaardig te organiseren, met expliciete aandacht voor schaalgrootte, regie en governance. Het landelijke programma Onderwijs Onderweg (Grote Werk 2) werkt aan een goed werkend onderwijsstelsel met praktijkgericht, flexibel en actueel onderwijs voor alle brandweer- en crisisprofessionals van de veiligheidsregio's.

Veranderingen in het brandweerstelsel (het moeten aanbrengen van onderscheid tussen brandweervrijwilligers en beroepsbrandweermensen) en het onderwijsstelsel (onderscheid in de manschappenopleiding), specialisering binnen de brandbestrijding en een hoger verloop onder brandweervrijwilligers hebben mogelijk effect op het aantal vrijwilligers dat nodig is in de basisbrandweerzorg. Het systeem om de materiele paraatheid te borgen staat onder druk en heeft geen flexibiliteit meer. We zien knelpunten ontstaan in de capaciteit voor realistisch oefenen, bij storingen en in de vervanging bij groot onderhoud.

Tot slot is de organisatie gestart met een organisatie-ontwikkeltraject, om klaar te zijn en zich in te richten op deze actuele en toekomstige opgaven.

De genoemde (landelijke) ontwikkelingen en veranderingen zullen mogelijk financiële consequenties hebben. Deze worden deels scherper en concreter in de (aanloop naar) het nieuwe Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030.

4.1.2 Risicogerichte preventieve brandweerzorg

Het is de ambitie om – volgens de landelijke lijn – meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid: niet alleen het bestrijden van branden met een solide repressieve organisatie, maar ook andere manieren van beïnvloeding toepassen om het brandveiligheidsrisico te beperken. Om deze risicobeïnvloeding in samenhang en transparant op te pakken en structureel te borgen, is het programma 'Risicogericht werken Brandweerzorg' gestart.

In 2027 zetten we de ontwikkeling naar een toekomstbestendige en informatie-gestuurde brandweerorganisatie onverminderd voort. Risicogericht werken vormt daarbij steeds nadrukkelijker het fundament onder zowel de preventieve als de repressieve brandweerzorg. Het risicogericht werken fungeert als een continue radar: het stelt ons in staat vroegtijdig signalen op te vangen, risico's scherp te duiden en onze inzet proactief te richten op de situaties waar de impact het grootst kan zijn.

Het brandrisicoprofiel wordt in 2027 verder doorontwikkeld. Door toepassing van het binnen de veiligheidsregio's breed gedragen model 'De zes sporen van beïnvloeding' kunnen we geïdentificeerde risico's gerichter en effectiever beïnvloeden. Dit stelt ons in staat om geborgd beter onderbouwde, transparante keuzes te maken en onze capaciteit gericht in te zetten op de risico's die er werkelijk toe doen. Belangrijk hierbij is een goede aansluiting met de gemeentelijke beleidscontext. In 2027 denkt de VRG actief risicogericht mee in gemeentelijke uitvoeringsplannen.

De verschuiving van een regelgerichte naar een risicogerichte benadering van brandweerzorg wordt ook zichtbaar in de bluswatervoorziening en bereikbaarheid. Gemeenten maken ten aanzien van bluswatervoorziening een bewuste afweging tussen risico, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke kosten. De veiligheidsregio adviseert, onderbouwt scenario's en maakt de consequenties van keuzes inzichtelijk. Daarnaast is de brandweer gestart met een oriëntatie op alternatieve middelen voor de inzet van bluswater, ter vervanging van de huidige afhankelijkheid van brandkranen en drinkwater. De inzet van drinkwater als primair blusmiddel is op termijn niet houdbaar en maatschappelijk onwenselijk. In de komende periode wordt onderzocht welke duurzame en toekomstbestendige oplossingen kunnen worden toegepast.

We implementeren de vernieuwde landelijke doctrine brandbestrijding. Dit vergt investeringen in opleidingen, verwachtingsmanagement naar de samenleving en de aanschaf van nieuwe materialen zoals bijvoorbeeld zwaarder materieel of robotica. Door Brandbestrijding als Specialisme (BAS) te introduceren kunnen we expliciet keuzes maken in wat we onder altijd uit te voeren basisbrandweerzorg verstaan en voor welke risico's we (eventueel in 3Noord-verband) gaan specialiseren. Te denken valt aan de risico's van de energietransitie zoals isolatieschillen om woningen, batterijen en elektrische voertuigen in ondergrondse parkeergarages. Ook hoogbouw, grote compartimenten en schepen vragen om specialistische brandbestrijding.

De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's voor burgers en hulpverleners met zich mee. Gezien het tempo waarmee de vele alternatieve technologieën en innovaties worden toegepast vormt het een grote uitdaging voor de veiligheidsregio om alle ontwikkelingen te volgen. De VRG werkt daarom samen met veiligheidspartners en kennisinstellingen zowel in de regio als landelijk. Denk hierbij aan de grote onderwijsinstellingen in ons gebied, nutsbedrijven, het NIPV en het RIVM. Op deze manier houden wij de kennis over risico's, impact en veiligheid van de energietransitie bij. Via het in 2025 opgerichte interne 'Platform Energietransitie Veiligheidsregio Groningen' zorgen wij voor het verzamelen en delen van deze kennis. Dit vormt zowel de basis voor deskundige adviezen aan de voorkant van ontwikkelingen als voor het adequaat optreden bij incidenten (kunnen we binnen de basisbrandweerzorg alles nog aan of moeten er risicogerichte specialisaties worden toegevoegd).

4.1.3 Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg

Continuïteit

In 2025 heeft de minister van Justitie en Veiligheid de inzet van de brandweer aangemerkt als vitaal proces. Vanuit de pijler Continuïteit Brandweerzorg in het VRG-programma Weerbaarheid werken we aan scenario's en maatregelen om de brandweerzorg in noodsituaties gedurende 72 uur overeind te houden. Als eerste stap bereiden we ons met het opstellen en oefenen van een procedure *'BlackOut'* voor op het scenario van stroomuitval gedurende 8 uur. De aanwezige voorzieningen worden getest. Momenteel beschikken enkel de vijf robuuste brandweerposten over een noodstroomaggregaat. In 2027 willen we alle kazernes van noodstroom hebben voorzien. Daarnaast oriënteren we ons op alternatieve verbindingsmiddelen.

Paraatheid

Het belangrijkste product van de brandweer is paraatheid. Paraatheid vraagt om een samenspel van personeel, materieel en organisatie. In 2027 spelen daarin de volgende ontwikkelingen.

Met strategische personeelsplanning bewaken we de voor de paraatheid benodigde sterkte. Ook de komende jaren is er bij de beroepsbrandweer uitstroom te verwachten als gevolg van de 20-jarenregeling. Om dit op te vangen, willen we in de periode 2026-2030 jaarlijks 4 tot 6 nieuwe beroeps werven. Enerzijds zodat we een meer gelijkmatige instroom krijgen van beroeps en daarmee kunnen zorgen voor een goede begeleiding en daarmee ook eerlijke kansen op doorgroei voor iedereen. Anderzijds voor het egaliseren van de uitgaven die er nodig zijn voor het vakbekwaam maken van de nieuwe beroeps. Het opleiden van kleinere groepen is minder kostenefficiënt. In de reguliere vakbekwaamheidsbegroting is hier momenteel nog geen rekening mee gehouden.

Voor het vakbekwaam worden en het vakbekwaam blijven van het repressieve brandweerpersoneel blijven we inzetten op de vastgestelde koers zoals omschreven is in het Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid.

In 2025 is de Groninger aanpak opgesteld, met de uitgangspunten en kaders voor (netwerk)paraatheid en de operationele uitwerking daarvan. Er is beleid opgesteld om nadere invulling te geven aan het onderscheid tussen continu bezette, robuuste en basisposten. Er zijn stappen gemaakt om over te gaan tot informatie-gestuurde paraatheid en er zijn hulpmiddelen zoals twee-wegpagers en de virtuele post 40 ingezet om de paraatheid te verbeteren. De Groninger aanpak vergt permanente ondersteuning die we in 2027 structureel willen organiseren. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning op het thema Vrijwilligheid om de resultaten uit het programma Vrijwilligheid vast te houden en verder te ontwikkelen.

Vanwege de ontwikkelingen binnen de landelijke meldkamer moeten we de werkwijze van de kazerne volgorde tabel (KVT) aanpassen. Dit willen we combineren met de ambitie om over te stappen op een inzetselectietool. Hiermee kunnen we ook onze alarmering efficiënter, flexibeler en op maat inrichten. Deze softwaretoepassing selecteert bij een melding automatisch de snelst inzetbare eenheid op basis van actuele gegevens en vooraf ingestelde parameters.

Ontwikkelingen incidentbestrijding

De nieuwe landelijke Visie Scheepsincidentbestrijding geeft veiligheidsregio's een handreiking om de taak Scheepsincidentbestrijding uniform in te richten. Een Groninger visie op basis van de regionale risico's wordt in 2026 uitgewerkt t.b.v. implementatie in 2027 en verder. Ook de landelijke visie op hulpverlening wordt vertaald naar een Groningse aanpak.

Door geopolitieke ontwikkelingen is de aandacht voor de Eemshaven en de industrie toegenomen. Zo wil Defensie hier meer doen en spannen bedrijven zich in om aan normen te voldoen. Met de vakbekwaamheid willen we hierop aansluiten met specifieke kennis en vaardigheden voor dit gebied

4.1.4 Brandweerzorg in verbinding met de samenleving

De brandweer kan niet alles alleen. Daarom heeft de brandweer de (kennis van de) samenleving nodig om hoogwaardige brandweerzorg te kunnen blijven bieden. Dit geldt zowel aan de voor- als achterkant van de veiligheidsketen en op verschillende niveaus: medeoverheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. We investeren in strategisch netwerkmanagement. In de volgende beleidsperiode (2027-2030) zoeken we de verbinding met name in de preparatie van de brandweer voor de energietransitie, klimaatadaptatie en weerbaarheid.

In de organisatie van maatschappelijke weerbaarheid krijgen brandweerkazernes mogelijk een rol als coördinatiepunt. Wat hiervan de consequenties zijn en of we deze kunnen dragen naast onze huidige operationele taken, zal de komende tijd duidelijker moeten worden en wordt opgepakt door het programmateam Weerbaarheid.

Met een beleidscyclus voor brandweerzorg worden de gemeenteraden periodiek bij de actuele en gewenste kwaliteit van brandweerzorg betrokken, volgens de nieuwe systematiek van het dekkingsplan. Daarnaast stimuleren we gemeenten om een paragraaf brandweerzorg op te nemen in hun Integraal Veiligheidsplan.

4.1.5 Duurzame bedrijfsvoering

Omwille van de continuïteit van de brandweerorganisatie is de bedrijfsvoering gericht op duurzame inzet van mensen en middelen. De brandweerzorg in Groningen valt of staat met de inzet van honderden vakbekwame vrijwilligers en tientallen beroeps. In aansluiting op onze visie op vakbekwaamheid onderzoeken we in afstemming met de BON of wij zelf de instructeurs voor realistisch oefenen in dienst kunnen nemen. Daarmee kunnen we zelf het beheer voeren op de personele bezetting en krijgen we meer regie en grip op de kwaliteit. Dit kan budgetneutraal doordat instructeurs niet meer via de BON hoeven te worden ingehuurd.

We constateren bij het organiseren van de vakbekwaamheid dat indexaties minder voorspelbaar worden. Leveranciers en partners indexeren tussentijds de kosten van hun materialen en diensten vanwege geopolitieke ontwikkelingen. De vraag is hoe lang dit nog binnen de huidige begroting met "oud voor nieuw" is op te vangen.

Het programma Toekomstbestendige Bedrijfsvoering Beroepsorganisatie (TBBVB) dat in 2026 wordt afgerond heeft als doel om de bedrijfsvoering van de beroepsbrandweer aan te passen aan de ontwikkelingen in de maatschappij en naar de laatste (wettelijke) kaders en inzichten binnen het vakgebied en daarmee toekomstbestendig te maken. Binnen dit programma zijn thema's opgepakt als veranderingen in de roostersystematiek, de invulling van functies en in specialiseren versus het allround uitvoeren van werkzaamheden. Als gevolg van het werken op twee locaties na de herhuisvesting van de Sontweg zal er sprake zijn van organisatiekosten die op dit moment nog niet te concretiseren zijn.

Informatie- en kennis-gestuurd werken vergroten het lerend vermogen en de wendbaarheid van de brandweerorganisatie. Het gaat hierbij niet alleen om techniek, maar ook om het mogelijk maken van de samenwerking met en informatie-uitwisseling tussen interne en externe partners. De ontwikkeling van het informatie-gestuurd

werken hangt samen met de ontwikkeling van het VeiligheidsInformatie Knooppunt (VIK), waarin we ook kennisregie een plek geven.

Op het gebied van materiaal en materieel krijgen we onder meer te maken met strengere energie-en milieueisen en willen we nagaan welke (nieuwe) technieken er nodig zijn om te zorgen dat de brandweer op een professionele en duurzame wijze zijn taken kan blijven uitvoeren. Aandachtspunt zijn de gevolgen van de energietransitie voor de brandweervoertuigen. Als overheid hebben wij de verplichting ons wagenpark te verduurzamen met een vrijstelling voor grote voertuigen. Onze koers is “elektrisch, tenzij”. We zijn begonnen met onze kleine dienst- en piketvoertuigen. Dit past binnen de huidige begroting. Voor de tankautospuiten, hoogwerkers en ander specialistisch groot materieel is dit technisch lastiger. Wij zorgen dat dit een landelijk onderwerp wordt en denken hierin mee.

Naast elektrificatie kan met het gebruik van HVO100 als brandstof een grote verduurzamingsslag worden geslagen. HVO100 is een hernieuwbare dieselbrandstof die leidt tot 90% minder CO_2 uitstoot in vergelijking met gewone diesel. Onze logistieke vrachtwagens rijden sinds 2025 op HVO100, en we onderzoeken de voor- en nadelen en de consequenties van het gebruik van deze brandstof in onze repressieve voertuigen. In dit onderzoek betrekken we ook de mogelijkheid om in het kader van de weerbaarheidsopgave met een eigen brandstofvoorraad op elke kazerne de paraatheid overeind te houden bij bijvoorbeeld stroomuitval.

4.2 Wat heeft Brandweerzorg hiervoor nodig?

Brandweerzorg (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	50.994	52.844	1.850
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	0
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	95	379	284
Rijksbijdrage (BDuR)	7.977	8.266	289
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	135
Overige baten	326	326	0
Totale baten	**60.407**	**62.965**	**2.558**
Personele lasten	40.994	42.734	1.740
Materiele lasten	17.499	18.358	860
Totale lasten	**58.493**	**61.092**	**2.600**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.914**	**1.873**	**-42**
Reservemutaties	-1.914	-1.873	42
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

5 Crisisbeheersing

Programma:	Rampenbestrijding en crisisbeheersing
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	W. Mansveld

5.1 Wat wil het programma Crisisbeheersing realiseren in 2027?

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo. Waar crisisbeheersing traditioneel was gericht op plotselinge en acute incidenten, zien we al langer een verschuiving naar complexe, langdurige en soms sluimerende crisis. Denk hierbij aan de geopolitieke ontwikkelingen, digitale ontwrichting, desinformatie, energieschaarste en de gevolgen van klimaatverandering. Deze veranderingen vragen om een verbreding van onze aanpak: risicogericht werken, anticiperen en langdurige continuïteit. Crisisbeheersing is daarmee niet alleen het effectief optreden tijdens een incident, maar ook het continue bouwen aan weerbaarheid en veerkracht van onze samenleving.

In dit kader heeft het veiligheidsberaad en de minister van justitie en veiligheid de versterking van Crisisbeheersing uitgewerkt in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing (LAC) 2024-2029. Deze agenda zet een koers en ambitie uit voor een periode van zes jaar. Besturen van Veiligheidsregio's zijn verzocht om de LAC door te vertalen in hun eigen regio, mede omdat zij sinds 2023 extra BDUR-middelen ontvangen die bestemd zijn voor realisatie van de ambities uit de LAC.

In de agenda zijn de ambities geformuleerd langs drie pijlers:

- Versterken voorbereiding en paraatheid
- Versterken van een weerbare samenleving.
- Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit

De LAC geeft richting. Het programma Crisisbeheersing in relatie met de programma's Bevolkingszorg en GHOR geeft invulling van die richting vanuit onze eigen bestuurlijke ambities en regionale opgaven.

5.1.1 Multi risicobeheersing

Inrichting risicogericht werken
De basis van de werkzaamheden binnen crisisbeheersing ligt in het regionaal risicoprofiel. Dit profiel wordt mede gebaseerd op het landelijk risicoprofiel en brengt de risico's in kaart voor de provincie Groningen. In de komende jaren wordt de verbinding met landelijke ontwikkelingen verder versterkt omdat sommige risico's zich steeds meer bovenregionaal manifesteren. In 2027 gaat de VRG daarom starten met de voorbereidingen voor de wettelijke actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel. Naast de actualisatie wordt ook onderzocht welke vorm het Regionaal Risicoprofiel moet krijgen. Een actualisatie eens in de vier jaar lijkt niet meer te passen binnen de huidige dynamiek en ontwikkelingen binnen crisisbeheersing. Daarnaast worden de diverse crisistypen als onderdeel van het profiel nader bekeken en uitgewerkt naar impact en effecten zodat inzichtelijk wordt waar de mogelijkheden liggen voor mitigatie. Kruisbestuiving, waarbij sommige risico's elkaar nog verder versterken, wordt hierbij meegenomen. Risicogericht- en informatie gestuurd werken vormen samen de fundamenten van dit proces: keuzes en prioriteiten worden vastgesteld op basis van actuele gegevens en risicoanalyses. Door een goede aansluiting op de landelijke koers van KCR2 hierbij, zijn we steeds beter voorbereid en zijn we in staat, waar mogelijk, crises te voorkomen of beperken.

Vergroten zelf- en samenredzaamheid/weerbaarheid
In 2026 zal het programma weerbaarheid met de vier pijlers verder vormgegeven worden. Crisisbeheersing heeft in dit programma een actieve rol. In de opgave voor maatschappelijke weerbaarheid blijven we het maatschappelijke gesprek voeren met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze inwoners worden onder andere door middel van buurtbijeenkomsten geïnformeerd over zelf- en samenredzaamheid en het lesprogramma Aardbevingenwijzer op basisscholen waarbij we kinderen en ouders bereiken. Hierin trekken we samen met de Groningse gemeenten op om zo breed mogelijk, inwoners, bedrijven en instellingen te bereiken.

Daarnaast wordt naar aanleiding van de pilot noodsteunpunten, vanuit het programma weerbaarheid, het systeem van noodsteun- en coördinatiepunten verder uitgerold en verbonden aan de crisisorganisatie.

Civiel militaire samenwerking

In 2026 ontwikkelen het ministerie van defensie en JenV en veiligheidsberaad een roadmap civiel-militaire samenwerking. De roadmap moet antwoord geven op de vraag welke gevolgen de focus op de eerste hoofdtaak van Defensie heeft voor de mate waarin de derde hoofdtaak (het ondersteunen van civiele autoriteiten onder crisisomstandigheden) kan worden uitgevoerd. Op welke capaciteiten kunnen veiligheidsregio's nog rekenen? De roadmap omvat 5 thema's:

1. Capaciteitsvraagstukken binnen een artikel 5 scenario
2. Host Nation Support
3. Operationele planvorming
4. Reservisten
5. Gezamenlijk oefenen

De roadmap is ondersteunend aan de uitwerkingen van onder andere de Landelijke Agenda Crisisbeheersing en het traject Weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen (NCTV). Alle thema's zijn relevant voor de Veiligheidsregio Groningen waarbij het thema rond Host Nation Support de Eemshaven betreft.
De effecten van de roadmap zullen daar waar mogelijk in 2027 worden opgepakt en vertaald worden naar onze crisisorganisatie. Dit is mede afhankelijk van de beschikbare middelen vanuit het ministerie J&V.

Versterken evenementenveiligheid
De VNG en het NIPV zijn in 2025 gestart met het updaten van de landelijke Handreiking Evenementenveiligheid (HEV). De verwachting is dat deze in Q1 2026 is vastgesteld waarna de VRG haar werkafspraken met de gemeenten kan herijken. Uitgangspunt hierbij is dat we risicogericht werken. In 2027 geven we daarom uitvoering aan de herziene uitvoeringsafspraken waarbij gemaakte afspraken zoals termijnen en ontvankelijkheid worden gemonitord. Op basis van deze informatie gaan we gericht met gemeenten in gesprek om tot een hogere kwaliteit te komen van de adviesaanvragen.

We monitoren dit in een systeem dat hiervoor geschikt is. Daarnaast zorgt dit systeem ook voor verdere ondersteuning van het evenementenproces. Denk hierbij aan een regionale evenementenkalender en het kunnen uitdraaien van managementinformatie voor betere sturing op het gehele proces. Uit het onderzoek dat in 2026 plaatsvindt, zal blijken welke maatregelen hiervoor in 2027 noodzakelijk zijn. Denk hierbij aan het uitbreiden van het huidige systeem (als dit mogelijk is en aansluit bij de behoeften) of het overstappen naar een ander systeem.

Daarnaast blijven we inzetten op gedegen risicoanalyses, doorleefsessies en evaluaties om inzicht te krijgen in de (rest)risico's van evenementen. Daarmee beogen we een gedegen advisering naar gemeenten maar ook de benodigde voorbereiding van de crisisorganisatie voor de meest risicovolle evenementen.

5.1.2 Preparatie

Duurzame netwerksamenwerking
Crisisbeheersing kenmerkt zich door netwerkmanagement en richt zich op duurzame netwerksamenwerking. De risico's en dreigingen veranderen waardoor ons netwerk zich ontwikkelt en groter wordt. Actuele thema's als klimaat, cyberdreiging, energie, geopolitieke dreiging en weerbaarheid maakt dat we nieuwe partners krijgen om mee samen te werken.

We zijn lokaal, regionaal, nationaal en internationaal verbonden met relevante partners en netwerken. We hebben ons netwerk in beeld, de informatie over netwerkpartners is op orde, we beheren onze accounts zowel strategisch als operationeel en informatie is beschikbaar voor crisisfunctionarissen. Afspraken met netwerkpartners, bijvoorbeeld over informatie-uitwisseling, deelname aan de crisisorganisatie en vakbekwaamheid, zijn waar nodig vastgelegd. Netwerkmanagement is geborgd in processen en ondersteunende systemen.

Planvorming
Onze multidisciplinaire en monodisciplinaire planvorming, zoals rampbestrijdingsplannen, informatiekaarten, deelplannen en protocollen, is actueel en beschikbaar voor crisisfunctionarissen. Als nieuwe risico's en thema's vragen ook om nieuwe planvorming, wordt dit opgepakt. Waar mogelijk en nodig is de planvorming 3-Noord afgestemd. In 2027 werken we aan de actualisatie van onze wettelijk voorgeschreven Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Crisisplan.

Versterken risico- en crisiscommunicatie
In de komende jaren zetten we een volgende stap in risicocommunicatie, met nadruk op het vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners. We blijven hen bewust maken van het belang van zelf- en samenredzaamheid, bijvoorbeeld bij de voorbereiding op noodsituaties door klimaatverandering of geopolitieke dreigingen. Crisiscommunicatie sluit hier naadloos op aan: de basis is stabiel en we versterken de samenwerking met gemeenten. Zo kunnen we inwoners tijdens crises snel en effectief handelingsperspectief bieden.

5.1.3 Respons

Versterken van de crisisorganisatie
In 2027 zorgt VRG ervoor dat met de uitgangspunten uit het regionaal crisisplan 2025-2028 de crisisorganisatie verder wordt versterkt ten aanzien van optreden in acute situaties (flits incident/ramp) en niet acute situaties (langdurige crises). Een robuuste en compacte crisisorganisatie vraagt om zorgvuldige en actieve coördinatie van crisisfunctionarissen en bijbehorende middelen. Dit doen we door uitvoering te geven aan het adviesrapport en bijbehorende implementatieplan welke in 2026 wordt opgeleverd door de projectgroep 'Kloarstoan'. Het rapport gaat over de inrichting en het beheer van de toekomstige 24/7 organisatie van de VRG. Waarin generiek beheer centraal staat. Zodat voor elke kolom dezelfde afspraken gelden en daarbij dezelfde middelen kunnen worden gebruikt. Hierin zal de applicatie Crisisplein een actieve rol spelen.

Realisatie informatie-gestuurde veiligheid
Informatie gestuurde Veiligheid (IGV) is één van de vijf programmapijlers binnen het landelijke programma informatievoorziening (IV). VRG werkt hieraan vanuit de taskforce informatievoorziening, waarin de vijf landelijke programmapijlers samenkomen. In 2027 wordt gewerkt aan de technische basis van het virtuele landelijke platform en worden de technische voorzieningen hiervoor verder ingericht om dat platform vorm te geven. Dit met behulp van voorzieningen die al zijn ontwikkeld. Hiervoor maakt VRG gebruik van het gerealiseerde regionale, bovenregionale en landelijke netwerk waarin de doelen, aanpak en werkwijze zijn ingebed in het landelijke programma IV en de verbinding met de vakraden en KCR2 verder zijn versterkt.

Ook wordt verder invulling gegeven aan de mogelijkheden voor het inzetten van Artificial Intelligence (AI) en Augmented Reality (AR). Door middel van het vertalen van de dagelijkse werkzaamheden op het gebied van Crisisbeheersing, Brandweerzorg en Bedrijfsvoering.

5.1.4 Evalueren

In 2027 blijven we onze vaste werkwijze evalueren binnen de sector crisisbeheersing (door)ontwikkelen volgens de speerpunten van het beleidsplan evalueren 2025. Daarbij ligt de focus specifiek op het implementeren van een evaluatiemanagementsysteem, met daarbij de benodigde mensen en middelen om dit succesvol te doen. Zowel intern als bovenregionaal (3-Noord) blijven we verder werken aan het verstevigen van de samenwerking rondom evalueren. Intern streven we ernaar dat de mono- en multidisciplinaire evaluaties qua werkwijze en inhoud op elkaar zijn afgestemd. Bovenregionaal houdt dit o.a. in dat we afstemming blijven zoeken in de werkwijze van evalueren en het uitwisselen van waarnemers met Fryslân en Drenthe bij (grote) oefeningen.

5.1.5 Vakbekwaamheid

Wij werken aan leren in verbinding. Vanuit een VRG-brede aanpak van Leren & Ontwikkelen koppelen we vakbekwaamheid crisisbeheersing direct aan de doelen van de VRG. In 2027 bouwen wij verder aan een strategische positionering van leren & ontwikkelen door de samenwerking met Vakbekwaamheid Brandweer, P&OO en vakbekwaamheid Crisisbeheersing te onderzoeken.

Regionaal Crisisplan
Zoals hierboven genoemd wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het aanscherpen van het Regionaal Crisisplan voor de volgende beleidsperiode. De ervaringen en lessen uit de implementatie van het RCP 2025–2028 vormen hierbij de basis. Daarnaast is sterke aandacht voor bestuurlijke vakbekwaamheid, weerbaarheid van de crisisorganisatie en de ontwikkeling van het vak crisisbeheersing.

Aantoonbaar vakbekwaam
De vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen is aantoonbaar en geborgd. Het 'learning managementsysteem' en een elektronische leeromgeving wordt verder ingevuld. Resultaten van het aantoonbaar maken van de vakbekwaamheid zorgen voor gerichte leerinterventies. Hierdoor borgen we de basiskennis en vaardigheden en spelen we flexibel en adaptief in op nieuwe omstandigheden en dreigingen. Zodat de organisatie altijd op het gewenste niveau kan functioneren.

De crisisorganisatie versterken met de juiste competenties
Wij versterken de crisisorganisatie structureel met de noodzakelijke competenties. Door zowel op de vakbekwaamheid van de crisisorganisatie als op de vakbekwaamheid van de sector crisisbeheersing te richten versterken we het vak van crisisbeheersing. We verankeren geleerde lessen en innovaties in de organisatie, zodat de VRG zich verder ontwikkelt als lerende crisisorganisatie. Daarmee versterken we zowel het adaptief vermogen als de wendbaarheid van de crisisorganisatie op de middellange termijn. De weerbaarheid van de crisisfunctionarissen zelf is onderwerp van aandacht.

5.2 Wat heeft Crisisbeheersing hiervoor nodig?

Rampenbestrijding en crisisbeheersing (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	812	841	29
Rijksbijdrage (BDuR)	1.396	1.447	51
Overige baten	72	72	0
Totale baten	**2.280**	**2.360**	**80**
Personele lasten	1.745	1.818	74
Materiele lasten	590	603	13
Totale lasten	**2.335**	**2.422**	**87**
Resultaat voor reserve mutaties	**-55**	**-62**	**-7**
Reservemutaties	55	62	7
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

6 Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG)

Programma:	Gemeentelijke Kolom Groningen
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	A. Castelein en B. Aukema

6.1 Wat wil het programma GKG realiseren in 2027?

In opdracht van de directie GKG wordt voor gemeenten Bevolkingszorg als integraal onderdeel van de sector Crisisbeheersing op regionaal niveau uitgevoerd. Dit ter preparatie op en uitvoering van adequate, toekomstgerichte en onderling samenhangende bevolkingszorgprocessen: publieke zorg, omgevingszorg, informatie, ondersteuning, crisiscommunicatie en nafase. Bevolkingszorg omvat de werkzaamheden van een gemeente ten tijde van een incident, ramp of crises binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De uitvoering en coördinatie van het programma gebeurt regionaal, lokaal verbonden, doelmatig en integraal.

De GKG maakt deel uit binnen crisisbeheersing van het cyclische proces: Multi-risicobeheersing, preparatie, respons, evalueren. We bouwen vanuit bevolkingszorg verder aan het versterken en verder vormgeven van dit proces.

6.1.1 Multi risicobeheersing

Vanuit crisisbeheersing wordt in 2027 gestart met de voorbereidingen van de actualisatie rondom het Regionaal Risicoprofiel. De GKG draagt hier actief aan bij.

6.1.2 Preparatie

Multidisciplinaire planvorming is een belangrijk onderdeel van de preparatie. Ook de GKG draagt bij aan het opstellen en actualiseren hiervan.

De samenwerking tussen (crisis)partners, verschillende regio's (en het rijk) is een vanzelfsprekendheid, waarbij de GKG als onderdeel van de sector Crisisbeheersing ook een rol heeft als netwerkregisseur. Uiteraard zijn we nauw verbonden met de gemeenten. Daarnaast werken we voor de bevolkingszorgprocessen samen met partners zoals het Rode Kruis, Waterbedrijf Groningen, Omgevingsdienst, Stichting Salvage en dierenhulporganisaties.

6.1.3 Respons

Een belangrijk aandachtspunt voor de crisisbeheersing is het versterken van de crisisorganisatie en zodoende ligt daar ook een rol voor de GKG. De uitvoering van crisisbeheersing (waaronder bevolkingszorg) moet naadloos aansluiten op de gemeentelijke taken, zowel tijdens als na een incident, ramp of crisis. De geactualiseerde regionale crisisorganisatie bevolkingszorg en crisiscommunicatie staat paraat en heeft de piketten op orde.

Door de projectgroep “Kloarstoan” wordt in 2026 een adviesrapport met bijbehorend implementatieplan opgeleverd, wat gaat over de inrichting en het beheer van de 24/7 organisatie bij de VRG. In dit generiek beheer wordt ook GKG meegenomen. Zodat ook hiervoor generieke afspraken gelden en dezelfde middelen kunnen worden gebruikt.

6.1.4 Evalueren

Er vindt nauwe afstemming plaats tussen multidisciplinaire evaluaties en monodisciplinair. De GKG werkt mee en draagt bij aan deze multidisciplinaire evaluaties. Indien gewenst en nodig wordt aanvullend een monodisciplinaire evaluatie gedaan.

6.1.5 Vakbekwaamheid

Vakbekwaamheid is een belangrijk onderdeel van de voorbereiding op crisisbeheersing. De GKG draagt integraal bij op basis van het jaarprogramma vakbekwaamheid. Het is van belang dat (nieuwe) crisisfunctionarissen, ook bij alle gemeenten, snel vakbekwaam worden en dat zij flexibel en wendbaar zijn binnen de verschillende soorten crises.

Voor de monodisciplinaire vakbekwaamheid van bevolkingszorg en crisiscommunicatie wordt uitvoering gegeven aan het Operationeel jaarplan vakbekwaamheid bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Daarnaast is het leervolgsysteem in gebruik waarmee een van de adviezen uit het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg is gerealiseerd.

6.2 Wat heeft de GKG hiervoor nodig?

GKG (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	1.485	1.539	54
Rijksbijdrage (BDuR)	0	0	0
Overige baten	0	0	0
Totale baten	**1.485**	**1.539**	**54**
Personele lasten	1.286	1.338	52
Materiele lasten	199	201	2
Totale lasten	**1.484**	**1.539**	**54**
Resultaat voor reserve mutaties	**0**	**0**	**0**
Reservemutaties	0	0	0
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

7 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

Programma:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	J. Koopman

7.1 Wat wil het programma GHOR realiseren in 2027?

Onder verantwoordelijkheid van de Directeur Publieke Gezondheid worden GHOR-taken uitgevoerd. De GHOR zorgt voor verbinding in de geneeskundige keten door organisaties samen te brengen en te sturen op onderlinge afstemming. Ook stemt de GHOR af met de multidisciplinaire partners uit de veiligheidsketen en de partners uit de andere functionele ketens. Daarnaast behartigt de GHOR daarbij de belangen ten aanzien van zorgcontinuïteit en is verantwoordelijk voor de processen van publieke en acute gezondheidszorg tijdens rampen en crises.

Als integraal onderdeel van sector Crisisbeheersing draagt de GHOR op alle vlakken bij aan de realisatie van de ambities van Crisisbeheersing.

7.1.1 Multi risicobeheersing

De GHOR werkt in lijn met de strategische agenda van het Veiligheidsberaad (2024-2027) en op basis van de uitwerkingen van GGD GHOR NL aan de thema's klimaatveiligheid, veilige energietransitie en de het versterken van weerbare zorg.

De GHOR geeft in samenwerking met AZNN (Acute Zorgnetwerk Noord Nederland) en GHOR Drenthe en GHOR Fryslân uitvoering aan het implementatieplan van het zorgrisicoprofiel 2024-2028.

7.1.2 Preparatie

De Noord-Nederlandse samenwerking in de acute zorgketen werkt in 2027 opnieuw met een gezamenlijke ontwikkelagenda van de 3 noordelijke GHOR-regio's die gericht is op:

- Goed aansluiten bij ons acute zorgnetwerk dat 3-noord georganiseerd is;
- Beter voorbereid te zijn op langdurige en bovenregionale crisis, door planvorming en werkwijzen op elkaar aan te sluiten;
- Efficiënte vertegenwoordiging van 3-Noord in alle landelijke platforms.

De doelstellingen zullen in het verlengde liggen van 2026 en zich richten op het verder ontwikkelen van informatiemanagement in de witte keten, het versterken van ketencontinuïteit van zorg ook tijdens langdurige crisis, uniformiteit GHOR-crisisfunctionarissen en de implementatie van een nieuwe evaluatiemethode. De samenwerking tussen de drie noordelijke GHOR-bureaus en AZNN is geborgd in het ROAZ-GHOR crisisplan, welke onlangs is vastgesteld binnen het bestuurlijk ROAZ. Daarnaast sluit de GHOR in ROAZ-verband aan bij de ontwikkelingen die voorkomen uit het transformatieplan zorgcoördinatie. Dit plan draagt bij aan het toekomstbestendig maken van de zorg door het zo optimaal mogelijk inzetten van de kritische en schaarse capaciteit binnen de zorg.

7.1.3 Respons

Door de projectgroep "Kloarstoan" wordt in 2026 een adviesrapport met bijbehorend implementatieplan opgeleverd, wat gaat over de inrichting en het beheer van de 24/7 organisatie bij VRG. In dit generiek beheer wordt ook GHOR meegenomen. Zodat ook hiervoor generieke afspraken gelden en dezelfde middelen kunnen worden gebruikt.

7.1.4 Evalueren

Er vindt nauwe afstemming plaats tussen het multi- en monodisciplinaire evaluatiebeleid. De GHOR werkt mee en draagt bij aan multidisciplinaire evaluaties, welke worden uitgevoerd vanuit de sector crisisbeheersing. Indien gewenst

wordt daarom aanvullend een monodisciplinaire evaluatie uitgevoerd. Indien van toepassing heeft de GHOR ook een rol in de ketenevaluatie van de zorgpartners, welke in samenwerking met het AZNN wordt uitgevoerd.

7.1.5 Vakbekwaamheid

De GHOR draagt bij aan het vakbekwaamheidsprogramma van Veiligheidsregio Groningen. Voor het opleiden, trainen en oefenen van de GHOR-functionarissen wordt ook nadrukkelijk de samenwerking gezocht met GHOR Drenthe en Fryslân. Dit om uniformiteit en uitwisselbaarheid te bevorderen en daarmee optimaal voorbereid te zijn op bovenregionale en langdurige inzetten.

Wat heeft de GHOR hiervoor nodig?

GHOR (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	563	583	20
Rijksbijdrage (BDuR)	1.244	1.289	45
Overige baten	0	0	0
Totale baten	**1.807**	**1.872**	**66**
Personele lasten	1.647	1.717	70
Materiele lasten	209	214	5
Totale lasten	**1.857**	**1.931**	**74**
Resultaat voor reserve mutaties	**-50**	**-59**	**-9**
Reservemutaties	50	59	9
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

8 Paragrafen

8.1 Gemeentelijke bijdragen en lokale heffingen

Het belangrijkste doel van de VRG is de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van Brandweerzorg, Rampenbestrijding en Crisisbeheersing. De programma's GKG en GHOR worden uitgevoerd als integraal onderdeel van de sector Crisisbeheersing. In de gemeenschappelijke kosten zijn ook de kosten van GHOR en GKG opgenomen. De gemaakte kosten voor de uitvoering van de VRG-taken worden, onder aftrek van rijksbijdragen, volgens een vooraf overeengekomen verdeelsleutel toegerekend aan de deelnemende gemeenten. Deze verdeelsleutel is een mix van inwonerbijdrage en een verdeelsleutel die samenhangt met het fictief aandeel brandweerzorg in het gemeentefonds. Voor bepaling van het juiste aandeel per gemeente in de bijdrage, zijn de berekeningen gebaseerd artikel 24a van de Gemeenschappelijke Regeling VRG en op het Cebeon rapport van januari 2026. Naast genoemde kostenverrekening komen geen door het veiligheidsbestuur vast te stellen lokale heffingen voor.

8.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De beoordeling van de robuustheid van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

- Het beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's.
- Een inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit: bestaande uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Een inventarisatie van de benodigde weerstandscapaciteit.

De in de beleidsnota opgenomen kaders voor de periode 2023-2026 voor risicomanagement en weerstandsvermogen worden gebruikt om de risico's in te schatten en om het weerstandsvermogen te bepalen. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in het volgende verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandcapaciteit (vrij beschikbare reserves)}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit (uitkomst risicoanalyse)}}$$

Gemeenten verwachten dat de VRG risicobewust handelt en de gevolgen van financiële calamiteiten zoveel mogelijk zelf opvangt. Een ratio tussen 1,0 en 1,4 wordt als voldoende beoordeeld. Hier werken we in de komende jaren naartoe.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de VRG beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Onderstaand overzicht geeft een beeld van het verwachte meerjarige verloop van de algemene reserves waarover de VRG beschikt. In de geprognosticeerde stand is met de volgende mutaties rekening gehouden:

- Verwachte resultaatbestemming 2025.
- Verwachte begrote mutaties in de algemene reserve.

Algemene reserve (in €)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**3.777.239**	**3.859.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**
Toevoeging i.v.m. BDUR	398.000	-	-	-	-	-
Ontrekking i.v.m. FLO	-772.000	-	-	-	-	-
Rekeningresultaat	456.500	-	-	-	-	-
Onttrekking vim BDUR	-	-398.000	-	-	-	-
Stand per 31-12	**3.859.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**

De algemene reserve van de VRG wordt tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

Niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden de bestemmings- en egalisatiereserves gerekend, bestaande uit:

- Materieel: deze reserve is bestemd om de kapitaallasten op toekomstige investeringen in activa die eenmalig door het Rijk zijn geschonken te dekken. In 2021 is geïnvesteerd in vier grootwatersystemen. De reserve wordt ingezet om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken met ingang van 2022.
- Huisvesting: de reserve is bestemd om fluctuaties in de totale vastgoedopgave te kunnen opvangen.
- Kapitaallasten: deze reserve is bestemd om vrijvallende kapitaallasten te reserveren en om schommelingen in werkelijke kapitaallasten op te vangen.
- Tweede loopbaanbeleid: de reserve is bestemd voor kosten voor opleiding en ontwikkeling en loopbaaninstrumenten over het tweede loopbaanbeleid voor de beroepsbrandweer.
- ICT: deze reserve is gevormd en bestemd voor projecten met een informatievoorzieningscomponent.
- Meldkamer: deze reserve is bij de resultaatbestemming van 2025 ingesteld met als doel de verdere ontwikkeling van de Meldkamer Noord Nederland.

Benodigde weerstandscapaciteit
De risico's voor uitvoering van de veiligheidsregio-taken worden, volgens vastgesteld beleid, gemonitord in het kader van de P&C-cyclus. Met name de herhuisvesting van de kazerne aan de Sontweg in Groningen en het strategisch huisvestingsplan voor de rest van provincie zal in de toekomst tot een financiële opgave leiden. Niet alle risico's zijn op dit moment te kwantificeren. Deze risico's zijn als PM-post opgenomen en worden zodra dit mogelijk is, nader uitgewerkt en gekwantificeerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in incidentele en structurele risico's, waarbij structurele risico's voor twee jaar worden voorzien, conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de risico's, die de VRG onderkent, met mogelijke financiële consequenties. In bijlage 5.2 zijn onderstaande risico's beschreven.

Risico	Impact*	Kans	I/S	Risicobedrag
Financiering Weerbaarheid	800.000	90%	S	720.000
Omgevingswet	200.000	50%	S	100.000
Verplichtend karakter vrijwilligers (structureel)	1.000.000	50%	S	500.000
Verplichtend karakter vrijwilligers (incidenteel)	2.800.000	50%	I	1.400.000
FLO	2.000.000	50%	I	1.000.000
Tweede loopbaanbeleid	1.000.000	70%	S	700.000
Hardheidsclausule na dienstongevallen	450.000	10%	I	45.000
Paraatheid vrijwilligers	1.000.000	50%	S	500.000
Vakbekwaamheid	570.000	50%	S	285.000
Achterstallig onderhoud	500.000	50%	I	250.000
Totaal				**5.500.000**
Risicobedrag (*0,9)				**4.950.000**

*I/S; structureel bedrag wordt voor 2 jaar voorzien conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen

De volgende risico's zijn op dit moment nog niet goed te kwantificeren. Deze risico's zijn daarom als p.m. opgenomen:

Risico	Impact	Kans	I/S	Risicobedrag
Ontwikkelingen binnen Informatieveiligheid	PM	50%	S	PM
Meldkamer Noord-Nederland	PM	90%	S	PM
Missiekritische Communicatie	PM	90%	S	PM
PTSS	PM	30%	I	PM
Brancheontwikkelingen binnen brandweerzorg	PM	50%	S	PM
Brandkranen	PM	10%	I	PM
PFAS	PM	30%	I	PM
Strategisch Huisvestingsplan-Herhuisvesting Sontweg	PM	50%	S	PM
Vervangingsinvesteringen	PM	50%	S	PM

Beoordeling weerstandsvermogen
De VRG voert tweemaal per jaar een inventarisatie uit naar alle strategische risico's. Het risicobedrag wordt bepaald aan de hand van:

- De geschatte financiële omvang van het risico;
- De waarschijnlijkheid dat het risico zich daadwerkelijk voordoet;
- Het effect van bijsturingsmaatregelen.

Conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen, worden structurele risico's voor twee jaar voorzien. Omdat de kans klein is dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen, corrigeren we het totale risicobedrag met een waarschijnlijkheidsfactor van negentig procent.

Bovenstaand overzicht laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit ruim € 5 miljoen bedraagt. Op het moment dat de benodigde weerstandscapaciteit hoger is dan het aanwezige weerstandsvermogen, moet de VRG zich beroepen op de deelnemende gemeenten.

In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is het uitgangspunt gehanteerd dat de VRG zelf weerstandscapaciteit opbouwt om potentiële financiële calamiteiten op te kunnen vangen. Hierbij wordt uitgegaan van een ratio tussen de 1,0 en 1,4 (verhouding beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen). Momenteel is deze ratio 0,8.

Voorzieningen
Primo 2027 zijn naar verwachting de volgende voorzieningen getroffen, waarvan hieronder weergegeven is welke afloop in 2027 te verwachten valt:

Voorziening (*1.000)	1-1-2027	Vrijval/ aanwending	Dotatie	31-12-2027
Personeel gerelateerd	-	-	-	-
Groot onderhoud kazernes	1.768	-345	317	1.740
Voorziening FLO-overgangsrecht	8.846	-1.100	100	7.846
Totaal	**10.614**	**-1.445**	**417**	**9.586**

Personeel gerelateerd
De personeel gerelateerde voorzieningen zijn ultimo 2025 nihil. De VRG is eigen risicodrager WW. Dit betekent dat de WW-uitkering van medewerkers waarvan afscheid wordt genomen, ook na een tijdelijk dienstverband, voor eigen rekening komt. Momenteel zijn er geen medewerkers die deze uitkering ontvangen.

Groot onderhoud huisvesting
De VRG is zelfstandig bevoegd om groot onderhoud uit te laten voeren voor de gebouwen die haar eigendom zijn. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt de voorziening gevormd. Het MJOP wordt in lijn gebracht met

het strategisch huisvestingsplan (SHP). In 2026 zal door een externe partij een grondige analyse plaats vinden en hiermee samenhangend een update van het MJOP, zodat deze ook naar alle laatste inzichten en prijspeilen is opgesteld.

Voorziening FLO-overgangsrecht
Bij het opstellen van de jaarstukken 2019 is een voorziening getroffen voor de toekomstige FLO-kosten tot en met 2045. De totale FLO-kosten worden jaarlijks geactualiseerd door een extern adviseur, waarmee ook de voorziening jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van de door het algemeen bestuur vastgestelde uitgangspunten. Het verloop is vastgesteld op basis van de actuele berekening opgesteld bij de jaarrekening 2025.

Financiële kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Netto schuldquote *	25,4%	52,9%	76,1%	124,5%	155,8%	170,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen *	25,4%	52,9%	76,1%	124,5%	155,8%	170,4%
Solvabiliteitsratio *	36,9%	22,4%	17,3%	11,8%	9,5%	8,7%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* De kengetallen 2025 zijn gebaseerd op de balans na verwachte resultaatbestemming 2025. De ratio's voor 2026 e.v. zijn berekend op het verwachte verloop van de balansposities.

Netto schuldquote

Netto schuldquote: het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen

- 0% t/m 100%: normaal
- 100%: weinig leencapaciteit
- 130%: zeer hoge schuld

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote stijgt aankomende jaren tot een zeer hoog niveau doordat meer langlopende financiering wordt aangetrokken voor voornamelijk de herhuisvesting van de Sontweg.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio stijgt eerst om later weer af te nemen. Dit wordt veroorzaakt door de toenemende langlopende financiering waardoor het eigen vermogen in relatie tot het totale vermogen afneemt.

Structurele exploitatieruimte

Er is sprake van een evenwichtige begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Grondexploitatie

Alle gronden worden ingezet voor eigen gebruik. Er is dus geen sprake van grondexploitatie met andere doeleinden dan de primaire taak van de VRG.

8.3 Organisatiekosten

In overeenstemming met het BBV (besluit Beleidsbegroting en Verantwoording) is in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de organisatiekosten. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead wordt gebruikt gemaakt van de volgende definitie: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Volgens de notitie Overhead BBV* zijn alle kosten beoordeeld op aard (overhead of primair).

De overhead komt als volgt tot uitdrukking in het overzicht baten en lasten. De totale overhead op basis van de BBV-definitie is berekend op 20,5% uitgedrukt in euro's van de totale lasten van de VRG.

Overzicht baten en lasten (in overeenstemming met artikel 17 BBV):

VRG (* € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Brandweerzorg	53.284	46.998	6.286
Crisisbeheersing	841	2.409	-1.567
GKG	1.539	1.539	0
GHOR	583	1.931	-1.348
Algemene dekkingsmiddelen	12.450	0	12.450
Overhead	39	14.109	-14.069
Heffing VPB	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**68.736**	**66.985**	**1.752**
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
Brandweerzorg	0	1.873	-1.873
Crisisbeheersing	0	-62	62
GKG	0	0	0
GHOR	0	-59	59
Resultaat	**68.736**	**68.736**	**-**

* De notitie Overhead 2023 is voor gemeenschappelijke regelingen van toepassing vanaf het begrotingsjaar 2026

8.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Vastgoed
In 2024 is de nota onderhoud geactualiseerd met behulp van een extern bureau. Hierin is de stand van zaken van het onderhoud van de gebouwen voor het heden en de toekomst bekeken en op basis hiervan een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. De planning die voortvloeit uit het MJOP wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van ontwikkelingen binnen de portefeuille vastgoed en eventueel onvoorziene externe omstandigheden. Voor de onderhoudskosten is een voorziening gevormd zodat er gelijkmatige spreiding van de kosten over de jaren plaatsvindt.

Materieel
De VRG is verantwoordelijk voor het onderhouden van het materieel. Op basis van het Organisatieplan Brandweerzorg 2023-2026 is gewerkt aan een visie voor invulling van het benodigde materieel en bezetting. Op basis van een brede inventarisatie van risico's en ontwikkelingen die in het kader van incidentbestrijding op ons afkomen, is een prioritering en aanpak bepaald om te komen tot een toekomstbestendige inzet met de juiste middelen. Dit project vormt ook een berekende grondslag voor het toekomstige meerjareninvesteringsplan (MJIP) en de bijbehorende kapitaallasten.

8.5 Financiering

Beleid financieringsrisico's

Het financieringsbeleid is erop gericht dat de VRG in beginsel haar investeringen financiert uit eigen middelen. Als de middelen ontoereikend zijn, worden de financieringsrisico's eerst zoveel mogelijk afgedekt door kortlopende financiering/ kasgeldleningen (tot de kasgeldlimiet) omdat de meerjaren investeringsbegroting qua bedragen en timing met onzekerheden gepaard gaat. Als blijkt dat de financieringsbehoefte structureel van aard is, wordt deze afgedekt met langer lopende vastrentende leningen. Het type, de omvang en looptijd van deze leningen zijn afgestemd op de spreiding in de leningenportefeuille en de aflossing is gepland binnen de kaders voor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet, zoals vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden. Het beleid is defensief en risicomijdend en erop gericht om de financieringsrisico's zo goed mogelijk te beheersen. Bij de financiering worden geen zekerheden verstrekt en worden geen afgeleide financiële instrumenten ingezet.

Leningenportefeuille en liquiditeit

In overeenstemming met het investeringsoverzicht in paragraaf 5.3 is voor de periode 2026-2030 een totaal investeringsbedrag geraamd van € 138,1 miljoen inclusief de huisvestingsopgave. Rekening houdend met vrijkomende cashflow uit afschrijvingen, herfinanciering en andere cashflowmutaties betekent dit een totaal aanvullende kapitaalbehoefte van € 117 miljoen over de periode 2026-2030. Daarmee zal de totale omvang van de langlopende leningen toenemen van € 10,5 miljoen primo 2026 tot ongeveer € 127,5 miljoen ultimo 2030. Om de benodigde (project) financiering voor huisvesting aan te trekken en binnen de vereiste normen te blijven, zal expertise van een (externe) treasurer worden ingeschakeld.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is gesteld op 8,2% van het beleidsbegrotingstotaal, dit is voor 2027 een bedrag van € 5,5 miljoen. Zoals hierboven is aangegeven kan in 2027 tijdelijk kortlopend worden geleend tot maximaal deze grens, voordat de financiering langlopend wordt vastgelegd.

Renterisiconorm

Op grond van de wet Fido moet de beleidsbegroting inzicht verschaffen in de renterisiconorm voor de komende vier jaar van de organisatie. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan één jaar.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het beleidsbegrotingstotaal en bedraagt in 2027 € 13,4 miljoen. In de huidige leningenportefeuille is bij planning van het aflossingsschema rekening gehouden met deze limiet. Af te sluiten nieuwe financieringen worden zodanig gepland, dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Stap	Renterisico norm (*€ 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
	Begrotingstotaal	64.169	66.985	70.356	75.031	79.250
	Voorgeschreven percentage	20%	20%	20%	20%	20%
	Renterisico norm	12.834	13.397	14.071	15.006	15.850
1	Renteherzieningen	-	-	-	-	-
2	Aflossingen	-323	-323	-3.573	-323	-323
3	Renterisico (1 + 3)	-323	-323	-3.573	-323	-323
4	Renterisiconorm	12.834	13.397	14.071	15.006	15.850
	Renterisico	-323	-323	-3.573	-323	-323
5	**Ruimte onder de renterisiconorm (4 >3)**	**12.511**	**13.074**	**10.498**	**14.683**	**15.527**

Een van de treasury-doelstellingen is een flexibele leningenportefeuille, waarvan het aflossingspatroon is afgestemd op de resterende looptijd van de onderliggende activa. Daarmee zal het renterisico in de eerste paar jaar minimaal zijn.

Uit het overzicht blijkt dat het risico bij herfinanciering van de huidige portefeuille vooralsnog ruim binnen de renterisiconorm blijft.

Schatkistbankieren

Bij schatkistbankieren moeten decentrale overheden, alsook de VRG, hun tegoeden aanhouden bij het ministerie van Financiën. Bij verplicht schatkistbankieren is het niet meer mogelijk beleggingen en deposito's zelfstandig aan te gaan buiten het drempelbedrag. Het drempelbedrag is per 1 juli 2021 gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 1 miljoen. Het drempelbedrag voor de VRG voor 2027 is € 1,3 miljoen.

8.6 Bedrijfsvoering

De VRG werkt continu aan de verdere optimalisatie van haar bedrijfsvoering, met als doel een efficiënte, wendbare en doelgerichte organisatie. Hierbij ligt de focus op verschillende aandachtsgebieden: informatieveiligheid en het behalen van BIO2-status, duurzaamheid volgens geldende wet- en regelgeving, financiële transparantie en sturing, en een toekomstbestendige huisvesting.

Daarnaast wordt ingezet op versterking van de projectorganisatie en portfoliomanagement. Sectorbrede thema's worden opgepakt en gestructureerd binnen een projectmatige aanpak, met duidelijke procesflows en verantwoordelijkheden.

De doorgevoerde kwaliteitsverbeteringen zijn specifiek gericht op het optimaal ondersteunen van de vitale processen van crisisbeheersing en brandweerzorg, met als doel de continuïteit en betrouwbaarheid van deze kernactiviteiten te waarborgen.

8.6.1 Personeels- en organisatieontwikkeling

In 2027 werkt P&OO vanuit de vastgestelde HR-visie als richtinggevend kader. Landelijke en sectorbrede ontwikkelingen op het gebied van toekomstgericht werkgeverschap, arbeidsvoorwaarden, duurzame inzetbaarheid en zorg voor personeel raken direct aan de opgaven van VRG. Deze ontwikkelingen vragen om een samenhangende HR-inzet waarin collectieve afspraken worden vertaald naar de specifieke context van de organisatie.

De inzet van P&OO is geordend rond vier samenhangende HR-thema's: persoonlijk leiderschap, cultuur en gedrag, toekomstgericht werkgeverschap en werknemerschap, en HR-digitalisering met een stevig HR-fundament. Binnen deze thema's ligt in 2027 de nadruk op leren en ontwikkelen, waaronder leiderschapsontwikkeling op alle niveaus, strategische personeelsontwikkeling en duurzame inzetbaarheid over de gehele loopbaan.

Strategische personeelsontwikkeling, voortbouwend op strategische personeelsplanning, vormt een belangrijke meerjarige pijler. Hiermee wordt gestuurd op tijdige instroom, doorstroom en uitstroom, mede in het licht van arbeidsmarktkrapte en verwachte uitstroom in de jaren na 2027. Dit wordt ondersteund door verdere professionalisering van arbeidsmarktcommunicatie, recruitment en onboarding, met aandacht voor een sterke positionering van VRG als werkgever.

HR-digitalisering ondersteunt deze ambities door het versterken van HR-processen, besluitvorming en dienstverlening. De inzet van digitalisering, waaronder AI, is gericht op beter inzicht, een zorgvuldige match tussen mens en werk en het ondersteunen van medewerkers en leidinggevenden, met blijvende aandacht voor mensgerichtheid en betrouwbaarheid.

8.6.2 Informatiemanagement

Informatie vormt een fundamenteel en blijvend essentieel onderdeel van de VRG en noodzakelijk voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen. Daarom willen we ook het komend jaar blijvende aandacht besteden aan en investeren in onze informatievoorziening.

Het Veiligheidsinformatie Knooppunt (VIK) wordt in 2027 verder doorontwikkeld om de ondersteuning van crisisbeheersing te versterken, met aansluiting op het landelijke KCR2. De samenwerking met de Veiligheidsregio's Drenthe, Fryslân en de Meldkamer Noord-Nederland wordt voortgezet om het bovenregionale beeld verder te verbeteren.

De taskforce Informatievoorziening (IV) richt zich op de aansluiting bij de vijf programmalijnen van het landelijke masterprogramma IV. Deze taskforce is het antwoord van de VRG op de in 2025 ingestelde landelijke Vakraad IV. Binnen de taskforce worden de verschillende programmalijnen gedeeld en worden raakvlakken en afhankelijkheden in kaart gebracht. Daarnaast wordt hiermee de IV-beslisser van VRG, die als vertegenwoordiger in de landelijke Vakraad

IV optreedt, effectief ondersteund, zodat snel kan worden ingespeeld op landelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving.

8.6.3 Duurzaamheid

De uitvoering van de CO_2-reductie wordt verder voortgezet, in lijn met de landelijke duurzaamheidsagenda voor Veiligheidsregio's. Daarnaast wordt ingezet op verdere verduurzaming van het wagenpark (personenauto's) en de gebouwen van de organisatie.

De ingezette koers wordt voortgezet, en er wordt ruimte geboden om nieuwe initiatieven en samenwerkingen te verkennen die bijdragen aan een duurzame toekomst voor zowel de organisatie als de samenleving.

Hoewel de financiële impact van deze maatregelen nog niet volledig inzichtelijk is, streeft de VRG ernaar binnen de bestaande financiële kaders te blijven opereren. Tegelijkertijd kunnen maatregelen op het gebied van verduurzaming op termijn ook leiden tot besparingen, waardoor de uitvoering van deze ambities haalbaar blijft.

8.7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de VRG zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als de VRG aansprakelijk is bij het niet nakomen van de verplichtingen door de rechtspersoon. Er is sprake van een bestuurlijk belang als de VRG vertegenwoordigd is in het bestuur of zeggenschap daarin kan uitoefenen.

Stichting BON
De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Friesland en Groningen, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON), maakt de BON tot een verbonden partij. De stichting is aandeelhouder in de BON B.V. De BON B.V. heeft een 100%-deelneming in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V.

9 Overzicht van baten en lasten

Onderstaand is de ontwikkeling van baten en lasten inclusief meerjarenraming tot en met het jaar 2030 weergegeven, waarbij ook de geactualiseerde beleidsbegroting 2026 is opgenomen per overzicht.

9.1 Overzicht baten en lasten per totaal en per programma

VRG (*1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	53.853	55.807	57.971	60.116	62.341
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	100	100	100
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	94	379	617	2.129	2.909
Rijksbijdrage (BDuR)	10.617	11.002	11.449	11.893	12.353
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	1.050	1.050	1.050
Overige baten	398	398	398	398	398
Totale baten	**65.977**	**68.736**	**71.585**	**75.686**	**79.151**
Personele lasten	45.672	47.608	49.800	51.930	54.132
Materiele lasten	18.497	19.377	20.556	23.102	25.118
Totale lasten	**64.169**	**66.985**	**70.356**	**75.031**	**79.250**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.808**	**1.751**	**1.229**	**655**	**-100**
Reservemutaties	-1.808	-1.751	-1.229	-655	100
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Brandweerzorg (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	50.994	52.844	54.895	56.926	59.032
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	100	100	100
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	95	379	617	2.129	2.909
Rijksbijdrage (BDuR)	7.977	8.266	8.607	8.946	9.297
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	1.050	1.050	1.050
Overige baten	326	326	326	326	326
Totale baten	**60.407**	**62.965**	**65.595**	**69.477**	**72.714**
Personele lasten	40.994	42.734	44.700	46.610	48.584
Materiele lasten	17.499	18.358	19.513	22.035	24.026
Totale lasten	**58.493**	**61.092**	**64.213**	**68.645**	**72.610**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.914**	**1.873**	**1.382**	**832**	**103**
Reservemutaties	-1.914	-1.873	-1.382	-832	-103
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Rampenbestrijding en crisisbeheersing (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	812	841	874	906	940
Rijksbijdrage (BDuR)	1.396	1.447	1.503	1.558	1.616
Overige baten	72	72	72	72	72
Totale baten	**2.280**	**2.360**	**2.449**	**2.536**	**2.628**
Personele lasten	1.745	1.818	1.902	1.984	2.069
Materiele lasten	590	603	617	631	645
Totale lasten	**2.335**	**2.422**	**2.519**	**2.615**	**2.715**
Resultaat voor reserve mutaties	**-55**	**-62**	**-70**	**-78**	**-87**
Reservemutaties	55	62	70	78	87
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

GKG (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	1.485	1.539	1.598	1.657	1.719
Rijksbijdrage (BDuR)	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0
Totale baten	**1.485**	**1.539**	**1.598**	**1.657**	**1.719**
Personele lasten	1.286	1.338	1.402	1.462	1.525
Materiele lasten	199	201	208	212	217
Totale lasten	**1.484**	**1.539**	**1.609**	**1.674**	**1.742**
Resultaat voor reserve mutaties	**0**	**0**	**-11**	**-17**	**-23**
Reservemutaties	0	0	11	17	23
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

GHOR (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	563	583	605	627	650
Rijksbijdrage (BDUR)	1.244	1.289	1.339	1.389	1.440
Overige baten	0	0	0	0	0
Totale baten	**1.807**	**1.872**	**1.944**	**2.016**	**2.090**
Personele lasten	1.647	1.717	1.796	1.873	1.954
Materiele lasten	209	214	219	224	229
Totale lasten	**1.857**	**1.931**	**2.015**	**2.097**	**2.183**
Resultaat voor reserve mutaties	**-50**	**-59**	**-71**	**-82**	**-93**
Reservemutaties	50	59	71	82	93
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9.2 Geprognosticeerde balans

In het onderstaande overzicht is de geprognosticeerde balans (per 31-12 van enig jaar) opgenomen.

Activa (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Materiele vaste activa	39.013	56.571	73.594	109.578	137.739	153.326
Vorderingen	711	711	711	711	711	711
Liquide middelen	120	120	120	120	120	120
Totaal activa	**39.844**	**57.402**	**74.425**	**110.409**	**138.570**	**154.157**

Passiva (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	11.159	10.999	11.708	12.089	12.416	12.018
Voorzieningen	11.417	10.614	9.586	8.302	7.362	6.196
Langlopende schulden	10.460	28.981	46.323	83.210	111.984	129.135
Vlottende passiva	6.808	6.808	6.808	6.808	6.808	6.808
Totaal passiva	**39.844**	**57.402**	**74.425**	**110.409**	**138.570**	**154.157**

In de voorspelde balans is rekening gehouden met de geplande investeringen voor 2026-2030 (inclusief het strategisch huisvestingsplan en de herhuisvesting Sontweg) en een stabiel werkkapitaal. Ook zijn de geplande mutaties in reserves en voorzieningen, zoals in de eerdere paragrafen genoemd, verwerkt. De behoefte aan langlopende financiering is bepaald op basis van het meerjareninvesteringsplan, de vastgelegde financieringsstructuur en cashflowmutaties. De rentelast voor deze financiering is gedekt in de begroting 2027. Bovenstaande balans is de basis voor de berekende financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen.

9.3 Toelichting meerjarenraming

Algemeen

Deze begroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030. Zoals uit deze kaderbrief blijkt, spelen er meerdere landelijke en regionale ontwikkelingen die nog omkleed zijn met (financiële) onzekerheden. Zoals vorig jaar al geschetst is de nullijn nog steeds het uitgangspunt, maar rondom huisvesting, weerbaarheid en Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) niet meer haalbaar.

De komende jaren zullen ook op andere ontwikkelingen extra stappen gezet moeten worden, maar de meeste hiervan zijn momenteel te onzeker om te kwantificeren. Bij nieuwe ontwikkelingen sluiten we aan bij de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). Dit betekent het volgende:

- Er wordt onderscheid gemaakt tussen autonome (niet-beïnvloedbare) ontwikkelingen en niet-autonome (beïnvloedbare) ontwikkelingen.
- Autonome ontwikkelingen leiden in principe tot uitzetting van de begroting;
- Niet-autonome ontwikkelingen worden voorgelegd aan het bestuur inclusief risico's, financieel effect en dekking.
- We geven invulling aan wettelijke taken vanuit een realistisch perspectief.
- Onze landelijke inzet is om financiële effecten van nieuwe ontwikkelingen te verkleinen.
- We kijken expliciet naar financieringsmogelijkheden door derden.

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en Weerbaarheid
Uit de begroting van het Ministerie van JenV volgt dat de specifieke uitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met ingang van 2026 met een budgetkorting van 10% wordt uitgekeerd aan veiligheidsregio's. Op de landelijke tafels is geprobeerd de BDuR-korting van tafel te krijgen, maar dit is niet gelukt. De korting is daarom ook opgenomen in de junibrief van het Ministerie voor 2026. Het verschil tussen de oorspronkelijke BDuR-bijdrage vóór korting (€ 11,014 miljoen) en de feitelijke bijdrage uit de junibrief 2025, waarin zowel de korting als de loon- en prijsbijstelling zijn verwerkt (€ 10,616 miljoen), betekent dat de VRG vanaf 2026 te maken krijgt met een structurele bijstelling van € 398.000. In 2026 wordt deze korting eenmalig incidenteel gedekt vanuit het positieve resultaat van 2025.

Bij de Voorjaarsnota van het Rijk is voorgesteld vanaf 2027 € 70 miljoen structureel toe te kennen aan het Ministerie van JenV voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving, met de volgende verdeling:

- € 10 miljoen voor landelijke publiekscampagne.
- € 25 miljoen voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve lokale en regionale weerbaarheid. Deze financieringsstroom wordt volgens de reguliere BDuR verdeelsleutel en bestaande verantwoordings-systematiek uitgekeerd aan de veiligheidsregio's. Dit betekent voor de VRG ongeveer € 1 miljoen structureel vanaf 2027 voor dit onderwerp.

€ 35 miljoen is vanaf 2027 structureel bestemd voor het opzetten en inrichten van noodsteun- en coördinatiepunten. Hoe de verdeelsleutel uiteindelijk zal zijn tussen Rijk, gemeenten en veiligheidsregio's is nog niet duidelijk en is afhankelijk van de pilots die in 2026 lopen. € 25 miljoen wordt vanaf 2027 dus structureel toegekend aan de veiligheidsregio's volgens de reguliere BDuR verdeelsleutel en bestaande verantwoordingsystematiek. Voor de VRG betekent dit vanaf 2027 € 1 miljoen. Deze middelen zijn bestemd voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve van de lokale en regionale weerbaarheid, maar vanuit de redeneerlijn van het ministerie van JenV zijn deze middelen ook beschikbaar om dekking te bieden voor de generieke BDuR korting van 10%. De structurele generieke BDuR korting zien wij als een autonome ontwikkeling, waar onze financiële hygiëneregels op van toepassing zijn. Gezien de redeneerlijn van het ministerie en gezien het feit wij inmiddels de beschikking van deze middelen hebben ontvangen, hebben wij in de beleidsbegroting 2027 de BDuR korting in eerste instantie gedekt uit deze extra toegekende middelen. In 2026 wordt de BDuR korting eenmalig incidenteel opgevangen door het positieve resultaat van 2025, omdat de extra middelen weerbaarheid pas vanaf 2027 structureel worden toegekend.

Momenteel is het nog niet geheel duidelijk welke extra taken aan ons worden opgedragen in het kader van weerbaarheid. De vraag is of de extra toegekende middelen überhaupt toereikend zijn voor de weerbaarheidsopgave, vandaar dat we dit ook in onze risicoparagraaf hebben opgenomen. De uiteindelijke impact hangt samen met de landelijk lopende pilot noodsteun- en coördinatiepunten (2025-2026) en hoe we het onderwerp weerbaarheid regionaal vorm gaan geven. Hierover wordt het gesprek gevoerd met ons algemeen bestuur.

Als laatste merken we hierbij op dat de landelijk beschikbaar gestelde middelen voor weerbaarheid volgens ons nooit voldoende zullen zijn om invulling te geven aan het brede vraagstuk: weerbaarheid van de samenleving.

Huisvesting
In juli 2023 is het Strategisch Huisvestingsplan vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Voor het Strategisch huisvestingsplan is vanaf de begroting 2024 voor de eerste 10 jaar € 1,3 miljoen per jaar toegevoegd voor fondsvorming. De fondsvorming houdt in dat middelen die we in de eerste jaren niet besteden, worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve huisvesting zodat deze in latere jaren ingezet kunnen worden. Met deze fondsvorming voorkomen we schommelingen in de begroting en gemeentelijke bijdrage ten gevolge van nieuwbouw van de kazernes. Deze eerste tranche loopt tot 2033. Echter, deze vernieuwsopgave houdt niet op na 2033. Na de eerste 10 jaar zal de volgende cyclus starten, waarin wederom tien kazernes worden vernieuwd, wat nogmaals een extra uitzetting met zich mee zal brengen. Dit patroon herhaalt zich totdat alle 38 kazernes zijn vernieuwd.

Inzake de herhuisvesting van de Sontweg is op 11 juli 2025 besluitvorming geweest tot grondverwerving van de Bornholmstraat en Winschoterweg te Groningen en op 13 juli 2023 zijn de programma's van eisen met kennisname van de stichtingskostenraming voor beide locaties vastgesteld. Op 1 juli 2026 zal de grond worden overgedragen. Naast de grondverwerving is voor de herhuisvesting van de Sontweg vanaf de begroting 2023 reeds € 100.000 per jaar toegevoegd aan de begroting ter dekking van rentekosten voorbereidingskrediet. De verwachting is dat we in 2027 te maken krijgen met de volgende stap in het aantrekken van het voorbereidingskrediet. De daadwerkelijke bouw zal naar verwachting starten in het laatste kwartaal van 2028 waarna oplevering in 2030 plaatsvindt.

In het Besluit van het Algemeen Bestuur van 13 juli 2023 is € 72,6 miljoen opgenomen als de geraamde stichtingskosten met het prijspeil 1-1-2023. Bij de actualisatie in oktober 2025 zijn deze stichtingskostenraming, doorgerekend tot prijspeil 1-1-2031, uitgaande van een indexactie van 3% per jaar. Dit levert uiteindelijk een raming op van € 90,5 miljoen.

In deze raming is ook de grondverwerving en het voorbereidingskrediet meegenomen wat in eerdere besluitvorming al is vrijgegeven door het AB.

In de actualisatie van de begroting 2026 en in de beleidsbegroting 2027 zijn de rentelasten van de aan te trekken investeringsbedragen opgenomen. Na opleveringen krijgen ook de afschrijvingen en de overige exploitatielasten zijn beslag in de begroting van de VRG. Dit valt buiten het kader van deze begroting. In onderstaande tabellen is daarom weergegeven wat dit betekent vanaf 2031 voor de uitzetting van de begroting van de VRG.

Exploitatielasten Herhuisvesting (x € 1 mln.)	Prijspeil 1-1-2023	Per 1-1-2031
Exploitatielasten Bornholmstraat	2,4	3,5
Exploitatielasten Winschoterweg	1,2	1,8
Exploitatielasten totaal	3,7	5,3
Exploitatielasten VRG	2,9	4,3
Exploitatielasten GGD	0,8	1,1

Uitzetting exploitatielasten (x € 1 mln.)	Per 1-1-2031
Exploitatielasten VRG	4,3
Huidige exploitatielasten Sontweg	1,5
Verwachte toename exploitatie VRG	2,7

De exploitatielasten die gepaard gaan met de gebouw-specifieke inrichting is nog niet verwerkt in bovenstaande tabellen. Dit betreft onder andere specifieke inrichting van de crisisruimten, inrichting oefenlocatie (leslokalen e.d.), de inrichting voor de PPMO-baan, audiovisuele middelen, studio-inrichting, keukeninrichting, installatie ten behoeve van de rooktoren, werkplaatsinrichting, duikbassin installatie, beveiliging en losse inventaris. Vanuit het oogpunt van transparantie over de gehele investering voor de herhuisvesting van de Sontweg zijn deze kosten geraamd op €7 miljoen, uitgaande van prijspeil 1-1-2025, rekening houdend met 5% onvoorzien en geïndexeerd met 3% per jaar tot 1-1-2031. Dit komt neer op circa 8% van de totale investeringsbehoefte. Daarnaast zal sprake zijn van organisatiekosten als gevolg van het werken op twee locaties. Deze kosten zijn op dit moment nog niet te concretiseren, wel is duidelijk dat dit zal leidt tot een verhoging van de exploitatiekosten. Bovenstaande heeft het volgende effect op de exploitatielasten per 1-1-2031:

Exploitatielasten gebouw-specifieke inrichting (x € 1 mln.)	Per 1-1-2031
Afschrijvingen	0,5
Rentelasten	0,2
Organisatiekosten	PM
Exploitatielasten totaal	0,7

Voor zowel de exploitatiekosten als voor het investeringskrediet is rekening gehouden met een indexering van 3%. Voor de financiering en dus de rentelasten is rekening gehouden met een percentage van 3,5%. Beide percentage zijn met de kennis van nu toegepast. Afwijkingen kunnen vanzelfsprekend leiden tot een bijstelling van de prognose van de exploitatielasten. In de reguliere P&C-cyclus zal dit continu gemonitord worden en zullen afwijkingen tijdig worden gepresenteerd. Daarnaast is de inschatting van de investeringsbedragen hoe dan ook omgeven met veel onzekerheid, omdat de start van de bouw nog een aantal jaren op zicht laat wachten. Deze onzekerheden en risico's worden continu gemonitord en bijgehouden in een separate risicoparagraaf behorende bij het project herhuisvesting Sontweg.

Herijking gemeentefonds/effecten op verdeelsleutel
Onze gemeenten worden geconfronteerd met oplopende tekorten in de financiën, doordat de kosten stijgen en het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren. De eventuele effecten van deze landelijke ontwikkeling voor 2027 en verder voor de VRG zijn op dit moment nog niet in te schatten. In mei 2025 heeft

de VRG een antwoord gegeven op het verzoek van acht gemeenten om scenario's te onderzoeken voor de financiële uitdagingen waar gemeenten voor staan.

9.4 Financiële ontwikkelingen beleidsbegroting 2027

Autonome (niet-beïnvloedbare) ontwikkelingen die leiden tot uitzetting van de begroting:

- Indexering 2027
  Indexering van de (meerjaren)begroting vindt plaats op basis van loon- en prijsontwikkeling, zoals opgenomen in de financiële verordening. Conform de verhouding (70/30) tussen de personele en materiele lasten is de gewogen indexatie 3,63%. De beleidsbegroting 2027 is geïndexeerd met 3,63% (€ 1.954 duizend) en deze is als volgt berekend:

Looncomponent			**Weging**	
2027				
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers *	4,24%			
Totale indexatie looncomponent in 2027		**4,24%**	**70**	**2,97%**
Materieelcomponent (IMOC)				
2027				
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel *	2,20%			
Totale indexatie materieelcomponent in 2027		**2,20%**	**30**	**0,66%**
* Gebaseerd op CAO en tabel 4.2.2 septembercirculaire 2025 Gemeentefonds			**Totaal**	**3,63%**

De meerjarige indexatie is volgens dezelfde systematiek gebaseerd op onderstaande tabel uit de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2026 en CEP 2025**

mutaties per jaar in %	2025	2026	2027	2028	2029	2030***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	3,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,4	2,5	2,6	2,5	2,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	3,2	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2
Loonvoet sector overheid	6,0	2,9	5,1	4,2	4,5	4,5
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	6,2	2,6	5,7	4,6	4,3	4,3
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,3	2,5	2,5	2,6	2,4	2,4
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,4	2,2	2,2	2,3	2,3

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel
** 2026 is op basis van de MEV 2026, 2025 en 2027 - 2029 is op basis van de CEP 2025
*** cijfers 2029 zijn doorgetrokken naar 2030

FLO – bijdrage

Bij het opstellen van de jaarstukken 2019 is een voorziening getroffen van € 15,2 mln. (netto contante waarde) voor de toekomstige FLO-kosten tot en met 2045.

De totale FLO-kosten worden jaarlijks geactualiseerd door een extern adviseur, waarmee ook de voorziening jaarlijks wordt geactualiseerd. Voor 2027 en verder is berekend dat jaarlijks € 100.000 noodzakelijk is tot 2045. Dit wordt veroorzaakt doordat sprake is van wijzigingen in de (fiscale) regelgeving en een netto-inkomensgarantie. De berekening is afgestemd met de accountant en de uitzetting van € 100.000 voor de jaren 2026-2030 is opgenomen in deze beleidsbegroting conform de kaderbrief. Onderdeel van de afspraken met de gemeenten is dat de bijdrage FLO jaarlijks wordt na gecalculeerd. Eens in de vijf jaar worden de uitgangspunten opnieuw geëvalueerd.

De hierboven geschetste financiële ontwikkelingen zijn verwerkt in alle tabellen in deze begroting.

9.5 EMU-saldo

	Omschrijving	2025 x € 1000,-	2026 x € 1000,-	2027 x € 1000,-
		Realisatie 2025	**Volgens begroting 2026**	**Volgens meerjarenraming in begroting 2027**
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	799	1.380	1.751
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.062	21.009	20.593
3.	Mutatie voorzieningen	404	-803	-1.028
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)			
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-1.859**	**-20.432**	**-19.870**

10 Bijlagen

Veiligheidsregio Groningen

10.1 Taakvelden

Begroting 2027	VRG totaal			Brandweer			Crisisbeheersing			Gemeentelijke kolom			GHOR		
Taakveld (* € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning															
0.1 Bestuur	-	1.350	-1.350	-	1.353	-1.353	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	39	14.184	-14.145	39	14.095	-14.055	-	13	-13	-	51	-51	-	52	-52
0.5 Treasury	90	145	-55	90	146	-55	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	973	10	964	999	10	989	36	-	36	-63	-	-63	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-	1.747	-1.747	-	1.873	-1.873	-	-62	62	-	-5	5	-	-59	59
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Veiligheid															
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	67.634	46.865	20.769	61.838	41.047	20.790	2.324	2.409	-84	1.602	1.493	110	1.872	1.879	-7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat															
2.1 Verkeer en vervoer	-	810	-810	-	810	-810	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing															
8.3 Wonen en bouwen	-	3.625	-3.625	-	3.632	-3.632	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**68.736**	**68.736**		**62.969**	**62.969**	**-**	**2.360**	**2.360**	**-**	**1.539**	**1.539**	**-**	**1.872**	**1.872**	**-**

Conform het BBV is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.	
Taakveld	
0.1 Bestuur	Betreft kosten voor (ondersteuning) bestuur en accountantskosten.
0.4 Overhead	O.b.v. Notitie Overhead - juli 2016 Commissie BBV. Ondersteunende taken niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product behoren tot overhead. Dit zijn Planning en Control, Financiën, HRM, OR, Inkoop, Communicatie, Juridische zaken, Informatievoorziening en Automatisering, Facilitaire zaken, post/document verwerking en Huisvesting.
0.5 Treasury	Activiteiten ten aanzien van financiering en betalingsverkeer zoals rentebaten en rentelasten.
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Geen sprake van vennootschapsbelasting binnen de Veiligheidsregio Groningen.
0.10 Mutaties reserves	Alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Na resultaatbestemming is hier het jaarresultaat zichtbaar.
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen, inclusief GHOR en Bevolkingszorg.
2.1 Verkeer en vervoer	Betreft bluswatervoorziening.
8.3 Wonen en bouwen	Advies, toetsing en handhaving van brandveiligheid.

10.2 Risico's uit paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen risico's zijn begin 2026 geactualiseerd. Hieronder is een uitwerking opgenomen van de genoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen.

	Financiering Weerbaarheid
Omschrijving	Het uitgangspunt van de VRG is dat zonder financieringsstroom er geen nieuwe taken worden opgepakt. Het risico bestaat dat de extra middelen die naar de VRG toekomen voor weerbaarheid gepaard gaan met meer taken, en dat de hiertoe aangewezen middelen ontoereikend zullen blijken om die specifieke taken uit te voeren .
Risico	400.000
Kans	Hoog

	Omgevingswet
Omschrijving	De Omgevingswet is inwerking getreden op 1 januari 2024. De stelselherziening Omgevingswet brengt een intensieve taakverandering voor veiligheidsregio's met zich mee op het gebied van risicobeheersing. Uit een eerder onderzoek van Cebeon volgt dat de Omgevingswet extra kosten met zich meebrengt voor veiligheidsregio's die door het Rijk niet zijn voorzien. Zoals benoemd is de verwachting dat deze nieuwe taken per saldo een extra inzet van 2-3 fte vragen van de VRG. Zowel vanuit het Rijk (interbestuurlijke financiële monitor Omgevingswet) als vanuit de veiligheidsregio's lopen nieuwe onderzoeken naar de omvang van deze taken. Financiële vertaling wordt nog verwacht en de VRG is van mening dat extra taken door het Rijk gefinancierd moeten worden.
Risico	100.000
Kans	Hoog

	Verplichtend karakter vrijwilligers (structureel)
Omschrijving	Als gevolg van Europese wetgeving wordt op landelijk niveau gewerkt aan de implementatie van 'Het verplichtend karakter' vrijwilligers (bouwsteen 1). De kosten voor implementatie zijn landelijk geraamd op € 35 miljoen. Voor de VRG zijn de kosten incidenteel geraamd op € 2.800.000 en structureel op € 500.000. Ook in dit dossier zijn de gesprekken met de minister gaande, maar is het financieringsvraagstuk nog niet opgelost. Ook zal bij de invoering moeten worden gekeken wat dit betekent voor de vrijwilligers in Groningen.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Verplichtend karakter vrijwilligers (incidenteel)
Omschrijving	Als gevolg van Europese wetgeving wordt op landelijk niveau gewerkt aan de implementatie van 'Het verplichtend karakter' vrijwilligers (bouwsteen 1). De kosten voor implementatie zijn landelijk geraamd op € 35 miljoen. Voor de VRG zijn de kosten incidenteel geraamd op € 2.800.000 en structureel op € 500.000. Ook in dit dossier zijn de gesprekken met de minister gaande, maar is het financieringsvraagstuk nog niet opgelost. Ook zal bij de invoering moeten worden gekeken wat dit betekent voor de vrijwilligers in Groningen.
Risico	2.800.000
Kans	Hoog

	Ontwikkelingen binnen Informatieveiligheid

Omschrijving	De crisisorganisatie van veiligheidsregio's biedt ondersteuning aan ketenpartners bij verstoring of uitval, wanneer de openbare orde en veiligheid in gevaar kan komen. De VRG kan ook zelf worden getroffen door storing en uitval. Ook cybercriminaliteit is een risico waarmee de VRG-rekening moet houden. Gevolgen die hieruit kunnen voortvloeien, zijn het platleggen van de digitale infrastructuur, het aanrichten van imagoschade, het stellen van financiële eisen en verlies/diefstal van vertrouwelijke informatie. De interne informatiebeveiliging dekt de vitale en kritische processen binnen de VRG. De veiligheidsregio's zijn sinds kort voor een drietal processen aangemerkt als vitale aanbieder binnen de sector Openbare Orde en Veiligheid. De organisatorische en financiële gevolgen van deze verplichting worden momenteel in kaart gebracht. Tot op heden zijn de ontwikkelingen steeds binnen budget gemanaged, maar het is onzeker of dit ook in de toekomst gaat lukken.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Meldkamer Noord-Nederland
Omschrijving	De komende periode wordt het samenwerkingsconvenant van de Meldkamer Noord Nederland (MNN) geëvalueerd om te komen tot een toekomstbestendige Meldkamer voor Noord-Nederland. Het verbeteren van de governance en invulling van de MNN zal tot structurele meerkosten leiden die nu nog niet zijn in te schatten.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Missiekritische Communicatie
Omschrijving	Het C2000-netwerk (politie/ambulance/brandweer) is aan het einde van de technische levensduur. Het is van essentieel belang om te investeren in een moderne communicatiestructuur die voldoet aan de eisen van de huidige en toekomstige veiligheidssituaties. Landelijk is hier het programma Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX) voor opgezet. Het is niet bekend binnen welke financiële kaders en met welke verdeelsleutel de vernieuwing plaats gaat vinden. Daarnaast is er zorg over de huidige landelijke systemen en de operationaliteit hiervan in het kader van de 72-uur zelfredzaamheid.
Risico	PM
Kans	Hoog

	FLO
Omschrijving	Met ingang van het verslagjaar 2024 is er een stabielere administratieve verwerking van de FLO-voorziening vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Los van deze administratieve verwerking blijft de hoogte van de voorziening ook afhankelijk van ontwikkeling waarop de VRG geen invloed heeft. Denk hierbij aan de aanpassing in belastingwetgeving (verhoging eindheffing RVU) waardoor in 2025 ook een extra dotatie aan de voorziening plaats moet vinden.
Risico	2.000.000
Kans	Hoog

	PTSS
Omschrijving	Per 1 februari 2026 is de landelijke regeling erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte van kracht. Vanuit het ministerie is toegezegd om hiervoor € 1,75 miljoen beschikbaar te stellen aan de veiligheidsregio's ter dekking van de (landelijke) systeemkosten. De kosten voor de aanspraken uit de regeling en (psychische) hulp worden gedragen door de individuele veiligheidsregio's en dus ook door de VRG. De financiële impact hiervan is op dit moment nog lastig in te schatten, omdat nog niet bekend is hoeveel medewerkers beroep gaan doen op de nieuwe regeling.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Tweede loopbaanbeleid
Omschrijving	Momenteel wordt een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het maximaal 20 jaar uitvoeren van bezwarende beroepsbrandweerfuncties. De toekomstige uitstroom als gevolg van het tweede loopbaanbeleid is onzeker en het 'hernieuwde tweede loopbaanbeleid' gaat tot extra kosten leiden. Daarnaast is ook het goed reguleren en opleiden van de nieuwe instroom een onderwerp van aandacht. Dit is nog niet financieel doorgerekend in het financieel kader. De komende jaren zal dit nader ingevuld moeten worden. Er is een voorlopige globale inschatting gemaakt van het risico.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Hardheidsclausule na dienstongevallen
Omschrijving	In 2024 is voor vrijwilligers als gevolg van de landelijke regeling dienstongevallen een hernieuwde invulling gegeven aan de hardheidsclausule. Op basis van de schadecijfers uit het verleden is een inschatting gemaakt van het risico.
Risico	450.000
Kans	Laag

	Paraatheid vrijwilligers
Omschrijving	Paraatheid is van groot belang voor een snelle en doeltreffende uitvoering van de brandweerzorg. Om de paraatheid op een zo hoog mogelijk niveau te houden dan wel te krijgen, wordt continu naar mogelijkheden gezocht ter verbetering. Deze verbeteringen worden gezocht op het gebied van personeel (boeien en binden van vrijwilligers, piketten), materieel en procedures, kazernes en organisatievormen. Door het uitrukken met afwijkende voertuigbezettingen te faciliteren (met onder meer slimme pagers en opleiding en oefenen) en te zorgen voor een netwerk van elkaar ondersteunende posten, worden zowel een snelle eerste uitruk als de benodigde slagkracht georganiseerd. Wel blijft het een continu aandachtspunt binnen de organisatie, omdat de paraatheid van essentieel belang is om bij incidenten snel en effectief te kunnen handelen.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Brancheontwikkelingen binnen brandweerzorg
Omschrijving	Vanuit de branche en landelijke visies komen diversen ontwikkelingen op de VRG af die we moeten vertalen naar de regio en waarvoor niet zeker is of hier ook landelijke financiering voor beschikbaar gesteld wordt. Hier zullen ook bestuurlijke keuzes aan ten grondslag liggen. Het gaat hierbij onder andere om: - Brandbestrijding als specialisme (BAS): In 2026 onderzoeken we of en hoe we de veiligheid en effectiviteit van onze brandbestrijding in de toekomst kunnen waarborgen met de introductie van Brandbestrijding als Specialisme (BAS). Wanneer dit onderzoek zou leiden tot de inrichting van een specialistisch team en er investeringen nodig zijn in nieuw materieel dat specifiek geschikt is voor complexe en gevaarlijke brandscenario's, dan betekent dit een uitzetting van de begroting. Keuzes hierin worden met aparte voorstellen aan het bestuur voorgelegd. - Taakveld hulpverlening: Er wordt verkend wat er nodig is om binnen het taakveld hulpverlening te werken volgens de landelijke visie hulpverlening. - Natuurbrandbeheersing. Voor het landelijke uitvoeringsplan is nog geen dekking gevonden. - Programma Onderwijs Onderweg: het programma richt zich op het verbeteren van het onderwijsstelsel voor brandweer en crisisbeheersing.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Vakbekwaamheid
Omschrijving	Aantoonbare vakbekwaamheid verbeteren door een betere aansluiting van de visie op vakbekwaamheid bij de actualiteit en daarmee bij te dragen aan veiligheid, professionaliteit en kwalitatief goede hulpverlening van de brandweerorganisatie. Bijdragen aan- en zorgen voor samenhang tussen de verschillende processen binnen brandweerzorg.
Risico	285.000
Kans	Hoog

	Brandkranen
Omschrijving	De VRG heeft een overeenkomst met het Waterbedrijf Groningen over het gebruik van brandkranen. In de overeenkomst staat dat beide partijen de overeenkomst kunnen ontbinden met een opzegtermijn van twee jaar. Wanneer het Waterbedrijf hiertoe over zou gaan uit oogpunt van vitaal belang, leidt dit tot financiële en organisatorische problemen voor de VRG.
Risico	PM
Kans	Laag

	PFAS
Omschrijving	Het Veiligheidsberaad heeft de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) gevraagd om de landelijke ontwikkelingen inzake PFAS inzichtelijk te maken en te coördineren. Dit heeft betrekking op de gevolgen van het gebruik van PFAS-houdend blusschuim door veiligheidsregio's. In Groningen is de transitie naar PFAS-vrij blusschuim afgerond. In de bluskleding en in het operationeel uniform bevindt zich een vorm van PFAS die is toegestaan (type C6). De provincie heeft onderzoek gedaan naar PFAS-verontreiniging bij locaties van de VRG. De onderzoeksresultaten gaven geen aanleiding voor vervolgonderzoek. Wel blijft het risico op het ontvangen van claims bestaan.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Strategisch Huisvestingsplan-Herhuisvesting Sontweg
Omschrijving	Momenteel wordt er uitvoering gegeven aan de eerste tranche van het strategisch huisvestingsplan en wordt de herhuisvesting van de Sontweg verder uitgewerkt. Bij deze vastgoedontwikkelingen spelen er diverse risico's die effect kunnen hebben op de plannen en de financiën. Omdat we ons hier terdege bewust van zijn, toetsen we elke stap in het proces om te beoordelen of we nog op de juiste koers liggen. Hiervoor wordt een separaat toetsdocument opgesteld. Voor de specifieke risico's verwijzen we naar de risicoparagraaf die continue wordt bijgehouden en gemonitord in het project huisvesting.
Risico	PM
Kans	Middel

	Achterstallig onderhoud
Omschrijving	In juli 2023 zijn de huisvestingsplannen voor de diverse kazernes in het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het onderhoud aan de betreffende kazernes zal aangepast worden aan de nog resterende levensduur. Dit brengt een hoger risico mee dat onvoorziene kosten zich voor kunnen doen. Voor de kazernes die niet op korte termijn aangepast worden, geldt dat regulier invulling wordt gegeven aan de meerjarig onderhoudsplanning (MJOP). Ook hier bestaat als gevolg van de gemiddelde (hoge) leeftijd van de kazernes het risico op tussentijds onvoorziene kosten.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Vervangingsinvesteringen
Omschrijving	De afgelopen jaren is de VRG geconfronteerd met hogere vervangingsinvesteringen dan begroot als gevolg van de stijgende kosten. Dit geldt voor de voertuigen, gebouwen en materialen. Het gaat hier om stijgingen die groter zijn dan de indexatie op basis van de hygiëneregels.
Risico	PM
Kans	Middel

10.3 Investeringen

Onderstaand een overzicht van de voorgenomen investeringen voor 2026 tot en met 2030.

Omschrijving	Investerings-behoefte totaal	2026	2027	2028	2029	2030
	2026-2030					
Huisvesting	115.362.000	4.185.000	16.576.000	37.765.000	33.810.000	23.026.000
Voertuigen/vaartuigen	29.312.300	11.357.300	5.045.000	6.329.500	2.843.000	3.737.500
Inventaris rijdend materieel	1.526.000	362.000	183.000	186.000	651.000	144.000
Materieel/materiaal	656.000	450.000	-	50.000	90.000	66.000
Persoonlijke bescherming middelen/kleding	784.000	75.000	330.000	161.000	-	218.000
Automatisering	3.147.500	1.408.500	747.000	217.000	380.000	395.000
Overige materiele vaste activa	335.000	80.000	-	-	-	255.000
Grond	5.426.000	5.426.000	-	-	-	-
Totaal investeringen	**156.548.800**	**23.343.800**	**22.881.000**	**44.708.500**	**37.774.000**	**27.841.500**
Realisatie index %		90%	90%	90%	90%	80%
Realisatie index in bedragen	**138.109.770**	**21.009.420**	**20.592.900**	**40.237.650**	**33.996.600**	**22.273.200**

Dit investeringsoverzicht is geactualiseerd in oktober 2025. Het investeringsplan gaat uit van vervanging van bestaand materieel en ICT-voorzieningen. Met betrekking tot de huisvesting zijn de getallen vanuit de besluitvorming van juli 2023 en voor de herhuisvesting Sontweg de actualisatie van 2025 gepresenteerd. We merken hierbij op dat de investeringen vanaf 2026 en verder aangaande herhuisvesting Sontweg voor de volledigheid wel in het overzicht zijn opgenomen, maar dat definitieve bestuurlijke besluitvorming over de vervolgfases nog moet plaatsvinden. In het kader van de verduurzamingsdoelstellingen zijn onder andere elektrische voertuigen opgenomen in het investeringsoverzicht.

In 2026 verwachten we een piek in de investeringen in voer- en vaartuigen. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de geplande aanschaf van elf tankautospuiten en het doorschuiven van twintig dienstauto's van 2025 naar 2026.

Er is uitgegaan van actuele prijzen en bekende reguliere indexeringen uit (landelijke) contracten. Voor 2026 is voor het grootste gedeelte een indexatie gehanteerd van 3,50% (behalve waar andere contract gebonden percentages gelden), de gehanteerde jaren daarna is grotendeels gerekend met een percentage conform onze financiële hygiëneregels. Of dit afdoende gaat zijn voor de langere termijn valt nu nog niet te overzien. Gezien de onzekerheid in de planning van sommige investeringen rekenen we met een realisatie index van 90% voor de jaren 2026 t/m 2029 en voor de jaren daarna met een percentage van 80%.

10.3.1 Ontwikkeling kapitaallasten

We blijven een opwaartse druk op de kapitaallasten zien enerzijds door de huisvestingsopgave maar ook door de noodzakelijke vervanging van materieel dat in sommige gevallen forse prijsstijgingen laat zien. Deze vervangingsinvesteringen kunnen leiden tot een piek in de uitgaven.

10.4 Gemeentelijke bijdrage

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal primitieve gem. bijdrage VRG in 2027	Vergelijking begroting 2026 act.
Inwonerbijdrage 2026-actueel		**€ 0,93**	**€ 1,35**	**€ 2,46**	**€ 84,91**		
Indexatie/effect aanpassing inwonersaantal / OOV	3,63%	*€ 0,03*	*€ 0,05*	*€ 0,09*	*€ 3,54*		
Inwonerbijdrage 2027-primitief		**€ 0,97**	**€ 1,40**	**€ 2,55**	**€ 88,46**		
Eemsdelta	44.795	**43.327**	**62.506**	**114.324**	**3.236.017**	**3.456.173**	**3.318.898**
Oldambt	39.586	**38.289**	**55.237**	**101.030**	**3.035.448**	**3.230.004**	**3.101.655**
Pekela	12.459	**12.051**	**17.385**	**31.797**	**792.920**	**854.153**	**820.262**
Stadskanaal	32.038	**30.988**	**44.705**	**81.766**	**2.216.599**	**2.374.058**	**2.279.795**
Veendam	27.687	**26.780**	**38.634**	**70.662**	**1.831.736**	**1.967.811**	**1.889.707**
Het Hogeland	48.178	**46.599**	**67.226**	**122.958**	**4.775.150**	**5.011.933**	**4.812.444**
Westerkwartier	64.841	**62.716**	**90.477**	**165.485**	**4.866.574**	**5.185.252**	**4.979.240**
Groningen	244.441	**236.429**	**341.086**	**623.853**	**25.697.395**	**26.898.764**	**25.827.765**
Westerwolde	27.421	**26.522**	**38.263**	**69.983**	**2.002.739**	**2.137.507**	**2.052.600**
Midden Groningen	61.387	**59.375**	**85.658**	**156.670**	**4.869.300**	**5.171.003**	**4.965.475**
Totaal	602.833	**583.075**	**841.177**	**1.538.528**	**53.323.877**	**56.286.657**	**54.047.840**

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom bepalen we aan de hand van het aantal inwoners. De bijdrage aan het programma brandweer is naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweerzorg in het gemeentefonds.

Toelichting VRG mutatie bijdrage 2026 actueel – 2027 primitief

	VRG 2026 actueel	Indexatie VRG 3,63%	Verandering B&R sleutel	Actualisatie Inwoneraantal	Uitzetting bijdrage huisvesting	VRG 2027 Primitief	Mutatie bijdrage
Eemsdelta	**3.318.898**	**119.977**	**-**	**-**	**17.296**	**3.456.171**	**137.273**
Oldambt	**3.101.655**	**112.124**	**-**	**-**	**16.223**	**3.230.002**	**128.347**
Pekela	**820.262**	**29.652**	**-**	**-**	**4.238**	**854.152**	**33.890**
Stadskanaal	**2.279.795**	**82.414**	**-**	**-**	**11.847**	**2.374.056**	**94.261**
Veendam	**1.889.707**	**68.312**	**-**	**-**	**9.790**	**1.967.809**	**78.103**
Het Hogeland	**4.812.444**	**173.969**	**-**	**-**	**25.522**	**5.011.935**	**199.491**
Westerkwartier	**4.979.240**	**179.998**	**-**	**-**	**26.010**	**5.185.249**	**206.009**
Groningen	**25.827.765**	**933.668**	**-**	**-**	**137.345**	**26.898.777**	**1.071.012**
Westerwolde	**2.052.600**	**74.201**	**-**	**-**	**10.704**	**2.137.506**	**84.905**
Midden Groningen	**4.965.475**	**179.501**	**-**	**-**	**26.025**	**5.171.001**	**205.526**
Totaal	**54.047.840**	**1.953.817**	**-**	**-**	**285.000**	**56.286.657**	**2.238.817**

*De uitzetting betreft de rentelasten voor herhuisvesting locatie Sontweg. Voor 2027 is € 379.000 nodig waarvan al € 94.000 is opgenomen in de actualisatie van 2026.

In de geactualiseerde begroting 2026 zijn de effecten van veranderingen in de herijking gemeentefonds, de B&R sleutel en inwonersaantal meegenomen op basis van de Cebeon-rapportage. Voor de beleidsbegroting 2027 en verder is dezelfde verdeelsleutel gehanteerd als voor de geactualiseerde begroting 2026.

10.5 Meerjarenbeeld 2028-2030

Hierna volgt het meerjaren beeld voor de komende 4 jaren. Voor de berekening zijn wij uitgegaan van gelijkblijvend inwoneraantal en gelijkblijvende verdeelsleutel en een gewogen indexatie op basis van de indexatiecijfers afgegeven door het CPB, zoals weergegeven in de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.

Meerjarenbeeld 2028

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2028
Inwonerbijdrage 2027-primitief		**€ 0,97**	**€ 1,40**	**€ 2,55**	**€ 88,46**	
Indexatie	3,88%	*€ 0,03*	*€ 0,05*	*€ 0,10*	*€ 3,43*	
Inwonerbijdrage 2028-primitief		**€ 1,00**	**€ 1,45**	**€ 2,65**	**€ 91,89**	
Eemsdelta	44.795	**45.008**	**64.931**	**118.760**	**3.374.780**	**3.603.478**
Oldambt	39.586	**39.774**	**57.380**	**104.950**	**3.165.631**	**3.367.735**
Pekela	12.459	**12.518**	**18.059**	**33.031**	**826.920**	**890.529**
Stadskanaal	32.038	**32.190**	**46.440**	**84.939**	**2.311.649**	**2.475.218**
Veendam	27.687	**27.819**	**40.133**	**73.403**	**1.910.285**	**2.051.639**
Het Hogeland	48.178	**48.407**	**69.835**	**127.729**	**4.979.921**	**5.225.892**
Westerkwartier	64.841	**65.149**	**93.988**	**171.906**	**5.075.263**	**5.406.305**
Groningen	244.441	**245.603**	**354.320**	**648.059**	**26.799.407**	**28.047.389**
Westerwolde	27.421	**27.551**	**39.747**	**72.698**	**2.088.622**	**2.228.618**
Midden Groningen	61.387	**61.679**	**88.981**	**162.748**	**5.078.106**	**5.391.515**
Totaal	602.833	**605.698**	**873.814**	**1.598.223**	**55.610.583**	**58.688.319**

Meerjarenbeeld 2029

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2029
Inwonerbijdrage 2028-primitief		**€ 1,00**	**€ 1,45**	**€ 2,65**	**€ 91,89**	
Indexatie	3,70%	*€ 0,04*	*€ 0,05*	*€ 0,10*	*€ 3,40*	
Inwonerbijdrage 2029-primitief		**€ 1,04**	**€ 1,50**	**€ 2,75**	**€ 95,29**	
Eemsdelta	44.795	**46.673**	**67.333**	**123.154**	**3.589.790**	**3.826.950**
Oldambt	39.586	**41.246**	**59.504**	**108.833**	**3.367.323**	**3.576.906**
Pekela	12.459	**12.981**	**18.728**	**34.253**	**879.604**	**945.566**
Stadskanaal	32.038	**33.381**	**48.158**	**88.081**	**2.458.926**	**2.628.547**
Veendam	27.687	**28.848**	**41.618**	**76.119**	**2.031.991**	**2.178.576**
Het Hogeland	48.178	**50.198**	**72.419**	**132.455**	**5.297.202**	**5.552.273**
Westerkwartier	64.841	**67.560**	**97.465**	**178.266**	**5.398.615**	**5.741.906**
Groningen	244.441	**254.690**	**367.430**	**672.037**	**28.506.865**	**29.801.022**
Westerwolde	27.421	**28.571**	**41.218**	**75.388**	**2.221.691**	**2.366.868**
Midden Groningen	61.387	**63.961**	**92.274**	**168.770**	**5.401.640**	**5.726.644**
Totaal	602.833	**628.109**	**906.146**	**1.657.357**	**59.153.646**	**62.345.257**

Meerjarenbeeld 2030

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2030
Inwonerbijdrage 2029-primitief		**€ 1,04**	**€ 1,50**	**€ 2,75**	**€ 95,29**	
Indexatie	3,70%	*€ 0,04*	*€ 0,06*	*€ 0,10*	*€ 3,53*	
Inwonerbijdrage 2030-primitief		**€ 1,08**	**€ 1,56**	**€ 2,85**	**€ 98,81**	
Eemsdelta	44.795	**48.400**	**69.825**	**127.711**	**3.764.938**	**4.010.873**
Oldambt	39.586	**42.772**	**61.705**	**112.860**	**3.531.625**	**3.748.962**
Pekela	12.459	**13.462**	**19.421**	**35.521**	**922.520**	**990.923**
Stadskanaal	32.038	**34.616**	**49.940**	**91.340**	**2.578.899**	**2.754.796**
Veendam	27.687	**29.915**	**43.157**	**78.936**	**2.131.134**	**2.283.142**
Het Hogeland	48.178	**52.055**	**75.098**	**137.356**	**5.555.661**	**5.820.170**
Westerkwartier	64.841	**70.059**	**101.072**	**184.862**	**5.662.019**	**6.018.012**
Groningen	244.441	**264.114**	**381.025**	**696.902**	**29.897.780**	**31.239.821**
Westerwolde	27.421	**29.628**	**42.743**	**78.177**	**2.330.090**	**2.480.638**
Midden Groningen	61.387	**66.327**	**95.688**	**175.015**	**5.665.192**	**6.002.222**
Totaal	602.833	**651.349**	**939.673**	**1.718.679**	**62.039.858**	**65.349.559**

Raadsvergadering

Dossiernummer	3062
Extern Zaak ID	1895ESUITE635362026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.e
Titel	Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2 (63536-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11e Raadsvoorstel inzake Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2
11e.1 Aanbiedingsbrief oprichting RWT t.b.v. KCR2
11e.2 Q&A KCR2
11e.3 Modelontwerpbesluit oprichting RWT KCR2_VRG

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke	

Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2

Raadsvoorstel

Onderwerp	Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	63536-2026
Steller	Kees Schoon
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Cora-Yfke Sikkema

Inleiding

Het Veiligheidsberaad, het overlegorgaan van de voorzitters van de veiligheidsregio's, heeft het principebesluit genomen om een rechtspersoon met een wettelijke taak op te richten voor het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's (KCR2). Dit is het landelijke knooppunt gericht op operationele crisiscoördinatie en informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's en het Rijk. Dit knooppunt draagt zorg voor een versterkte informatiepositie, betere onderlinge afstemming, transparantere inzet en versterkte samenwerking met het Rijk.
Om KCR2 verder te kunnen ontwikkelen blijkt een eigen rechtspersoon wenselijk.
De beoogde rechtspersoon, een stichting, wordt opgericht door de 25 veiligheidsregio's in gezamenlijkheid met het ministerie van Justitie en Veiligheid. De stichting behoeft geen extra financiering.
Voor nadere informatie zie bijlage 1 tot en met 3.

Om daadwerkelijk tot oprichting van de stichting over te kunnen gaan is het noodzakelijk om alle betrokken gemeenten de gelegenheid te geven hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij hun eigen veiligheidsregio. Dit op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
In dit voorstel leest u het advies van het college hiervoor.

Beoogd effect

Het mogelijk maken van het oprichten van de beoogde stichting met een wettelijke taak voor KCR2.

Beslispunten

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2

Argumenten

1.1 Het belang van een goede informatiepositie, goede onderlinge afstemming en operationele samenwerking op bovenregionaal niveau is groot.

Recente daadwerkelijke crises en nu voorzienbare crises rondom grootschalige uitval van vitale infrastructuren tonen dit aan.

1.2 De beoogde stichting wordt 'slechts' een uitvoeringsorganisatie zonder zelfstandige bevoegdheden.

Daarmee wordt niet getreden in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van individuele veiligheidsregio's en past het binnen het stelsel van verlengd lokaal bestuur.

1.3 Het KCR2 bestaat en functioneert al.

De oprichting van de beoogde stichting is 'slechts' een organisatorische verbetering.

Financiën

De financiering van KCR2 vindt plaats binnen de bestaande middelen die de veiligheidsregio's ontvangen en inzetten voor bovenregionale crisisbeheersing en informatievoorziening. De oprichting van een stichting voor KCR2 brengt daarmee geen aanvullende financiële bijdragen vanuit de veiligheidsregio's met zich mee.

Vervolg

Na behandeling van dit voorstel brengen wij uw eventuele wensen en bedenkingen in bij de veiligheidsregio Groningen. Het AB van de veiligheidsregio neemt dan een besluit over hoe om te gaan met uw inbreng. Na afronding van de wensen en bedenkingenprocedure en de besluitvorming binnen de Algemeen Besturen van alle veiligheidsregio's zal het Veiligheidsberaad, samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid, een definitief besluit nemen over de oprichting van de stichting.

BIJLAGEN

1 Aanbiedingsbrief oprichting RWT t.b.v. KCR2
2 Q&A KCR2
3 Modelontwerpbesluit oprichting RWT KCR2_VRG

Winschoten, 18 augustus 2026
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		63536-2026
Onderwerp Kenbaar maken wensen en bedenkingen bij oprichting stichting KCR2		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 augustus 2026

en gelet op artikel 31a, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Besluit:

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij de veiligheidsregio Groningen over de beoogde oprichting van de stichting KCR2.

Winschoten, 18 augustus 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Veiligheidsregio
Groningen

Aan de raden en colleges van de gemeenten
in de provincie Groningen

Datum:	17 juli 2026	**Onze referentie:**	TEAMDT-1830516451-596
Aantal bijlagen:	2	**Uw referentie:**	-
Behandeld door:	Floor Buigel	**Sector/dienst**	Directie
Telefoon:	+31 6 57661554	**Team:**	Directieteam
Email:	Floor.buigel@vrgroningen.nl		

Onderwerp: Wensen en bedenkingen t.a.v. governance KCR2

Geachte leden van de raad, geacht college,

Sinds 2021 werken de veiligheidsregio's samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid aan de ontwikkeling van het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's (KCR2): het landelijk centrum voor operationele informatie- en crisiscoördinatie. De afgelopen periode is gezocht naar een passende rechtsvorm om KCR2 te borgen. Op 22 juni jl. heeft het Veiligheidsberaad, het overlegorgaan van de 25 voorzitters veiligheidsregio, het principebesluit genomen tot het oprichten van een rechtspersoon met een wettelijke taak voor KCR2. Deze stichting wordt opgericht door de 25 veiligheidsregio's in gezamenlijkheid met het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Groningen is bevoegd tot het oprichten van een stichting indien de gemeenschappelijke regeling in deze mogelijkheid voorziet, en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht te zijn voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Voorts wordt het besluit niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het Algemeen Bestuur te brengen. Dit is op basis van artikel 31a, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Veiligheidsregio Groningen voorziet in de mogelijkheid tot het oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon. Hieronder lichten we u toe waarom de oprichting van deze stichting wordt geacht bijzonder aangewezen te zijn voor het daarmee te dienen openbaar belang.

Waarom is KCR2 nodig?
De afgelopen jaren is het belang van bovenregionale en landelijke samenwerking in de crisisbeheersing verder toegenomen. Recente crises laten zien dat vraagstukken rondom informatievoorziening, bijstand, interregionale afstemming en operationele samenwerking steeds vaker het regionale niveau overstijgen. Denk bijvoorbeeld aan de gelijktijdige grootschalige natuurbranden dit voorjaar, de overstromingen in Limburg in 2021, de opvang van ontheemden uit

Adres:
Sontweg 10
9723 AT Groningen

Postadres:
Postbus 66
9700 AB Groningen

Telefoon: 088 162 5000
Mail: info@vrgroningen.nl
Website: veiligheidsregiogroningen.nl

Veiligheidsregio
Groningen

Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. governance KCR2

Oekraïne en de coronapandemie. De veiligheidsregio's staan daarmee gezamenlijk voor de opgave om de informatie-uitwisseling en coördinatie onderling en met het Rijk structureel te borgen, en zo de gezamenlijke slagkracht te versterken. Dit heeft geleid tot de behoefte aan een landelijk knooppunt waarin informatie-uitwisseling en coördinatie samenkomen en in onderlinge samenhang worden georganiseerd.

Wat doet KCR2?
Met de komst van KCR2 ontstaat een landelijk knooppunt dat de veiligheidsregio's en het Rijk ondersteunt bij gezamenlijke crisisbeheersing. Hiermee beogen de veiligheidsregio's:

- De informatiepositie van alle betrokken partijen te versterken;
- De onderlinge afstemming tussen regio's te verbeteren en de snelheid en eenduidigheid daarvan te vergroten;
- De inzet van capaciteit tussen regio's transparanter en effectiever te laten verlopen;
- De samenwerking met het Rijk verder te versterken.

KCR2 is niet beleidsvormend en krijgt geen zelfstandige bevoegdheden in de crisisstructuur maar is een bovenregionale uitvoeringsorganisatie ter ondersteuning van het Rijk en de veiligheidsregio's. Daarmee treedt het niet in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van individuele veiligheidsregio's en past het binnen het stelsel van verlengd lokaal bestuur.

KCR2 maakt gebruik van bestaande voorzieningen op het gebied van informatievoorziening en crisiscoördinatie, waaronder de Landelijke Voorziening Crisisbeheersing (LVCb). Daarmee worden KCR2 en de LVCb voortaan in samenhang ontwikkeld, wat leidt tot synergievoordelen en beperking van toekomstige kosten.

De financiering van KCR2 vindt plaats binnen de bestaande middelen die de veiligheidsregio's ontvangen en inzetten voor bovenregionale crisisbeheersing en informatievoorziening. De oprichting van KCR2 vraagt daarmee niet tot aanvullende financiële bijdragen vanuit de veiligheidsregio's.

Waarom de oprichting van een stichting?
De afgelopen jaren is KCR2 ontwikkeld in nauwe samenwerking tussen de veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid, waarbij is voortgebouwd op het bestaande Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC), een dienstonderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid. KCR2 functioneert op dit moment dus al, maar een eigen rechtspersoon ontbreekt nog. Dit is nodig om de continuïteit en professionaliteit van KCR2 te borgen zodat personeel hierin kan worden ondergebracht, en zodat het ministerie van JenV en de veiligheidsregio's hier gezamenlijk toezicht op kunnen houden. In de statuten worden de KCR2- taakuitvoering en werkwijze vastgelegd.

Na een uitgebreide verkenning is gekozen voor een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT). Deze combinatie biedt zowel de wettelijke inbedding van taken als de mogelijkheid voor een rechtspersoon waar 25 veiligheidsregio's en het ministerie juridisch aan deel kunnen nemen. De strategische sturing vindt plaats via een gezamenlijk bestuurlijk overleg van opdrachtgevers, waarin de veiligheidsregio's en het ministerie gelijkwaardig participeren en richting geven aan de inzet en prioritering van KCR2.

De wettelijke taak van KCR2 ziet op de uitvoering van de functies zoals deze door het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid op 6 oktober 2025 zijn vastgesteld. Deze taken worden in eerste instantie verankerd in de op te stellen instellingsbesluit en statuten en uiteindelijk in de wet bij de tweede tranche van de herziening van de Wet veiligheidsregio's. De taken zoals vastgesteld zijn:

Veiligheidsregio
Groningen

Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. governance KCR2

KCR2 verzorgt de operationele coördinatie en ondersteuning in Nederland, inclusief Bonaire, Sint-Eustatius en Saba als bijzondere gemeenten van Nederland, en desgevraagd de Caribische Landen van het Koninkrijk ten aanzien van de volgende kerntaken:

1. *De landelijke en bovenregionale multidisciplinaire operationele informatievoorziening;*
2. *Landelijke en bovenregionale operationele bijstand;*
3. *Internationale operationele bijstandsverzoeken;*
4. *Tijdelijk in te stellen landelijke operationele crisisteams;*
5. *Ontvangst en registratie gerepatrieerde Nederlanders die in het buitenland in een acute noodsituatie zijn beland.*

KCR2 ondersteunt:

6. *De landelijke en bovenregionale multidisciplinaire operationele preparatie.*

Hoe ziet het vervolgproces eruit?
Met inachtneming van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen zal het Algemeen Bestuur besluiten over de oprichting van de RWT.

Graag nodigen wij u uit om als deelnemende gemeente aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen eventuele wensen en bedenkingen met betrekking tot de oprichting van de RWT kenbaar te maken.

We verzoeken u uw wensen en bedenkingen uiterlijk op vrijdag 9 oktober 2026 in ons bezit te laten zijn via toezending aan info@vrgroningen.nl onder vermelding van onze referentiecode TEAMDT-1830516451-596. De aldus ingebrachte wensen en bedenkingen zullen in de vergadering van het Dagelijks Bestuur VRG worden besproken en – voorzien van commentaar van het Dagelijks Bestuur – worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur VRG.

Na afronding van de wensen en bedenkingenprocedure en de besluitvorming binnen de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's kan het Veiligheidsberaad, samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid, een definitief besluit nemen over de oprichting van de stichting.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen

Roelien Kamminga
Voorzitter

Q&A voor veiligheidsregio's

1. Blijft onze regionale data van de regio's?
Ja. Regionale voorzieningen en de daarin opgenomen data blijven eigendom van de veiligheidsregio's. KCR2 en LVCb maken hier gebruik van op basis van afspraken, maar er vindt geen overdracht van eigenaarschap plaats.

2. Gaat KCR2 bepalen hoe onze regionale systemen eruitzien?
Nee. De inrichting van regionale voorzieningen blijft een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's zelf. KCR2 is een ondersteunende uitvoeringsorganisatie, geen sturende partij richting regio's.

3. Moeten regio's extra betalen?
Uitgangspunt is financiering binnen bestaande middelen. Op korte en middellange termijn is daar in voorzien. Tegelijk geldt dat de verdere doorontwikkeling van KCR2 en LVCb op langere termijn aanvullende financiële keuzes kan vragen.

4. Waarom is een RWT nodig?
De huidige situatie:

- Governance LVCb is complex (90+ partners)
- Gezamenlijke sturing met JenV is lastig vorm te geven
- KCR2 is al operationeel en doet al veel voor gezamenlijk Rijk en regio's, maar heeft nog geen eigen rechtspersoon en kan daardoor nog geen eigen personeel in dienst nemen

De RWT:

- Maakt gezamenlijk eigenaarschap (JenV + regio's) mogelijk
- Zorgt voor heldere governance en slagvaardigheid

5. Wat is de rol van het NIPV?
Het NIPV blijft op dit moment:

- Beheerder en ontwikkelaar van landelijke IV-voorzieningen (zoals LVCb)
- Sturing op de ontwikkeling wordt ondergebracht in governance op KCR2-LVCb vanuit de algemene kolom (25 VRs + JenV)

KCR2:

- Gebruikt deze voorzieningen
- Maakt hierover afspraken (bijv. via dienstverleningsovereenkomst)

6. Wat betekent dit voor de LVCb?

- LVCb blijft bestaan als aparte voorziening
- Governance wordt vereenvoudigd in gezamenlijk aansturing op LVCb en KCR2
- Eigenaarschap komt bij regio's + JenV
- Doel: meer slagkracht en betere doorontwikkeling

7. Hoe loopt het besluitvormingsproces?

1) BAC IV adviseert
2) Veiligheidsberaad juni '26 neemt principebesluit
3) Besluitvorming in:
    - 25x Algemeen Bestuur veiligheidsregio
    - Mogelijkheid voor wensen en bedenkingen in gemeenteraden (zienswijzeprocedure)
4) Definitief besluit: eind 2026
5) Oprichting RWT voorzien in januari '27

8. Wat wordt er concreet van regio's verwacht?

- Deelname aan besluitvorming in het AB
- Doorlopen van zienswijzeprocedure met gemeenteraden[1]
- Eventuele inhoudelijke inbreng op governance en financiën

[1] Veiligheidsregio's ontvangen hiervoor na het Veiligheidsberaad van 22 juni een formeel verzoek van de voorzitter van het Veiligheidsberaad, inclusief een modelbrief aan de gemeenteraden en bijbehorende bijlagen.

Modelontwerpbesluit oprichting stichting KCR2

Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Groningen;

Gelet op Artikel 31a, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Overwegende dat:

> De veiligheidsregio's gezamenlijk werken aan de versterking van de bovenregionale en interregionale samenwerking in de crisisbeheersing;
> Recente crises laten zien dat vraagstukken rondom informatievoorziening, bijstand, internationale afstemming en operationele samenwerking het niveau van één veiligheidsregio overstijgen;
> De veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid daarom gezamenlijk werken aan de inrichting van KCR2 (het Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk);
> KCR2 voorziet in een aantal samenhangende functies, waaronder informatievoorziening, ondersteuning van afstemming tussen veiligheidsregio's, ondersteuning bij internationale verzoeken en versterking van de voorbereiding op bovenregionale crises;
> KCR2 een ondersteunende voorziening betreft en niet treedt in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van individuele veiligheidsregio's;
> Voor de inrichting van KCR2 is gekozen voor een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT), waarmee de gezamenlijke aansturing door de veiligheidsregio's en het Rijk kan worden georganiseerd;
> De wettelijke taak van KCR2 ziet op de uitvoering van de functies zoals deze door het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid zijn vastgesteld op 6 oktober 2025;
> Alternatieve inrichtingsvormen zijn verkend, maar niet passend zijn gebleken, onder meer omdat deze geen gezamenlijke aansturing door veiligheidsregio's en het Rijk mogelijk maken;
> De oprichting van een RWT voor KCR2 vindt plaats binnen de bestaande middelen van de veiligheidsregio's en leidt niet tot aanvullende financiële bijdragen van gemeenten;
> Het Veiligheidsberaad op 22 juni 2026 het principebesluit heeft genomen tot oprichting van de stichting KCR2;
> De raden van de inliggende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen ten aanzien van deelname aan de stichting kenbaar te maken;

BESLUIT:

1. Deel te nemen aan en over te gaan tot de oprichting van de stichting KCR2;
2. [de voorzitter / de algemeen directeur / de bestuurssecretaris / het dagelijks bestuur] te mandateren voor het verrichten van de benodigde rechtshandelingen ten behoeve van de oprichting van de stichting;

Groningen, xx-xx-2026

de voorzitter,
Veiligheidsregio Groningen

de secretaris.
Veiligheidsregio Groningen

Raadsvergadering

Dossiernummer	3088
Extern Zaak ID	1895ESUITE753482026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.f
Titel	Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (75348-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
11f Raadsvoorstel inzake Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe
11f.1 Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	

Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Datum raadsvergadering	7 oktober 2026
Zaaknummer	75348-2026
Steller	Joost van Eck
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Erich Wünker

Inleiding

Wij werken samen met andere gemeenten, de provincie en waterschappen aan een sterke economie in Groningen en Noord-Drenthe. Dit doen we via de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. Dit openbaar lichaam voert de Economische Agenda uit. De bestuursorganen van het openbaar lichaam hebben bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling subsidiebevoegdheden gekregen.

Het Algemeen Bestuur van het openbaar lichaam mag regels maken over wie geld krijgt en onder welke voorwaarden. Het Dagelijks Bestuur mag beslissen wie dat geld daadwerkelijk ontvangt. Deze bevoegdheden zijn overgedragen door de gemeenten, provincie en waterschappen die samenwerken in het openbaar lichaam.

Nu stellen we een kaderverordening vast. Dit is een set regels die ervoor zorgt dat alle betrokken partijen dezelfde afspraken hanteren bij het geven van geld voor economische projecten. De verordening is ook alvast geschikt gemaakt voor de Sociale Agenda, maar die wordt pas later uitgevoerd door het openbaar lichaam. Daarvoor moet eerst de gemeenschappelijke regeling aangepast worden. De procedure hiervoor moet nog starten. Uiteraard wordt u daarbij overeenkomstig artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen betrokken. Zolang deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling nog niet is doorgevoerd, heeft de Kaderverordening feitelijk alleen betrekking op de uitvoering van de Economische Agenda

Dit voorstel ligt tegelijkertijd ook bij andere gemeenteraden, provinciale staten en waterschapsbesturen ter besluitvorming. Zo zorgen we ervoor dat iedereen op dezelfde manier werkt.

In dit voorstel leest u het advies.

Beoogd effect

Alle betrokken overheden werken volgens dezelfde duidelijke regels bij het verstrekken van subsidies vanuit de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

Beslispunten

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

Argumenten

1.1 Eenduidige regels voorkomen verwarring bij inwoners en organisaties
Als alle betrokken overheden dezelfde subsidieafspraken hanteren, weten organisaties precies waar ze aan toe zijn wanneer zij een aanvraag indienen of gebruikmaken van subsidies vanuit Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

1.2 Duidelijke kaders zorgen voor rechtmatige besteding van publiek geld
De kaderverordening legt vast hoe besluiten tot stand komen, welke procedures gevolgd worden én hoe verantwoording plaatsvindt over de besteding van subsidiegelden binnen de Economische Agenda (en straks ook binnen de Sociale Agenda).

1.3 De verordening sluit aan op bestaande wet- en regelgeving
De kaderverordening voldoet volledig aan wettelijke eisen zoals opgenomen in onder meer de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), Algemene wet bestuursrecht (Awb) én specifieke bepalingen uit Gemeentewet, Provinciewet én Waterschapswet waardoor rechtmatigheid gewaarborgd blijft tijdens uitvoering daarvan door zowel AB als DB.

Kanttekeningen

Andere regionale partners moeten ook instemmen met deze verordening
Niet alleen Oldambt moet akkoord gaan, ook andere gemeenten, provincie én waterschappen moeten hun goedkeuring geven voordat alles definitief geregeld kan worden via deze nieuwe spelregel. Dit voorstel ligt daarom gelijktijdig voor bij álle volksvertegenwoordigingen zodat ieder orgaan tijdig kan meebeslissen.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor gemeente Oldambt zelf omdat er geen extra kosten worden gemaakt door vaststelling van deze kaderverordening.

Communicatie

Na vaststelling volgt publicatie via onze website.

Vervolg

Als alle regionale overheden instemmen met de kaderverordening volgt verdere implementatie en

BIJLAGEN
1. Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Winschoten, 8 september 2026
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
7 oktober 2026		75348-2026
Onderwerp Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2026.

Besluit:

1. De Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vast te stellen.

Winschoten, 7 oktober 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

De raad van de gemeente Oldambt;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2026;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 149 en artikel 156 van de Gemeentewet;

gelet op de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe;

B E S L U I T:

vast te stellen de *Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe Gemeente Oldambt*

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- Economische Agenda: de Economische Agenda van Nij Begun zoals vastgesteld door de Ministerraad op 13 juni 2025 (aangeboden per brief van 13 juni 2025 van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal);
- Sociale Agenda: de Sociale Agenda van Nij Begun zoals vastgesteld door de Ministerraad op 13 juni 2025 (aangeboden per brief van 13 juni 2025 van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal);
- Openbaar Lichaam: het openbaar lichaam genaamd Perspectief Groningen en Noord-Drenthe;

Artikel 2. Reikwijdte

1. Deze verordening en de daarop berustende bepalingen zijn van toepassing op:
    a. subsidies die ter uitvoering van de Economische Agenda worden aangevraagd, verstrekt of geweigerd;
    b. de wijziging van de verlening of vaststelling van subsidies, verstrekt ter uitvoering van de Economische Agenda.
2. Deze verordening en de daarop berustende bepalingen zijn van toepassing op:
    a. subsidies die ter uitvoering van de Sociale Agenda worden aangevraagd, verstrekt of geweigerd;
    b. de wijziging van de verlening of vaststelling van subsidies, verstrekt ter uitvoering van de Sociale Agenda.

3. Deze verordening en de daarop berustende bepalingen zijn niet van toepassing op subsidies die:
    a. voorafgaand aan de inwerkingtreding van het tweede lid zijn aangevraagd of zijn verstrekt in het kader van de uitvoering van de Sociale Agenda;
    b. verstrekt kunnen worden op grond van een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 4:23, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht indien dat voorschrift in werking is getreden voorafgaand aan de inwerkingtreding van het tweede lid en dat voorschrift is vastgesteld in het kader van de uitvoering van de Sociale Agenda;
    c. ter uitvoering van de Economische Agenda of Sociale Agenda verstrekt zijn of verstrekt kunnen worden op grond van de volgende door gedeputeerde staten van de provincie Groningen vastgestelde regelingen:
        i. Samen werken aan ontwikkeling (NPG);
        ii. Subsidieregeling Inwonersbudget Nij Begun;
        iii. Subsidieregeling Landschapswerkplaats;
        iv. Subsidieregeling Validatie Oogst van Groningen;
        v. Subsidieregeling Innovatie Oogst van Groningen;
        vi. Subsidieregeling voedseltuinen provincie Groningen 2022.
    d. voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening ter uitvoering van de Economische Agenda verstrekt zijn of bij burgemeester en wethouders aangevraagd zijn.
4. De Algemene Subsidieverordening gemeente Oldambt 2019 en de daarop gebaseerde bepalingen zijn niet van toepassing als ingevolge dit artikel deze verordening van toepassing is.

Artikel 3. Bevoegdheid tot subsidieverstrekking

1. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd te besluiten op aanvragen voor subsidieverstrekking en daarmee samenhangende besluiten te nemen.
2. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor activiteiten die bijdragen aan doelstellingen van de uitvoering van de Economische Agenda of de Sociale Agenda.
3. Burgemeester en wethouders stellen nadere regels vast over:
    a. De verstrekking en weigering van subsidies en de daarmee gepaard gaande procedure;
    b. De betaling van subsidiebedragen en voorschotten.

4. In de bij het derde lid bedoelde nadere regels kunnen burgemeester en wethouders ook vaststellen voor welke activiteiten van welke categorieën aanvragers subsidie kan worden verstrekt.

Artikel 4. Verplichtingen

1. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de subsidieontvanger verplichtingen op te leggen als bedoeld in de artikelen 4:37, 4:38 en 4:39 Algemene wet bestuursrecht.
2. Niet doelgerichte verplichtingen als bedoeld in artikel 4:39 Algemene wet bestuursrecht kunnen slechts worden opgelegd indien daardoor het algemeen belang wordt gediend.
3. Burgemeester en wethouders kunnen bij nadere regels de aan de subsidieontvanger op te leggen verplichtingen vaststellen.

Artikel 5. Intrekking en wijziging

1. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd te besluiten tot intrekking en wijziging van de subsidieverlening of de subsidievaststelling en daarmee samenhangende besluiten te nemen.
2. Intrekking of wijziging ten nadele van de subsidieontvanger op grond van 4:50, eerste lid onder c, Algemene wet bestuursrecht kan indien:
    a. de subsidieontvanger niet of niet langer voldoet aan de criteria die zijn opgenomen in nadere regels op basis waarvan wordt bepaald of aanspraak op subsidie bestaat;
    b. de subsidieontvanger gesubsidieerde diensten en voorzieningen beschikbaar stelt aan gebruikers en daarbij ongerechtvaardigd onderscheid tussen gebruikers maakt naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat.
    c. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels vaststellen over het intrekken en wijzigen van subsidieverlening en subsidievaststelling.

Artikel 6. Subsidieplafond

1. Burgemeester en wethouders kunnen een subsidieplafond vaststellen.
2. Uiterlijk bij vaststelling van het subsidieplafond bepalen burgemeester en wethouders hoe het beschikbare bedrag wordt verdeeld.

Artikel 7. Terugvordering, invordering, verrekening

1. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd te beslissen over terugvordering, invordering en verrekening van onverschuldigd betaalde subsidies en voorschotten.
2. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels vaststellen over de in het eerste lid bedoelde terugvordering, invordering of verrekening.

Artikel 8. Vergoeding bij vermogensvorming

1. Een subsidieontvanger is een vergoeding als bedoeld in artikel 4:41 van de Algemene wet bestuursrecht aan burgemeester en wethouders verschuldigd, indien de in dat artikel voorziene omstandigheden zich voordoen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten, dat geen vergoeding is verschuldigd.
3. Bij de vaststelling van de hoogte van de vergoeding worden de activa gewaardeerd op hun actuele waarde in het economisch verkeer. De waarde van een onroerende zaak geschiedt op basis van de waarde die hieraan is toegekend op grond van de Wet waardering onroerende zaken. Bij nadere regels of in de verleningsbeschikking kunnen burgemeester en wethouders aanvullende of van dit lid afwijkende bepalingen vaststellen over het bepalen van de hoogte van de vergoeding.
4. In dit artikel wordt onder ‘activa’ mede verstaan: de in artikel 4:41, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht bedoelde goederen.

Artikel 9. Per boekjaar verstrekte subsidies

Afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op per boekjaar verstrekte subsidies, tenzij burgemeester en wethouders anders besluiten.

Artikel 10. Specifieke bevoegdheden bij per boekjaar verstrekte subsidies

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om:

a. vrijstelling of ontheffing te verlenen als bedoeld in artikel 4:64, derde lid, van de Algemene wetbestuursrecht;
b. vrijstelling of ontheffing te verlenen als bedoeld in artikel 4:78, vijfde lid, van de Algemene wetbestuursrecht.
c. de accountantscontrole uit te breiden als bedoeld in art. 4:79, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht en in dat kader aanwijzingen te geven en nadere regels vast te stellen.

Artikel 11. Toestemming voor rechtshandelingen bij per boekjaar verstrekte subsidies

Een subsidieontvanger behoeft toestemming van burgemeester en wethouders voor de in artikel 4:71 van de Algemene wet bestuursrecht vermelde handelingen, tenzij burgemeester en wethouders ter zake ontheffing of vrijstelling verlenen.

Artikel 12. Overzicht subsidieverstrekking en doeltreffendheid

1. Burgemeester en wethouders geven de gemeenteraad één keer per jaar een overzicht van alle, op basis van deze verordening, verstrekte subsidies en dragen eveneens zorg voor publicatie van het overzicht.
2. Burgemeester en wethouders kunnen bij nadere regels bepalen dat het in artikel 4:24 van de Algemene wet bestuursrecht bedoelde verslag vaker dan eenmaal in de vijf jaren gepubliceerd wordt.

Artikel 13. Tegengaan van misbruik en borging rechtmatigheid

1. Burgemeester en wethouders voeren ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies bij de totstandkoming van nadere regels een risicoanalyse uit die schriftelijk wordt vastgelegd.
2. Burgemeester en wethouders voeren ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik een actief en consistent handhavingsbeleid.
3. Burgemeester en wethouders houden een registratie bij van misbruik van verstrekte subsidies.
4. Burgemeester en wethouders houden een periodieke evaluatie van de risicoanalyse bedoeld in het eerste lid.

Artikel 14. Toezicht

Burgemeester en wethouders kunnen toezichthouders aanwijzen die zijn belast met het toezicht op de bij of krachtens deze verordening gestelde regels.

Artikel 15. Overdracht

Burgemeester en wethouders kunnen bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe:

a. hun in deze verordening genoemde bevoegdheden tot stellen van nadere regels met toepassing van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen overdragen aan het algemeen bestuur van het Openbaar Lichaam;
b. hun overige in deze verordening genoemde bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam; en
c. de bevoegdheid tot het verrichten van de voorbereidings- en uitvoeringshandelingen, nodig in verband met de uitoefening van de

onder a. en b. bedoelde bevoegdheden, overdragen aan het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam.

Artikel 16. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag na publicatie ervan in het Gemeenteblad.
2. In afwijking van het vorige lid treedt het tweede lid van artikel 2 in werking als de wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Openbaar Lichaam in werking treedt waarmee de uitvoering van de Sociale Agenda aan het Openbaar Lichaam wordt opgedragen.
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe Gemeente Oldambt.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Oldambt op 7 oktober 2026.

De griffier,	De voorzitter,
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

Algemene toelichting

Het college van gedeputeerde staten van Groningen, de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Midden-Groningen, Westerkwartier, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde, Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld, de dagelijks besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest (hierna: de oprichtende overheden) hebben de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe getroffen. De gemeenschappelijke regeling is een openbaar lichaam.

Het bestuur van het openbaar lichaam is op dit moment belast met de uitvoering van de Economische Agenda van Nij Begun. In de nabije toekomst wordt het bestuur ook belast met de uitvoering van de Sociale Agenda van Nij Begun.

De bestuursorganen van het openbaar lichaam hebben hiervoor bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling subsidiebevoegdheden gekregen:

- de bevoegdheid om ter uitvoering van de Economische Agenda subsidieregelingen vast te stellen berust bij het Algemeen Bestuur (AB);
- de bevoegdheid om ter uitvoering van de Economische Agenda subsidies te verstrekken en te weigeren berust bij het Dagelijks Bestuur (DB).

De subsidiebevoegdheden zijn afkomstig van de bestuursorganen van de gemeenten en de provincie die de gemeenschappelijke regeling getroffen hebben. De voorgestelde Kaderverordening subsidies Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (Kaderverordening) zorgt ervoor dat deze gemeenten en de provincie voor die subsidiebevoegdheden hetzelfde juridische kader hanteren. Gelet daarop wordt deze kaderverordening door elke gemeenteraad en door provinciale staten vastgesteld.

De Kaderverordening houdt rekening met het voornemen om ook de uitvoering van de Sociale Agenda bij het openbaar lichaam te beleggen. Maar daarvoor moet eerst de gemeenschappelijke regeling aangepast worden. De procedure hiervoor moet nog starten. Zolang deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling nog niet is doorgevoerd, heeft de Kaderverordening alleen betrekking op de uitvoering van de Economische Agenda.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

In dit artikel is bepaald dat de Kaderverordening van toepassing is op subsidieregelingen en subsidieverstrekking ter uitvoering van de Economische Agenda (zie het eerste lid) en de Sociale Agenda (zie het tweede lid).

Het tweede lid treedt pas in werking als het openbaar lichaam ook de Sociale Agenda gaat uitvoeren (zie artikel 16, tweede lid). Totdat moment voeren gemeenten en de provincie Groningen de Sociale Agenda zelf uit. Het derde lid bepaalt daarom dat de dan al bestaande subsidieregelingen en subsidierelaties (op dat moment al verstrekte subsidies) ter uitvoering van de Sociale Agenda niet onder de reikwijdte van de

Kaderverordening vallen. Gemeenten en de provincie Groningen blijven die regelingen dus zelf uitvoeren en blijven zelf de al bestaande subsidierelaties onderhouden. Voor die regelingen en subsidierelaties blijft de Algemene Subsidieverordening gemeente Oldambt 2019 het kader.

Artikel 3

In het eerste lid van dit artikel krijgen burgemeester en wethouders de voor subsidieverstrekking benodigde uitvoerende bevoegdheden. Op grond van het tweede lid kunnen deze bevoegdheden alleen gebruikt worden voor uitvoering van de Economische Agenda en de Sociale Agenda. In het derde lid draagt de gemeenteraad met toepassing van artikel 156, eerste lid, van de Gemeentewet de bevoegdheid om subsidieregelingen vast te stellen over aan burgemeester en wethouders. In het vierde lid wordt expliciet aangegeven dat het daarbij ook gaat om de bevoegdheid om in nadere regels te bepalen voor welke activiteiten van welke categorieën aanvragers subsidie kan worden verstrekt.

Artikelen 4 tot en met 14

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Artikel 15

In dit artikel wordt expliciet gemaakt welke bevoegdheden burgemeester en wethouders bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling kunnen overdragen aan het bestuur van het openbaar lichaam. Dit artikel is voor deze overdracht geen vereiste: de overdracht zelf vindt plaats op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling door burgemeester en wethouders.

In de terminologie van de Wet gemeenschappelijke regelingen is het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling (bijvoorbeeld: om het openbaar lichaam ook te belasten met de uitvoering van de Sociale Agenda) ook het ‘treffen van een gemeenschappelijke regeling’.

Artikel 16

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Raadsvergadering

Dossiernummer	3089
Extern Zaak ID	1895ESUITE543682026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 oktober 2026
Agendapunt	11.g.1
Titel	Raadsvoorstel inzake Participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 en Participatieverordening gemeente Oldambt 2026 (54368-2026)
Organisatieonderdeel	Raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	23 september 2026
Raadsvergadering	7 oktober 2026
Raadsvergadering	**7 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Knottnerus, Anne Marie Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Wójcik, Kevin	
DURF	
Possel, Ina	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Meinders, Pascal Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PRO	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Swierenga, Jacco	
PVV	
Holtjer, Ruben	

Slijm, Arend Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma	
VCP	
Boven, Eppo Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Dijken, Paula van Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Het participatiebeleid Gemeente Oldambt 2026–2030 vast te stellen.
2. De participatieverordening gemeente Oldambt 2026 vast te stellen en de ‘Inspraakverordening gemeente Oldambt’ in te trekken.
3. Incidenteel €150.000 beschikbaar te stellen onder voorbehoud van besluitvorming bij de begroting 2027.